

SLUŽBENI GLASNIK BANJOLUČKE BISKUPIJE

SADRŽAJ

Biskupova božićna poruka 2021.	98	Popis članova Sinodskog tima	136
Sveta Stolica i njezina tijela		Odredbe glede prijepisa matica i dr.	138
Papina poruka za Svjetski dan siromaha	100	Imenovanja i razrješenja	138
Papina poruka za svjetski dan mladeži	103	Ordinarij: Propovijedi	
Papina poruka povodom 70 godina IOM-a	107	Sv. Bonaventura	139
Papina poruka za Dan osoba s invaliditetom ..	108	Briševo (25.7.2021.)	145
Papina poruka za 55. svjetski dan mira	110	Marija Zvijezda: Velika Gospa	148
Kongregacija za kauze svetaca: O vrlinama ..	113	Sarajevo: Sv. Vinko Paulski	150
Motupoprij o misi: <i>Čuvari predaje</i>	114	Svećenički sabor (20.10.2021.)	154
Dikasterij za promicanje cjelovitog razvoja ...	116	Podhum: Blagoslov kipa sv. Ivana Pavla II.	155
Biskupska konferencija BiH i njezina tijela		Godišnjica posvete katedrale (1.12.2021.)	158
Poruka uz završetak Godine Božje Riječi	117	Ordinarij: Čestitke, govori, predavanja	
Priopćenje s 81. zasjedanja BKBiH	118	Mons. Đuri Gašparoviću za srebrni jubilej	161
Priopćenje s 82. zasjedanja BKBiH	119	Mons. Fabijanu Švalini uz biskupsko ređenje ..	161
Apel Komisije Justitia et pax	121	Sestrana Milosrdnicama uz jubilej	162
Biskupski ordinarijat		Uvodno predavanje na Svećeničkom saboru ..	163
Dekret o inkardinaciji Ilije Kreze	124	O sinodalnom hodu na rekolekciji 17.12.2021. ..	169
Odobrenje za gradnju nove župne kuće: Bila ...	124	Na Okruglom stolu uz 26. godina Daytonu ...	173
Poziv za pomoć izgradnji crkve u Ugandi ...	125	Na sjednici Odbora Sinodalnog tima	175
Hodočašće u Mariju Bistricu	125	Ordinarij: Kronika	178
Završetak Godine Božje Riječi	126	Prilozi i obavijesti	
Odobreno izlaganje Presvetog	126	Jubileji i godišnjice u 2022.	183
Odobrena Krunica Rastimo u Gospodinu	127	Krizme u 2022.	184
Odobren Statut Katoličke karizmatske obnove ..	128	Naši pokojnici	
Odobreno osinivanje studentskog centra	128	Fra Stjepan Vrgoč (1936.–2021.)	184
Uputa o prikupljanju statističkih podataka ...	129	Fra Miro Vrgoč (1940.–2021.)	184
Sinodski put u našoj biskupiji	129	Fra Bogdan Jolić (1934.–2021.)	185
Molitva za Sinodu	131	Nove knjige	
Naputak uz materijale za Sinodalni hod	132	M. Semren, U službi vječne riječi, propovijedi ..	186
Sinodalni put naše biskupije (biskup Marko) ..	132		
Poziv na Svećenički sabor (20.10.2021.)	135		
Poziv na rekolekciju 17.11.2021.	135		
Imenovani članovi Sinodskog tima	136		

BISKUPOVA BOŽIĆNA PORUKA

Draga braćo svećenici i redovnici,
drage sestre redovnice,
dragi Kristovi vjernici laici!

Djelo je Božje Providnosti da vam kao vaš brat u vjeri i u krsnoj milosti, a za sve vas – milošću Božjom – dugogodišnji vaš biskup, i ove godine uputim božićnu poruku.

To činim zahvalna srca i prema Bogu i prema svima vama kao i prema brojnim neka-dašnjim članovima naše, Banjolučke biskupije, kojih sada više nema – nažalost – među nama, a dulje ili kraće vrijeme su – kao i vi – bili moji i vaši suputnici i pomagači u proslavljanju Božjeg Imena i u izgradnji Kristova kraljevstva u župama naše biskupije.

Neka „milost, milosrđe i mir od Boga Oca i Krista Isusa, Gospodina našega“ (2 Tim 1,2) bude sa svima vama!

„Ne bojte se! Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj, Krist, gospodin.“ (Lk 2,10–11)

Te riječi iz evanđelja sv. Luke slušamo na božićnoj Misi Polnoćki. One su uvijek zvučale, a zvuče i danas, vrlo utješno i ohrabrujuće. S tim utješnim i ohrabrujućim riječima započinjem i ja ovo svoje obraćanje vama – ovogodišnjeg – drugog po redu – „pandemijskog“ Božića!

Želim vas najprije podsjetiti na jednu izrazitu karakteristiku slavljenja ove najradosnije kršćanske svetkovine u našem narodu. To su vrlo sadržajne i ujedno vrlo omiljene božićne pjesme.

Jedan od njih započinje riječima, koje se svojim sadržajem naslanjaju na malo prije citirane riječi. To su – mnogima od vas dobro poznate riječi:

*„Radujte se narodi, kad čujete glas
da se Isus rodi u blaženi čas!*

*Svaki narod čuj, čuj
i Betlemu pristupljaj! (...)*

*Pridruži se klanjajući anđeoskom koru
lijepo dare daj, daj, pa mu lijepo zapjevaj!“*

Poruke ove božićne pjesme su jasne. One su namijenjene i svima nama.

Prva poruka glasi:

došao je, evo, konačno, tisućljećima od strane ljudi željno iščekivani, „blaženi čas“! Ispunilo se Božje obećanje, da će On osobno, doći spasiti od vječne propasti cijelo čovječanstvo,

sve narode.

U Betlehemu se, u svetoj božićnoj noći, i to u najbjednijim životnim okolnostima, u štali i u jaslama, „Rodio Spasitelj svijeta, Krist, Gospodin!“

Druga poruka glasi:

Sam Bog, preko svoga anđela, poručuje „silno prestrašenim“ pastirima, koji su se te – za čovječanstvo sudbonosne – noći zatekli u blizini tog čudnovatog ali presudnog ulaska Božjeg u povijest ljudskog roda, da se ne boje, nego da se raduju! I da se i sami „dadnu na posao“ – da se sami osvjedoče, te da taj sretni događaj razglase na sve strane.

Oni su to odmah i učinili, kako nas izvještava evanđelist sv. Luka.

Tako se počela širiti zemaljskom kuglom najradosnija, najpouzdanija, najutješnija i ljudima svih vremenâ i svih narodâ najpotrebnija vijest: Bog, Stvoritelj svega, definitivno je ušao u našu ljudsku – osobnu i zajedničku – povijest! Nitko i ništa Ga iz nje nikada neće moći isključiti, iskorijeniti!

To znači da je i u našem vremenu i u našem životnom okruženju među nama utjelovljeni Bog, Gospodar neba i zemlje, i Spasitelj svih narodâ, svih ljudi, svih klasa, rasa, svih vrsta utjecaja i svih ugleda i položaja!

To je sadržaj i poruka ovogodišnjeg Božića, koji i mi – slično kao i brojno mnoštvo ljudi, možda dočekujemo i proslavljamo u osobnoj tjeskobi, a možda i žalosti zbog većih ili manjih posljedica još uvijek aktualne pandemije COVIDA 19.

I mi, današnji kršćani (ali i svi drugi ljudi), pozvani smo, kao nekoć betlehemijski pastiri, da se s vjerom svrstamo u povorku onih sretnika, koja se kreće prema božićnom Djetešcu, Isusu.

Unatoč mogućim – ne malim životnim svakodnevnim obiteljskim, poslovnim ili osobnim problemima i poteškoćama zbog aktualne pandemije, ali i bez nje – mi trebamo biti svjesni, da smo pozvani pa i zadušeni – kao Kristovi učenici i suradnici – ne gubiti ni nadu ni ljubav prema Božjem otkupiteljskom djelu koje je definitivno započelo u božićnoj noći, tj. prema Njegovoj – zagaraniranoj nam – ljubavi, skrbi i milosrđu!

Isusu Kristu, utjelovljenom Sinu Božjemu, rođenom u betlehemske štalice dodimo bez

straha sa svim svojim brigama, problemima, strahovima, tjeskobama i bolima! Ne bojmo ga se! On nama nije došao u osobi nekog moćnog silnika, pohlepnog za vlašću! Došao je u osobi nemoćnog, nevinog i za nas osjetljivog djeteta. To Božje otajstvo i samo „u podrtoj štalici trpi uboštvo na toj tvrdoj slamici“ – kako glase riječi božićne pjesme. Zato se smijemo usuditi privinuti ga na svoje – možda nemirno, uplašeno ali i raskajano i zahvalno srce!

Pri tome, imajmo na umu, da je betlehemsko Dijete ono „Svjetlo istinsko, koje prosvjetljuje svakog čovjeka“; onaj Sin Božji – „Jedinorođenac, koji je u krilu Očevu“ kako zapisa na početku svog evanđelja sv. Ivan apostol i evanđelist (1,1.18). Taj utjelovljeni Sin Božji dolazi k nama od Oca nebeskog, direktno iz Očeva srca – kao čovjek sličan nama ljudima u svemu osim u grijehu. „S Neba siđe dolje radi grešnika, rodi se u štali radi čovjeka“, kako izriče božićna pjesma.

Ovo novorođeno, sada nemoćno dijete, pokazat će se kasnije da je ono „Bog silni“ i „Knez mironosni“, kako je to svojevremeno najavio veliki prorok Izaija, a slušamo o tome na Misi Polnoćki (usp. Iz 9,56)! Nije bez razloga u božićnoj noći betlehemskim poljanama, u nazočnosti prestravljenih pastira, odjekivala pjesma anđeoskih zborova: „Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim“ (Lk 2,14)!

Zato je s pravom, jedan od svetih papâ – Leon Veliki, tvrdio u svojoj božićnoj propovjedi da je „Rođendan Isusov ujedno rođendan našeg mira“. Te je utješne riječi on govorio u dramatičnim, prijelomnim vremenima – sličnim ovim našim vremenima – propasti dotadašnje zapadno-europske civilizacije i kulture i velike migracije – seobe narodâ, koja se događala i na području ovih naših krajeva i u drugim nekim dijelovima europskog kontinenta.

Od tih davnih vremena – petog stoljeća po Kristu – mir, koji je Krist donio ljudskome rodu nije postizavao dugoročne političke uspjehe. Jer, Kristova mirotvorna poruka je bespomoćna kao i ovo nejakom Dijete u betlehemskim jaslama! Ona nije djelo ljudi, nije nikakav njihov „mirovni sporazum“, nego je dar Božji. Gdje se taj dar uistinu prihvati, on postaje dragocjenim kvascem, koji skriveno ali nezaustavljivo prožima svoju okolinu!

Nadovezujući se na ovu svetopisamsku poruku o Kristu, kao „Knezu mironosnom“, jedna je poznata nobelovka (Nelly Sachs), ovako ustvrdila u jednoj od svojih brojnih pjesama: „Jedan će uzeti loptu iz ruku užasnih igrača“. Mislila je na suvremene moćnike svijeta, koji se poigravaju sa smrću i s paklom i za koje je zemaljska kugla, zahvaljujući nečuvanim i neviđenim do sada ratno-tehničkim mogućnostima, postala lopta za njihovo poigravanje!

Svetopisamska božićna poruka nam predstavlja malo Dijete, tj. Božića, koje dovodi u pitanje smrtonosnu igru odraslih. To Dijete ugrožava vladavinu svih samodopadnih i samouvjerenih igrača – od davnog kralja krvnika Heroda, koji je nastojao likvidirati, ubiti nedužno Dijete Isusa, do današnjih suvremenih Herodâ, kojima također smeta Krist, kao božanski Mirotvorac!

Draga braćo i sestre i Kristu Spasitelju, potičem vas sve i ovom prigodom:

- ne dopustimo da nam nikakvi strahovi, tjeskobe, neizvjesnosti, pa ni bolest ni blizina smrti, ukradu pravo na našu duhovnu radost i duševni mir u predstojećim danima proslavljanja početka našeg otkupljenja – Isusovog rođenja u betlehemskoj noći!

- Ne dopustimo da nas nikakvi ovozemaljski idoli i demagozi tako zarobe da se njih više strašimo i da im se više pokoravamo, nego malom božanskom Djetetu – Božiću, jedinom Spasitelju našem i cijelog čovječanstva, božanskom Mirotvorcu, Isusu Kristu!

Stavimo se i ubuduće, do kraja svoga zemaljskog hodočašća, potpuno u njegovu uzvišenu i mirotvornu službu i hodimo zajedno s njime i njegovom braćom i sestrama – tj. članovima Njegove Crkve, putem spasenja i vječnog sretnog života, „cestom mira i ljubavi“, otvoreni svakog časa za pružanje spasonosne pomoći i svim drugim našim sugrađanima i suvremenicima!

Od srca Vam želim MIR KRISTOV u vašem srcu i u vašoj životnoj sredini!

ČESTIT BOŽIĆ i obiljem Božjeg blagoslova i mira ispunjenu novu Godinu spasenja 2022! Sve vas blagoslivljam i bratski pozdravljam.

Vaš u Kristu Isusu - ✠ Franjo, *biskup*

P.s. Neka se ova božićna poruka pročita vjernicima, okupljenima na liturgijska slavlja na 1. ili 2. dan Božića!

SVETA STOLICA I NJEZINA TIJELA

.....

Papina poruka za 5. svjetski dan siromaha (14.11.2021.)

»SIROMAHÂ SVAGDA IMATE UZA SE« (Mk 14,7)

1. »*Siromahâ svagda imate uza se*« (Mk 14,7). Isus je te riječi izgovorio nekoliko dana prije Pashe, dok je blagovao u Betaniji, u kući nekog Šimuna zvanog "Gubavac". Kako izvješćuje evanđelist, u prostoriju gdje se blagovalo ušla je neka žena držeći u rukama alabastrenu posudu punu dragocjene pomasti, kojom je Isusa polila po glavi. Ova je gesta izazvala veliko zaprepaštenje i pobudila dvije različite reakcije.

Prva je reakcija ogorčenost nekih prisutnih, uključujući i učenike, koji, s obzirom na cijenu pomasti – oko 300 denara, što odgovara godišnjoj plaći jednog radnika – misle da je bilo bolje prodati je i novac dati siromasima. Prema Ivanovu Evanđelju, Juda se našao tumačiti taj stav: »Zašto se ta pomast nije prodala za trista denara i razdala siromasima?«. Evanđelist napominje: »To ne reče zbog toga što mu bijaše stalo do siromaha, nego što bijaše kradljivac: kako je imao kesu, kradom je uzimao što se u nju stavljalo« (12,5-6). Nije slučajno da ta teška kritika dolazi iz usta izdajice: to je dokaz da oni koji nemaju osjećaja za siromahe izdaju Isusovo učenje i ne mogu biti njegovim učenicima. Podsjećamo u vezi s tim na snažne Origenove riječi: »Judi je naizgled stalo do siromaha [...]. Ako još uvijek ima netko tko upravlja crkvenom riznicom i govori u korist siromahâ kako to čini Juda, a zatim grabi sebi ono što se u nju stavlja, doživjet će istu Judinu sudbinu« (*Tumačenje Matejeva Evanđelja*, 11,9).

Drugo tumačenje daje sâm Isus i ono omogućuje shvatiti duboko značenje geste koju čini ta žena. On kaže: »Pustite je, što joj dodijavate? Dobro djelo učini na meni« (Mk 14,6). Isus zna da će uskoro umrijeti i u toj gesti vidi pomazanje njegova tijela unaprijed, prije polaganja u grob. Taj pogled u budućnost potpuno je neočekivan za sustolnike. Isus ih podsjeća da je On sâm prvi siromah, najveći od svih siromaha, jer predstavlja sve njih zajedno. Upravo u ime siromašnih, usamljenih, marginaliziranih i diskriminiranih Sin Božji prihvaća gestu te žene. Svojom ženskom osjetljivošću ona pokazuje da je jedina koja razumije Gospodinovo duševno sta-

nje. S tom bezimenom ženom – koja je možda stoga predodređena da predstavlja sve one žene tijekom stoljeća čiji se glas neće čuti i koje će biti žrtve nasilja – započinje značajna prisutnost ženâ koje sudjeluju u vrhuncu Kristova života: njegovu raspeću, smrti, ukopu i njegovu ukazanju kao Uskrsloga. Žene, koje su tako često diskriminirane i kojima je teško doći do odgovornih položaja, na stranicama Evanđelja su, naprotiv, protagonistice u povijesti objave. Rječite su ključne Isusove riječi koje tu ženu povezuju s velikim poslanjem evangelizacije: »Zaista, kažem vam, gdje se god bude propovijedalo evanđelje, po svem svijetu, navješćivat će se i ovo što ona učini – njoj na spomen« (Mk 14,9).

2. Ova snažna "empatija" između Isusa i žene i način na koji On tumači njezino pomazanje, koje je u silnoj opreci sa snebivanjem Jude i ostalih, otvaraju širom vrata plodnom promišljanju o neraskidivoj vezi između Isusa, siromahâ i propovijedanja evanđelja.

Lice Boga koje On objavljuje je, naime, lice Oca koji je na strani siromahâ, Oca koji je blizak siromasima. Cjelokupno Isusovo djelovanje potvrđuje da siromaštvo nije plod zle kobi, nego konkretan znak njegove prisutnosti među nama. Ne nalazimo ga kad i gdje želimo, već ga prepoznamo u životima siromašnih, u njihovim patnjama i oskudicama i, u kadikad neljudskim, uvjetima u kojima su prisiljeni živjeti. Neću se umoriti ponavljati da su siromašni istinski evangelizatori jer su oni prvi bili evangelizirani i pozvani biti dionicima Gospodinova blaženstva i njegova Kraljevstva (usp. Mt 5,3).

Siromasi, koji žive u različitim prilikama i na svim meridijanima, *evangeliziraju nas* jer nam omogućuju da na uvijek nov način otkrivamo najizvornije crte Očeva lica. »Oni nas mogu mnogo toga naučiti. Osim što imaju di-
oništvo u onom *sensus fidei*, oni također preko vlastitih patnji poznaju Krista patnika. Prije-
jeko je potrebno da svi dopustimo da nas oni evangeliziraju. Nova je evangelizacija poziv na upoznavanje spasenjske snage koja je na djelu u njihovim životima i da ih Crkva stavi u sre-

dište svoga puta. Pozvani smo otkriti Krista u njima, posuditi im naš glas u njihovim traženjima, ali također biti njihovi prijatelji, slušati ih, razumjeti i prihvatiti tajanstvenu mudrost koju Bog želi preko njih podijeliti s nama. Naša se zauzetost ne sastoji isključivo u djelima ili planovima promicanja i pomoći; ono što Duh pokreće nije prekomjerni aktivizam, već prije svega *pozornost* prema drugom za kojeg se u stanovitom smislu smatra da je jedno s nama. Ta pozornost puna ljubavi je početak prave brige za njegovu osobu i, polazeći od nje, želim stvarno tražiti njegovo dobro» (apost. pob. *Evangelii gaudium*, 198-199).

3. Isus ne samo da je na strani siromašnih, već s njima dijeli istu sudbinu. To je snažna poruka i za njegove učenike svih vremena. Isusove riječi “siromahâ svagda imate uza se” znače također ovo: njihova prisutnost među nama je stalna, ali to ne smije dovesti do toga da se na to naviknemo tako da postanemo na to ravnodušni, već nas mora navesti na bezuvjetno dijeljenje života koje nam nije dopušteno prebacivati na druge. Siromašni nisu “autsajderi” u zajednici, već su braća i sestre s kojima se dijeli patnja kako bi se ublažilo njihovu nevoljnost i marginaliziranost, vratilo im se izgubljeno dostojanstvo i zajamčilo potrebnu socijalnu uključenost. Poznato je, uostalom, da svako dobro djelo pretpostavlja dobročinitelja i primatelja dobročinstva, dok dijeljenje s drugima rađa bratstvo. Milostinja je nešto što se čini s vremena na vrijeme, dok je dijeljenje trajno. Ova prva riskira da zadovolji one koji je daju i ponizi one koji je primaju; ovo potonje, pak, jača solidarnost i stvara nužne pretpostavke za postizanje pravde. Riječju, vjernici, kad žele osobno vidjeti Isusa i dotaći ga se rukom, znaju kome se uteći: siromašni su sakrament Krista, predstavljaju njegovu osobu i upućuju na nj.

Imamo mnogo primjera svetaca i svetica koji su dijeljenje sa siromašnima učinili svojim planom života. Tu mislim, između ostalih, na oca Damiana de Veustera, svetog apostola gubavaca. On je s velikom velikodušnošću odgovorio na poziv da ode na otok Molokai, koji je pretvoren u geto u koji su smjeli samo gubavci, da živi i umre s njima. Zasukao je rukave i dao sve od sebe da živote tih siromašnih bolesnika i marginaliziranih, koji su grcali u najvećoj bijedi, učini vrijednim življenja. Postao je liječnik i bolničar ujedno, ne mareći za opasnosti s

kojima se suočavao i u toj “koloniji smrti”, kako se nazivalo taj otok, donio je svjetlo ljubavi. I sam je obolio od gube, što je jasan znak punog zajedništva s braćom i sestrama za koje je dao svoj život. Njegovo je svjedočanstvo veoma aktualno i u naše dane obilježene pandemijom koronavirusa: Božja milost zasigurno djeluje u srcima mnogih koji se samozatajno razdaju za najsiromašnije dijeleći konkretno i stvarno sve s njima.

4. Trebamo, dakle, s punim uvjerenjem prigrliti Gospodinov poziv: »Obratite se i vjerujte evanđelju!« (Mk 1,15). To se *obraćenje*, prije svega, sastoji u tome da otvorimo svoja srca i prepoznamo mnoge oblike siromaštva te vidljivo pokazujemo Božje kraljevstvo načinom života koji je u skladu s vjerom koju ispovijedamo. Na siromašne se često gleda kao na one koji su odvojeni od nas, kao na kategoriju koja zahtijeva posebnu dobrotvornu službu. Slijediti Isusa, u tome pogledu, zahtijeva promjenu mentaliteta, odnosno prihvaćanje izazova sudjelovanja i dijeljenja. Postati njegovim učenicima znači odlučiti ne gomilati blaga na zemlji koja pružaju iluziju sigurnosti u krhkoj i prolaznoj stvarnosti. To, naprotiv, znači spremnost osloboditi se svakoga ropstva koje priječi postizanje istinske sreće i blagoslova, kako bi se prepoznalo ono trajno, što nitko i ništa ne može uništiti (usp. Mt 6,19-20).

Isusovo učenje i ovdje ide protiv struje, jer obećava ono što samo oči vjere mogu s potpunom sigurnošću vidjeti i iskusiti: »I tko god ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ili ženu, ili djecu, ili polja poradi imena mojega, stotruko će primiti i život vječni baštinitik« (Mt 19,29). Ako ne odlučimo postati siromašni prolaznim bogatstvom, svjetovnom moći i ispraznom slavom, nikada nećemo moći darivati svoj život iz ljubavi; život će nam biti sav nekako rascjepkan, pun dobrih namjera, ali neučinkovit u preobrazbi svijeta. Riječ je, dakle, o tome da se odlučno otvorimo Kristovoj milosti, koja nas može učiniti svjedocima njegove bezgranične ljubavi i vratiti vjerodostojnost našoj prisutnosti u svijetu.

5. Kristovo evanđelje poziva nas da posvećujemo posebnu brigu siromašnima i traži da prepoznamo razne, pa i premnoge oblike moralnog i socijalnog poremećaja koji neprestano rađaju *nove oblike siromaštva*. Čini se da se sve više probija shvaćanje prema kojem siromašni

ne samo da su krivi za svoje siromaštvo, nego predstavljaju nepodnošljiv teret gospodarskom sustavu koji u središte stavlja interes nekolicine privilegiranih skupina. Tržište koje ne mari za etička načela ili im pristupa selektivno stvara neljudske uvjete koji negativno utječu na ljude koji već žive u teškim uvjetima. Tako svjedočimo pojavljivanju novih zamki siromaštva i isključenosti koje stvaraju beskrupulozni ekonomski i financijski akteri, lišeni osjećaja za čovjeka i društvene odgovornosti.

Prošle se godine svemu tome pridružila nova pošast zbog kojeg se broj siromašnih dodatno povećao, a to je pandemija. Ona i dalje kuca na vrata milijuna ljudi, pa čak i kad sa sobom ne nosi patnju i smrt, ona donosi siromaštvo. Broj siromašnih raste preko svake mjere, a, nažalost, narednih mjeseci njihov će se broj još više povećati. Neke zemlje trpe vrlo teške posljedice pandemije, tako da najugroženiji nemaju ni ono osnovno za život. Dugi redovi pred pučkim kuhinjama vidljiv su pokazatelj toga pogoršanja. Briga za druge nalaže nam da pronađemo primjerenija rješenja za borbu protiv virusa na globalnoj razini, ne vodeći se u tome plitkim interesima. Posebno je prijeko potrebno pružiti konkretne odgovore onima koji trpe posljedice nezaposlenosti, koja dramatično pogađa mnoge očeve, žene i mlade. Društvena solidarnost i velikodušnost, za koju su se, hvala Bogu, mnogi pokazali spremnima, zajedno s dalekovidnim projektima usmjerenim na promicanje čovjeka, daju i davat će vrlo važan doprinos u ovome teškom času.

6. Ostaje, međutim, otvoreno jedno pitanje, koje nipošto nije samorazumljivo: kako dati opipljiv odgovor milijunima siromašnih koji često nailaze na ravnodušnost, pa čak i izazivaju nelagodu kod drugih? Kojim putem pravde valja ići kako bi se društvene nejednakosti moglo prevladati i vratiti ljudsko dostojanstvo, koje se tako često gazi? Individualistički način života je sudionik u nastajanju siromaštva i često na siromašne svaljuje svu odgovornost za njihovo stanje. Ali siromaštvo nije plod slijepe sudbine, ono je posljedica egoizma. Zato je od ključne važnosti pokrenuti *razvojne procese* u kojima će se vrednovati *sposobnosti svijui*, tako da komplementarnost kompetencijâ i različitost uloga dovede do otkrivanja zajedničkog resursa sudjelovanja. Mnogo je siromaštava “bogatih” koja bi se dalo izliječiti bogatstvom

“siromašnih”, samo kad bi se oni susreli i upoznali! Nitko nije toliko siromašan da ne može dati nešto od sebe drugome i od njega zauzvrat primiti. Siromašni ne mogu biti samo primatelji; mora ih se dovesti u položaj da mogu dati, jer jako dobro znaju kako uzvratiti. Koliki je samo primjera dijeljenja pred našim očima! Siromašni nas često uče solidarnosti i dijeljenju. Oni su, istina, ljudi kojima nešto *nedostaje*, često nemaju *mnogo toga*, pa čak i ono što im je *prijeko potrebno*, ali nisu bez *svega*, jer čuvaju dostojanstvo Božje djece koje im nitko i ništa ne može oduzeti.

7. Zato je potreban *drugačiji pristup siromaštvu*. To je izazov kojem bi vlade i svjetske institucije trebale pristupiti dalekovidnim socijalnim modelom koji može odgovoriti na nove oblike siromaštva koji se javljaju u svijetu i koji će imati presudan utjecaj na desetljeća koja dolaze. Ako se siromašne marginalizira, kao da su sami krivi za stanje u kojem se nalaze, tada sama ideja demokracije zapada u krizu, a svaka socijalna politika osuđena je na neuspjeh. S velikom bismo poniznošću trebali priznati da smo često prave neznalice kad je riječ o siromašima. O njima se govori apstraktno, sve se svodi na statistike i ponekim se dokumentarnim filmom pokušava dirnuti srca ljudi. Siromaštvo bi, naprotiv, trebalo potaknuti kreativno planiranje projekata koje omogućuje veću učinkovitu slobodu kojom se svaka osoba može ostvariti u svome životu zahvaljujući vlastitim sposobnostima. Iluzija koje se svakako treba kloniti jest ta da mislimo da posjedovanje novca omogućuje čovjeku da bude slobodan i povećava njegovu slobodu. Učinkovito služenje siromašnima potiče na djelovanje i omogućuje pronalaženje najprikladnijih načina da se dovede u bolji položaj i unaprijedi taj dio čovječanstva koji je prečesto bezimen i bez glasa, ali na kojem je utisnuto lice Spasitelja koji moli za pomoć.

8. »Siromahâ svagda imate uza se« (*Mk 14,7*). To je poziv da se nikada ne propusti priliku činiti dobro kad se ona ukaže. U pozadini možemo nazrijeti drevnu biblijsku zapovijed: »Nade li se kod tebe kakav siromah, netko od tvoje braće [...], ne budi tvrda srca niti zatvaraj svoje ruke prema svome siromašnome bratu, nego mu širom rastvori svoju ruku i spremno mu daj što mu nedostaje. [...] Daj mu rado, a ne da ti srce bude zlovoljno kad mu daješ, jer će te zbog toga blagoslivljati Jahve, Bog tvoj, u svakom

poslu tvome i u svakom pothvatu ruku tvojih. [Jer] siromaha nikad neće nestati iz zemlje» (Pnz 15,7-8, 10-11). Apostol Pavao u istom duhu poziva kršćane iz zajednicâ koje je osnovao da priskoče u pomoć siromašnima iz prve zajednice u Jeruzalemu i da to čine »ne sa žalošću ili na silu jer Bog ljubi vesela darivatelja« (2 Kor 9,7). Nije riječ o umirivanju vlastite savjesti davanjem nekog milodara, već o suprotstavljanju kulturi ravnodušnosti i nepravde kojom se ljudi često postavljaju prema siromasima.

U vezi s tim dobro je prisjetiti se također riječi sv. Ivana Zlatoustog: »Oni koji su velikodušni ne smiju tražiti od siromahâ da im polažu račun za svoje ponašanje, nego samo poboljšati njihovo stanje siromaštva i zadovoljiti njihove potrebe. Siromah imaju samo jednu obranu: svoje siromaštvo i stanje potrebe u kojem se nalazi. Ne pitajte ga ni za što drugo. Pa bio on najveći zlotvor na svijetu, a nema hrane koju treba, oslobodimo ga gladi. [...] Milosrdan je čovjek lúka potrebitih: lúka prima i oslobađa sve brodolomce opasnosti, bili oni zlotvori ili dobri ljudi ili koji god drugi, lúka im pruža zaštitu i utočište. Tako i ti, dakle, kada vidiš u svijetu čovjeka koji je doživio brodolom siromaštva, ne osuđuj, ne traži da polaže račun za svoje ponašanje, nego ga izbavi od nevolje koja ga je snašla« (Razgovor o siromašnom Lazaru, II, 5).

9. Od presudne je važnosti da poraste osjetljivost ljudi kako bi se razumjelo potrebe siromašnih, koje se, jednako kao i životni uvjeti, neprestano mijenjaju. Danas su, naime, u ekonomski razvijenijim dijelovima svijeta ljudi manje spremni nego u prošlosti boriti se protiv siromaštva. Stanje relativnog blagostanja na koje su se navikli otežava prihvaćanje žrtvi i odricanja. Čovjek je spreman na sve samo da mu se ne oduzme ono što je lako stekao. Tako se upada u razne oblike pritajene mržnje, grčevite razdražljivosti i zahtjeva koji dovode do

straha i tjeskobe, a u nekim slučajevima i nasilja. To nije kriterij na kojem treba graditi budućnost; štoviše, to su također oblici siromaštva od kojih ne smijemo skretati svoj pogled. Moramo biti otvoreni za čitanje znakova vremena koji od nas traže da pronademo nove načine da budemo evangelizatori u suvremenom svijetu. Izravna pomoć kojom se izlazi ususret potrebama siromašnih ne smije nas spriječiti da budemo dalekovidni u odjelotvorivanju novih znakova kršćanske ljubavi i milosrđa, kao odgovor na nove oblike siromaštva koje čovječanstvo danas doživljava.

Nadam se da će *Svjetski dan siromaha*, koji obilježavamo peti puta, sve snažnije zaživjeti u našim mjesnim Crkvama i prerasti u pokret evangelizacije u kojem će se susretati siromašne ponajprije tamo gdje se nalaze. Ne smijemo čekati da oni pokucaju na naša vrata, nego mi moramo pohitati njima u njihovim vlastitim domovima, u bolnicama i staračkim domovima, na ulicama i u mračnim zakutcima gdje se ponekad skrivaju, u skloništima i prihvatnim centrima... Važno je razumjeti kako se osjećaju, kroz što prolaze i kakve želje nose u svome srcu. Neka potresne riječi don Prima Matzzolarija postanu naše vlastite: »Ne pitajte me, molim vas, *postoje li siromasi, tko su i koliko ih je*, jer se bojim da takva pitanja služe tome da odvrte pažnju ili predstavljaju izgovor za izbjegavanje jasnog zova savjesti i srca. [...] Ja nikada nisam brojao siromašne, jer se ne mogu nabrojati: siromahe se grli, a ne broji« (”Adesso” br. 7, 15. travnja 1949.). Siromasi su među nama. Kako bi to bilo evandeoski kad bismo s punom istinom mogli reći: i mi smo siromašni, jer ćemo ih samo tako moći zbiljski prepoznati i učiniti dijelom našega života i oruđem spasenja.

Rim, Sv. Ivan Lateranski, 13. lipnja 2021.
Na spomen sv. Antuna Padovanskog

Franjo

Papina poruka za 36. svjetski dan mladih (21.11.2021.)

“USTANI! POSTAVLJAM TE ZA SVJEDOKA ONOGA ŠTO SI VIDIO” (usp. Dj 26,16)

Predraga mladeži!

Htio bih vas još jednom primiti za ruku da nastavimo naše zajedničko duhovno hodočašće koje nas vodi prema Svjetskom danu mladih koji će se održati u Lisabonu 2023. godine.

Prošle godine, neposredno prije izbijanja pandemije, potpisao sam poruku koja je imala za temu: “Mladeži, kažem ti, ustani!” (usp. Lk 7,14). Gospodin nas je, u svojoj providnosti, želio pripremiti za vrlo težak izazov s kojim nam se valjalo suočiti.

Posvuda u svijetu pojedinci su se morali suočiti s patnjom zbog gubitka dragih osoba i društvene izolacije. I vama mladima, koji ste po svojoj prirodi okrenuti prema budućnosti, zbog izvanrednih zdravstvenih prilika bio je onemogućen odlazak u školu ili na fakultet, na posao, niste se mogli susretati... Našli ste se u teškim situacijama s kojima se niste navikli nositi. U mnogim slučajevima javili su se obiteljski problemi, kao i problemi koje sa sobom nosi nezaposlenost, depresija, usamljenost i ovisnosti. A o nakupljenom stresu, napetostima i izljevima bijesa, porastu nasilja da ne govorimo.

Ali hvala Bogu, to nije jedina strana medalje. Ako je ta kušnja iznijela na vidjelo naše slabosti, otkrila je također naše vrline, uključujući spremnost na solidarnost. U svim dijelovima svijeta vidjeli smo veliki broj pojedinaca, među kojima mnogo mladih, koji su pomagali u spašavanju života, sijali sjeme nade, branili slobodu i pravdu, bili mirotvorci i graditelji mostova.

Kad mladi čovjek padne, u stanovitom smislu padne čovječanstvo. Ali također je istina da kad mlada osoba ponovno ustane, kao da cijeli svijet ponovno ustane. Dragi mladi, koliko veliki potencijal leži u vašim rukama! Kakvu samo snagu nosite u svojim srcima!

Zato Bog danas, ponovno, govori svakome od vas: "Ustani!". Od sveg se srca nadam da će nam ova poruka pomoći da se pripremimo za nova vremena, za novu stranicu u povijesti čovječanstva. Ali bez vas, dragi mladi, nije moguće početi iznova. Da bi ponovno ustao, svijet treba vašu snagu, vaše oduševljenje, vašu strast. U vezi s tim želio bih s vama razmišljati o odlomku iz Djela apostolskih u kojem Isus kaže Pavlu: "Ustani. Postavljam te za svjedoka onoga što si vidio" (usp. Dj 26,16).

Pavao – svjedok pred kraljem

Redak kojim je nadahnut tema Svjetskog dana mladih 2021. preuzet je iz Pavlova svjedočanstva pred kraljem Agripom tijekom njegova zatočeništva. On, nekoć neprijatelj i progonitelj kršćana, sada je osuđen upravo zbog svoje vjere u Krista. S vremenskim razmakom od otprilike dvadeset i pet godina, Apostol pripovijeda o svome životu i o temeljnom događaju – svome susretu s Kristom.

Pavao priznaje da je u prošlosti progonio kršćane, sve dok jednoga dana, dok je putovao u

Damask da uhiti neke od njih, njega i njegove suputnike (usp. Dj 26,13) nije obasjala svjetlost "od sunca sjajnija", ali jedino je on čuo "glas": glas Isusa koji mu se obraća i naziva ga imenom. "Savle, Savle!"

Promotrimo zajedno dublje ovaj događaj. Oslovljavajući ga po imenu, Gospodin daje do znanja Savlu da ga osobno poznaje. Kao da mu je rekao: "Znam tko si, znam koje planove kuješ, ali unatoč tome obraćam se upravo tebi." Zove ga dva puta, u znak iznimnog i vrlo važnog poziva, kao što je to učinio s Mojsijem (usp. Izl 3,10) i Samuelom (usp. 1 Sam 3,10). Pavši na zemlju, Savao priznaje da je svjedok Božjeg očitovanja, snažne objave koja ga duboko potresa, ali ga ne uništava, naprotiv: oslovljava ga po imenu.

Naime, samo osobni, a ne anonimni susret s Kristom mijenja život. Isus pokazuje da dobro poznaje Savla, da "ga poznaje u dušu". Premda je Savao progonitelj, iako mu je u srcu mržnja prema kršćanima, Isus zna da je to zbog neznanja i želi pokazati u njemu svoje milosrđe. Upravo će ta milost, ta nezaslužena i bezuvjetna ljubav, biti svjetlo koje će iz korijena promijeniti Savlov život.

"Tko si, Gospodine?"

Suočen s tom tajanstvenom prisutnošću koja ga naziva imenom, Savao pita: "Tko si, Gospodine?" (Dj 26,15). Ovo je pitanje iznimno važno i svi ga moramo prije ili kasnije u životu postaviti. Nije dovoljno slušati o Kristu od drugih, potrebno je s njim osobno razgovarati. To je, u konačnici, molitva. Moliti znači izravno razgovarati s Isusom, pa i ako nam možda u srcu još uvijek vlada nemir, a um je pun sumnji ili čak prijezira prema Kristu i kršćanima. Nadam se da će svaki mladić i djevojka, u dubini svog srca, postaviti to pitanje: "Tko si, Gospodine?"

Ne možemo uzeti zdravo za gotovo da svi poznaju Isusa, pa ni u doba interneta. Pitanje koje mnogi postavljaju Isusu i Crkvi upravo je ovo: "Tko si?". U čitavom izvješću o pozivu svetoga Pavla, to je jedini put da on govori. I na njegovo pitanje, Gospodin odmah odgovara: »Ja sam Isus koga ti progoniš!« (ibid.).

"Ja sam Isus koga ti progoniš!"

Tim odgovorom Gospodin Isus otkriva Savlu veliko otajstvo: da se On poistovjećuje s Crkvom i s kršćanima. Sve do tada Savao nije vi-

dio ništa od Krista osim vjernikâ koje je bacao u tamnicu (usp. Dj 26,10), za čiju je osudu na smrt osobno glasovao (ibid.). Vidio je kako su kršćani na zlo uzvraćali dobrom, na mržnju ljubavlju, prihvaćajući nepravde, nasilje, uvrede i progone za ime Kristovo. Ako, dakle, bolje pogledamo Savao je – a da to nije ni znao – već bio susreo Krista: susreo ga je u kršćanima!

Koliko smo samo puta čuli da se kaže: “Isus ‘da’, Crkva ‘ne’”, kao da bi jedno moglo biti alternativa drugome. Nemoguće je poznavati Isusa, ako se ne poznaje Crkvu. Ne može se upoznati Isusa osim po braći i sestrama njegove zajednice. Ne može netko za sebe reći da je pravi kršćanin, ako ne živi crkvenu dimenziju svoje vjere.

“Teško ti se protiv ostana praćakati”

To su riječi koje Gospodin upućuje Savlu nakon što je ovaj pao na zemlju. Ali nekako kao da je već neko vrijeme bio razgovarao s njim na tajanstven način, pokušavajući ga privući k sebi. No, Savao se opirao. Isti taj blagi “prijekor” naš Gospodin upućuje svakom mladom čovjeku koji se udalji od njega: “Dokle ćeš bježati od mene? Zašto ne čuješ da te zovem? Čekam da se vratiš.” Poput proroka Jeremije, i mi ponekad kažemo: “Neću više na nj misliti” (Jr 20,9). No, u srcu svakog pojedinca kao da je zapreten jedan žarki plamen: čak i ako ga pokušamo ugasiti, ne možemo jer je jači od nas.

Gospodin je izabrao onoga koji ga je čak progonio, koji je potpuno neprijateljski raspoložen prema njemu i njegovim učenicima. Ali za Boga nitko nije nepovratno izgubljen. Zahvaljujući osobnom susretu s njim, uvijek možemo početi iznova. Nijedna mlada osoba nije izvan dosega Božjeg milosrđa. Ni za koga se ne može reći: previše se udaljio... sad je prekasno... Koliko mladih ljudi pokazuje strastveni otpor i idu stranputicom, ali u srcu nose skrivenu potrebu da se predano zalažu, da ljube svim silama, da se poistovjete s određenim poslanjem! Upravo to je ono što Isus vidi u mladome Savlu.

Prepoznati vlastitu sljepoću

Možemo zamisliti da je, prije susreta s Kristom, Savao na neki način bio “pun sebe” i smatrao se “velikim” zbog svoje moralne neporočnosti, zbog svoje gorljivosti, zbog svojega porijekla i naobraženosti. Sigurno je bio uvjeren da je u pravu. Ali kad mu se Gospodin objavljuje, “prizemljuje se” i otkriva da je slijep.

Iznenada otkriva da je ostao bez vida, ne samo fizičkog nego i duhovnog. Njegove su sigurnosti poljuljane. U duši osjeća da je ono oko čega je s tolikim oduševljenjem nastojao, naime, revnost u iskorjenjivanju kršćana, bilo potpuno pogrešno. Shvaća da nije apsolutni nositelj istine, što više da je daleko od toga. I, zajedno s njegovim sigurnostima, ruši se također njegova “veličina”. Odjednom otkriva da je izgubljen, krhak, “mali”.

Ta je poniznost – svijest o vlastitoj ograničenosti – temeljna! Tko misli da zna sve o sebi, o drugima, pa čak i o vjerskim istinama, teško će susresti Krista. Savao je slijep i izgubio je orijentire. Ostavši sam, u tami, jedine jasne stvari su svjetlo koje je vidio i glas koji je čuo. Koji paradoks: tek kad čovjek shvati da je slijep, počinje vidjeti!

Nakon prosvjetljenja koje je doživio na putu za Damask, Savao će preferirati da ga zovu Pavao, što znači “mali”. To nije nadimak ili “umjetničko ime” – što je danas postalo vrlo uobičajeno čak i među običnim ljudima: susret s Kristom doista je učinio da se tako osjeća, srušivši zid koji ga je sprječavao da samoga sebe istinski spozna. On za sebe kaže: »Da, ja sam najmanji među apostolima i nisam dostojan zvati se apostolom jer sam progonio Crkvu Božju« (1 Kor 15,9).

Sv. Terezija iz Lisieuxa, kao i neki drugi sveci, voljela je ponavljati da je poniznost istina. Danas se, osobito na društvenim mrežama, ima priliku vidjeti toliko “priča”, koje su često pravi umjetnički uradci u čije je snimanje uloženo puno truda, snimljenih iz više kutova i s više pozadina. Sve se više traže “svjetla pozornice” kako bi se “prijateljima” i sljediteljima pokazalo sebe u svjetlu koje ponekad ne odgovara istini. Krist, svjetlo podnevno, dolazi nas prosvjetliti i vratiti nam autentičnost, oslobađajući nas svih maski. Jasno nam pokazuje tko smo, jer nas voli takve kakvi jesmo.

Promijeniti perspektivu

Pavlovo obraćenje nije vraćanje unatrag, nego otvaranje potpuno novoj perspektivi. Naime, on nastavlja put Damaska, ali više nije onaj od prije, on je druga osoba (usp. Dj 22,10). Moguće je obratiti se i obnavljati se u svakodnevnom životu, čineći sve ono što smo i prije učinili, ali promijenjena srca i s drugačijim motivacijama. U ovom slučaju Isus izrijeком traži od Pavla

da ode u Damask, gdje se bio i zaputio. Pavao je poslušao, ali sada su se svrha i perspektiva njegova putovanja stubokom promijenili. Od sada pa nadalje stvarnost će gledati novim očima. Prije su to bile oči progonitelja krvnika, o sada će to biti oči učenika svjedoka. U Damasku će ga Ananija krstiti i uvesti u kršćansku zajednicu. U tišini i molitvi Pavao će produbiti vlastito iskustvo i novi identitet koji mu je dao Gospodin Isus.

Snaga i strast mladih ljudi ne smiju se rasipati

Pavlovo držanje prije susreta s uskrslim Isusom nije nam potpuno strano. Koliko je samo snage i strasti u vašim srcima, dragi mladi! Ali kad vas tama oko vas i u vama sprječava da ispravno vidite, u opasnosti ste da se izgubite u besmislenim bitkama, pa čak i postanete nasilni. A, nažalost, prve žrtve bit ćete upravo vi i vaši najbliži. Postoji isto tako opasnost da se borite za stvari koje izvorno zastupaju prave vrijednosti, ali koje se, kad se jednom zaoštire do krajnosti, pretvaraju u destruktivne ideologije. Koliko samo danas mladih, potaknutih možda vlastitim političkim ili vjerskim uvjerenjima, na kraju postaju oruđe nasilja i uništenja u životima mnogih drugih! Pojedini digitalni urođenici koriste virtualnu stvarnost i društvene mreže kao novo bojno polje, beskrupulozno koristeći oružje lažnih vijesti (fake news) za širenje otrova i uništavanje svojih protivnika.

Kad Gospodin naglo prodre u Pavlov život, ne oduzima mu osobnost i ne gasi njegovu revnost i strast, već koristi te njegove darove i sposobnosti da ga učini velikim vjerovjesnikom koji će pronositi evanđelje do nakraj svijeta bijeloga.

Apostol narodâ

Pavao će kasnije postati poznat kao "apostol narodâ": on koji je prije bio farizej koji je revno i savjesno opsluživao Zakon! Evo još jednog paradoksa: Gospodin stavlja svoje pouzdanje upravo u čovjeka koji ga je progonio! Poput Pavla, svaki pojedini od nas može u dubini srca čuti ovaj glas koji mu govori: "Uzdam se u te. Znam tvoju povijest i uzimam je u svoje ruke, zajedno s tobom. Pa i ako si često bio protiv mene, biram baš tebe i činim te svojim svjedokom". Božja logika može od najgoreg progonitelja učiniti velikog svjedoka.

Kristov učenik pozvan je biti »svjetlost svijeta« (Mt 5, 14). Pavao mora svjedočiti o onome

što je vidio, ali sada je slijep. Došli smo tako do sljedećeg paradoksa! Upravo zahvaljujući tom svom osobnom iskustvu Pavao se može staviti u položaj onih kojima ga Gospodin šalje. Naime, postavljen je za svjedoka »da im otvori oči pa se obrate od tame k svjetlosti« (Dj 26,18).

“Ustani i svjedoči!”

Kad prigrlimo novi život koji nam je dan u krštenju, primamo od Gospodina također poslanje: "Bit ćeš mi svjedok!". Poslanje je to kojem se valja posvetiti i koje mijenja život.

Kristov je poziv Pavlu danas upućen svakom mladiću i djevojci: Ustani! Ne možeš ostati na zemlji i sažalijevati samoga/samu sebe, ima jedno poslanje koje te čeka! I ti možeš biti svjedokom djelâ koja je Isus započeo u tebi. Zato ti, u Kristovo ime, kažem:

– Ustani i svjedoči o svom iskustvu slijepca koji je susreo svjetlo, koji je vidio dobrotu i ljepotu Božju u samome sebi, u drugima i u zajedništvu Crkve koje pobjeđuje svaku samoću.

– Ustani i svjedoči o ljubavi i poštivanju koji se mogu uspostaviti u ljudskim odnosima, u obiteljskom životu, u dijalogu između roditelja i djece, između mladih i starih.

– Ustani i brani socijalnu pravdu, istinu i pravednost, ljudska prava, progonjene, siromašne i slabe, one čiji se glas ne čuje u društvu, migrante.

– Ustani i svjedoči o novome pogledu koji ti omogućuje da očima punim divljenja promatraš stvoreni svijet, koji ti omogućuje da promatraš Zemlju kao naš zajednički dom i daje ti hrabrost da braniš cjelovitu ekologiju.

– Ustani i svjedoči da se promašeni životi mogu popraviti, da oni koji su već mrtvi duhom mogu ustati na novi život, da se robovi mogu osloboditi, da srca opterećena tugom mogu ponovno pronaći nadu.

– Ustani i radosno svjedoči da Krist živi! Širi njegovu poruku ljubavi i spasenja među svojim vršnjacima, u školi, na sveučilištu, na radnome mjestu, u digitalnom svijetu, posvuda.

Gospodin, Crkva, Papa, uzdaju se u vas i postavljaju vas za svjedoke mnogim drugim mladima koje susrećete na "putovima Damaska" našeg doba. Ne zaboravite: »svaki onaj koji je stvarno iskusio ljubav Boga koji ga spašava ne treba dugotrajnu poduku i obuku i pripremu da pođe naviještati tu ljubav. Svaki je kršćanin

misionar u mjeri u kojoj se susreo s Božjom ljubavlju u Kristu Isusu» (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 120).

Ustanite i slavite SDM u partikularnim Crkvama!

Još jednom pozivam vas, mlade iz cijeloga svijeta, da sudjelujete u ovom duhovnom hodočašću koje nas će dovesti do proslave Svjetskog dana mladih u Lisabonu 2023. godine. Sljedeći susret je, međutim, u vašim partikularnim Crkvama, u raznim biskupijama i eparhijama svijeta, gdje će se na svetkovinu Krista Kralja proslaviti – na mjesnoj razini – Svjetski dan mladih 2021.

Nadam se da ćemo svi moći proživjeti te etape kao pravi hodočasnici, a ne kao “turisti vjere”! Otvorimo se Božjim iznenađenjima koji svojim svjetlom želi obasjavati naš put. Budimo otvoreni za ono što nam želi reći, također po našoj braći i sestrama. Tako ćemo pomoći jedni drugima da zajedno ustanemo i u ovom teškom povijesnom času postat ćemo proroci novih vremena, punih nade! Neka nam Blažena Djevica Marija bude zagovornicom.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 14. rujna 2021.,
blagdan Uzvišenja svetoga križa.

Franjo

PAPINA PORUKA POVODOM 70. OBLJETNICE IOM-a (29.11.2021.)

Ne smijemo zaboraviti da nije riječ o statistikama, nego o stvarnim osobama

Papa Franjo 29. studenog uputio je poruku povodom 70. obljetnice Međunarodne organizacije za migracije (International Organisation for Migration – IOM).

Sveti Otac u poruci koju je putem videa pročitao Papin državni tajnik kard. Pietro Parolin potiče međunarodnu zajednicu da se hitno suoči s uzrocima neregularnih migracija, jer što je više legalnih putova, manja je vjerojatnost da će migranti biti uvučeni u kriminalne mreže trgovaca ljudima. „Rasprava o migracijama ne odnosi se samo na migrante; riječ je o svima nama, o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti naših društava“, upozorio je Papa.

„Unatoč brojnim izazovima koje je pred nas stavila pandemija bolesti COVID-19, taj važan događaj u povijesti IOM-a pruža nam priliku da obnovimo naše viđenje i zauzimanje putem prikladnijega odgovora na pojavu migracija“, naglasio je. Sveta Stolica je prije 10 godina, po odluci Benedikta XVI. postala državom članicom te organizacije. Stoga je papa Franjo istaknuo glavne razloge koji su doveli do te odluke, a koji su i danas valjani i hitni.

Tu je najprije podupiranje etičke dimenzije kretanja stanovništva; zatim, ostvarivanje, kroz iskustvo i ustanovljenu mrežu udruga na terenu u cijelom svijetu, suradnje Katoličke Crkve s međunarodnim službama koje se posvećuju iseljenicima; te cjelovita pomoć u skladu s potrebama, bez razlike, na temelju dostojan-

stva, urođenoga svim članovima iste ljudske obitelji, prenosi Vatican News.

„Ne smijemo dopustiti da nas iznenadi broj migranata, nego se trebamo susresti sa svima njima kao s osobama, gledajući njihova lica i slušajući njihove životne priče, nastojeći što bolje odgovoriti na njihove posebne osobne i obiteljske prilike (...) Često slušamo o tomu što države čine kako bi prihvatile migrante, ali je jednako tako važno upitati se: koje koristi migranti donose zajednicama koje ih prihvaćaju i kako ih obogaćuju? S jedne strane na tržištima zemalja sa srednje visokim primanjima radna snaga migranata vrlo je tražena i dobrodošla kao način da se nadoknadi njezin nedostatak. S druge pak strane migrante se često odbija i podvrgava mrzovoljnim ponašanjima mnogih zajednica koje ih primaju.

Nažalost, taj dvostruki standard proizlazi iz prevladavanja gospodarskih interesa nad potrebama i dostojanstvom ljudske osobe“, primijetio je Papa.

„Migranti čine vidljivom vezu koja sjedinjuje cijelu ljudsku obitelj, bogatstvo kultura i resurse za razmjenu na području razvoja i trgovačke mreže koje čine zajednice dijaspora. U tom je smislu bitna integracija koja zahtijeva dvosmjerni proces, utemeljen na međusobnom poznavanju, uzajamnoj otvorenosti, poštovanju zakona i kulture zemalja domaćina, u istinskom duhu susreta i uzajamnoga obogaćivanja“, istaknuo je Papa.

Na kraju potiče međunarodnu zajednicu da se hitno suoči s uvjetima koji dovode do nere-

gularnih migracija, čineći tako migraciju svjesnim izborom, a ne očajnom potrebom. „Potrebno je uspostaviti bolje gospodarske i društvene uvjete kako migracija ne bi bila jedino rješenje za one koji traže mir, pravednost, sigurnost i puno poštovanje ljudskoga dostojanstva. U konačnici, migracije nisu samo priča o migrantima, nego i o nejednakostima, očaju, uništavanju okoliša, klimatskim promjenama, ali i snovima, hrabrosti, studiju u inozemstvu, spa-

janju obitelji, novim mogućnostima, sigurnosti i zaštiti, te teškom, ali dostojanstvenom radu. Ne smijemo nikada zaboraviti da nije riječ o statistikama, nego o stvarnim osobama čiji je život u igri. Katolička Crkva i njezine ustanove nastaviti će svoje poslanje prihvata, zaštite, promicanja i integracije ljudi u kretanju“, poručio je papa Franjo. (www.nedjelja.ba)

PAPINA PORUKA ZA MEĐUNARODNI DAN OSOBA S INVALIDITETOM (3.12.2021.)

Draga braćo i sestre!

U prigodi Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, želim se obratiti izravno vama koji ste pogođeni bilo kojom vrstom invaliditeta. Želim vam reći da vas Crkva voli i da treba svakoga od vas da ispunite svoje poslanje u službi evanđelja.

Isus prijatelj

Isus je naš prijatelj! On sâm je to rekao svojim učenicima na Posljednjoj večeri (usp. Iv 15,14). Njegove riječi dopiru sve do nas i rasvjetljuju otajstvo našeg odnosa s njim i naše pripadnosti Crkvi. »Prijateljstvo s Isusom neraskidivo je. On nas nikada ne napušta, iako se katkad čini da šuti. Kad ga trebamo, on pušta da ga nađemo i ostaje uz nas kud god da pošli« (posin. apost. pob. *Christus vivit*, 154). Mi kršćani smo primili dar: pristup Isusovu srcu i prijateljstvo s njim. Sretni smo što nas je zapao taj privilegij i to postaje naš poziv: biti njegovi prijatelji!

Imati Isusa za prijatelja najveća je utjeha. To svakog od nas može učiniti zahvalnim i radosnim učenikom koji može posvjedočiti da naša vlastita slabost nije prepreka za življenje i prenošenje evanđelja. Naime, povjerljivo i osobno prijateljstvo s Isusom može biti duhovni ključ za prihvaćanje ograničenjâ koja svi imamo, te za življenje svojega vlastitog ljudskog stanja u duhu prihvaćanja. Iz toga prijateljstva može poteći radost koja »ispunja srca i čitav život« (apost. pob. *Evangelii gaudium*, 1), zato što, kao što je jedan veliki egzeget napisao, prijateljstvo s Isusom je »iskra od koje nastaje požar oduševljenja i zanosâ«.¹ [1]

Crkva je vaš dom

Po krštenju svaki od nas postaje punopravnim članom zajednice Crkve tako da svaki pojedini,

bez isključenjâ ili diskriminacijâ, može reći: „Ja sam Crkva!“. Crkva je, naime, vaš dom! Mi, svi zajedno, činimo Crkvu jer je Isus odlučio biti naš prijatelj. Ona – i to je nešto što sve bolje moramo učiti u sinodalnom procesu koji smo započeli – »nije zajednica savršenih, nego zajednica učenikâ na putu koji slijede Gospodina i kojima je potrebno njegovo oprostjenje« (Kateheza na općoj audijenciji, 13. travnja 2016.) U ovom narodu, koji kroči naprijed kroz povijesna zbivanja vođen Božjom riječju, »svi su protagonisti, nitko se ne može smatrati tek pukim statistikom« (Obraćanje vjernicima Rimske biskupije, 18. rujna 2021.). Zato je svaki od vas pozvan dati vlastiti doprinos sinodalnom putu. Uvjeren sam da će, ako to doista bude »sudi-onički i inkluzivan crkveni proces«², crkvena zajednica njime biti stvarno obogaćena.

I danas se, nažalost, s mnogima od vas »u društvu postupa kao sa strancima. [Mnogi od vas] osjećaju da su uskraćeni za pripadnost i sudjelovanje« i »još uvijek postoje mnoge stvari koje [vam onemogućuju] punopravno građanstvo« (enc. *Fratelli tutti*, 98). Diskriminacija je još uvijek previše prisutna na različitim razinama društvenog života. Nju jačaju predrasude, neznanje i kultura kojoj je teško shvatiti neprocjenjivu vrijednost svake osobe. Na poseban način, smatrati još uvijek invaliditet bolešću – što je rezultat interakcije između socijalnih barijera i osobnih ograničenja svakog pojedinca – nešto je što pridonosi vašem odvajanju i jačanju stigmatizacije vas kao osoba.

Što se života Crkve tiče, »najgora diskriminacija [...] je nedostatak duhovne skrbi« (apost. pob. *Evangelii gaudium*, 200), koja se ponekad očituje u uskraćivanju pristupa sakramentima, što su neki od vas, nažalost, doživjeli. Učitelj-

stvo je u tom pogledu vrlo jasno i nedavno je u Direktoriju za kateheza izričito dalo do znanja da »nitko ne smije uskraćivati sakramente osobama s invaliditetom« (br. 272). Kad smo suočeni s diskriminacijama, upravo nas prijateljstvo s Isusom, koje svi primamo kao nezastuženi dar, otkupljuje i omogućuje nam živjeti različitosti kao bogatstvo. On nas, naime, ne naziva slugama, ženama i muškarcima s polovičnim dostojanstvom, nego prijateljima: pouzdanicima koji su dostojni znati sve što je čuo od Oca svojega (usp. Iv 15,15).

U vremenu kušnje

Prijateljstvo s Isusom štiti nas u vrijeme kušnje. Jako dobro znam da je pandemija Covida-19, iz koje se borimo izaći, imala i nastavlja imati vrlo ozbiljan utjecaj na živote mnogih od vas. Pritom mislim, na primjer, na to da ste morali dugo vremena provoditi u kući; na teškoće na koje nailaze mnogi studenti i učenici s invaliditetom u pristupu alatima za učenje na daljinu; na osobne usluge koje su u mnogim zemljama već duže vrijeme obustavljene; i mnoge druge neugodnosti s kojima se svaki od vas suočio. Ali tu prije svega mislim na mnoge od vas koji živite u zajedničkim stanovima i patnju koju je donijela prisilna odvojenost od vama dragih osoba. Virus je poharao ta mjesta i, unatoč požrtvovnoj službi osoblja, odnio previše žrtava. Budite sigurni da su vam Papa i Crkva posebno bliski, s ljubavlju i nježnošću!

Crkva je uz one od vas koji se još uvijek bore protiv koronavirusa. Ona, kao i uvijek, potvrđuje da je prijeko potrebno svima omogućiti liječenje, pri čemu stanje invalidnosti ne smije biti prepreka pristupu najboljoj mogućoj dostupnoj skrbi. U tome smislu, neke biskupske konferencije, poput one Engleske i Walesa³ te Sjedinjenih Američkih Država,⁴ već su intervenirale tražeći poštivanje prava svakoga, bez diskriminacijâ, na zdravstvenu skrb.

Evangelje je za sve

Iz prijateljstva s Gospodinom dolazi također naš poziv. On nas je izabrao da donesemo mnogo roda i da naš rod ostane (usp. Iv 15,16). Predstavljajući se kao pravi Trs, želio je da svaka loza, koja je s njim povezana, donese rod. Dâ, Isus želi da prispijemo »sreći za koju smo stvoreni. On želi da budemo sveti i ne očekuje da se zadovoljimo osrednjim, mlakim, razvodnjenim životom« (apostolska pobudnica *Gaudete et exsultate*, 1).

Evangelje je također za tebe! Riječ je to koja je upućena svima, koja tješi i u isti mah poziva na obraćenje. Drugi vatikanski koncil, govoreći o općem pozivu na svetost, uči da su »svi Kristovi vjernici, kojega god staleža ili reda, pozvani na puninu kršćanskog života i na savršenstvo ljubavi [...]. Da bi postigli tu svetost, vjernici neka ulažu sile koje su primili prema mjeri Kristova dara da se [...] svom dušom posvete Božjoj slavi i služenju bližnjemu« (*Lumen gentium*, 40).

U evanđeljima se pripovijeda da, kad god bi osobe s invaliditetom susrele Isusa, njihov se život stubokom mijenjao i počele su biti njegovi svjedoci. To je, primjerice, slučaj s čovjekom slijepim od rođenja, koji, nakon što ga je Isus ozdravio, hrabro pred svima kaže da je On prorok (usp. Iv 9,17); i mnogi drugi radosno razglasuju što im je Gospodin učinio.

Znam da neki od vas žive u izuzetno teškoj situaciji. Ali želim se obratiti upravo vama i zamoliti možda – tamo gdje za tim postoji potreba – članove vaše obitelji ili one koji su vam najbliži da pročitaju moje riječi, ili prenesu ovaj moj apel kojim vas pozivam da molite. Neka nitko ne kaže: »Ja ne umijem moliti« jer, kao što kaže Apostol, »Duh potpomaže našu nemoć. Doista ne znamo što da molimo kako valja, ali se sâm Duh za nas zauzima neizrecivim uzdasima« (Rim 8,26). U evanđeljima, naime, Isus sluša one koji mu se obraćaju na naizgled neprikladan način, možda samo gestom (usp. Lk 8,44) ili vapajem (usp. Mk 10,46). U molitvi postoji poslanje koje je svima dostupno i ja ga želim povjeriti na poseban način vama. Nitko nije toliko slab da se ne može moliti, klanjati se Gospodinu, slaviti njegovo sveto ime i posredovati za spas svijeta. Pred Svemogućim prepoznavamo da smo svi jednaki.

Draga braćo i sestre, vaša je molitva danas hitnija nego ikad. Sveta Terezija Avilska napisala je da su »u teškim vremenima potrebni jaki Božji prijatelji da podrže slabe«.⁵ Vrijeme pandemije jasno nam je dalo do znanja da nam je stanje ranjivosti svima zajedničko: »Shvatili smo da se nalazimo na istoj lađi, svi krhki i dezorijentirani, ali istodobno važni i potrebni, svi pozvani veslati zajedno, svi potrebni utjehe drugoga«.⁶ Prvi način da to učinimo jest molitva. Svi to možemo; i ako, poput Mojsija, trebamo potporu (usp. Izl 17,10), sigurni smo da će Gospodin čuti naš zaziv.

Svima vama upućujem najbolje želje. Neka vas Gospodin blagoslovi i Majka Božja čuva.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 20.11.2021.

¹ Rudolf Schnackenburg, *Amicizia con Gesù*, Brescia 2007., str. 68.

² Biskupska sinoda, *Pripremni dokument. Za sinodalu crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje*, 2.

³ Biskupska konferencija Engleske i Walesa, *Coronavirus and Access to Treatment*, 20. travnja 2020.

⁴ USCCB – Ured za odnose s javnošću, *Statement on Rationing Protocols by Health Care Professionals in Response to COVID-19*, 3. travnja 2020.

⁵ *Vita*, 15.5.

⁶ Izvanredna molitva u vrijeme pandemije, 27. ožujka 2020.

Papina poruka za 55. svjetski dan mira (21.1.2022.)

MEĐUGENERACIJSKI DIJALOG, OBRAZOVANJE I RAD: SREDSTVA ZA IZGRADNJU TRAJNOGA MIRA

1. »Kako su ljupke po gorama noge glasonoške radosti koji oglašava mir« (Iz 52,7).

Riječi proroka Izaije izražavaju utjehu, uzdah olakšanja prognanog naroda koji je zbog pretrpljenog nasilja i zlostavljanja bio na izmaku snaga i prepušten na milost i nemilost poniženju i smrti. Prorok Baruh se pitao u vezi tog naroda: »Zašto, o Izraele, zašto si u zemlji neprijatelja i zašto stariš u tuđini, onečišćujući se mrtvacima, ubrojen među one koji su u podzemlju?« (3,10–11). Za te ljude, dolazak glasnika mira značio je nadu u novo rođenje iz ruševina povijesti, početak svijetle budućnosti.

I danas je put mira, koji je sveti Pavao VI. nazvao novim imenom: cjeloviti razvoj¹, nažalost daleko od stvarnoga života mnogih muškaraca i žena, a time i ljudske obitelji koja je već posvema međusobno povezana. Unatoč mnogim naporima usmjerenim na konstruktivan dijalog među narodima, zaglušujuća buka ratova i sukobâ sve je jača, dok se pandemijske bolesti šire, učinci klimatskih promjena i srozavanja okoliša se pogoršavaju, drama gladi i žeđi sve je veća, a ekonomski sustav koji se temelji više na individualizmu nego na dijeljenju utemeljenom na solidarnosti i dalje prevladava. Kao u danima drevnih proroka, tako i u naše vrijeme vapaj siromašnih i vapaj Zemlje² ne prestaje se uzdizati, vapeći za pravdom i mirom.

U svakom je dobu mir ujedno i dar odozgo i plod zajedničkog predanog rada i truda. Možemo, naime, govoriti o "arhitekturi" mira, kojoj doprinose razne društvene institucije, a postoji i "umijeće" mira koje uključuje svakoga od nas

ponaosob³. Svi mogu dati svoj doprinos izgradnji mirnijeg svijeta, počevši od vlastitoga srca i odnosâ u obitelji, u društvu i s okolinom, pa sve do odnosa među ljudima i državama.

Želim ovdje predložiti tri puta za izgradnju trajnoga mira. Prvi je međugeneracijski dijalog kao temelj ostvarivanja zajedničkih planova. Drugi je obrazovanje kao temelj slobode, odgovornosti i razvoja. Na trećemu mjestu, konačno, je rad kao sredstvo za puno ostvarenje ljudskog dostojanstva. Riječ je o tri nezaobilazna elementa za stvaranje »socijalnog pakta«⁴ bez kojega svaki mirovni projekt počiva na klimavim nogama.

2. Međugeneracijski dijalog kao sredstvo za izgradnju mira

U svijetu koji je još uvijek zahvaćen pandemijom, koja je prouzročila premnoge probleme, »neki pokušavaju pobjeći od stvarnosti sklanjajući se u svoj mali svijet, a drugi na nju reagiraju uništavalačkim nasiljem. Ipak, između sebične ravnodušnosti i nasilnoga prosvjeda uvijek postoji još jedna moguća opcija, a to je dijalog. Međugeneracijski dijalog«⁵.

Svaki iskreni dijalog, uz korektnu i pozitivnu razmjenu gledišta, uvijek zahtijeva osnovno povjerenje među sugovornicima. Moramo naučiti kako povratiti to međusobno povjerenje! Trenutna zdravstvena kriza pojačala je kod svijetu osjećaj usamljenosti i okrenutost prema samima sebi. Usamljenosti koje doživljavaju starije osobe kod mladih su praćene osjećajem bespomoćnosti i nedostatkom zajedničke ideje o budućnosti. Ova je kriza zasigurno bolna, ali

je također pomogla izvući iz ljudi ono najbolje. Naime, upravo tijekom pandemije vidjeli smo, i to u cijelome svijetu, velika svjedočanstva suosjećanja, dijeljenja i solidarnosti.

Voditi dijalog znači jedni druge slušati, razmjenjivati mišljenja i stavove, uzajamno se dogovarati i zajedno ići prema istome cilju. Jačati takav dijalog među generacijama znači tvrdo i neplodno tlo konflikta i ravnodušnosti učiniti rahlim kako bi se u njega položilo sjeme trajnog i zajedničkog mira.

Dok je tehnološki i gospodarski razvoj često stvarao međugeneracijski jaz, današnje krize pokazuju hitnu potrebu za međugeneracijskim savezom. S jedne strane, mladi trebaju životno i duhovno iskustvo i mudrost starijih, a, s druge, starijima je potrebna podrška, ljubav, kreativnost i poletnost mladih.

Veliki društveni izazovi i procesi uspostave mira nužno zahtijevaju dijalog između čuvarâ sjećanja, to jest starijih, i onih koji nose povijest naprijed, a to su mladi, kao i spremnost svakog pojedinca da dadne drugome prostora i da ne teži tome da zauzme cijelu scenu streměći svojim neposrednim interesima kao da nema ni prošlosti ni budućnosti. Globalna kriza kroz koju prolazimo pokazuje nam u susretima i dijalogu među generacijama pokretačku snagu zdrave politike, koja se ne zadovoljava time da odgovara na ono što sadašnjost stavlja pred nas »zakrpama ili brzim, pukim povremenim rješenjima«⁶, već se izražava kao jedan od najdragocjenijih oblika ljubavi prema drugome⁷, u traženju zajedničkih i održivih projekata.

Ako, usred teškoća i nevolja, budemo znali provesti u djelo taj međugeneracijski dijalog, »mo[ći ćemo] biti čvrsto ukorijenjeni u sadašnjosti i s toga mjesta osvrtni se na prošlost i gledati u budućnost. Osvrtati se na prošlost kako bismo učili iz povijesti i liječili stare rane koje nas katkad još uvijek muče. Gledati u budućnost kako bi jačali naš entuzijazam, dali krila snovima, potaknuli proroštva i omogućili nadi da procvate. Tako, ujedinjeni, možemo učiti jedni od drugih.«⁸ Jer bez korijena, kako drveće može rasti i donositi plod?

Dovoljno se sjetiti samo brige za naš zajednički dom. Sâm okoliš je, naime, »zajam kojeg svaki naraštaj prima i mora prenijeti budućem naraštaju«.⁹ Treba zato cijeliti i ohrabrivati sve one mlade ljude koji rade za pravedniji i svijet, svijet koji pazi da čuva svekoliko stvorenje,

povjereno nama na čuvanje. Oni čine to s ne-mirom i entuzijazmom, a ponajprije s osjećajem odgovornosti s obzirom na hitan zaokret¹⁰, koji nam nameću izazovi koje pred nas stavljaju današnje etičke i društveno-ekološke krize.¹¹

Nadalje, da bi se zajedno gradilo putove do mira nezaobilazni su obrazovanje i rad, koji predstavljaju povlaštena okruženja i mjesta međugeneracijskog dijaloga. Obrazovanje pruža gramatiku međugeneracijskog dijaloga, a u iskustvu rada muškarci i žene različitih generacija surađuju i prenose jedni drugima svoja znanja, iskustva i vještine u svrhu postizanja općega dobra.

3. Odgoj i obrazovanje kao pokretači mira

Posljednjih su godina proračunska izdvajanja za odgoj i obrazovanje, na koje se više gleda kao na trošak nego na ulaganje, diljem svijeta općenito značajno smanjena. Ipak, to su glavni nositelji cjelovitog ljudskog razvoja: čine čovjeka slobodnijim i odgovornijim, te su prijeke potrebni za obranu i promicanje mira. Drugim riječima, odgoj i obrazovanje predstavljaju temelj snažno povezanog, uljuđenog društva, sposobnog iznjedriti nadu, blagostanje i napredak.

Vojni su rashodi, naprotiv, porasli iznad razine zabilježene na kraju Hladnoga rata i, kako se čini, nastaviti će i dalje nezaustavljivo rasti.¹²

Stoga je prikladno i hitno da oni koji su odgovorni za upravljanje državom razviju ekonomske politike koje će omogućiti da se preokrene odnos između javnih ulaganja u obrazovanje i sredstava namijenjenih za naoružanje. Uostalom, težnja istinskom procesu razoružanja u cijelome svijetu može se pokazati samo veoma korisnim za razvoj narodâ i državâ, oslobađajući financijska sredstva koja se mogu primjerenije posvetiti zdravstvu, školstvu, infrastrukturnom razvoju, zaštiti okoliša i tako dalje.

Nadam se da će ulaganje u obrazovanje također biti popraćeno većim naporima oko promicanja kulture skrbi¹³. U okolnostima društvenih podjela i inertnosti institucijâ, ona može postati zajednički jezik koji ruši barijere i gradi mostove. »Zemlja doživljava pravi procvat tada kada postoji konstruktivni dijalog između njezinih različitih kulturnih bogatstava: kulture naroda, sveučilišne, kulture mladih, umjetničke i tehnološke kulture, gospodarske i obiteljske kulture te medijske kulture«.¹⁴ Prijeke je potrebno, dakle, stvoriti novu kulturnu para-

digmu putem »globalnog obrazovnog pakta za i s mladim naraštajima, koji će obvezati obitelji, zajednice, škole, sveučilišta, institucije, religije, vlade i cijelu ljudsku obitelj na odgajanje zrelih ljudi«. ¹⁵ Pakt koji će promicati obrazovanje za cjelovitu ekologiju u skladu s kulturnim modelom mira, razvoja i održivosti, u čijem će središtu biti bratstvo i suradnja između ljudi i okoliša ¹⁶.

Ulaganje u odgoj i obrazovanje mladih naraštaja osnovni je način da im se, ciljanim osposobljavanjem, omogući da zauzmu odgovarajuće mjesto na tržištu rada koje će im biti od koristi ¹⁷.

4. Promicanjem vrijednosti rada i osiguravanjem radnih mjesta gradi se mir

Rad je nezaobilazan činitelj za izgradnju i održavanje mira. To je izraz nas samih i vlastitih sposobnosti, ali i predanog zalaganja, truda, suradnje s drugima, jer se uvijek radi s nekim ili za nekoga. U toj istaknuto društvenoj perspektivi, posao je mjesto gdje učimo dati svoj doprinos ljepšem i svijetu pogodnijem za život.

Pandemija izazvana Covidom-19 dodatno je otežala situaciju u svijetu rada koji se već i prije toga bio suočavao s brojnim izazovima. Nebrojene gospodarske i proizvodne aktivnosti su propale; privremeno zaposleni radnici sve su ranjiviji; mnogi od onih koji obavljaju osnovne usluge još su više skriveni od javne i političke svijesti; obrazovanje na daljinu u mnogim je slučajevima dovelo do nazadovanja u stjecanju znanja i školske ili stručne spremu. Nadalje, pred mladima koji tek ulaze na tržište rada i odraslima koji su ostali bez posla teška je i neizvjesna budućnost.

Utjecaj krize na neformalnu ekonomiju, koja često uključuje radnike migrante, bio je osobito razoran. Mnogi od njih nisu priznati nacionalnim zakonodavstvom, jednostavno kao da ne postoje. Oni i njihove obitelji žive u vrlo nesigurnim uvjetima, plijen su raznim oblicima ropstva i uskraćen im je pristup sustavu socijalne skrbi koji bi ih zaštitio. K tome, trenutno tek jedna trećina radno sposobnog svjetskog stanovništva uživa sustav socijalne zaštite ili ga može koristiti samo u ograničenoj mjeri. Nasilje i organizirani kriminal su u porastu u mnogim zemljama. Oni ugrožavaju slobodu i dostojanstvo ljudi, pogubni su ekonomiju i

sprječavaju razvoj općeg dobra. Jedini odgovor na to je širenje mogućnosti za dostojanstven rad.

Rad je, naime, temelj na kojem se gradi pravda i solidarnost u svakoj zajednici. Zato »ne smije se težiti tomu da tehnološki napredak sve više zamjenjuje ljudski rad: ako bi se tako činilo, čovječanstvo bi naudilo samome sebi. Rad je nužnost, to je sastavni dio smisla života na ovoj zemlji, put rasta, ljudskog razvoja i osobnog ispunjenja«. ¹⁸ Moramo udružiti svoje ideje i napore kako bismo stvorili uvjete i pronašli rješenja da svaka radno sposobna osoba ima mogućnost svojim radom doprinijeti boljitku života obitelji i društva.

Hitnije je nego ikada prije promicati u čitavom svijetu dolične i dostojanstvene radne uvjete, usmjerene na opće dobro i očuvanje stvorenoga svijeta. Treba osigurati i podržati slobodu poduzetničkih inicijativa i, istodobno, ulagati napore da se potakne obnovljeni osjećaj društvene odgovornosti kako profit ne bi bio više jedini kriterij kojim se valja rukovoditi.

U toj perspektivi treba promicati, prihvaćati i podupirati inicijative koje, na svim razinama, pozivaju poduzeća na poštivanje temeljnih ljudskih prava radnikâ i radnicâ, podižući svijest ne samo institucija, već i potrošača, civilnoga društva i poduzetničkih subjekata. Što su ovi potonji svjesniji svoje društvene uloge, to više postaju mjesta gdje se poštuje ljudsko dostojanstvo te tako i sami doprinose izgradnji mira. U tom smislu, politika je pozvana igrati aktivnu ulogu, promičući ravnotežu između gospodarske slobode i socijalne pravde. A svi koji rade na tome području, počevši od katoličkih radnika i poduzetnika, mogu pronaći sigurne smjernice u socijalnom nauku Crkve.

Draga braćo i sestre, dok nastojimo udružiti svoje napore oko izlaska iz pandemije, želim još jednom izraziti svoju zahvalnost svima onima koji su radili i nastavljaju velikodušno i odgovorno raditi na tome da se zajamči obrazovanje, sigurnost i zaštita prava, osigura medicinsku skrb, omogući susrete između članova obitelji i bolesnih te pruži ekonomsku potporu siromašnima i onima koji su ostali bez posla. Jamčim da ću se u svojim molitvama spomenuti žrtava i njihovih obitelji.

Apeliram na obnašatelje vlasti i one u čijim je rukama odgovornost za politiku i društvo, na pastire i voditelje crkvenih zajednica kao i

na sve muškarce i žene dobre volje da zajedno, hrabro i kreativno hode tim trima putovima: dijaloga među generacijama, obrazovanja i rada. I neka bude sve više onih koji svakim danom tiho, ponizno i ustrajno postaju graditeljima mira. I neka ih uvijek pretječe i prati blagoslov Boga mira!

Iz Vatikana, 8. prosinca 2021.

- 1 Usp. Enciklika *Populorum progressio* (26. ožujka 1967.), 76 sll.
- 2 Usp. Enciklika *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 49.
- 3 Usp. Enciklika *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 231.
- 4 Isto, 218.
- 5 Isto, 199.
- 6 Isto, 179.
- 7 Usp. isto, 180.
- 8 Postsinodska ap. pobudnica *Christus vivit* (25. ožujka 2019.), 199.

- 9 Enciklika *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 159.
- 10 Isto, 163; 202.
- 11 Isto, 139.
- 12 Usp. Poruka sudionicama 4. pariškog foruma za mir, 11.–13. studenog 2021.
- 13 Usp. *Laudato si'* (24. svibanj 2015.), 231; *Poruka za 54. svjetski dan mira. Kultura skrbi kao put do mira* (8. prosinca 2020.).
- 14 Enciklika *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 199.
- 15 *Video poruka* za Global Compact on Education. Together to Look Beyond (15. listopada 2020.).
- 16 Usp. *Vido poruka* za High Level Virtual Climate Ambition Summit (13. prosinca 2020.).
- 17 Usp. Sv. Ivan Pavao II., Enciklika *Laborem Exercens* (14. rujna 1981.), 18.
- 18 Enciklika *Laudato si'* https://www.vatican.va/content/francesco/de/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si.html (24. svibnja 2015.), 128.

Kongregacija za kauze svetaca

ISTRAGE O HEROJSKIM VRLINAMA I MUČENIŠTVU VJERNIKA

Prot. N. Var. 8754/21

Iz Vatikana, 31. svibnja 2021.

Eminencijo, Ekselencijo,

na temelju iskustva stečenog u novije vrijeme, ova Kongregacija za Kauze Svetaca želi ponovno predložiti neke aspekte u vezi s preliminarnim istragama koje biskup mora provesti prije nego što odluči o početku dijecezanske ili eparhijske istrage o herojskim vrlinama, mučeništvu ili žrtve života vjernika predložena za proglašenje blaženim. To bi pomoglo da se uzroci utvrde na solidnijoj osnovi s obzirom na sljedeći proces koji će morati slijediti.

Prije početka biskupijske istrage potrebno je *provjeriti prisutnost autentične, spontane* (tj. ne umjetno izazvane) i nadasve raširene i kontinuirane reputacije svetosti koju kandidat uživa među značajnim dijelom Božjeg naroda, procjenjujući njegovu kvalitetu i ističući ga dobrom reputacijom, pažnjom javnosti, društvenom i kulturnom reputacijom, uspješnim poslovanjem itd.

Morat ćete imati na umu da se reputacija istinske svetosti očituje vjerom vjernika u svetost osobe, spontano ih navodeći da je prizivaju za svoje potrebe i potrebe drugih, čak i uz česte

posjete grobu ili druga mjesta povezana sa sjećanjem na kandidata. Glas svetosti stoga mora biti popraćen onom ugledom znakova, to jest potvrđama onih koji su stekli nebeske milosti i usluge, koristeći se zagovorom kandidata za časti oltara.

Nadalje, želio bih naglasiti, kao što dobro znate, u okviru univerzalnog poziva na svetost, na što je učinkovito ukazao Drugi vatikanski koncil u poglavlju 5 Konstitucije *Lumen Gentium* (br. 39–42), na koji je naknadno nekoliko puta uputio Sveti Ivan Pavao II., A nedavno ga je papa Franjo potvrdio u Apostolskoj pobudnici *Gaudete et Exsultate*, među Božjim narodom moraju se identificirati uzorne figure koje nadilaze uobičajeni život kako bi ih predložile kao uzore kanonizirane svetosti. Zapravo, sveci moraju biti svjetleći Božji znakovi koji dopuštaju da Njegova prisutnost svijetli junačkim intenzitetom.

U ovoj fazi, prije nastanka Kauze, mora se posvetiti dodatna pažnja važnosti kandidatova života i poruke.

Na kraju, želim vas obavijestiti da će, s ciljem pružanja još kvalificiranije suradnje za dobro Kauze proglašenja blaženim i kanonizacijom, od početka sljedeće akademske godine,

ova kongregacija, zajedno s Papinskim lateranskim sveučilištem, započeti tečaj više formacije koji će zamijeniti sadašnji Studium i bit će namijenjen onima – svećenicima, redovnicima, laicima – kojima bi se moglo povjeravati u dijecezanskoj i rimskoj fazi (postulatori, biskupski delegati, promicatelji pravde, javni bilježnici itd.) za Kauze. Tečaj će izdati diplomu o specijalizaciji zajedno s Papinskim lateranskim sveučilištem, u skladu s čl. 41. normi primjene Apostolske konstitucije *Veritatis Gaudium*. Želio bih naglasiti da bi pohađanje i samo druge godine moglo biti korisno za trajnu formaciju svećenstva.

Plan studija, zajedno s informacijama o tečaju i uvjetima potrebnim za upis, Dikasterij će objaviti na svojoj web stranici: www.causesanti.va.

Uvijek na raspolaganju za bilo kakve daljnje informacije, koristim prigodu da Vam potvrdim s osjećajem izričitog poštovanja odani

Marcello kard. Semeraro
Prefekt

+ Fabio Fabene
Arhiv. naslov Montefiascone, *Tajnik*

Apostolsko pismo o uporabi rimske liturgije koja je prethodila obnovi iz godine 1970.

TRADITIONIS CUSTODES - ČUVARI PREDAJE

Čuvari predaje, biskupi, u zajedništvu s rimskim biskupom, tvore vidljivo načelo i temelj jedinstva u svojim partikularnim Crkvama.¹ Vođeni Duhom Svetim oni, naviještanjem evanđelja i slavljenjem euharistije, ravnaju partikularnim Crkvama koje su im povjerene.²

Da bi se postigla sloga i jedinstvo Crkve, moji časni prethodnici, sveti Ivan Pavao II. i Benedikt XVI., očinskom brigom za one koji su u nekim krajevima ostali privrženi liturgijskim oblicima koji su prethodili obnovi zahtijevanoj od Drugoga vatikanskog koncila, dopustili su i uredili pravo korištenja Rimskoga misala koji je 1962. godine objavio papa Ivan XXIII.³ Na taj su način namjeravali »olakšati življenje crkvenoga zajedništva onim katolicima koji se osjećaju navezanim na neke prethodne liturgijske oblike«, a ne na druge.⁴

Na tragu nakane mojega časnog prethodnika Benedikta XVI. da se, tri godine nakon objavljenja motuproprija *Summorum Pontificum*, biskupe pozove da provjere njegovu primjenu, Kongregacija za nauk vjere provela je 2020. godine temeljito savjetovanje s biskupima, a rezultati su pomno razmatrani u svjetlu iskustva koje je sazrijevalo tijekom ovih godina.

Razmotrivši želje niknule među biskupima i saslušavši mišljenje Kongregacije za nauk vjere, ovim apostolskim pismom želim ići korak dalje u trajnome nastojanju oko crkvenoga zajedništva. Stoga sam smatrao prikladnim odrediti sljedeće:

Čl. 1. Liturgijske knjige koje su proglasili sve-

ti Pavao VI. i sveti Ivan Pavao II., u skladu s odlukama Drugoga vatikanskoga koncila, jedincati su izraz *lex orandi* rimskoga obreda.

Čl. 2. Dijecezanskomu biskupu kao upravitelju, promicatelju i čuvaru cjelokupnoga liturgijskog života u povjerenoj mu partikularnoj Crkvi,⁵ pripada uređivati liturgijska slavlja u vlastitoj mu biskupiji.⁶ Stoga je isključivo u njegovoj mjerodavnosti odobriti uporabu Rimskoga misala iz 1962. godine u svojoj biskupiji, slijedeći smjernice Apostolske Stolice.

Čl. 3. Biskup, u biskupijama u kojima već postoji jedna ili više skupina koje slave prema misalu koji je prethodio obnovi iz 1970. godine:

§ 1. neka utvrdi da te skupine ne isključuju valjanost i zakonitost liturgijske obnove, određaba Drugoga vatikanskog koncila i Učiteljstva vrhovnih svećenika;

§ 2. neka naznači jedno ili više mjesta na kojima će se vjernici koji pripadaju tim skupinama moći okupljati na euharistijsko slavlje (ali ne u župnim crkvama, i bez ustanovljivanja novih personalnih župa);

§ 3. neka za mjesto koje je naznačio odredi dane u koje su dopuštena liturgijska slavlja s uporabom Rimskoga misala koji je proglasio sveti Ivan XXIII. 1962. godine;⁷ na tim slavlji- ma neka se čitanja naviještaju na narodnome jeziku, rabeći prijevode Svetoga pisma za liturgijsku uporabu, potvrđene od dotičnih biskupskih konferencija;

§ 4. neka imenuje svećenika koji će, kao bi-

skupov delegat, preuzeti brigu za slavlja i za pastoralnu skrb u tim skupinama vjernika. Svećenik neka bude prikladan za tu službu, sposoban rabiti Missale Romanum koji je prethodio obnovi iz 1970. godine, neka posjeduje znanje latinskoga jezika koje mu omogućuje potpuno razumijevanje rubrika i liturgijskih tekstova i neka bude prodahnut gorljivom pastoralnom ljubavlju i osjećajem crkvenoga zajedništva. Nužno je, doista, da svećenik kojemu je povjerena ta služba ima na srcu ne samo dostojanstveno slavljenje liturgije, već i pastoralnu i duhovnu skrb za vjernike;

§ 5. neka u personalnim župama, koje su kanonski osnovane na dobrobit tih vjernika, pristupi prikladnoj provjeri jesu li one uistinu korisne za duhovni rast te procijeni hoće li ih zadržati ili ne;

§ 6. pobrinut će se da ne bude odobreno osnivanje novih skupina.

Čl. 4. Svećenici koji će biti zaređeni nakon objavljenja ovoga motuproprija, a žele slaviti liturgiju prema Missale Romanum iz 1962. godine, trebaju podnijeti zamolbu dijecezanskomu biskupu, koji će se prije davanja te ovlasti posavjetovati s Apostolskom stolicom.

Čl. 5. Svećenici koji već slave prema Missale Romanum iz 1962. trebaju od dijecezanskoga biskupa zatražiti ovlaštenje da bi se i dalje mogli koristiti tom mogućnošću.

Čl. 6. Ustanove posvećenoga života i društva apostolskoga života, koje je svojedobno osnovalo Papinsko vijeće *Ecclesia Dei*, prelaze u mjerodavnost Kongregacije za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života.

Čl. 7. Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata i Kongregacija za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života, za pitanja iz svoje mjerodavnosti, vršit će vlast Svete Stolice, bdijući nad poštivanjem ovih odredaba.

Čl. 8. Dosadašnje odredbe, naputci, dopuštenja i običaji, koji nisu u skladu s iznesenim u ovome motupropriju, stavljeni su izvan snage.

Nalažem da se sve što sam odlučio ovim apostolskim pismom u obliku motuproprija, opslužuje u svim njegovim dijelovima, unatoč svemu protivnom, čak i ako je vrijedno posebnoga spominjanja, i određujem da ono bude proglašeno objavljeno u dnevniku *L'Osservatore Romano* te, stupivši na snagu odmah, bude potom objavljeno u službenome glasilu Svete Stolice, *Acta Apostolicae Sedis*.

Dano u Rimu, pri Svetome Ivanu Lateranskom, 16. srpnja 2021., na spomendan Gospe od Karmela, godine devete našega pontifikata.

Franjo

1 Usp. Drugi vatikanski koncil, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen Gentium*, 21. studenoga 1964., br. 23, AAS 57 (1965.), 27.

2 Usp. Drugi vatikanski koncil, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen Gentium*, 21. studenoga 1964., br. 23, AAS 57 (1965.), 32; Drugi vatikanski koncil, Dekret o pastirskoj službi biskupa u Crkvi *Christus Dominus*, 28. listopada 1965., br. 11, u: AAS 58 (1966.), 677-678; Katekizam Katoličke Crkve, br. 833.

3 Usp. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo u obliku motuproprija *Ecclesia Dei*, 2. srpnja 1988., u: AAS 80 (1988.) 1495-1498; Benedikt XVI., Apostolsko pismo u obliku motu proprija *Summorum Pontificum*, 7. srpnja 2007., u: AAS 99 (2007.), 777-781; Apostolsko pismo u obliku motuproprija *Ecclesiae unitatem*, 2. srpnja 2009., u: AAS 101 (2009.), 710-711.

4 Ivan Pavao II., Apostolsko pismo u obliku motuproprija *Ecclesia Dei*, 2. srpnja 1988., u: AAS 80 (1988.), 1498.

5 Usp. Drugi vatikanski koncil, Konstitucija o svetoj liturgiji *Sacrosanctum Concilium*, 4. prosinca 1963., br. 41, u: AAS 56 (1964.), 111; Caeremoniale Episcoporum, br. 9; Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, Uputa o nekim stvarima vezanima uz presvetu euharistiju koje valja obdržavati odnosno izbjegavati, *Redemptionis Sacramentum*, 25. ožujka 2004., br. 19-25, u: AAS 96 (2004.), 555-557.

6 Usp. ZKP, kan. 375, § 1; kan. 392.

7 Usp. Kongregacija za nauk vjere, Dekret *Quo magis* kojim se odobrava sedam euharistijskih predslavlja za izvanredni oblik Rimskoga obreda, 22. veljače 2020., i Dekret *Cum sanctissima* o liturgijski slavljinama u čast svetih po izvanrednome obliku Rimskoga obreda, 22. veljače 2020., u: *L'Osservatore Romano*, 26. ožujka 2020., str. 6.

TURIZAM ZA UKLJUČIVI RAST OSOBA ONKRAJ STATISTIKA

Prigodom Svjetskog dana turizma 2021., Dikasterij za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja prepoznaje ozbiljan utjecaj pandemije Covida-19 na poduzeća i radnike koji rade u tom sektoru, posebno na radnike s nepunim radnim vremenom i nisko plaćene radnike koji primaju državne potpore, kao i na radnike lišene svake financijske pomoći. Stoga posebnu pozornost posvećujemo temi koju je Svjetska turistička organizacija odabrala za ovu godinu: „Turizam za uključivi rast“, te potiču te Organizacije da se prepozna kako je to „prilika da se pogled izdigne iznad statistika vezanih uz turizam i prepozna da iza svakog broja stoji osoba“¹.

Tijekom svog pontifikata papa Franjo često je pozivao vjernike katolike i sve ljude dobre volje da „nadiđu“ ekonomske podatke kako bi „susreli osobu u teškoćama; vježbali se u kreativnosti koja nam omogućuje pronalaženje izlaza kad se nađemo u slijepoj ulici; dozivati u pamet ljudsko dostojanstvo pred krutošću birokracije“ i „promicati društvenu i ekonomsku dobrobit cijelog čovječanstva, nudeći svakoj osobi mogućnost da slijedi vlastiti razvoj“².

Pred pandemijom COVIDA-19, Sveti Otac apelirao je na cijelu ljudsku obitelj jer se „ne možemo vratiti lažnoj sigurnosti političkih i ekonomskih struktura koje smo imali prije krize“³. Potrebni su nam gospodarski sustavi koji svima omogućuju pristup plodovima stvaranja, osnovnim životnim potrebama: zemlji, domu i poslu. To je, naime, vrsta uključivog rasta ili, jezikom socijalnog nauka Crkve, cjelovitog ljudskog razvoja koji Dikasterij želi promicati prigodom ovog Svjetskog dana turizma. Razvoj koji je za svaku osobu, za sve njezine dimenzije, koji poštuje zemlju, odnosno naš „zajednički dom“⁴. Pandemija nam je dala do znanja da smo povezani jedni s drugima. I turizam u pojedinoj zemlji pati ako ljudi u ostalim zemljama ne mogu putovati zbog epidemioloških ograničenja.

„Moramo obnoviti svijest da, kao narod, imamo zajedničku sudbinu“⁵. Stoga je potrebno usredotočiti se na cjeloviti pristup turizmu i othrvati se napastima individualizma i nacionalizma koji previše prevladavaju u suvremenom društvu. Samo na taj način moći ćemo izbjeći „varijantu“ virusa koji se širi kada potičemo bolesnu ekonomiju koja dopušta nekolicini vrlo bogatih ljudi da posjeduju više nego što ima ostatak čovječanstva,

te kada modeli proizvodnje i potrošnje uništavaju planet.

Stoga, povodom ovogodišnjeg Svjetskog dana turizma, Dikasterij potiče sve da se zalažu za turizam koji omogućuje susret među ljudima i s različitim teritorijima, gdje divljenje ljepoti može otvoriti načinima života koji poštuju druge ljude i planet.

Apeliramo na biskupe i odgovorne za očuvanje turizma, kako bi se uspostavila bliska suradnja s mjesnim vlastima u promicanju turizma koji poštuje ljude i prirodu, te promiče pravednu i uključivu ekonomiju. Samo takav turizam može postati činitelj od primarne važnosti u izgradnji svijeta u kojem se svako ljudsko biće potpuno ostvaruje⁶.

Izražavamo našu iskrenu zahvalnost svima onima koji se zalažu podržati, bilo materijalno ili duhovno, one koji su još uvijek u ekonomskim teškoćama zbog prekida turističkih aktivnosti. U mnogim mjesnim Crkvama pastiri su, zajedno sa svojim suradnicima, uz podršku nacionalnih i lokalnih skupina Caritasa, povećali svoje napore u pronalaženju najboljih rješenja za rješavanje društvenih teškoća. To je konkretan primjer uključivog razvoja: onog „novog bratstva sposobnog za uzajamnu pomoć i uzajamno poštivanje“ koje nam je prijeko potrebno.⁶

Peter K. A. kardinal TURKSON
Prefekt

1 UNWTO, World Tourism Day 2021 – Background Note, <https://www.unwto.org/world-tourism-day-2021>.

2 FRANJO, Govor sudionicima Svjetskog kongresa komercijalistâ (Discorso ai Partecipanti al Congresso Mondiale dei Commercialisti), 14. studenoga 2014., https://www.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2014/november/documents/papa-francesco_20141114_congresso-mondiale-commercialisti.html

3 FRANJO, „The COVID-19 Crisis Reveals What is in our Hearts“, Op-Ed article u New York Times, Thanksgiving Day, 26. studenoga 2020, u: Papa Franjo, *Ritornare a sognare. La strada verso un futuro migliore*, Piemme, Casale Monferrato, 2020., str. 6.

4 FRANJO, „The COVID-19 Crisis Reveals What is in our Hearts“, Op-Ed article u New York Times, Thanksgiving Day, 26. studenoga 2020.

5 Usp. FRANJO, Enciklika *Laudato si'*, 84.

6 FRANJO, Poruka za 43. Svjetski dan siromaha, 15. studenoga 2020., br. 7.

PORUKA ČLANOVA BKBiH NA ZAVRŠETKU GODINE BOŽJE RIJEČI

Pod geslom *S Riječju Božjom kroz život*, na blagdan Sv. Jeronima 2020. slavljem svete mise u župi Bosansko Grahovo otvorena je Godina Božje riječi na području Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Slavljem svete mise u svojim katedralama u Banjoj Luci, Mostaru i Sarajevu, na liturgijski spomendan Sv. Jeronima, u četvrtak 30. rujna mi, biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, zaključit ćemo Godinu Božje riječi, koja je proglašena u povodu 1600. obljetnice smrti crkvenoga naučitelja Sv. Jeronima, predvoditelja i tumača Svetoga pisma.

Približavajući se završetku spomenute godine, kao pastiri partikularnih Crkava u Bosni i Hercegovini, upućujemo ovu poruku i potičemo sve članove svojih biskupijskih zajednica da žive plodove Božje riječi.

Pozivamo sve svećenike, dijecezanske i redovničke, koji djeluju na teritoriju biskupija u Bosni i Hercegovini, da na dan završetka Godine Božje riječi tijekom misnih slavlja s narodom također izreknu prigodnu homiliju.

1. Crkva u malom – obiteljska Crkva s Riječju Božjom

Božja riječ je živa i djelotvorna. Ona se ne vraća Bogu bez ploda, nego čini ono što Bog hoće i obistinjuje ono zbog čega ju je poslao (usp. Iz 55,10). Plod ove Godine Riječi Božje trebao bi biti vidljiv i prepoznatljiv u svakoj obitelji u svim našim biskupijama. Uvjereni smo da svaka naša kršćanska obitelj ima u svojoj kući Sveto pismo – Bibliju ili barem Novi zavjet. Izvorište svake obiteljske molitve neka bude Riječ Božja, tako da se svakoga dana u obitelji pročita te zajednički s vjerom i pobožnošću posluša pojedini odlomak Riječi Božje kao nadahnuće življenja vjere unutar obiteljske zajednice i u osobnom životu. Toplo preporučamo da roditelji ili starija braća i sestre, ako ih ima u obitelji, pomognu djeci prigodom čitanja Svetog pisma ili Dječje Biblije kako bi maleni rasli s Riječju Božjom te što bolje upoznali i zavoljeli Isusa Krista.

2. Osobna vjera i Riječ Božja

Riječ Božja je izvor utjehe i snage. Kao što

svoje tijelo svakog dana hranimo da bi imalo snage za svakodnevni život i rad, tako bi svatko trebao hraniti svoj duh osobnom molitvom i čitanjem Svetog pisma, jer Riječ Božja na osobit način obogaćuje dušu Isusovom blizinom. Božja riječ oblikuje ljudsko srce prema onome što nam je Isus poručio: „...Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim“ (Mt 11,29). Posebno je važno da u ovom ozračju, koje „krade“ nadu, u Riječi Božjoj otkrivamo i snagu i nadu življenja svoje svakidašnjice.

3. Po Riječi Božjoj čovjek spoznaje da je voljeno biće

U Riječi Božjoj otkrivamo Božju ljubav koja nam se očitovala i darovala te i nas poziva na put ljubavi. Snaga Božje riječi pomaže nam u odupiranju sumornom ozračju, koje nam zasjenjuje pogled u budućnost i vječnost, i beznađu koje nas obeshrabruje. Izvor utočišta i utjehe nam je u Bogu koji nam se objavljuje i daruje po svojoj Riječi. Božji Sin je ušao u našu ljudsku povijest, uzeo naše čovječstvo i postao nama u svemu jednak osim u grijehu (usp. Heb 4,15). Sv. Pavao u poslanici Filipljanima kliče: „On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe ‘opljeni’ uzevši lik sluga, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu“ (Fil 2,6-8). Ljubljeni Isusov učenik Ivan nam svjedoči: „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu“ (Iv 3,16-21).

4. Plod Godine Riječi: osobni život s Riječju Božjom

Bog je utjelovljenjem svoga Sina ušao u naše vrijeme i po Marijinu prihvaćanju Božjega plana spasenja Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama. Pozvani smo tu objavljenu Riječ što bolje upoznati, svim srcem prihvatiti i svoj život uskladiti prema toj darovanoj ljubavi, što u konačnici vodi promjeni vlastitoga života i

svijeta u kojemu živimo. Onaj koji je spoznao Božju ljubav objavljenu u Isusu iz Nazareta ne može više živjeti kao da se On nije rodio, umro i uskrsnuo. On, utjelovljena Božja riječ, obećao je svoju trajnu prisutnost onima koji su u Njegovu ime okupljeni, slušaju Riječ i žive po njoj.

Moleći zagovor Sv. Jeronima, ljubitelja Božje riječi zapisane u Svetom pismu, na sve članove

svojih biskupijskih zajednica zazivamo obilje Božjega blagoslova!

Sarajevo, na blagdan Sv. Mateja apostola i evanđelista, 21. rujna 2021.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik BKBiH

Tajništvo BKBiH

PRIOPĆENJE SA 81. REDOVITOG ZASJEDANJA BKBiH

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, 13. i 14. srpnja 2021. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci održala je svoje 81. redovito zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su i ostali članovi BK BiH te mons. Željko Majić, delegat biskupa mostarsko-duvanjskog i apostolskog upravitelja trebinjsko-mrkanskog mons. Petra Palića, koji je odsutan zbog zdravstvenih razloga kao i apostolski vizitator za župu Međugorje mons. Henryk Hoser. Delegati Hrvatske i Slovenske biskupske konferencije mons. Milan Stipić, vladika križevački, i mons. Franc Šuštar, pomoćni biskup ljubljanski, prenijeli su pastirima biskupijskih zajednica u Bosni i Hercegovini izraze blizine te ih ukratko upoznali s najvažnijim crkvenim događanjima u posljednje vrijeme u svojim zemljama. U prvom dijelu zasjedanja sudjelovao je savjetnik Apostolske nuncijature u BiH mons. Amaury Medina Blanco.

Biskupi su prihvatili prijedlog novog saziva Pedagoškog vijeća katoličkih škola za Europu čiji će petogodišnji mandat započeti u rujnu 2021. godine. Također su dali potrebne smjernice za usklađivanje pojedinih akata koji reguliraju rad katoličkog školstva u BiH.

Biskupi su prihvatili Izvješće Nadzornog vijeća Caritasa Bosne i Hercegovine o djelovanju Caritasa BiH u godini 2020.

Također su upoznati s aktivnostima Caritasa BiH tijekom prošle 2020. kao i s činjenicom da je sve manje zanimanje inozemnih partnera i donatora za financiranje aktivnosti karitativnog djelovanja u BiH. Tijekom plodne diskusije bilo je riječi o konkretnim poteškoćama s kojima se u svom radu susreću dijecezanski Cari-

tasi i Caritas BiH čije djelovanje na socijalnom planu često nije dovoljno vrjednovano niti dana potrebna potpora sa strane brojnih institucija vlasti. Članovi Biskupske konferencije BiH dali su i potrebne smjernice za što bolju koordinaciju djelovanja spomenutih Caritasa kao i za čuvanje dostojanstva ovih institucija koje imaju posebnu važnost za biskupijske zajednice i društvo uopće u Bosni i Hercegovini. I ovom prigodom su zahvalili svim karitativnim djelatnicima koji savjesno obavljaju povjerenu im zadaću, a posebno volonterima i svima koji daju potporu karitativnom djelovanju u ovoj zemlji u kojoj mnogi još uvijek trpe posljedice nedavnoga rata i brojnih nepravdi.

Pošto su saslušali izlaganje na temu apostolata duhovnih zvanja, sudionici zasjedanja su se najprije osvrnuli na rad biskupijskih djelatnika za zvanja. Zahvalili su svima koji promiču ili se aktivno uključuju u ovaj blagoslovljeni način zauzimanja za buđenje duhovnih zvanja kod mladih da se odvaži slijediti Krista u svećeništvu ili redovništvu. Biskupi potiču sve obiteljske, župne, redovničke i sve druge zajednice da, uz brojne sadašnje molitvene inicijative na tom planu, još žarče i osobno i kao zajednica mole *Gospodara žetve da pošalje radnika u žetvu svoju*. Posebno potiču mlade obitelji da se ne boje otvoriti životu rađanjem djece koja su najveći blagoslov i Crkvi i narodu. Potiču sve da tim obiteljima budu istinska potpora. Suglasni su da su za pastoral zvanja nužni: temeljita molitva, pastoral obitelji i radosno svjedočenje Evanđelja. Potiču sve koji rade na buđenju i praćenju duhovnih zvanja na još bolju suradnju između obitelji, župa i odgojnih crkvenih institucija. Pozivaju sve one, koji su se odazvali Kristovu pozivu, da sveto i radosno žive svoje svećeništvo i redovništvo te svojim životom

budu radosni navjestitelji Evanđelja i svjedoci Krista koji je *Put, Istina i Život*.

Nakon što su upoznati s tijekom priprave i održavanja Prve Sinode Vrhbosanske nadbiskupije pod geslom: Sve obnoviti u Kristu (usp. Ef 1,10), biskupi su razmotrili smjernice Tajništva Sinode iz Rima kojima se želi ostvariti otvorena i iskrena razmjena između toga središnjeg tijela i partikularnih Crkava širom svijeta u sinodskom hodu. U skladu s tim smjernicama, u nedjelju, 17. listopada 2021. uključit će se i sve biskupijske zajednice u Bosni i Hercegovini u molitvenu pripravu za sljedeću Biskupsku sinodu koja će se održati u listopadu 2023. godine na temu: „*Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje*“.

Biskupi pozivaju sve članove svojih biskupijskih zajednica kojima je to moguće, a posebno one koji obilježavaju 25., 50. ili 60. obljetnicu braka da u nedjelju 25. srpnja 2021. dođu u crkvu Svete Obitelji na Kupresu te sudjeluju na proslavi 4. Obiteljskog dana u Bosni i Hercegovini. Također pozivaju sve župne i druge crkvene zajednice da te nedjelje obilježe *1. Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba* koristeći materijale Dikasterija za laike, obitelj i život objavljene na mrežnoj stranici Katoličke tiskovne agencije BK BiH i na biskupijskim i drugim crkvenim mrežnim stranicama s ciljem uključivanja djedova, baka i starijih osoba u obiteljsko okruženje.

Biskupi zahvaljuju svima koji aktivno u dušobrižništvu sudjeluju u obilježavanju Godinu sv. Josipa i Godini Božje Riječi te potiču i sve ostale da to učine u skladu s pastoralnim smjernicama i svojim mogućnostima.

Prihvaćen je prijedlog Caritasa da Biskupska konferencija BiH bude pokrovitelj jednodnevnog susreta predstavnika crkvenih ustanova iz BiH, koje rade s djecom, mladima i ranjivim skupinama.

Nakon što su upoznati sa započetim projektom Europskog centra Banjolučke biskupije u bivšem trapističkom samostanu *Marija Zvijezda*, biskupi i ovom prigodom pozivaju mjerodavne vlasti na povrat imovine svima kojima je ona oduzeta u vremenu nakon Drugog svjetskog rata, a posebno one imovine koja je bespravno otuđena mnogima u ovoj zemlji. Također pozivaju predstavnike vlasti na donošenje zakona kojima će se ispravljati brojne nepravde i neće se stvarati nove koje bi mogle biti uzrok budućih nesporazuma i mogućih sukoba imajući na umu da je samo mir utemeljen na pravdi dugotrajan i na dobro svih građana ove zemlje.

Na blagdan sv. Bonaventure, nebeskog zaštitnika Banjolučke biskupije i naslovnika katedrale, 15. srpnja bit će Euharistijsko slavlje u katedrali u 10 sati. Predsjedat će kardinal Puljić, a prigodnu propovijed uputit će biskup Komarica.

Biskupi su, 13. srpnja 2021. u dvorani Biskupskog ordinarijata nazočili premijernom prikazivanju dokumentarnog filma Udruge *Nazaret* pod naslovom: „Stradanje župe Barlovci u vremenu od 1992. do 1995. godine“.

Također će, 14. srpnja 2021. u katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci poslušati koncert na orguljama u izvedbi orguljaša zagrebačke katedrale Nevena Kraljića.

Banja Luka, 14. srpnja 2021.

Tajništvo BKBiH

Tajništvo BKBiH

PRIOPĆENJE SA 82. REDOVITOG ZASJEDANJA BKBiH

Članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su 4. i 5. studenog 2021. u prostorijama Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu, svoje 82. redovito zasjedanje. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su članovi Biskupske konferencije BiH. Također su sudjelovali delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Milan Stipić, vladika križevački, i delegat Međunarodne biskupske

konferencije sv. Ćirila i Metoda mons. Ivan Štironja, biskup kotorski, te izvijestili o najvažnijim crkvenim događanjima u svojim zemljama. Biskupima se na početku zasjedanja pridružio i otpravnik poslova Apostolske nuncijature u BiH mons. Amaury Medina Blanco prenijevši izraze zahvalnosti nadbiskupa Luigia Pezzuta koji je nedavno završio svoju službu apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini.

Biskupi su saslušali izvješća svojih delega-

ta: s plenarnog zasjedanja Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) održanog u Rimu od 23. do 26. rujna kojim je obilježena 50. obljetnica postojanja toga Vijeća, sa 63. plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije održanog od 19. do 21. listopada 2021. u Zagrebu, i s 19. skupštine Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica u BiH i Redovničkog dana koji su održani 4. rujna 2021. u Međugorju.

Biskupi su se osvrnuli na svoj susret s profesorima Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i s odgojiteljima bogoslovne zajednice, održanog 4. i 5. srpnja 2021. u glavnom gradu BiH tijekom kojeg je, između ostalog, bilo riječi o dužnoj suradnji između bogoslovije i teološkog učilišta te o iznalaženju najboljih načina da se odgovori na aktualne izazove. Razmotrili su također prijedloge profesora i odgojitelja iznesene na spomenutom susretu, a bilo je riječi i o organiziranju propedeutske godine za svećeničke kandidate koji prije dolaska u bogoslovno sjemenište nisu boravili u malom sjemeništu. Pastiri mjesnih Crkava u BiH i ovom prigodom zahvaljuju profesorima i odgojiteljima za trajno nastojanje oko odgoja i izobrazbe svećeničkih kandidata i drugih studenata i studentica. Svjesni činjenice smanjenja broja svećeničkih kandidata, potiču svećenike, redovnike i redovnice na svet život i rad na buđenju novih duhovnih zvanja. Također potiču sve katoličke obitelji na otvorenost životu i na molitvu kao i na aktivno sudjelovanje u životu Crkve te davanje potpore onim svojim članovima koji se odluče krenuti putem svećeništva ili redovništva. Dogovorili su i da susret članova Biskupske konferencije BiH s profesorima i odgojiteljima bude održavan svake godine na blagdan svetih slavenskih apostola Ćirila i Metoda, 5. srpnja.

Biskupi su odobrili Pravilnik o sukobu interesa i Pravilnik o sigurnom zapošljavanju Caritas Bosne i Hercegovine.

Posebnu pozornost sudionici zasjedanja su posvetili prvoj i drugoj etapi sinodalnog hoda u biskupijskim zajednicama i na razini biskupskih konferencija koji su predviđeni kao priprava za XVI. redovitu Biskupsku Sinodu u Rimu 2023. godine na temu: „Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje“. Upoznati su sa završnim procesom Prve Sinode Vrhbosanske nadbiskupije, koja će biti zatvorena 8.

prosina 2021. nakon čega će se ova mjesna Crkva uključiti u spomenuti sinodalni put sveopće Crkve. Također su detaljno upoznati s pokretanjem prve etape sinodskoga puta u drugim biskupijskim zajednicama u Bosni i Hercegovini u skladu s crkvenim smjernicama. Potiču sve svećenike, redovnike, redovnice i sve ostale vjernike da se uključe u sinodalni hod svojih mjesnih Crkava kako bi i Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini dala svoj doprinos sveopćoj Crkvi na planu izgradnje zajedništva i ostvarenje poslanja koje joj je povjerio Krist Gospodin.

Biskupi su upoznati i sa završnim priprema za Đakonsku pastoralnu godinu koja će započeti, 9. studenog 2021. prigodnim predavanjima u prostorijama Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih Ivan Pavao II. u Sarajevu za đakone svih biskupija i redovničkih provincija u BiH.

Nakon što je Hrvatska biskupska konferencija, na svom 63. plenarnom zasjedanju održanom od 19. do 21. listopada 2021. u Zagrebu, usvojila prijevod novih litanijских zaziva, biskupi određuju da isti prijevodi u Lauretanskim litanijama i u Litanijama sv. Josipa važe i za područje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Spomenute Litanije s prijevodom novih zaziva bit će ovih dana objavljene.

Biskupi izražavaju svoju zabrinutost zbog neodgovornoga ponašanja i nepromišljenih izjava pojedinih političkih predstavnika, koji takvim svojim djelovanjem izazivaju osjećanje nesigurnosti i straha kod ljudi. Sve, koji kao izabrani predstavnici sudjeluju u vlasti i donose odluke, i sve koji oblikuju medijski prostor, biskupi pozivaju da se suzdrže od teških riječi i uvreda i da poštuju pojedinačna i kolektivna prava ljudi, konstitutivnih naroda i manjinskih grupa. Očekuju također da, radi uspostave društvene sloge i pronalaženja pravednog izbornog sustava i radi provođenja potrebite ustavne i zakonske reforme, svoju pomoć pruže i predstavnici međunarodne zajednice. Tu reformu zahtijeva pravda i radi toga da bi se otklonila svaka pravna i stvarna mogućnost preglasavanja, manipulacija i dominacije, i da bi se pronašao zakonski sustav i rješenje koje će osigurati poštivanje ljudskih prava i dostojanstva u kojemu će svaki narod i manjinska grupa sama birati i imati svoje predstavnike. A dijalog je jedini moralno prihvatljiv način koji izabrani predstavnici mo-

raju slijediti u pregovorima radi pronalaženja rješenja. Potrebno je to također radi ispravljanja nepravda i stvaranja osjećaja sigurnosti, radi podržavanja poduzetničke klime i otvaranja radnih mjesta, posebice za mlade.

Dogovoreni su sljedeći termini zasjedanja Biskupske konferencije BiH tijekom 2022. godine: 18. i 19. ožujka 2022. u Mostaru koje će završiti večernjim Misnim slavljem na svetkovinu sv. Josipa 19. ožujka u katedrali Marije Majke Crkve; 13. i 14. srpnja u Banjoj Luci koje će završiti 15. srpnja Euharistijskim slavljem u katedrali sv. Bonaventure te 4. i 5. studenog u Sarajevu koje će započeti 3. studenog zajedničkom Euharistijom u katedrali Srca Isusova. Dogovoreno je i da IX. Međudekanski susret u

BiH bude održan, 28. travnja 2022. u Nadbiskupijском sjemeništu Petar Barbarić u Travniku, a Obiteljski dan u BiH, 31. srpnja 2022. u Kupresu te Susret svećenika u BiH 1. lipnja 2022. na području Banjolučke biskupije.

U srijedu, 3. studenog 2021. biskupi su slavili Svetu misu u katedrali Srca Isusova. Predsjedao je kardinal Puljić, a propovijedao je biskup Ivan Štironja. U četvrtak, 4. studenog biskupi su slavili Euharistiju u kapeli Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i susreli se s bogoslovnom zajednicom. Predsjedao je kardinal Puljić, a prigodnu propovijed uputio je vladika Milan Stipić.

Sarajevo, 5. studenog 2021. - Tajništvo BKBiH

APEL KOMISIJE JUSTITIA ET PAX BKBiH

prigodom Međunarodnog dana ljudskih prava (10.12.2021.)

Kao i svih proteklih godina, uz obilježavanje Međunarodnog dana ljudskih prava – 10. prosinca – i ove 2021. godine Komisija Justitia et pax (Pravda i mir) Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine upućuje našoj crkvenoj i društvenoj javnosti

APEL

To čini – kao i do sada – u duhu socijalnog nauke Crkve, koji je važan duhovni putokaz u naporima oko ostvarenja i osiguranja općeg dobra – kao dobra svih ljudi i cijelog čovjeka – u svakoj državi, pa tako i našoj.

Treba podsjetiti kako Crkva smatra vrijednim hvale i poštovanja djelo onih, koji se na službu ljudima posvećuju dobru države i uzimaju na sebe teret te odgovornosti. To su prvenstveno politički dužnosnici.

Politika, okrenuta osobi i društvu, nalazi neprestani smjer svoga putovanja u obrani i promoviranju pravde – u smislu „kreposti“, za koju se svi moraju odgajati, i u smislu moralne „snage“, koja podupire zalaganje u prilog pravima i dužnostima svih i svakoga, na osnovu slobodnog dostojanstva svakog ljudskog bića.

Da se ostvari politika, koja ima za cilj istinski razvoj ljudi i ljudske zajednice, za to je nužna *solidarnost* kao stil i sredstvo. Solidarnost, naime potiče djelotvornu i odgovornu suradnju svih u političkom životu – od građana pojedinaца do raznih skupina; od sindikata do stra-

naka. Svi skupa i svatko posebno predmet smo politike i ujedno smo njezini protagonisti.

Od svih toliko željeni, ali na žalost, često nedozreli plod solidarnog političkog djelovanja je *pravedni mir*. Kristovi vjernici, pred svime što je nijekanje, ugrožavanje ili izdaja mira, ne mogu ostati nezainteresirani, nego moraju preuzeti zadaću istinskih mirotvoraca – bilo preko vlastitog obraćenja „srca“, bilo preko akcije u prilog istine, pravde, ravnopravnosti, slobode i ljubavi. A to su sve nužni temelji mira. Moraju promicati djelatnost koja će biti usmjerena na razbijanje i zaustavljanje nasrtljive kulture sebičnosti, mržnje, osvete i neprijateljstva, a na razvijanje *kulture uzajamnosti* – na svakoj razini. Takva solidarnost, prožeta raspoloživošću za dijalog i mir, je zaista put k miru i ujedno k razvoju, napretku i uspostavljanju pravednog društvenog i međunarodnog napretka (usp. CL 42).

Na temelju ovih jasnih duhovnih putokaza, koje nam nudi socijalni nauk Crkve, Komisija se – ovaj put – usredotočuje na neke od osobito *aktualnih problema i izazova* u našem društvu i zemlji i dobronamjerno upućuje ovaj **poziv** na zauzeto i konstruktivno zajedničko djelovanje.¹

1. Posljedice – još uvijek aktualne – pandemije

Već dvije godine svijet se bori s pandemijom bolesti COVID-19. Pandemija je izmijenila i u

mногоčemu utjecala i utječe na cjelokupni život i našeg društva. Ne ulazeći ovom prigodom u aktualne rasprave koje se tiču epidemioloških mjera, posebno cjepiva, valja istaknuti stanje *opće zabrinutosti* i *napetosti* kod brojnih naših sugrađana, što se manifestira na različitim životnim područjima.

Uz velike pritiske na zdravstvene radnike i cijeli zdravstveni sustav, pandemija izrazito utječe na ionako tešku *ekonomsku situaciju* u našoj zemlji, o čemu svjedoči ubrzani rast cijena osnovnih životnih namirnica. Nagla poskupljenja prijetu da u društvu izazovu ozbiljnije egzistencijalne poteškoće i probleme za ne mali broj naših sugrađana. Osobito su pogođene obitelji s malom djecom, te siromašne starije osobe, koje su sada još osamljenije.

Nadalje, istraživanja nadležnih institucija pružaju podatke o povećanom broju slučajeva *nasilja* u obitelji i nasilja nad djecom, te o pojavama *depresije* i slučajevima suicida i to u svim dobnim skupinama!

U duhu solidarnog ponašanja, koji se od nas očekuje, trebamo se zapitati: Jesmo li – i kao članovi Crkve ili naše vjerske zajednice odn. našeg društva – pokazali na djelu potrebnu ozbiljnost i solidarnost prema osobito ugroženima u našoj životnoj sredini? Ima se dojam da sve adekvatne mjere (samo-)zaštite nisu bile uvijek primjenjivane. A (samo-)kontrola je bila često nedovoljna, u nekim sredinama čak i izgubljena! I nada nam je ne rijetko poljuljana!

Okretanje glave od ovih aktualnih problema i izazova može davati dojam nezrele, nesavjesne i neodgovorne osobe, a onda i zajednice kojoj takva osoba pripada! Rane pandemije su još uvijek otvorene i aktualne.

Komisija poziva i potiče sve građane i institucije na jednu solidarnu akciju, kako bi se ublažile dugoročne posljedice pandemije; osobito kod najugroženijih naših sugrađana!

2. Političko-medijsko stvaranje panike

Učestale nepromišljene izjave i huškačko ponašanje (da li samo kao posljedica covid-pandemije?!) pojedinih predstavnika raznih razina vlasti u našoj zemlji, odaju zabrinjavajuća, retrogradna i ekskluzivna stajališta i tendencije i izazivaju među građanima *osjećaj straha i nesigurnosti*. Zadnjih mjeseci u domaćem medijskom prostoru *javna riječ* postajala je – nažalost – sredstvo prijetnji, ucjena i manipulacija,

- bez poštivanja kulture govora i istine o pravim problemima i poteškoćama koje pritišću naše društvo. Ogromna većina normalnih i trezvenih naših sugrađana zacijelo ne odobrava javne istupe, koji su ispunjeni teškim riječima i uvredama, jer oni djeluju alarmantno i doprinose još većem produbljivanju nezacijeljenih ratnih rana i stvaranju novih podjela među pripadnicima raznih političkih stranaka, etničkih pa i vjerskih zajednica!

Ne samo da je duboko nehumano i anticivilizacijski nego i nedopustivo i neprihvatljivo ponovno pozivanje (u ime koga?!) na „rat i oružje“! Takav način javne rasprave sigurno ne doprinosi izgradnji nužno potrebnog *međusobnog povjerenja i uvažavanja*. Uočljiva je u našem bosanskohercegovačkom društvu potreba za iskrenim i otvorenim dijalogom – koji ne rijetko mora sadržavati spremnost na kompromise – a bez kojeg dijaloga nema pravednog političkog uređenja zemlje utemeljenog na poštivanju temeljnih prava ljudi – pojedinaca, naroda i manjinskih grupa.

U više navrata i s više dobronamjernih i mjerodavnih strana javno se upozoravalo, kako je očito da je (do)sadašnje uređenje naše zemlje nepravedno, nefunkcionalno i preskupo, te su se predlagala bolja i zadovoljavajuća rješenja! Mnogi s pravom pitaju: dokle će ogromna većina stanovništva naše zemlje uzalud čekati da se glavni „kreatori“ života i budućnosti ovdašnjih žitelja „smiluju“ i omoguće normalno funkcioniranje naše države, u kojoj svatko i svi, pogotovo mladi, žele ostati i izgrađivati je kao što je to slučaj u svakoj drugoj državi na našem kontinentu?!

3. Ugroženo privatno vlasništvo

Bosna i Hercegovina jedna je od rijetkih zemalja u Europi bez *Zakona o povratu imovine*. Imovina, oduzeta donošenjem nepravednih zakona u razdoblju socijalističko-komunističkog političkog sustava, već odavno se prodaje ili kupuje, često bez njezinih zakonitih vlasnika. Neuređenost zakonskih direktiva na tom području povezana je također s pitanjem novog entitetskog *Zakona o premjeru i katastru*. O tome je ova Komisija našu i stranu javnost već upoznala! Tim se Zakonom zemljište i imovina jednostavnim utvrđivanjem činjeničnog stanja upisuje na sadašnjeg korisnika ili pak na društvenu (općinsku, gradsku) imovinu, neovisno je li određena imovina prije toga oduzeta,

odnosno nacionalizirana ili su njezini vlasnici tijekom posljednjeg rata protjerani i iseljeni. Zašto o ovom problemu u našoj javnosti skoro da i nema rasprave? Zašto se javno ne proziva i ne poziva na odgovornost one članove državnih i entitetskih vlasti, koje su donijele odn. odobravaju takav anticivilizacijski *Zakon* i koji je u narodu već označen kao *gruntocid*?!

4. Uloga predstavnika Međunarodne zajednice

Sastav stanovništva naše zemlje vrlo je složen, osobito nakon – u novijoj našoj povijesti – nezapamćenih protjerivanja i etničkih čišćenja čitavih područja. Stoga, angažiranost međunarodnih predstavnika oko ponovnog uspostavljanja društvene sloge i pravednog trajnog mira, a što podrazumijeva i nužne političke promjene na području cijele Bosne i Hercegovine, treba se voditi pravednošću i poštivanjem pravednih načela oko političkog (pre-)uređenja zemlje kako bi se osigurala ravnopravnost i pojedinaca i zajednica – etničkih, vjerskih i dr., ikonačno otklonila svaka pravna i stvarna mogućnost preglasavanja, manipulacije i dominacija u izbornom procesu. U tom smislu nužno je potrebno osigurati poštivanje – i u praksi – kako ljudskih tako i građanskih prava i sloboda te dostojanstva svakog čovjeka. To podrazumijeva mogućnost da svaki narod ima pravo sam birati svoje političke predstavnike.

Ovdje navedene, kao i još mnoge poteškoće i problemi s kojima su se proteklih mjeseci su-

sretali i susreću građani naše domovine, a koji se ne rješavaju na zadovoljavajući način i u pri-log općeg dobra, imaju za posljedicu ne rijetku *rezignaciju* te kod mnogih proizvode jaču potrebu i želju da napuste svoj rodni kraj u potrazi za boljim, normalnijim i sređenijim životom za obitelj i sigurnijom egzistencijom. To je posebno izraženo među *mlađom populacijom*. Pred tom dramatičnom činjenicom glede budućnosti stanovnika naše zemlje ne smiju ni Crkva, ni vjerske zajednice, ni političari ni drugi društveni radnici zatvarati oči i povlačiti se među indiferentiste i oportuniste!

Komisija *Justitia et pax* još jednom ističe da je *iskreni i konstruktivni dijalog* jedini mogući način uspostavljanja prijeko potrebnog pravednijeg društva u cijeloj našoj zemlji. Ponovno potiče sve odgovorne domaće i međunarodne političke predstavnike da odlučnije pristupe temeljitim ustavnim promjenama cjelokupnog bosansko-hercegovačkog društva – na načelima federalizma, decentralizacije, supsidijarnosti, te legitimnog predstavljanja njegovih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina. Građani ove zemlje očekuju i imaju pravo živjeti u okruženju, u kojem se poštuju standardi i sve konvencije o ljudskim pravima modernog svijeta, poglavito na europskom kontinentu!

Sarajevo, 10.12.2021.

Dr. Franjo Komarica

biskup banjolučki

predsjednik Komsije „Justitia et pax“ BKBiH

BISKUPSKI ORDINARIJAT

.....

DEKRET O INKARDINACIJI VLČ. ILIJE KREZE

Broj: 188/21
Banja Luka, 19.7.2021.

Vlč. g. Ilija Krezo
Von-Rehlingen-Straße 42
D-86356 Neusäß

INKARDINACIJA „AD EXPERIMENTUM“

Poštovani vlč. Ilija,
dana 11.3.2021. uputio si mi pismenu molbu da te kao prezbitera Reda Manje braće prihvatim i inkardiniram u svoju biskupiju. Istu si molbu uputio 10.4.2021. svome provincijalnom ministru m.p. fra Jozi Marinčiću OFM i sv. Ocu papi Franji u Vatikan kako bi dobio i pravno dopuštenje da zakonito napustiš Red Manje braće i svoju Franjevačku provinciju Sv. Križa – Bosnu Srebrenu.

Nakon završenog procesa, koji je vodio vlč. fra Šimo Ivelj OFM, stigao je i Otpis Svete Stolice, tj. Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, donesen 10. 7. 2021. pod protokolarnim brojem 45135/2021,

u kojem Ti se daje dopuštenje da napustiš Red i budeš inkardiniran na provjeru (ad experimentum) – sukladno s odredbom kanona 693 ZKP – u biskupiju Banja Luka kojom upravljam ja, kao vlastiti dijecezanski ordinarij. Stoga te ovim dekretom

inkardiniram

u biskupiju na provjeru za vremensko razdoblje od pet godina, a koje se počinje računati od datuma nadnevka ovog dopisa. Neka ti dobri Bog bude u pomoći kako bi plodno služio Kristovoj Crkvi i Banjolučkoj biskupiji.

S izrazom osobitog poštovanja, bratski i srdačno Vas pozdravljam!

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki, v.r.

Pero Ivan Grgić
kancelar, v.r.

Dostavlja se:

- Naslovu
- Arhivu biskupije
- Franjevačkom provincijalatu Bosne Srebrene

ODOBRENJE ZA GRADNJU NOVE ŽUPNE KUĆE

Broj: 197/21
Banja Luka, 27.7.2021.

Velečasni otac
Fra Miljenko Petričević
župnik
Rkt. župni ured Bila
80101 Livno

Predmet: Daje se odobrenje za gradnju nove župne kuće

Velečasni oče fra Miljenko, župniče,
na temelju dostavljenog mi „stručnog mišljenja i prijedloga obnove objekta ‘Župna kuća’ u Biloj kod Livna“ i nakon „Izvješća“ od strane biskupijskog ekonoma da je „zajednički naš stav – da

je bolje graditi novu župnu kuću nego sanirati postojeću“ – dajem od Vas zatraženo

ODOBRENJE ZA GRADNJU NOVE ŽUPNE KUĆE.

Neka cjelokupni posao oko gradnje župne kuće bude savjesno i stručno obavljen – na radost i zadovoljstvo svih onih, koji će biti uključeni – izravno ili neizravno – u taj zahtjevan projekt.

Zazivam na Vas i cijelu župnu zajednicu i sve dobročinitelje obilje Božjeg blagoslova uz zagovor Vašeg nebeskog Zaštitnika sv. Franje Asiškog.

Bratski Vas pozdravljam – u Gospodinu Isusu – Vaš brat

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki, v.r.

POZIV ZA POMOĆ GRADNJI CRKVE U UGANDI

Broj: 250/21
Banja Luka 10.9.2021.

Pastoralnom svećenstvu Banjolučke biskupije

Draga braćo svećenici,

na svom redovitom zasjedanju u Banjoj Luci, 13. i 14. srpnja o.g. prihvatili su svi naši biskupi prijedlog da materijalno pomognemo gradnju crkve u misiji Adea u Ugandi. Gradnju crkve vodit će svećenik Vrhbos. nadbiskupije vlč. Gabrijel Jukić.

Ova misijska akcija nije novost jer se i prije potpomagalo slične projekte. Zadnja takva akcija bila je prije četiri godine. Naime, sljedeće se godine u cijeloj Crkvi slave tri važne obljetnice: 200 godina od utemeljenja Djela za širenje vjere, 100 godina kako su tri misijska djela uzdignuta na papinsku razinu i 150 godina od

rođenja bl. Paola Manne, utemeljitelja četvrtog Papinskog misijskog djela Misijska zajednica. Na svoj način sljedeća godina bit će misijska godina u kojoj će vjernici BiH i na ovaj način biti uključeni u duhovni rast sveopće Crkve.

Stavljam Vam na srce da animirate svoje župljane da svojim dragovoljnim priložima pomognu ovu našu siromašnu braću i sestre u Ugandi. I sami smo oslonjeni na dobrotu naših dobročinitelja, pa pokažimo i prema još siromašnjima da imamo za njih srca. Ova akcija pomoći trajat će do kraja mjeseca lipnja 2022. Prikupljena sredstva proslijedite našem Ekonomatu s naznakom „Za crkvu u Ugandi“.

Zahvaljujem Vam za Vašu misijsku osjetljivost i zazivam na Vas Božji blagoslov po zagovoru apostola narodâ sv. Pavla.

Vaš brat

✠ Franjo, *biskup, v.r.*

HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU (9.10.2021.)

Broj: 251/21
Banja Luka, 10.9.2021.

Župnicima i upraviteljima župa

Šesnaesto hodočašće Banjolučke biskupije u Mariju Bistricu, 9. listopada 2021.

Poštovani župnici i upravitelji župa,

Vrhbosanska nadbiskupija i Banjolučka biskupija organiziraju i ove godine, na drugu subotu u mjesecu listopadu zajedničko – XVI. hodočašće u Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke u subotu, 9. listopada 2021.

Odlučeno je da se i ovogodišnje hodočašće organizira u skladu s mjerama koje svaka država usvaja i provodi u borbi protiv koronavirusa, te stoga hodočasnike iz naše biskupije treba obvezno prijaviti izravno Svetištu u Mariji Bistrici

ili Biskupskom ordinarijatu u Banjoj Luci i to najkasnije do 5. listopada 2021.

Slavlje sv. mise bit će na otvorenom a početak u 11 sati, pobožnost Križnog puta bit će u 14.30.

U Svetište treba doći na vrijeme kako bi hodočasnici imali vremena pristupiti sakramentu pomirenja i obaviti osobnu pobožnost.

Na zajedničko hodočašće doći će i vjernici koji potječu iz Bosne i Hercegovine a žive u Republici Hrvatskoj i susjednim zemljama. Potaknite vjernike u svojim župama, da u ovim vremenima kušnje zajedno mole zagovor Blažene Djevice Marije da sačuvamo vjeru i budemo bližnji ljudima u potrebi.

Želeći Vam uspješnu organizaciju hodočašća, molim zagovor naše nebeske Majke i na sve Vas zazivam Božji blagoslov.

✠ Franjo, *biskup, v.r.*

ZAVRŠETAK GODINE BOŽJE RIJEČI

Broj: 252/21
Banja Luka, 10.9.2021.

Župnicima i upraviteljima župa

Završetak Godine Božje Riječi

Poštovani župnici i upravitelji župa!

Prošle je godine na spomen sv. Jeronima, prezbitera i crkvenog naučitelja (30. rujna) otvorena Godina Božje Riječi. Mi smo to učinili središnjom proslavom u Bos. Grahovu a u povodu 1600-te obljetnici smrti sv. Jeronima (usp. dopis Biskupskog ordinarijata Banja Luka br. 319/20 od 19.19.2020. / Službeni glasnik Banjolučke biskupije br. 2/2020, str. 124-125).

Ove godine završit ćemo Godinu Božje Riječi na spomendan sv. Jeronima, kako je bilo i naznačeno u spomenutom dopisu.

Tim će povodom u četvrtak, 30. rujna 2021. u 18 sati pomoćni biskup mons. Marko Semren predvoditi sveto misno slavlje u našoj katedrali. Vas također molim da to učinite u svojim župnim crkvama u vrijeme prikladno za dolazak vjernika na svetu misu te im progovorite o značenju Božje Riječi za izgradnju vjere svih kršćana kao i velikoj zaslugi sv. Jeronima kao predvoditelja Svetog pisma i tumača Božje Riječi.

Na sve Vas zazivam Božji blagoslov i zagovor sv. Jeronima, prezbitera i crkvenog naučitelja.

✠ Franjo, *biskup, v.r.*

ODOBRENJA ZA IZLAGANJE PRESVETOG SAKRAMENTA

Broj: 270/21
Banja Luka, 25.9.2021.

S. Maria Angela MC
kućna poglavarica
Misionarki Ljubavi
Gundulićeva 32
78000 Banja Luka

Predmet: *Dozvola za izlaganje Presvetog Oltarskog Sakramenta na klanjanje*

Poštovana sestro Maria Angela MC!

Svojim dopisom od 10.9.2021. zamolili ste da Vam dozvolim izlaganje Presvetog Oltarskog Sakramenta na klanjanje Vašim šticićima uz sudjelovanje Vas sestara i to u novouređenoj i blagoslovljenoj kapelici za Vaše šticiće.

U duhu kan. 943 ZKP i *Rimskog Obrednika*: Sveta Pričest i štovanje Euharistijskog otajstva izvan mise t. 91 b. podjeljujem – kako ste zamolili – Vama i još jednoj sestri koju Vi odredite – ovlast izvanrednog služitelja izlaganja i pohranjivanja svetog Otajstva koja se odnosi isključivo na spomenutu kapelicu za Vaše šticiće u Gundulićevoj ul. br. 32, i to za vrijeme dok po nalogu svojih poglavara boravite u navedenom samostanu.

Pridržavajte se savjesno liturgijskih propisa koji se odnose na „Izlagatelja Presvete Euha-

ristije“, odn. na „Red izlaganja“ iz *Rimskog obrednika*: „Sveta Pričest i štovanje Euharistijskog otajstva izvan mise“ t. 91-92 i 93-96!

Neka se ova ovlast pravilno i savjesno primjenjuje kako bi svi koji sudjeluju u klanjanju pred Kristom Gospodinom u sakramentu svete Euharistije imali od toga što više duhovne koristi.

Neka je blagoslovljen Isus u Presvetom Oltarskom Sakramentu!

Što se tiče Vaše druge molbe, da Vam dodijelim svećenika koji bi dnevno (osim nedjelje) dolazio služiti misu u toj kapelici, nisam, nažalost, u mogućnosti udovoljiti Vašoj molbi, jer nema ni jednog „slobodnog“ a zdravog svećenika, koji bi bio u stanju preuzeti tu obvezu. Ipak, nakon razgovora s mons. Ivicom Božinovićem, župnikom župe Presnače i ravnateljem KŠC „Ivan Merz“ u Banjoj Luci, i njegova načelnog pristanka da dolazi k Vama u dane kad god mu bude moguće, a što će on s Vama konkretno dogovarati, ja ga imenujem odgovornim za predvođenje euharistijskih slavlja u naznačenoj kapelici.

Zazivam na Vašu dragu mi zajednicu obilježiti Božjeg blagoslova i srdačno Vas pozdravljam.

Vaš u Gospodinu brat!

✠ Franjo Komarica,
biskup banjolučki, v.r.

Broj: 322/21
Banja Luka, 30. studenoga 2021.

S. Zdravka Leutar
regionalna poglavarica
Klanjateljica Krvi Kristove
Regija Zagreb
Tuškanac 56
HR—10 000 Zagreb

Predmet: *Dozvola za izlaganje Presvetog Oltarskog Sakramenta na klanjanje*

Poštovana sestro Zdravka,
regionalna poglavarice!

Svojim dopisom prot.-br. 188/2021, od 8. studenoga 2021. zamolili ste da dozvolim izlaganje Presvetog Oltarskog Sakramenta sestrama u Vašim zajednicama na području moje biskupije. Naime, krajem mjeseca prosinca isteći će ranije dana dozvola, a u nekim Vašim zajednicama došlo je i do promjena sestara.

U duhu kan. 943 *ZKP* i *Rimskog Obrednika*: Sveta Prikćest i štovanje Euharistijskog otajstva izvan mise t. 91 b. podjeljujem – kako ste zamolili – sljedećim redovnicama:

1. Samostan *Novi Nazaret*, Banja Luka:
s. Juditi Baljkas i s. Marcijani Krišćić;

2. Samostan *Svete Obitelji*, Nova Topola:
s. Amati Anđelić i s. Boromeji Galić;
3. Samostan *Sv. Josipa*, Bihać: s. Blanki Šturm.

Ovlast izvanrednog služitelja izlaganja i po-
hranjivanja svetog otajstva daje se navedenim
sestrama i odnosi se isključivo na samostanske
kapelice u navedenim samostanima i to za vri-
jeme dok po nalogu svojih poglavara borave u
navedenome samostanu i do kraja mjeseca pro-
sinca 2024.

Neka se sestre savjesno pridržavaju liturgij-
skih propisa koji se odnose na „Izlagatelja Pre-
svete Euharistije“, odn. na „Red izlaganja“ iz
Rimskog obrednika: „Sveta Prikćest i štovanje
Euharistijskog otajstva izvan mise“ t. 91-92 i
93-96!

Neka se ova ovlast pravilno i savjesno primje-
njuje kako bi svi koji sudjeluju u klanjanju pred
Kristom Gospodinom u sakramentu svete Eu-
haristije imali od toga što više duhovne koristi.

Neka je blagoslovljen Isus u Presvetom Oltar-
skom Sakramentu!

Neka je blagoslovljena Predragocjena Krv
Isusova!

Zazivam na Vašu dragu mi zajednicu obilje
Božjeg blagoslova i srdačno Vas pozdravljam.

Vaš u Gospodinu brat!

✠ Franjo Komarica, *biskup banjolučki, v.r.*

ODOBRENA KRUNICA RASTIMO U GOSPODINU

Broj: 279/21
Banja Luka, 11.10.2021.

Gospodin
Mirko Puđa
voditelj zajednice *Rastimo u Gospodinu*
Podhum b.b.
80101 Livno

Poštovani gospodine Puđa,

Vi ste elektroničkim putem 21. rujna 2021.
uputili molbu banjolučkom biskupu mons. Fra-
nji Komarici, da Vama kao voditelju zajednice
Rastimo u Gospodinu u Podhumu te g. Anto-
niju Križanu, voditelju iste zajednice u Livnu,
dade imprimatur za moljenje dvije krunice:

- a) Kronicu *Rastimo u Gospodinu* - za duhovni
rast i
- b) Kronicu *oslobođenja* (Biblijska krunica).

Pregledali smo način i sadržaj zaziva spomenu-
tih krunica. Nakon što smo pažljivo razmotrili
obje krunice javljamo Vam da u načinu molje-
nja i u samim zazivima nema ništa što bi bilo
protivno pravom ispovijedanju katoličke vjere.

To znači Vi ih možete osobno slobodno moli-
ti, nadalje, za privatnu pobožnost nije potrebno
odobrenje crkvene vlasti. Nije Vam dopušteno
nametati drugima da i oni mole uz navedene
zazive, niti da ih namećete u javnom obavljanju
pobožnosti.

Naime, svako nametanje protivi se slobodi is-
povijedanja vjere i slobodnog prihvaćanja Bož-
je milosti.

Uz pozdrav u Gospodinu

✠ Marko Semren,
generalni vikar i pomoćni biskup banjolučki

ODOBREN STATUT KATOLIČKE KARIZMATSKE OBNOVE

Broj: 290/21
Banja Luka, 26.10.2021.

Katolička karizmatika obnova u Duhu Svetom
BiH (KKODS BiH)
Gosp. Mirko Puđa, koordinator
Fra Tomislav Jelić, duhovnik

Predmet: *Odobrenje Statuta Katoličke karizmatika obnove u Duhu Svetom BiH i potvrda osoba koordinatora i duhovnika KKODS BiH*

Poštovani g. Puđa, koordinatoru,
poštovani o. fra Jeliću, duhovniče,

Dikasterij za laike, obitelj i život ustanovio je 8. prosinca 2018. i *ad experimentum* odobrio Statut međunarodnog organizma u službi svih izričaja koji čine struju milosti katoličke karizmatika obnove pod nazivom CHARIS. Prefekt dotičnog dikasterija njegova eminencija Kevin kardinal Ferrell obavijestio je o tome sve predsjednike Biskupskih konferencija.

Odobrenim Statutom predviđene su i kontinentalne službe zajedništva (čl. 12-14) i nacionalne službe zajedništva (čl. 15-16) koje Dikasterij za laike, obitelj i život također preporuča

u promicanju CHARISA-a unutar Biskupske konferencije.

Vi ste mi, kao Ordinariju Banjolučke biskupije, uputili molbu, priloživši njoj i Statut Katoličke karizmatika obnove u Duhu Svetom BiH, moleći me da za svoju biskupiju odobrim priloženi Statut i Vaše djelovanje u Banjolučkoj biskupiji.

Pomno sam pregledao poslani Statut te Vam priopćujem da odobravam *ad experimentum* Statut Katoličke karizmatika obnove u Duhu Svetom BiH.

Ujedno sam suglasan da gosp. Mirko Puđa bude koordinator svih zajednica KKODS BiH i predstavnik pri CHARIS-u, a njegov zamjenik da bude gosp. Josip Milić. Također sam suglasan da fra Tomislav Jelić bude duhovni asistent KKODS BiH, a njegovi zamjenici fra Danijel Rajić i fra Nikola Spužević.

Na sve skupine Katoličke karizmatika obnove zazivam obilje milosti, snage i razboritosti Duha Svetoga, te da svi njezini članovi napreduju u evanđeoskoj istini, pravdi i ljubavi. Iskreno Vas pozdravljam i želim Vam svaki Božji blagoslov, uz majčinski zagovor Presvete Djevice i Bogorodice Marije, Majke Crkve.

✠ Franjo Komarica, *biskup banjolučki, v.r.*

ODOBREN OSNUTAK KULTURNO-PASTORALNO-STUDENTSKOG CENTRA

Broj: 172/21
Banja Luka, 8.7.2021.

Franjevački samostan
Presvetog Trojstva
Marije Dimić 4
78000 Banja Luka

**Dopušta se osnivanje
Kulturno-pastoralno-studentskog centra**

Poštovani gvardijane fra Domagoje,
u svome dopisu br. 90/21 od 5.7.2021. izložili ste potrebu osnivanja Kulturno-pastoralno-stu-

dentskog centra radi koordiniranja i intenziviranja aktivnosti oko smještaja studenata, okupljanju mladih u okviru *Frame* te organiziranja pojedinih kulturnih događanja. Naveli ste kako te aktivnosti nadilaze redoviti život samog Samostana, a i župe, te da je Diskretorij Vašeg samostanskog područja preporučio osnivanje takvog centra.

Ovime Vam dajem dopuštenje za osnivanje Kulturno-pastoralno-studentskog centra i želim Božji blagoslov u njegovu radu.

✠ Franjo Komarica,
biskup banjolučki, v.r.

NAČIN PRIKUPLJANJA STATISTIČKIH PODATAKA

Broj: 279/21

Banja Luka, 12.10.2021.

Župnicima i upraviteljima župa

Odluka o načinu prikupljanja statističkih podataka

Dopisom Tajništva BKBiH Prot. br.: 251/21 od 6.10.2021. priopćena je odluka naše Biskupske konferencije vezana za buduće prikupljanje statističkih podataka u biskupijama u BiH.

Kanon 102 Zakonika kanonskoga prava određuje **razliku između prebivališta i boravišta**.

Kan. 102 - § 1. Prebivalište se stječe boravljenjem na području neke župe ili barem biskupije koje je spojeno s nakanom da se ondje trajno ostane ako ništa to ne spriječi ili ako je boravljenje potrajalo potpunih pet godina.

§ 2. Boravište se stječe takvim boravljenjem na području neke župe ili barem bi-

skupije koje je ili spojeno s nakanom da se ondje ostane tri mjeseca ako ništa to ne spriječi ili ako je boravljenje stvarno potrajalo tri mjeseca.

§ 3. Prebivalište ili boravište na području župe naziva se župno; na području biskupije, premda ne u župi, biskupijsko.

Zato su biskupi odlučili da se ubuduće, prigodom prikupljanja podataka po župama, vode odvojeni statistički podatci: o broju župljana s prebivalištem u župi te o broju onih koji tek povremeno borave u župi. S tim je usklađen obrazac za prikupljanje podataka za godinu 2021. (ovdje u prilogu). Pod brojem 2. „Broj katoličkih obitelji / domaćinstava u župi“ neka se unese ukupan broj katoličkih obitelji onih s prebivalištem i onih s boravištem.

Drugi zaključak naših biskupa odnosi se **na biranje članova** za Župno pastoralno i Župno ekonomsko vijeće. Ubuduće trebaju biti predlagani i birani za članove samo oni župljani koji imaju prebivalište u župi.

Pero Ivan Grgić, *kancelar, v.r.*

SINODSKI PUT U NAŠOJ BISKUPIJI

Broj: 279/21

Banja Luka, 14.10.2021.

Svim župnicima i upraviteljima župa

Sinodski put u našoj biskupiji 2021.–2022.

– Zajedništvo, sudjelovanje, poslanje –

Poslanica biskupa Franje uz otvaranje Sinodskog puta 2021.–2023.

Draga braćo svećenici,
dragi redovnici i redovnice,
dragi Kristovi vjernici laici,

1. Podsjećanje

Stariji među vama, koji ste predratnih godina (1990.-1991.) živjeli na području naše, Banjolučke biskupije, sigurno se sjećate, da sam, – kao tadašnji vaš biskup, – koncem 1990. – u duhu Zakonika Kanonskog Prava – službeno i svečano otvorio Biskupijsku sinodu naše biskupije. Bila je to druga sinoda Banjolučke biskupije. Prva je održana godine 1924. Sadržaj tog

nesvakidašnjeg, vrlo važnog djela bilo je „prenošenje kršćanske poruke spasenja i naše sve te vjere slijedećim generacijama ljudi na ovom prostoru, gdje su naši pradjedovi kroz stoljeća živjeli i do sada uspjeli sačuvati vjeru“.

Tijekom sljedeće 1991. i u prvoj polovini 1992. – izabrani i imenovani članovi sinode u oformljenim tijelima sinode savjesno i zdušno su radili, a cijela naša biskupijska zajednica je svakodnevno molila za uspjeh naše Biskupijske sinode.

Održan je cijeli niz službenih sjednica raznih tijela sinode, tijekom 1992. uza sve veće poteškoće zbog ratnih zbivanja u zemlji. Imali smo plan da sve planirane i potrebne poslove glede sinode obavimo do 1994., kada smo kanili održati završna plenarna zasjedanja i pripremiti dokument koji bi bio smjerodavan za daljnji život i poslanje naših župnih zajednica, odn. cijele naše biskupijske zajednice.

▪ Nesretni rat, koji je – protiv naše volje – u proljeće 1992. počeo zahvaćati i dijelove naše

biskupije i domovine, da bi se svom silinom uništavanja sručio na našu biskupiju, zaustavio je ostvarenje svih naših daljnjih planova i akcija s obzirom na našu Biskupijsku sinodu.

▪ Nakon užasnog ratnog stradanja i pustošenja nismo, na žalost, bili u stanju nastaviti započeti rad naše sinode. Sve je bilo obustavljeno.

2. Najnovija odluka pape Franje za održavanje sinode po svim biskupijama svijeta

Ove pak, godine (2021.) papa Franjo je pozvao sve Mjesne crkve – sve biskupije diljem svijeta, da, kao dijelovi cijele „Božje Crkve“, ove godine, konkretno, ovog mjeseca u nedjelju 17. listopada započnemo „sinodski hod“ kao prvi dio – od tri predviđene etape, koji bi cijela Crkva trebala prijeći tijekom ove i iduće dvije godine, kao pripremu za XVI. redovitu sinodu biskupa u Rimu godine 2023. Ta prva etapa se odnosi na sve članove jedne biskupijske zajednice, konkretno – naše Banjolučke.

Govoreći o „Božjoj Crkvi“ kao sinodskoj, „papa Franjo poziva cijelu Crkvu – da se propitkuje o odlučnoj temi za njezin život i njezino poslanje.“

Zato je postavio – kao svojevrsne „tračnice“ našeg sinodskog puta – tri važne odrednice: zajedništvo, sudjelovanje, i poslanje.

Papa je naglasio da je „put sinodalnosti put koji Bog očekuje od Crkve trećeg tisućljeća.“

▪ Prema pristiglim naputcima iz Vatikana, predviđeno je da prvi dio sinodskog puta odn. sinodskog procesa započne u svakoj (nad)biskupiji, bogoslužjem u nedjelju 17. listopada 2021. Svaki će (nad)biskup u svojoj katedrali službeno otvoriti za svoju biskupiju sinodski hod. Dijecezanski biskup ima također zadaću da „pokrene i regulira savjetovanje, da predsjedava predsinodskim susretima kojim će se završiti biskupijska faza“ odn. biskupijski sinodski hod. On će također, „dostaviti svojoj Biskupskoj Konferenciji cjelokupni prikaz odvijanja tog zajedničkog biskupijskog sinodskog hoda, kao i rezultate zajedničkog rada svih sudionika – na promišljanju o aktualnoj vjerskoj i crkvenoj situaciji po svim župnim zajednicama u biskupiji“.

▪ Vi ćete, draga braćo svećenici, idućih dana i tjedana, dobiti dodatne, konkretne sugestije – što i kako ćete trebati uraditi u svojoj župnoj zajednici, za koju ste odgovorni pred Bogom i Crkvom.

Vi ste svjesni, - kako to naglašavaju i pristigle „upute“ iz Rima, – da ste dragocjena poveznica između biskupa i one kršćanske braće i sestara kojima služite, i da imate ključnu ulogu u zajedničkom hodu s Božjim narodom; da Vam valja „naučiti komunicirati s narodom u ime biskupa, a isto tako komunicirati s biskupom u ime naroda.“ Vi ste pozvani „biti ostvaritelji zajedništva i jedinstva u izgradnji Tijela Kristova, pomagati vjernicima da zajedno kroče naprijed, hodeći jedni s drugima u srcu Crkve, pozorno pratiti potrebe svoga stada i pokazivati kako Duh Sveti otvara nove putove.

Pozvani ste da podupirete, hrabrite, promičete i omogućujete odvijanje biskupijske etape sinodskog procesa u Mjesnoj Crkvi, (tj. u našoj biskupiji). Također ste pozvani da budete ljudi molitve, koji promiču pravo duhovno iskustvo sinodalnosti, kako bi Božji narod bio pozorniji na Duha Svetoga i kako bi zajedno slušali volju Božju.“

U duhu „uputa“ koje nam stigoše od Svetog Oca i njegovih najbližih suradnika, svi mi, kao članovi naše biskupijske zajednice, potruditi ćemo se, tijekom idućih mjeseci, zajednički razmišljati i međusobno razgovarati ne samo o dugoj i dramatičnoj povijesti Katoličke Crkve na području naše biskupije, o njenom velikom stradanju i njenim velikim žrtvama u nedavnoj prošlosti, tijekom prošlog stoljeća, nego i zajednički – slušajući jedni druge – razgovarati o sadašnjem stanju, o problemima i perspektivama naših župnih i redovničkih zajednica kao i o cijeloj našoj biskupijskoj zajednici.

▪ Želimo ujedno, sebi posvijestiti, da smo svi mi – i biskupi i svećenici i redovnici i redovnice i vjernici laici – kao krštenici i članovi naše biskupijske zajednice, također i odgovorni za život i poslanje naših zajednica, odn. cijele naše biskupije. Trebamo zajednički uočiti sve ono što nije dobro za naš kršćanski život i poslanje u ovom našem društvu, pa to nastojati ispravljati. Također i sve ono što je dobro i ispravno – još više učvrstiti i promicati.

▪ Papa naglašava da ni jednog člana naših zajednica ne smijemo isključiti od njegovog sudjelovanja. Važno je da svi župljani postanu što svjesniji i što odgovorniji u svome kršćanskom životu i poslanju.

▪ Napominjem da će, uz Vas, svećenike i đakone, te redovnice, također i jedan broj vjerni-

ka-laika – osobito vjeroučitelji, članovi ŽPV-a i ŽEV-a, te molitvenih i drugih vjernih udruga biti dodatno pozvani na neposrednije i aktivnije sudjelovanje u radu i odvijanju našeg sinodskog puta.

3. Početak sinodskog procesa u našoj biskupiji

Poslušni Kristovom Namjesniku na zemlji, papi Franji, i mi ćemo se – u svim župnim zajednicama naše biskupije, – u nedjelju 17. listopada na slavlju svete mise ujediniti – zajedno s mnoštvom naše kršćanske braće i sestara u vjeri po cijeloj kugli zemaljskoj – u molitvi Duhu Svetom za Svetu Crkvu, osobito za našu Mjesnu Crkvu, našu biskupiju i svečano otvoriti tijekom sinodskog puta u našoj biskupiji.

▪ Neka se za tu prigodu, umjesto uobičajenog liturgijskog obrasca 29. nedjelje liturgijskog „vremena kroz godinu“ uzme misni obrazac „Za Mjesnu Crkvu“ (RM 699). Neka se izmoli molitva za Sinodu: „Stojimo pred tobom, Duše sveti“ kao i prigodna „Molitva vjernika“ – što Vam se dostavlja u prilogu ovog službenog dopisa.

▪ Spomenutu „molitvu za Sinodu“ molite pri kraju misnog slavlja i tijekom svih misa za vrijeme trajanja „sinodskog hoda.“

Potičem sve Vas, i svećenike i redovnike i redovnice i vjernike laike na usrdnu molitvu Duhu Svetom i Presvetoj Djevici i Bogorodici Mariji, Majci Crkve, sv. Josipu, sv. Bonaventuri i bl. Ivanu Merzu, da nam svima pomognu, kako bismo što bolje upoznali što nam je činiti u našoj biskupiji, da bi se Trojedin Bog što više proslavio, a Kristovo Kraljevstvo što više učvršćivalo u našoj životnoj sredini.

Zazivam na sve Vas Božji blagoslov i bratski Vas pozdravljam.

Vaš u Kristu, Dobrom Pastiru – brat

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki, v.r.

N.B. Neka se ova biskupova poruka pročita umjesto propovijedi na misama s pukom!

Molitva za Sinodu

Stojimo pred tobom, Duše Sveti,

sabrani u tvoje ime.

Povjeravamo se samo tebi da nas vodiš:

nastani se u srcima našim,

pokaži nam put kojim nam je ići

i nauči nas njime pravo hoditi.

Slabi smo i grješni,

ali ti nas čuvaj da ne budemo nositelji nesklada.

Ne dopusti da nas neznanje odvede na pogrešan put

i da površnost ravna našim djelima.

Udijeli nam da u tebi pronađemo mjesto jedinstva

kako bismo zajedno kročili prema vječnomu životu,

ne udaljujući se nikada od puta istine

ni od onoga što je ispravno.

Za sve to molimo tebe,

koji djeluješ na svakome mjestu i u svakome vremenu,

u zajedništvu s Ocem i Sinom,

u vijeke vjekova. Amen.

NAPUTAK UZ MATERIJALE ZA SINODALNI HOD

Broj: 325/21
Banja Luka, 3.12.2021.

Draga braćo svećenici,
dragi Kristovi suradnici,

u rukama imate najnovije „materijale“ za onu zadaću, koju sam Vam, tijekom zadnja naša dva zajednička radna susreta „prenio“ kao želju pape Franje, da se, kao najodgovorniji za život i djelovanje Crkve u našoj biskupiji – i mi pridružimo sinodalnom hodu cijele Kristove Crkve. Ove je „materijale“ pripremio naš sinodalni povjerenik, mons. Marko Semren, pomoćni biskup i generalni vikar – na temelju prispjelog materijala od strane Generalnog tajništva Sinode biskupâ, kao pomoć za „potrebne i opravdane promjene u našem razmišljanju, ponašanju i djelovanju“.

Stavljam svakom od Vas na srce kao obvezu da ovaj materijal pomno proučite i da razvidite što je od njega aktualno, potrebno i moguće za provesti na području Vaše pastoralne, odn. dušobrižničke odgovornosti. Preporučujem svakome od Vas, da sebi napravite svoj vlastiti

„vademecum“ na temelju ovog priloženog materijala, kako biste razabrali i utvrdili konkretne pastoralne i organizacijske korake s članovima Vaše (Vaših) župne zajednice, poglavito s članovima Vaših Župnih pastoralni i ekonomskih vijeća, molitvenih ili karitativnih zajednica, članovima FRAME ili drugih zajednica mladih te sa svojim ministrantima.

Učinite to čim prije, kako biste i tijekom predstojećeg blagoslova obitelji u svojoj župi (župama) imali na pameti određene preporuke i sugestije iz ovog „materijala“.

Svaki od Vas je dužan u sažetom obliku svoje vlastito promišljanje i planove za dušobrižnički rad u svojoj zajednici dostaviti u Biskupski ordinarijat (na sinodalnog povjerenika biskupa Marka) do 15. siječnja 2022!

Molim za svakog od Vas svjetlo i snagu Duha Svetog i majčinski zagovor Presvete Djevice Marije, Majke Crkve.

Bratski Vas pozdravljam.

U Gospodinu Vaš

✠ Franjo, *biskup, v.r.*

Mons. Marko Semren: SINODALNI PUT BANJOLUČKE BISKUPIJE

Poznato nam je da će se u Rimu u listopadu 2023. održati redovita skupština Opće biskupske sinode o *sinodalnosti Crkve*. Stoga će se, na poticaj pape Franje, u svim biskupijama diljem svijeta u pripravi za taj događaj organizirati savjetovanje na temu *Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje*. Banjolučka biskupija je zajedno sa svim katolicima u svijetu otvorila 17. listopada 2021. proces sinodskog savjetovanja.

Tri dana nakon početka sinodskoga hoda, u okviru redovitog godišnjeg Sabora svećenikâ u raznim službama biskupije, po prvi put je biskup Franjo Komarica prezentirao problematiku i zadatke sinodskog procesa, koji je za cijelu Crkvu naredio papa Franjo.

Dvadesetak dana kasnije imenovani sinodalni odbor od 20 članova održao je svoju konstituirajuću sjednicu na kojoj su izabrani mons. Marko Semren, pomoćni biskup za koordinatorku i fra Domagoj Šimić, gvardijan petrićevački za tajnika.

Tjedan dana nakon toga, u srijedu 17. stu-

denoga 2021. održan je u Banjoj Luci redoviti mjesečni duhovno-pastoralni susret svećenika – dijecezanskih i redovničkih. Na njemu je biskup Franjo u predavanju iznio konkretnije upoznavanje cilja, sadržaja i načela sinodalnog procesa te načina sudjelovanja u tom procesu.

Sama riječ grčka *sin-hodos*, znači zajednički put, povezana je s novozavjetnim poimanjem Crkve u kojoj ostvarujemo svoju krsnu pripadnost Isusu Kristu i poslanje u jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. Uskrsli Krist je na dan svoga uskrsnuća dvojici učenika na putu u Emaus predstavio Crkvu kao *sin-hodos*. Pridružio im se u hodu te im je u raspravi otvorio pamet da po Pismima razumiju događaj njegove muke, smrti i uskrsnuća a euharistijskim lomljenjem kruha otvorio im oči da ga prepoznaju nazočna u zajedništvu braće i sestara koji hode prema konačnoj punini svega u njegovoj proslavi. Djela apostolska u tom smislu nazivaju Crkvu *Putom* (Dj 9,2; 19,23), *Putom Gospodnjim* (Dj 18,25), *Putom Božjim* (Dj 18,26); te Isusova izjava: „*Ja sam Put i Istina*

i Život“ (Iv 14,6). Crkva je zajedništvo s Bogom i međusobno te „*Crkva u sudioništvu i u suodgovornosti svih*“.

Zapamtimo „kako nitko od nas ne može željeti mrtvu nego živu Crkvu“, to je „zadaca, od koje nitko od nas i nitko u Crkvi nema pravo odustati, *izgradnja živih i istinski crkvenih zajednica i izgradnja zajedništva između svećenika i laika*“.

Proces sinodskog savjetovanja ima za polazište ono oko čega se kroz stoljeća trudimo na biskupijskoj, župnim i drugim razinama. Sinodalnost se prvenstveno ostvaruje u okupljanjima na euharistijska slavlja i očituje po uspostavljenim tijelima, među ostalim po Župnom vijeću, Ekonomskom vijeću, zatim po pastoralnim povjerenstvima, udrugama organiziranih vjernika, pokretima, molitvenim zajednicama, mladima itd. U svim našim župama organizirat će se sinodsko savjetovanje s različitim skupinama vjernika prema uputama koje će im dostaviti Biskupijsko povjerenstvo za sinodsko savjetovanje. Pri tom će nam misao vodilja biti spomenuta Isusova riječ *Ja sam Put i Istina i Život* (Iv 14,6). Voditelji pojedinih radnih odbora župnih pastoralnih vijeća imaju zadaću zajedno sa svećenicima i vjeroučiteljima animirati i koordinirati rad. O svemu onom što ćemo u *molitvi, promišljanju i osluškivanju Duha Svetoga* zaključiti, sažeto ćemo na pisani način u srpnju sljedeće godine predati Biskupskoj Konferenciji Bosne i Hercegovine da ona to objedini s izvještajima iz svih drugih naših biskupija te dostavi Tajništvu Biskupske sinode u Rimu.

Crkva je ovdje na zemlji „putujuća Crkva“ trajno na putu prema eshatonu (usp. LG VIII9). Dugi je to put – pun neizvjesnosti, teškoća, zastoja, nesporazuma, sukoba u Crkvi i napada koji dolaze izvana. Crkva je na putu s Bogom i sa Isusom Kristom i na tom putu živo će doživjeti radost tog puta Crkve, i trenutke tame i neizvjesnosti, potrebu križa i muke, nutarnjih sukoba i vanjskih napada. U njima će zapažati kako Duh Sveti, koji je bio na početku Crkve, trajno s njom ide, i kako je nikada ne napušta. Otajstvo Crkve je „*živi Krist*“ na zemlji – u radosti zajedništva prvotne Crkve, u propovijedanju evanđelja, u patnjama Križa, u uskr-snoj snazi koju živi prema ljudima. U Crkvi nalazimo mnogostruke vidove Crkve: *njezino misionarenje, zajedništvo, apostolicitet - posla-*

nje. Da bismo postali osobe Crkve, a ne samo osobe koje prihvaćaju Krista, moramo prihvatiti Crkvu kao sakrament Sina Božjega u svijetu, kao trajno vremenito očitovanje Boga koji se je utjelovio, kao neizrecivi odraz trojstvenog Božjeg života, tada ćemo naučiti: *da ne dijelimo* nikada molitvu od života; *da se radujemo* uvijek i nanovo punini Božjeg dara; *da ljubimo* Crkvu istom žarkom ljubavlju kojom želimo ljubiti Krista; *da nastojimo*, svim svojim snagama, „uključiti se“ u Crkvu i, ujedno, postati svjesni da je to uključenje čisti dar Duha Svetoga; *da promatramo* plan Crkve kao otajstvo koje se ostvaruje kroz putovanje u kojem i mi sudjelujemo: otajstvo koje je čitavo u Božjim rukama i koje je uvijek nošeno Njegovom moći; *da budemo raspoloživi* za Božje namjere onom raspoloživošću koja ne stavlja nikakve uvjete, pripremajući se tako da prepoznamo i prihvatimo epohalne prijelaze, „putove“ po kojima nam Bog dolazi u susret; *da se osobno borimo i budemo spremni dati i život* za Kristovo ime i za ostvarenje plana – Crkve; *da zauzmemo* osobni i zajednički stil koji nije vezan uz naše sheme nego je u biti stil Marije, Majke, kraljice i „ikone“ Crkve i sv. Josipa.

Kao i Marija i Crkva se zna radovati, zna klicati, zna primiti utjehu Duha. Ne upadajmo u zamku protivnika Krista da pokazujemo sliku Crkve koja je smetena, plašljiva, izmorena tetovima i tamama. Promatrajući Mariju mi promatramo i divimo se temeljnoj dimenziji Crkve u vremenu: *Crkva koja počiva u snazi Boga i u njegovoj Riječi*. Crkva se mora oduprijeti, ne dozvoliti da joj ruke klonu i ustrajno nastavi djelovati ostajući dosljedna samoj sebi izgrađujući se i hodajući s narodom Božjim. Kršćanska zajednica treba neprestano biti pozivana na mir i na izgradnju, na utjehu i na strah Gospodnji što znači prihvaćanje Božjeg plana u svim uvjetima mjesta i vremena života. Crkva je otajstvo Krista prisutnog u povijesti, da u njoj živi i djeluje Duh Kristov stoga se ne može s njom poigravati /igrati.

Prema Djelima apostolskim u Crkvi postoje mnogostruki likovi: baza zajednice, odgovorni, Crkva sastavljena od baze i odgovornih, svijet konkretne epohe, Duh Sveti kao središnja točka zajednice je važan jer u njemu Krist nastavlja biti prisutan, Sotona. Prvih pet svjedoci su Uskrsnuća a Sotona je protivnik, razdjelitelj, protu-svjedok, onaj koji sije neslogu, nepovjerenje, zastoje u zajednici.

Vjernici ima ih dobrih i slabih, osoba koje su došle iz autentične želje za Bogom i drugih koje su došle a da ne znaju zašto, ili su došle s pravom željom, koja je popustila, izbljedom od napasti i nemira. To su naši vjernici s dobrom i lošom stranom. Kršćani su usmjereni prema Kristu i nose njegovo ime. (usp. Dj 11,26). Učenici su oni koji nasljeđuju Isusov način života. Vjernici su oni koji su povjerovali Kristu, koji su mu se povjerili, koji su mu dali posvemašnje povjerenje, koji su svoj život poklonili njemu. Ti zazivlju ime njegovo (Dj 9,21), oni mu se klanjaju, mole, hvale, ispovijedaju Krista kao Boga. Tu su i „oni koji slijede put“. Put je vladanje čovjeka u svagdašnjim zbivanjima i njegovo hodanje prema unaprijed određenom cilju.

Dvije su temeljne koordinate prema kojima se odnosi kršćanski život: prva prema Isusu i druga prema zajedništvu, ljubavi, prema najužem rodbinstvu koje nastaje među onima koji vjeruju u njega. Iz ovih dviju koordinata proizlazi ono bitno za Crkvu: prijanjanje uz Krista koje vodi bratstvu i bratstvo koje je utemeljeno na prijanjanju uz Isusa. Prema ovom se mora usmjeriti svako pastoralno nastojanje da bi članovi zajednice, nadilazeći sami sebe, zahvatili Krista kao Cjelinu njihova života i da bi, zahvaćajući ga, osjetili dar zajedništva i ljubavi koje se rađa među njima.

Odgovorni: poglavari, starješine, odgovorni, animatori, apostoli, to su likovi poglavara. Prva zajednička oznaka, iznad svih razlika, jest da su oni „predali život svoj za Isusa Krista Gospodina“ (Dj 15,25-26). *Promatrajući svećenika* on je taj koji je predao svoj život za ime Gospodina Isusa. Odgovorni su ljudi koji nanovo ostvaruju, na osoban i izvoran način, događaj Isusov. Oni žive način života, propovijedanje, patnje i umiranje svoga Učitelja. To su ljudi koje nosi vjera u njihovu hodu, poput Abrahama, Mojsija, Stjepana itd., kroz krize i kušnje, unatoč tomu su postojani i ustrajni i u srcu nose plan-Crkve.

Na žalost postoje i slijepe vođe, nesposobni da gledaju naprijed i da promatraju Crkvu kao cjelovitu puninu Krista. Oni zanemaruju najvažnije u Zakonu: *pravednost, milosrđe i vjernost.* Ne prave razliku između važnijeg i sporednog. To znači da sporedno ne smije zauzeti vrijeme, pažnju, tjeskobu, zabrinutost. Srž je Zakona pažnja prema čovjeku, prema osobi, prema onom koji više trpi: *siromah, izbačeni*

iz društva, zatvorenik, stranac. Evandjelje nas usmjeruje na prihvaćanje Boga pravednog, milosrdnog i vjernog koji obnavljajući naše grešno srce, dariva nam srce novo, pravedno, milosrdno i vjerno prema bližnjemu.

Na hodu zajednice Crkve otkrivamo i svoje udaljenosti od Isusa i od njegova plana Crkve, snagom njegove ljubavi. Znamo da Isus nije došao zbog pravednika nego zbog grešnika, nije došao zbog pravednih zajednica nego zbog grešnih, stoga priznajemo da smo grešna zajednica, potrebna Njegova spasenja. Kao što je prvotna kršćanska zajednica: *jedno srce, jedna duša, postojani u nauci, u lomljenju kruha, u zajedničkom životu,* otkrila sa zaprepaštenjem, patnjom i poniženjem svoje udaljenosti od Krista, zbog *proračunatosti, mrmljanja, zavisti, sukoba različitih gledanja i zbog sukoba različitih osoba,* tako i mi otkrivamo svoje udaljenosti.

To su situacije koje proizlaze iz osjećaja straha pred nesrazmjerom između zadatke koja nam je zadana i naše ništetnosti i nedoraslosti. Tada ne našavši put slobodnog i radosnog djelovanja, možemo krenuti putem negodovanja, klonulosti, drskosti – putem grijeha. U odnosu prema braći u vjeri izričemo nepromišljene sudove, diskvalificiramo ih, pokazujemo nepovjerenje. Prema tolikim ljudima koji su u prevelikoj materijalnoj i duhovnoj potrebi, teško im se približavamo s pažnjom i ljubavlju, teško im pružamo svu pomoć koja nam je moguća. *Svatko od nas mora otkriti udaljenost između plana-Crkve što mu ga je Krist povjerio i onoga što jest.* To je Duh Ananije (Dj 5,1-11) što se zatvara u sebe stavljajući tisuću uvjeta. Uvjeti, uzeti pojedinačno, možda su razumni ali je jasno da se osoba brani, da se straši pred novim, pred budućnošću, da se straši posve se predati. Što više steknemo časti, ugleda, navika, toliko nas je više strah i stavljamo uvjete prijedlozima koje nam predlažu Bog ili Crkva.

Mrmljanje je lakoća da govorimo o drugima, da tumačimo i govorimo zlo. Najopasnije mrmljanje je ono o bližnjima, o suradnicima.

Profinjena zavist, jest žalost zbog tuđeg dobra koja zahvaća i najbolje, to su uspoređivanja.

Različitost pogleda pastoralnih i teoloških može se normalno razjasniti s teološkom metodom i suočavanjem sa stvarnošću.

Osobna razmimoilaženja proizlaze iz temperamenta i svega onoga što smo mi.

Sve ove kušnje, negodovanja, malodušnosti, drskosti, najbolnije su jer čine da izide na vidjelo strašna zbilja naše *tvrdooe srca*. Ali ove kušnje mogu također postati prigoda da pristupimo snazi Evandjelja, ako nas potiču da tražimo i da dademo oprostenoje. U radosti da nam je oprošteno i da mi praštamo počinje bivati prisutnom novost Evandjelja, koje je radosna vijest o milosrđu Oca za nas grešnike. Kada oprostenoje rastopi tvrdoću srca i otvori nas radosti Evandjelja, počinjemo gledati stva-

ri novim očima. Gospodin od nas traži jedino da *slobodno i ponizno djelujemo u okviru naših mogućnosti*. I, kroz poniženje, kajanje i pokoru, Gospodin lomi tvrdoću našega srca i oslobađa u nama energije ljubavi, predanja, odvažnosti, duha požrtvovnosti.

Na svim područjima vjerničkog života u Crkvi postanimo svjesniji svoje suodgovornosti u zajedničkom hodu, aktivnom sudjelovanju i posebnom poslanju. ■

POZIV NA SVEĆENIČKI SABOR (20.10.2021.)

Broj: 281/21
Banja Luka, 14.10.2021.

Svim svećenima u pastoralu i drugim službama Banjolučke biskupije

Poziv na Svećenički sabor

Draga braćo svećenici,
pozivam Vas sve na ovogodišnji 21. sabor naše biskupije, u srijedu, 20 listopada 2021.

Sabor ćemo održati neposredno nakon ostvarenja sinodskog puta naše biskupije – 17.10.2021.

Program:

10:00 Katedrala:
Koncelebrirana sv. misa
Prigoda za ispovijed
Kratko osvježenje

11:00 Dvorana Ordinarijata:
Izlaganje o sinodskom putu naše biskupije – biskup Franjo
Razmjena mišljenja nazočnih
Kratka pauza
Izvješća povjerenika
Osvrt na izvješća
13:00 Blagovaonica
Zajednički objed

Smatrajte svojom obvezom doći na ovaj – osobito važan susret!

Zazivam na Vas Božji blagoslov i molim zagovor Presvete Djevice, Majke Crkve i Kraljice Krunice.

Bratski Vas pozdravljam – u Gospodinu Vaš

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki, v.r.

POZIV NA REKOLEKCIJU (17.11.2021.)

Broj: 298/21
Banja Luka, 12.11.2021.

Svim svećenicima u pastoralu
(i u drugim službama u biskupiji)
Poziv na redovitu duhovno-pastoralnu obnovu

Draga braćo svećenici,
kao što Vam je rečeno na zadnjem našem zborovanju, 20.10.2021. imat ćemo sljedeći naš redoviti duhovno-pastoralni susret u Biskupskom ordinarijatu, u srijedu, 17. studenoga 2021., s početkom u 10 sati.

1. dio: katedrala – klanjanje i molitve za našu Mjesnu Crkvu i naš sinodalni put.

2. dio: Ordinarijat
- Kratka okrjepa.
- Predavanje: Naša biskupijska zajednica u sinodalnom procesu pape Franje – biskup ordinarij Franjo.
- Zajedničko raspravljanje –
- voditelj biskup Marko, povjerenik biskupa ordinarija Franje.
- Eventualia.
- Zajednički objed.

Očekujem sve Vas da aktivno sudjelujete u sadržaju ovog našeg bratskog sastanka.

Bratski Vas pozdravljam.

✠ Franjo, *biskup, v.r.*

IMENOVANJA ZA ČLANA "SINODSKOG TIMA"

Broj: 287/21
Banja Luka, 21.10.2021.

Predmet: *Imenovanja za člana „sinodskog tima“*

Prečasni gospodine N.N.
Vlč. gospodine N.N.
Velečasni o. N.N.
Poštovana časna sestro N.N.
Poštovana gospodo N.N.
Poštovani gospodine N.N.

Kako Vam je zacijelo poznato, i naša, Banjolučka biskupija je – poslušna odredbi pape Franje – započela – u duhovnom zajedništvu s cijelom Katoličkom Crkvom – svoj sinodski hod, u nedjelju, 17. o. mj.

Na Svećeničkom saboru naše biskupije, 20.10.2021. u Banjoj Luci predstavio sam glavni sadržaj i odrednice za naš sinodalni put, odn. za proces koji će se odvijati u našoj biskupijskoj zajednici u vremenu od mjeseca Stude-

noga o. g. do mjeseca ožujka iduće godine.

Među glavnim nositeljima sinodalnog procesa predviđen je i biskupijski „sinodski tim“, na čelu s Ordinarijem.

U nadi da ćete moći prihvatiti članstvo u tom „timu“ – ovime Vas imenujem članom sinodskog tima naše biskupije.

Prvu sjednicu tima zakazujem za srijedu, 10. studenoga 2021. u Biskupskom ordinarijatu s početkom u 10 sati.

Molim Vas da se aktivno uključite u ovaj naš zajednički „hod“ i rad na slabu Božju i na duhovno dobro mnogih naših vjernika, kao i drugih naših sugrađana.

Molim svjetlo Duha Svetoga i zagovor Presvete Bogorodice za Vas i za cijeli tim.

Bratski Vas pozdravljam – u Kristu, Dobrom Pastiru – Vaš brat

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki, v.r.

ČLANOVI "SINODSKOG TIMA" BANJOLUČKE BISKUPIJE

Broj: 287-ad/21
Banja Luka, srijeda, 17.11.2021. (ažurirano)

	Ime	služba / adresa	mobitel	e-adresa
	Mons. Franjo Komarica	biskup ordinarij, Biskupski ordinarijat, Banja Luka	063/791 991	tajnikbiskupa@gmail.com
1	Mons. Marko Semren	pomoćni biskup, Biskupski ordinarijat, Banja Luka	063/371 566	marko.semren@gmail.com
2	Snježana Brnić	vjeroučiteljica, Splitska b.b., 80101 Livno	063/463 606	snjebrn@gmail.com
3	Ivana Čavrag	Caritas Banja Luka, Kralja Petra I. 125, 78000 Banja Luka	065/591 761	ivana.cavrag979@gmail.com
4	Višeslav Hrga	vjeroučitelj, Matice Hrvatske 4, 80101 Livno	063/371 633	viseslavhrga@gmail.com
5	Fra Ivan Kasalo	župnik vidoški, Vidoši b.b. 80101 Livno	063/513 962	ivan.kas.1980@gmail.com

6	S. Iva Klarić	vjeroučiteljica, Maršala Tita b.b., 70101 Jajce	063/921 739	ivakla@yahoo.com
7	Ivana Lukenda	studentica, Frama Petrićevac Blagoja Parovića 113 78000 Banja Luka	065/864 176	lukendaivana92@gmail.com
8	Mons. Vlado Lukenda	župnik prnjavorski i dekan, Alekse Šantića 1 78430 Prnjavor	065/832 290	vlukenda48@gmail.com
9	Fra Zoran Mandić	župnik kotorvaroški etc., Cara Dušana b.b. 78220 Kotor Varoš	063/358 913	zoka69@gmail.com
10	Fra Vinko Marković	župnik i dekan jajački Fra Antuna Kneževića 6 70101 Jajce	063/334 087	vmarkovic2002@yahoo.de
11	Vlč. Zlatko Matić	župnik ljubijski etc., Raljaš b.b. 79206 Ljubija	063/290 647	zlatkomatic87@yahoo.com.hr
12	S. Marija Mihaljević	vjeroučiteljica, Gorička cesta b.b., 80101 Livno	063/402 319	marija.mihaljevic1971@gmail.com
13	Preč. Vladislav Žarko Ošap	župnik i dekan banjolučki Srpska 22 78000 Banja Luka	063/330 161	vladislav.osap@gmail.com
14	Mirko Puđa	koordinator KKODS BiH, Miši 163, 80209 Podhum	063/407 470	mirkopudja@gmail.com
15	Fra Vinko Sićaja	župnik i dekan livanjski Dalmatinska 13, 80101 Livno	063/339 911	vinko.sicaja66@gmail.com
16	Fra Domagoj Šimić	župnik i gvardijan petrićevački Marije Dimić 4 78000 Banja Luka	066/959 399	fradomagojsimic@gmail.com
17	S. Simplicita Šimić	vjeroučiteljica, Ante Brune Bušića 7 (Pionirska 7) 80230 Glamoč	063/505 715	Ljubica969@gmail.com
18	Andela Velić	vjeroučiteljica Podhum b.b. 80209 Podhum	063/435 625	andjelavelic@gmail.com
19	Mr. Marko Vidović	župnik prijedorski etc. dekan bihački Branislava Nušića 15 79000 Prijedor	065/976 539	markovidovic67@gmail.com
20	S. Mara Župarić	Samostan Novi Nazaret Ilije Garašanina 12 78000 Banja Luka	066/137 346	zuparicmara@gmail.com

ODREDBE GLEDE PRIJEPISA MATICA, KOLEKTI I DR.

Broj: 353/21
Banja Luka, 31.12.2021.

Odredbe

Glede odredaba koji se tiču ovlasti, župne administracije, obilježavanja posebnih dana tijekom godine i kolekti ostaje vrijediti sve kao što je objavljeno u Službenom glasniku Banjolučke biskupije 2/2016 na str. 125 – 131, tom razlikom da će vrijediti datumi za godinu 2022.

To se odnosi na:

1. Duplikate matica, crkvenih računa i statističke podatke za 2021.,
2. Molitvene dane za duhovna zvanja: Prve subote u mjesecu i Nedjelju Dobrog Pastira (8.5.2022.),
3. Ovlast binacija i trinacija u godini 2022.,
4. Post i nemrs u godini 2022. (usp. Direktorij za euharistijska slavlja i liturgiju časova 2021.–2022. str. 36),
5. Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana (18.–25.1.2022.),
6. Dan osoba posvećenog života i Dan života (Svijećnica, srijeda, 2.2.2022.),

7. Svjetski dan bolesnika i zdravstvenih djelatnika (petak, 11.2.2022.),
8. Kvatrene dane u godini 2022. (usp. Direktorij za euharistijska slavlja i liturgiju časova 2021.–2022. str. 36–38),
9. Nedjelju Božjeg milosrđa (24.4.2022.),

te na kolekte:

10. Dan Papinskog Djela svetog Djetinjstva (6.1.2022.)
10. Nedjelju solidarnosti (20.3.2022.)
11. Dan Papinskog Djela sv. Petra (13.4.2022.),
12. Kolekta za Svetu Zemlju (Veliki petak, 15.4.2022.),
13. Kolekta za Apostolsku stolicu – „Petrov novčić“ (srijeda, 29.6.2022.),
14. Doprinos naše biskupije Svetoj Stolici (jedna nedjelja tijekom godine),
15. Kolekta za gradnju i obnovu crkava (posebna milostinja uz patron župe).

✠ Franjo, *biskup, v.r.*

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

Dekretom br. 205/21 od 29.7.2021. razriješen je **vlč. Predrag Ivandić** dosadašnjih službi te imenovan župnikom u župi Bos. Gradiška i upraviteljem župe u Dolini.

Dekretom br. 206/21 od 29.7.2021. razriješen je **o. Tomislav Topić, OCSO** službe upravitelja župâ u Bos. Gradiški i u Dolini te imenovan župnikom u Šimićima i upraviteljem župe u Mahovljanima.

Dekretom br. 208/21 od 12.8.2021. imenovan je **fra Ivica Matić**, župnik u Sanskome Mostu, upraviteljem župe u Staroj Rijeci.

Dekretom br. 209/21 od 30.7.2021. razriješen je **vlč. Marko Crnjak** službe župnika u župi Glamoč i imenovan ravnateljem Katoličkog školskog centra „Ivan Pavao II.“ u Bihaću.

Dekretom br. 210/21 od 30.7.2021. razriješen je **vlč. Boris Ljevak** službe ravnatelja KŠC-a „Ivana Pavao II.“ u Bihaću i službe župnog

upravitelja u župi Stara Rijeka te imenovan župnikom u župi Glamoč.

Dekretom br. 211/21 od 23.7.2021. primljen je **g. Pero Vladić** (Zagreb) među kandidate za svećeništvo Banjolučke biskupije.

Dekretom br. 212/21 od 31.7.2021. **vlč. Pero Vladić**, đakon, imenovan je biskupovim osobnim tajnikom.

Dekretom br. 263/21 od 18.9.2021. imenovan je mladomisnik **fra Zdenko Frlić** na službu župnog vikara u župi Jajce.

Dekretom br. 271/21 od 25.9.2021. imenovan je **mons. Ivica Božinović** odgovornim za predvođenje euharistijskih slavlja u kapelici sestra Misionarki Ljubavi u Banjoj Luci.

Dekretom br. 287/21, od 21.10.2021. imenovani su članovi Sinodskog tima Banjolučke biskupije (vidi popis ovdje str. 136-137).

Dekretom br. 313/21 od 29.11.2021. razriješen je **fra Marko Ešegović** službe župnog vikara u župi Svih Svetih u Livnu.

Dekretom br. 337/21 od 21.12.2021. podijeljena je đakonu **fra Mislavu Joziću** ovlast za obavljanje đakonskog praktikuma u župi Svih Svetih u Livnu.

Kanonsko poslanje

Dekretom br. 245/21 od 10.9.2021. podijeljeno je g. **Hrvoju Šitumu** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Drvaru.

Dekretom br. 246/21 od 10.9.2021. podijeljeno je **vlč. mr. Marku Vidoviću** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Prijedoru i u Kozarskoj Dubici.

Dekretom br. 247/21 od 10.9.2021. podijeljeno je o. **Tomislavu Topiću** kanonsko poslanje

za poučavanje vjeronauka u školi u Potkozarju (Ivanjskoj).

Dekretom br. 248/21 od 10.9.2021. podijeljeno je o. **Orelu Zakaljuku** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Prnjavoru.

Dekretom br. 249/21 od 10.9.2021. podijeljeno je **vlč. Marku Stojčiću** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Drvaru.

Dekretom br. 255/21 od 14.9.2021. podijeljeno je **vlč. Predragu Ivandiću** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Gradiški, Kruškiku i Novoj Topoli.

Dekretom br. 264/21 od 20.9.2021. podijeljeno je **vlč. Borisu Ljevaku** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Glamoču.

Dekretom br. 264/21 od 22.9.2021. podijeljeno je fra **Tomislavu Svetinoviću** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školi u Banjoj Luci.

ORDINARIJ

PROPOVIJEDI

SV. BONAVENTURA (15.7.2021.)

140. godina biskupije - 75 godina života - 35 godina biskupske službe biskupa Ordinarija

(Iz 61,1–3; Ef 3,14–19; Mt 9,35–38)

Uzoriti naš kardinale,
draga braćo u biskupskoj službi,
draga braćo svećenici,
dragi đakone, drage sestre redovnice
i svi vi Kristovi vjernici laici!

1. „Od sve četiri strane se svijeta, Crkva sabire sveta u živi Božji hram. Krist joj je glava, Duh Božji snaga, Marija mati, a Nebo dom. Kako je dobro, kako je lijepo, zajedno biti u domu Tvom.“

To su riječi poznate crkvene pjesme, novijeg datuma, koja se često pjeva na misnim slavlji. Te riječi izražavaju onu istu istinu i vjeru, koju Crkva Kristova izriče u svojim službenim molitvama kad se uzima liturgijski misni obrasc „za Crkvu“.

Podsjećam vas na riječi tih molitava: „Svemoćni vječni Bože, Ti si svim narodima u Kristu objavio svoju slavu. Iz ljudskog roda Ti izabireš Crkvu, novi narod jedinstven u Duhu Svetom. Daj da Tvoja Crkva bude vjerna svome poslanju, uvijek na službu ljudskoj zajednici, kvasac i duša obnove ljudskog društva, dok čovječanstvo ne postane Božjom obitelji.“

2. Ovim našim današnjim svećanim liturgijskim slavljem, koje se zbiva u ovoj katedrali, „majci svih crkava“ naše Mjesne Crkve, naše Banjolučke biskupije, mi želimo sebi najprije posvijestiti Božju istinu o nama – kao članovima Kristove Crkve, kako bismo zatim, svjesno, vjernički i iskreno rekli Trojedinom Bogu HVALA: – najprije za njegov dar našeg života, za njegov dar naše pripadnosti Crkvi te ništa manje i za njegov dar našeg služenja u Crkvi i u ime Crkve brojnim našim suvremenicima.

Od Boga obećani Spasitelj svijeta, Utjelovljeni Sin Božji, Isus Krist objavio je nama ljudima samu Božju bit – istinu o Bogu i odnos Boga Stvoritelja prema nama, njegovim stvorenjima! Evo Isusovih riječi, kako ih donosi njegov apostol Ivan: „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenoga da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3,16). Također je objavio i smisao našeg ljudskog života. Evanđelist sv. Luka donosi Isusove riječi: „Tko hoće život svoj spasiti izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti. Ta što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi ili sebi naudi?“ (Lk 9,24-25).

Prorok Izaija je bio preteča Isusa Krista. Isus je bio navjestitelj Božjeg kraljevstva, donositelj utjehe i snage osobito onim pojedincima i slojevima ljudskog roda, koji su bili ili jesu obespravljeni, siromašnici, patnici, bolesnici i očajnici.

Taj isti Krist šalje sve članove svoje Crkve, sve krštenike a osobito biskupe i svećenike kao svoje propovjednike i učitelje – u crkvu, u školu, u obitelj – da šire Božju objavljenu istinu; da ljude uvode u prakticiranje ljubavi prema Bogu i bližnjemu!

Krist, koji je za sebe tvrdio da je on osobno za cijeli ljudski rod „Put, Istina i Život“ kako to donosi evanđelist sv. Ivan (14,6), navijestio je Božju istinu za sva vremena i za sve ljude i narode. A da se tu, od njega objavljenu istinu, koja uključuje i sredstvo za postizanje vječnog spasenja sačuva neokrnljenom i sigurnom za sva vremena, Krist je utemeljio Crkvu na apostolu Petru, i drugim apostolima i njihovim nasljednicima, tj. na Rimskom biskupu, koji je nasljednik sv. apostola Petra i na drugim biskupima diljem svijeta koji su povezani s Petrovim nasljednikom u Rimu.

Zato možemo za Crkvu ustvrditi da je ona:

a – utočište sigurnosti i zaštita jer ju je želio i ustanovio utjelovljeni Sin Božji – Isus Krist. A Isus Krist, u kom se dovršuje sva objava Višnjeg Boga, kako tumači apostol Pavao u svojoj Drugoj poslanici Korinćanima (usp. 1,30; 3,16-4,6) „dao je apostolima nalog da Evanđelje, koje je unaprijed obećao po prorocima – On sam ispunio i svojim ustima proglasio – propovijedaju svima kao vrelo svekolike i spasonosne istine i reda života uvodeći ih u zajedništvo božanskih darova“ (...) Da se Evanđelje u Crkvi bez pre-

kida čuva neiskvareno i živo, apostoli su kao nastavljajući ostavili biskupe, predajući njima – kako to piše sv. Irenej, biskup i mučenik iz 3. st. – „svoje vlastito učiteljsko mjesto“. To je službena nauka naše Crkve (usp. DV 7). Nama, članovima svoje Crkve Krist je zagarantirao trajnu nazočnost i djelovanje Duha Svetoga, Duha istine, koji će u Crkvi trajno biti nazočan i tu objavljenu Božju istinu – prema životnim okolnostima i potrebama vremena trajno razvijati i širiti.

b – Crkva Kristova je trajna i opstat će na zemlji dok postoji ljudski rod, unatoč uvijek novim pojavama njezina uništenja i zatiranja, neprijateljskog ponašanja prema njoj, napada na nju te raznih zapletaja, zbunjenosti i zamořenosti u redovima njezinih članova. Jer, kad je u pitanju Crkva i njena sudbina, postoji božanska garancija izražena u Isusovom riječima, koje čitamo na samom kraju Matejevog evanđelja: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio. I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta“ (Mt 28,19-20).

c – Crkva Kristova je nepogrješiva na području onih istina koje njeni članovi moraju vjerovati kao i na području morala koji se treba obdržavati, prakticirati. Jer, među svim svojim apostolima kojima je Isus povjerio tri opunomoćenja odn. službe: službu naučavanja, službu posvećenja i pastirsku službu, službu upravljanja, Isus je izabrao posebno apostola Petra i njemu samom dao trostruku punomoć, koja sadrži i trostruku, neodložnu zadaću! Petar je temelj jedinstva Kristove Crkve. On je univerzalni pastir s punom odgovornošću za ljude. On ima apsolutnu Božju potporu da s obzirom na Božju objavljenu istinu ne zabluđi, da cijelu Kristovu Crkvu jača i krijepi u pravoj vjeri i da donosi sve odluke koje su nužne za život i razvoj Crkve.

Sve one punomoći, koje je Isus dao drugim apostolima, prešle su i na njihove nasljednike – na biskupe i od njih zaređene svećenike, a punomoći koje je dobio prvak apostolskog zbora sv. Petar prenesene su na Petrove nasljednike tj. na biskupe Rima, odn. pape.

Mi smo – kao kršćani – članovi i djeca Kristove Crkve. Od Crkve smo po sakramentu krštenja uključeni u samoga Krista Spasitelja i tako smo nanovo rođeni za nadnaravni vječni

život. Zato mi moramo Crkvu Kristovu voljeti kao svoju majku. Pravi kršćanin će biti svjestan svoje pripadnosti Božjoj obitelji – Crkvi i uvijek se slagati sa službenim naučavanjem Crkve. On će se truditi dobro poznavati crkvena naučavanja i – uz pomoć milosti Božje – aktualizirati će to naučavanje u raznim i različitim situacijama svoga života i svoga životnog okruženja.

3. – Zašto vam sve ovo baš danas govorim?

Smatrao sam potrebnim – još jednom – upravo ovom prigodom – posvijestiti same temelje identiteta nas ovdje nazočnih, poglavito nas, članova ove naše Mjesne Crkve, Banjolučke biskupije. Jer ovaj put, osim liturgijskog slavlja svetkovine nebeskog Zaštitnika naše biskupije, sv. Bonaventure, redovnika, biskupa i crkvenog naučitelj, mi se spominjemo i 140. obljetnice uspostavljanja naše biskupije u sadašnjim njezinim granicama.

Službeni nauk Crkve o jednoj biskupijskoj zajednici ističe da u biskupijama – u Mjesnim Crkvama – širom svijeta postaje vidljiva jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. U svakoj od biskupija, pa tako i u našoj, treba se moći prepoznati Kristovu Crkvu koja je – vjerna svome poslanju – uvijek na službi ljudskoj zajednici i koja je – svetošću i evanđeoskom revnošću svojih članova – kadra biti svojevrсни dragocjeni kvasac obnove konkretnog društva u kojem se ona nalazi.

– Najveći dio članova svake – pa i naše – biskupije ste vi, Kristovi vjernici laici. Kad tvrdimo da je Crkva sveta, jer joj je Glava sâm presveti Bog, Isus Krist, onda s razlogom tvrdimo da smo i svi mi, članovi Crkve pozvani na svetost. I svaki vjernik laik je – kao član Crkve – sudionik svetosti Crkve i treba se svakodnevno truditi – uz Božju pomoć – oko svoga osobnog posvećivanja molitvom, primanjem svetih sakramenata i svojim čudorednim načinom življenja, izbjegavanjem porokâ i grijeha i činjenjem djela milosrđa i ljubavi.

Valja nam znati i ovo: da stupanj osobne svetosti ne ovisi ni o položaju ni o funkciji koju netko ima bilo u Crkvi ili u društvu, nego poglavito o stupnju, otvorenosti djelovanja Duha Svetoga i o mjeri i količini djelotvorne ljubavi prema bližnjima, kako to tumači i sv. apostol Pavao u svome poznatom „Hvalospjevu ljubavi“, u Prvoj poslanici Korinćanima 13,1-13! – Zato se može s pravom tvrditi da jedan vjernik

laik, koji spremno prima poticaje Duha Svetoga i Božju ljubav u svoje srce i u svoj svakodnevni život, može biti svetiji nego svećenik, redovnik, redovnica pa i biskup, koji to i tako ne čini odnosno zanemaruje!

Kako smo malo prije čuli iz evanđeoskog odlomka, Isus nama daje zapovijed da molimo i da se na razne načine žrtvujemo za prikladne, upotrebljive radnike u njegovoj njivi, u njegovoj žetvi, jer je njemu stalo do spasenja svakog klase, svake ljudske duše. Isus treba oduševljene radnike i suradnike – i kao svećenike i redovnike i redovnice i vjernike laike, osobito one kojima udjeljuje dar roditeljstva. Katekizam Katoličke Crkve nas poučava da je i sakrament sv. reda i sakrament braka po svojoj naravi usmjeren spasenju drugih i izgrađivanju Božjeg naroda. Ti sakramenti služe dakako i pridonose i osobnom posvećenju i to po otvorenosti prema drugima i po služenju što se iskazuje drugima!

4. – Moramo priznati, da tijekom proteklih stoljeća i desetljeća među članovima u Crkvi nije nedostajalo povreda zakona ljubavi prema Bogu i bližnjima, jer je Crkva također zajednica i grješnih ljudi. Bilo je promašaja i propusta na području međuljudskih odnosa ne samo od strane pojedinaca, nego i čitavih grupa i zajednica, koje su se nazivale kršćanskim, odn. crkvenim imenom, ali se nisu kršćanski ponašali i djelovali. To je bolna stvarnost, koja bi nas trebala potaknuti na ponizno i skrušeno kajanje i na odlučno izbjegavanje sličnih pogriješnih ponašanja i stavova, koji su u suprotnosti s ponašanjem i naučavanjem Isusa Krista i njegovih apostolâ.

– Treba svakako nadodati i činjenicu da je u isto vrijeme, u kojem su pojedini članovi ili grupe svojim neevanđeoskim i nekršćanskim načinom života prljali svijetlo lice Kristove Crkve i tako ujedno slabili njezino spasonosno djelovanje među ljudima i narodima, bilo također u svim prošlim vremenima, a ima i danas divnih svjedočanstava nesebične ljubavi prema bližnjima, a ne rijeko i pravih, istinskih herojskih djela – sve do žrtvovanja vlastitog života iz ljubavi prema drugim ljudima, svojim bližnjima, počevši od vlastitih ukućana do susjeda i drugih ljudi u njihovim duhovnim ili materijalnim potrebama.

5. – Kada je prije 140 godina, 5. srpnja 1881. tadašnji nasljednik apostola Petra, papa Leon XIII., u okviru ponovnog uređenja redovite cr-

kvene hijerarhije na području Bosne i Hercegovine, osnovao našu Banjolučku biskupiju, i tada je bilo na području naše biskupije župâ, – čak 23 – i u njima oko 35.000 katoličkih vjernika. Tadašnji katolici su živjeli svoju vjeru – uz Božju pomoć – kao i njihovi predci, u teškim životnim okolnostima, pod otomanskom, antikatoličkom vlašću. U mnogim stoljećima, prije dolaska te antikatoličke vlasti, na području današnje naše biskupije – pripadalo je najvećim dijelom zagrebačkoj biskupiji, a dijelovi bosanskoj, splitskoj, šibenskoj, kninskoj i modruško-krbavskoj biskupiji. Tada je ovdje bilo daleko više župa i samostana. Ogromna većina svih tadašnjih župâ i svi samostani su tijekom otomanskog vladanja prisilno uništeni i nisu se više obnovili.

Prestankom antikatoličke otomanske vlasti i nastupanjem novih društvenih i političkih povoljnijih okolnosti za slobodno ispovijedanje i prakticiranje vjere i života Crkve u njezinom organizacijskom obliku – uz Božju pomoć – što uključuje i djelovanje jedne novouspostavljene biskupijske zajednice, naše biskupije – papa Leon XIII. je izričito izrazio svoju brigu i obvezu da na području naše Vrhbosanske metropolije i naše biskupije „porastu mnogobrojni domaći svećenici, koji će se odlikovati neporočnim čudoredem, odanom pobožnošću i gorljivom revnošću, dobro izobraženi u književnosti i znanostima, kako bi mogli s obilnim plodom obnašati sve svećeničke dužnosti i marljivo ulagati sve svoje snage za širenje vjere u svojim rodnim krajevima. (...) Sasvim se pouzdano – napisao je tada papa – uz Božju pomoć – nadamo da će na taj način izići što više izvrsno odgojenih evanđeoskih radnika iz svjetovnoga (biskupijskog) klera koji će vjerno i radosno obrađivati Gospodnji vinograd, povezani jednim duhom ljubavi i sloge s pitomcima redovničkog ustroja (franjevcima), kojima je prikladno i dalje povjeravati dostojne službe zbog dugotrajnih napora kojima su brižljivo nastojali steći zasluge za Crkvu i spasenje duša u onim krajevima“ (*Ex hac augusta*).

6. - Duhovni poglavar jedne Mjesne Crkve, tj. biskupije je biskup. Naša biskupija je tijekom proteklih 140 godina svoga postojanja ima sedam duhovnih poglavara: – četiri apostolska upravitelja i tri rezidencijalna biskupa te jednog pomoćnog biskupa. Od njih osmorice samo smo trojica rodnom iz neke od župâ naše biskupije.

Tijekom desetljeća svoga povijesnog hoda naša se Mjesna Crkva, – naša biskupija – povećavala i brojem vjernika i uspostavljanjem novih župa. Najviše vjernika je bilo koncem 30-ih godina prošlog stoljeća – oko 130.000. Dramatično vrijeme tog rata i poraća je posebno uništilo skoro jednu trećinu naše biskupije i njenih župa – kao i njenih svećenika i redovnika! Opet se ona brojčano oporavila, da bi se tijekom zadnjeg rata – 90-ih godina i poraća – uslijed planskog, nasilnog iskorjenjivanja katolika s područja više od dvije trećine biskupije broj njezinih vjernika smanjio na samo jednu četvrtinu onog broja od prije toga rata. Ni jedna katolička biskupija u Europi takvo što nije doživjela pod kraj 20. stoljeća!

Trebao bi se veći broj katolika – osobito članova katoličkog hrvatskog naroda ali i drugih europskih – osobito okolnih naroda – ozbiljnije nego do sada zamisliti nad zastrašujućom činjenicom da je protivnik Kristove Crkve, po Božjem dopuštenju – uspio porobiti i učiniti svojim slugama brojne naše suvremenike i sugrađane, koji su se prema Kristu i miroljubivim ovdašnjim njegovim vjernicima pokazali gorim i nemilosrdnijim protivnicima i zatiračima nego generacije vlastodržaca otomanskog vremena!

Unatoč toj izuzetno dramatičnoj činjenici fizičke ugroženosti naše biskupijske zajednice, njezini članovi – bilo da su ostali na svojim drevnim očevinama i djedovinama, ili su pak negdje drugdje nastavili svoj kršćanski hod, unutar neke druge biskupije, trudili su se i trude se biti i ostati vjerni i postojani u prakticiranju svoje katoličke vjere, vjere svojih roditelja i predaka. To je dobrim dijelom i zasluga revnog dušobrižničkog djelovanja njihovih svećenika – župnika dijecezanskih i redovničkih tijekom proteklih desetljeća, te zdravog obiteljskog, vjerničkog odgoja, koji je uključivao i istinski sakramentalni i molitveni život. Takav odgoj pomaže svakom vjerniku kršćaninu da konstruktivno, plodno doprinosi životu i poslanju Crkve, kao živog organizma sastavljenog od mnogo dijelova – udova – a koje povezuje živi Krist.

7. - Tijekom skoro pola stoljeća moje svećeničke službe i 35 godina biskupske službe u Crkvi – ne samo u našoj biskupiji i zemlji, nego i u cijelom našem hrvatskom narodu, kao i u nekim sredinama drugih europskih i izvanoeuropskih naroda i zemalja, doživio sam i razna kritička

mišljenja o Crkvi: – kao, npr. da kršćanstvo danas često izgleda kao hladan religijski projekt; ili kao mješavina socijalne etike; ili institucionalnoga mišljenja moći, psihoterapije, tehnike meditacije, kulturnog menadžmenta, socijalnog rada, muzejske službe i sl. – Donekle je, nažalost, to točno! – Ima biskupijâ, zemaljâ i narodâ gdje se barem nešto od ovog spomenutog može i u praksi primijetiti. – A i u takve sredine – i ne znajući što ih čeka – odlaze na rad – a nerijetko i za stalno – neke naše katoličke obitelji iz ove biskupije i zemlje! – Mora se upozoriti da se tu, u njihovim novim životnim sredinama, radi o zanemarivanju istinskog korijena čovjekove duhovne dimenzije – a to je kršćanska vjera. U takvim se slučajevima vrlo lako gubi ono prevažno za čovjeka zajedništvo s Bogom a i trajno istinsko povezivanje ljudi među sobom. To rezultira sve većim i sve češćim egoizmom, osamljenošću, zbunjenošću, beznađem i izostankom pravog oduševljenja i poleta prema evangeliziranju i pravilnom usmjeravanju čovjeka i društva općenito.

8. - Kao članovi Katoličke Crkve sigurno smo već mnogo puta čuli kako suvremeni nauk Crkve o Crkvi kaže da je Crkva uvijek na putu, u pokretu, i da tako i mora biti; da je ona „semper reformanda“ – da se ona trajno obnavlja. I mi, naša generacija vjernikâ, svećenikâ i biskupâ moramo se pitati: koje su to stvari – koje su u nekim ranijim vremenima vrijedile kao bitno kršćanske – zapravo bile samo izraz određenog vremenskog razdoblja i konkretne životne sredine? Što je ono stvarno bitno za Crkvu; koje kao takvo – vrijedi za svako vrijeme i za svaku životnu sredinu?

Moramo se uvijek vraćati Evanđelju i riječima vjere da bismo uvidjeli i shvatili: prvo – ono, što i Evanđelju i vjeri pripada; - drugo – ono, što se zakonito mijenja tijekom vremena; treće – što ne pripada ni Evanđelju ni pokladu vjere. Prevažno je ovdje pronaći ispravno razlikovanje između prvoga, drugoga i trećega! U tome nam pomaže Duh Sveti, kojemu se često moramo obraćati u molitvi!

9. - Primjera za to iz duge povijesti Crkve ima mnogo. Jedan od dragocjenih primjera je i život i apostolsko djelovanje današnjeg sveca, nebeskog Zaštitnika naše biskupije, svetog Bonaventure, člana Crkve, koji je uspio i u očima Božjim i u očima ljudi, osobito onih koji su njemu bili slični. Nije bez razloga uvršten među

velikane – ne samo velikog i za Crkvu veleza-sluznog franjevačkog Reda nego i cijele Crkve i proglašen je crkvenim naučiteljem. Ne bez razloga je i nebeski Zaštitnik naše biskupije!

Za Franjevački Red sv. Bonaventura važi kao njegov drugi utemeljitelj. Rođen je pri kraju života sv. Franje Asiškog, velikog obnovitelja srednjovjekovne Crkve trinaestog i kasnijih stoljeća. Sv. Franjo je bio po mnogo čemu jedinstveno radikalniji u nasljedovanju Krista Raspetog. Mnogi, koji su ulazili u mladi franjevački Red, koji je Franjo Asiški osnovao, nastojali su biti vjerni Franjinoj praksi života. Drugi pak, to nisu mogli tako radikalno činiti, a uviđali su – trezveno – tadašnje potrebe ljudi i Crkve. Došlo je do trzavica i razjedinjenja među članovima franjevačkog Reda. Bog je u svojoj dobroti mladog 38-godišnjeg Bonaventuru, člana toga Reda, bio već opremio izvanrednim sposobnostima – naravnim, intelektualnim i duhovnim – a osobito darom velike poniznosti i spremnosti na služenje svima i na upornost u radu oko zajedničkog dobra i postavio ga poglavarom Reda. Bio je poglavar cijelog Reda skoro 20 godina. To je urodilo mnogim dragocjenim i dalekosežnim uspjesima na području temeljite izobrazbe i dušobrižništva – osobito za njegovu mladu redovničku zajednicu, ali i za cijelu Crkvu pa i za tadašnjeg papu, kojem je bio savjetnik. Ono što ga posebno resilo jest njegova osobna duboka vjera u jedinoga Boga, pred kime jedinim je on sagibao svoja koljena i ponizno vapijao da bude ispunjen puninom Božjeg Duha.

Sveti je Bonaventura primjerom svoga života mnogima – pa i nama – pokazao da je znanje moć, ali da je istinska, prava ljubav još moćnija. Slično kao i brojni drugi sveci, svojim ne polovičnim, nego cjelovitim nasljedovanjem svoga božanskog uzora Isusa Krista moguće postići duboke spoznaje tajni života i svijeta.

I mi, potaknuti njegovim primjerom, možemo i trebamo naučiti od Isusa mnogo toga boljega i važnijega za život naš u vremenu i u vječnosti, nego što to možemo od svih učenjaka svijeta!

Sv. Bonaventura, uistinu veliki teolog i dušobrižnik, smatrao je sebe samo kao Božje sredstvo. To prepoznajemo i iz jedne njegove zapisane tvrdnje koja glasi: „Čovjek je u stanju riječi propovijedi samo onda razumjeti, ako Duh Sveti govori njegovu srcu. Mi, propovjednici i učitelji, pravimo samo vanjsku buku, ali ne po-

stižemo s njom ništa, ako Duh Sveti ne djeluje po svojoj milosti u srcu onoga koji nas sluša.“ – Vjerujem da bi se i danas, svaki od nas povjednika i vjeroučitelja u Crkvi mogao složiti s tvrdnjom ovog velikog Božjeg čovjeka, sv. Bonaventure, naučitelja Crkve!

10. - Draga braćo u biskupskoj i svećeničkoj službi, drage sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici laici,

ja sam vaš brat po krsnoj milosti, član iste Kristove Crkve kojoj i svi vi pripadate. A po Božjoj promisli i volji pred Bogom i Crkvom sam već tri i pol decenije zadužen za spasenje duša mnogih od vas ovdje nazočnih i daleko većeg broja nenazočnih Kristovih vjernika, članova naše biskupije. Zahvaljujem danas – u ovom svečanom i milosnom slavlju – dobrom Bogu za dar života koji sam dobio, zahvaljujući velikoj vjeri u Božju Providnost i spremnosti na žrtvu mojih plemenitih i pobožnih roditelja, koji su me donijeli na svijet neposredno nakon strašnog Drugog svjetskog rata i koji su mi bili i prvi učitelji u vjeri.

Zahvaljujem Bogu i svima onima, koji su mi tijekom brojnih godina predviđene pripreme, pomagali doći do oltara i Kristova ministerijalnog svećeništva!

Zahvaljujem Bogu i Crkvi, na čelu s nezaboravnim svetim papom Ivanom Pavlom II., za izuzetno povjerenje Božje koje sam prije više od 35 godina dobio mojim biskupskim redanjem i službom.

Zahvaljujem svima – dragoj braći svećenicima i redovnicima, mojim dragocjenim suradnicima – brojni od vas ste i dugogodišnji moji suradnici – u obrađivanju Božje njive na područje naše biskupije, osobito u dramatičnim ratnim i vrlo zahtjevnim mnogim poratnim godinama.

Zahvaljujem svima vama, nazočnima i brojnim nenazočnim – dragim redovnicama i župljanima naših župa, kao i brojnim dobročiniteljima izvan naše biskupije, za nebrojene vidove i izraze dragocjene pomoći, u obnašanju moje zahtjevne službe u našoj Mjesnoj Crkvi, u našoj biskupiji.

Zahvaljujem i vama, dragoj nazočnoj braći u biskupskoj službi kao i drugim brojim nenazočnim biskupima na dugogodišnjoj bratskoj solidarnosti!

Preporučujem vas sve Božjem blagoslovu, dobroti i milosrđu! Jednako tako u molitvi preporučujem Božjem milosrđu i vječnoj nagradi i sve druge, drage mi pokojne svećenike, biskupe, redovnike, redovnice i vjernike.

Draga braćo i sestre, Kristovi miljenici i suradnici, pri kraju ovog moga današnjeg, dugog obraćanja, vjerojatno i posljednjeg u ovoj dosadašnjoj službi, zahvaljujući vam svima na strpljivosti, želim još samo ponoviti one riječi sv. apostola Pavla koje je on napisao na početku svoje Prve poslanice Korinćanima: „Zahvaljujem Bogu svagda za vas, zbog milosti Božje, koja vam je dana – u Kristu Isusu; u njemu se obogatiste u svemu – u svakoj riječi i u svakom spoznaju. ... On će vas učiniti postojanima do kraja, besprigovornima u Dan Gospodina našega Isusa Krista. Vjerman je Bog koji vas pozva u zajedništvo Sina svojega Isusa Krista, Gospodina našega“ (1 Kor 1,4-5; 8-9).

Molim ponizno Boga i sve vas da meni oprostite sve moje slabosti, nesavršenosti i propuste tijekom svih proteklih, zajednički provedenih godina. Ne daj Bože da oni budu nekome od vas na trajnu sablazan i udaljavanje od Boga i vječnog spasenja! Budući da se – u duhu crkvenih propisa – približava vrijeme kraja moje dosadašnje službe u Crkvi, osobito u našoj Banjolučkoj biskupiji, naravno mi je jako stalo i za njenu budućnost. Zato potičem se vas, osobito – vas braću svećenike, da kad god vam je moguće, uzmete misne obrasce – za svećenička i redovnička zvanja, za službenike Crkve te za izbor novog biskupa. U ovom zadnje spomenutom obrascu nalaze se i ove riječi molitve: „Bože, vječni pastiru, ti svoje stado trajno štitiš i upravljaš. U svojoj dobroti daj našoj biskupiji takvog biskupa, kakav joj treba, da svetošću tebi ugodi a tvome narodu bude uzor života i učitelj tvoje istine!“

Blagoslovljeno Ime Gospodnje – sada i u sve vijeke vjekova. Amen.

Otk 7,9-17; Ps 124; Heb 10,32-36; Iv 15,18-21

Dragi župniče, vlč. Borise,
(draga braćo svećenici),
draga rodbino nevino ubijenih Briševljana i
drugih župljana,
cijenjeni prijatelji Boga i ljudi!

Današnji datum, 25. srpnja iz ratne godine 1992. utisnut je – vjerujem – kao neizbrisiv žig u pamćenje svih vas Briševljana, rođenih u ovom selu i župi kao i vaših potomaka rođenih nakon užasnog progona u ovom selu i okolini i nakon vašeg progona iz ove i susjednih župa.

Današnja nedjelja, zadnja u mjesecu srpnju obilježava se u svim župama naše, Banjolučke biskupije, već mnogo godina – kao Dan molitvenog sjećanja na mučenike i žrtve za vjeru u našoj biskupiji. Među te žrtve su uračunate ne samo žrtve Briševa, Stare Rijeke i okolnih župa iz zadnjeg, Domovinskog rata, nego i iz Drugog svjetskog rata i poratnog vremena, i to iz svih župa naše biskupije. Prema do sada prikupljenim podacima, tih žrtava ima preko 10.000!

SVIMA NJIMA – POKOJ VJEČNI DAROVAO IM DOBRI I MILOSRDNI BOG!

Kao Kristovi vjernici, mi smo poučeni od samoga Isusa Krista, da Bog neograničeno i bezuvjetno ljubi sva bića koja je stvorio; da ljubi sav svijet, i da je njegovo milosrđe i spasenje namijenjeno cijelome svijetu i svim ljudima.

Ta Božja ljubav i milosrđe zaslužuje da joj se od strane nas, ljudi, Božjih ljubljenih stvorenja, uzvрати s ljubavlju. To naše ljudsko uzvratanje Bogu za njegovu ljubav i milosrđe treba se očitovati u našem ponašanju, u našim odnosima prema drugim ljudima, osobito našim bližnjima, koji žive u našem životnom okruženju. Podsjećam vas na vrlo jasne i ozbiljne Isusove riječi, kojima On predskazuje Posljednji sud za cijelo čovječanstvo pa tumači; kako će i po čemu će suditi svakog čovjeka i svaki narod: „Zaista, kažem vam, što god dobro učiniste jednom od ove moje najmanje braće – tj. od svojih bližnjih, meni učiniste ... Dodite blagoslovljeni Oca mogega. Primite u baštinu kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta“ (Mt 25,40. 34).

Na jednom drugom mjestu, u Evanđelju sv. Ivana, apostola, odzvanjaju ove znakovite i vrlo ozbiljne riječi Isusovog upozorenja: „Bog nije

poslao Sina (svoga) na svijet da on osudi svijet, nego da se svijet spasi po njemu. Tko vjeruje u njega, ne osuđuje se, a tko ne vjeruje, već je osuđen što nije vjerovao u Ime jedinorođenog Sina Božjega. A ovo je taj sud: Svjetlost je došla na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu nego svjetlost, jer djela im bijahu zla. Uistinu, tko god čini zlo, mrzi svjetlost i ne dolazi k svjetlosti, da se ne razotkriju djela njegova“ (Iv 3,17-20).

Što trebamo zapamtiti i kako trebamo razumjeti ove Isusove riječi, riječi Isusove opomene, odn. optužbe?

Prvo: Božja volja, ljubav i milosrđe neupitno su usmjereni ka spasenju čovjeka, narodâ, ljudskog roda. Tako to ostaje i nakon što je Bog Otac svome utjelovljenom Sinu, Isusu Kristu prepustio sudbinu cijelog svijeta i svih ljudi.

Drugo: Isusove su riječi usmjerene i na ponašanje čovjeka, odn. nas ljudi. Oštro, strogo odvojeno stoje jedni nasuprot drugih oni koji vjeruju i koji ne vjeruju u Božju objavljenu Istinu, tj. u Isusa Krista, jedinog Spasitelja ljudskog roda. Vječna sudbina jednih i drugih je dijametralno, potpuno različita. Nije dakle, Bog, koji mijenja svoj stav, svoj odnos prema čovjeku, nego se čovjek sa svojim životom, svojim ponašanjem može postaviti protiv Boga. Tako on sam sebe zapravo osuđuje na vječnu propast. Ova riječ „tama“ u Isusovom govoru, označuje zlo, Zloduha i onoga čovjeka koji se dao porobiti od Zloduha, Đavla, te je i sam postao zao i čini zla djela koja ga guraju u vječnu propast. Takav čovjek, takvi ljudi, naprosto izbjegavaju Božje svjetlo, izbjegavaju Božju Istinu. Oni ne žele biti razotkriveni u svojoj zloći, u svojoj opakosti, u svojoj pokvarenosti i nesreći. Upravo ta Božja svjetlost, ta Božja objavljena Istina – a to je njegov Sin Isus Krist – pokazuje i razotkriva bezdan sramote i definitivne nesreće Zloga i zlih djela i Zloga i njegovih slugu, ljudi.

Draga braćo i sestre u Kristu ubijenom i uskrsлом,

oko Krista smo se, kao našeg Spasitelja i Suca, okupili danas na ovom svetom mjestu, u zahvalnom, pokorničkom i prosidbenom spomen-slavlju – u povodu 29. godišnjice izuzetno dramatičnog očitovanja zloće, uništavanja i ubijanja svega onoga što je Bog, Stvoritelj i Spasitelj sadio, zalijevao i njegovao po ovim

blagoslovljenim brežuljcima i po ovom kraju. Mnogi od nas ovdje nazočnih smo i na vlastitoj koži doživjeli da Zli duh ne poznaje ni religiju, ni naciju, ni partiju, ni stranku, ni bogatstvo, ni ugled, ni utjecaj. On nesmiljeno juriša na svakog čovjeka, na svakog od nas, kao bogoliko stvorenje, na Božju sliku u nama, jer smo svi mi ljudi stvoreni na sliku Božju (Post 1,26).

Zato smo mi ljudi, nažalost, u mogućnosti, da porobljeni od Zloduha, uhvaćeni u njegove paklene mreže, jedni drugima činimo zlo, ne samo neko malo, djelomično, nego i najveće moguće zlo – sve do uništavanja ne samo materijalnog posjeda, nego i samog ljudskog života. Svatko od nas je, zaveden od Sotone bio kadar učiniti manje ili veći grijeh koji nam – sam po sebi – priječi pristup bliže Bogu. Sv. apostol i evanđelist Ivan ovako piše u svojoj Prvoj poslanici: „Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo i u nama nema istine. Ako priznajemo svoje grijehe, vjerman je on (Bog) i pravedan; oprostit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravde“ (1 Iv 1,8-9). To znači ovo:

Priznanje vlastitih grijeha važan je preduvjet za svakog od nas da budemo spašeni od vječne smrti. Tko odbija priznati svoje grijehe, taj „mrzi svjetlo“ tj. Isusa, koji za sebe tvrdi da je On Svjetlo svijeta. Taj ne prihvaća Isusov nauk, njegovu istinu, njegove zapovjedi! Ne prihvaća njegovu tvrdnju da smo svi mi ljudi Božja ljubljena stvorenja.

Za svakog takvog čovjeka sam Isus tvrdi da su mu njegova djela „zla“. A i ta i takva djela neće se moći sakriti pred Bogom i njegovim Sudom.

Mi, koji smo danas ovdje okupljeni, kao Kristovi vjernici, na ovom molitvenom sjećanju, pokazujemo svoje pravo, istinsko lice pred svim Briševačkim žrtvama, ali i pred svim drugima koji su postali žrtvama prezira Boga i Božjih zapovijedi od strane čovjeka koji je postao rob Sotone. Mi smo svjesni da je naše molitveno okupljanje opravdano, i da je naša molitva kajanja, zadovoljštine, prošnje i zahvaljivanja pred Bogom iskrena i istinita. Isto tako, i ova sveta misa, Kristova Golgotska žrtva, koja se evo, na nekrvni ali stvarni način, obnavlja na ovom oltaru, također je i opravdana i potrebna. I u ovoj svetoj misi, mi slušamo samoga Isusa, koji nam tvrdi, koji nam poručuje: „Ovo je kalem moje krvi, koja se proljeva za vas i za sve ljude na otpuštenje grijeha. Ovo činite meni na

spomen.“ I evo, činimo to što Isus naređuje i tako ispunjavamo njegovu želju. Ujedno činimo najviše što možemo i za same sebe i za sve naše poginule i pokojne Briševljane, Starorječane, Ljubijce, Ravštane, Prijedorčane i sve druge članove naše biskupijske zajednice.

Ova naša liturgijska komemoracija, naše molitveno sjećanje, nije niti ikada smije biti obilježeno ni sjenom, a kamo li prožeto nekom revanšističkom, osvetničkom idejom ili ciljem; kakvih komemoracija postoji i uvijek iznova se održavaju po svijetu. Manipuliranje i instrumentaliziranje, zloupotreba spominjanja – bilo od ideologije, stranke ili koje druge društvene ili vjerske zajednice – komemoracije redovito dovodi do novih međusobnih razdvajanja i neprijateljstava među ljudima. Ne treba ni korigirati zlodjela ni sama zlodjela, koja potresaju živote ljudi ili narodâ, niti negirati, ni prešućivati niti ispričavati; ne samo ova konkretna nad ovdašnjim nedužnim stanovnicima, župljanima ove stradalničke župe i okolnih župa. Jer, u suprotnom ni konfliktne situacije, nasilja i sukobi kao i nepravda i dalje ostali neriješeni i kao takvi – potencijalni izvori novih zala i stradanja. Ali, ne trebamo negirati ni svoje grijehe koje smo možda učinili pred Bogom zbog ovih zločina i svih njihovih kasnijih teških posljedica u našem životu.

Stojeći sada pred imenima i likovima ovdašnjih nedužnih ubijenih Kristovih vjernika, mi možemo prepoznati djelovanje samoga Božjeg Duha, Duha Svetoga u tim svjedocima kršćanske vjere, u tim istinskim mučenicima. Milosno svjetlo Duha Svetoga je i njih obasjavalo i osposobilo za njihovu posljednju najvažniju i najpresudniju životnu borbu. Prema – neposrednim svjedočanstvima, koja imamo – hvala Bogu – zapisana i objavljena – između ostaloga – u knjizi „Briševački mučenici“ saznajemo, da su svi ubijeni umirali – ne s mržnjom i kletvom na ustima nego s molitvom predanja i praštanja. Tako su se svojom vjernošću uvrstili među one, bezbrojne Kristove vjerne svjedoke o kojima govori tekst iz knjige Otkrivenja sv. Ivana apostola koji „dodoše iz nevolje velike i oprašće haljine svoje i ubijeliše ih u krvi Jaganjčevoj. Zato su pred prijestoljem Božjim i služe mu dan i noć u hramu njegovu, i Onaj, koji sjedi na prijestolju (Bog Svevišnji), razapet će Šator svoj nad njima. Neće više gladovati ni žeđati, neće ih više paliti sunce nit ikakva žega ... I

otrt će bog svaku suzu s očiju njihovih“ (Otk 7,14b-16; 17b).

U ovom kontekstu, podsjećam vas na Isusove riječi iz Ivanova evanđelja, koji čusmo malo prije: „Nije sluga veći od gospodara. Ako su mene progonili i vas će progoniti“ (Iv 15,20).

Krist je i sam bio od Sotone i njegovih bijednih slugu, odn. sotonskih robova, najviše mučen. On je dragovoljno dopustio da se tako s njime čini, kako bi svojim žrtvovanjem vlastitog života izbavio cijeli svijet iz vlasti Zloduha. – U tom smislu – i mi trebamo shvatiti i prihvatiti činjenicu, da Gospodin ne sprječava da i mi, njegovu učenici, mi kršćani budemo progonjeni, da budemo obespravljani, pa i mučeni i ubijani, zbog naše vjernosti njemu, zbog naše pripadnosti Kristovoj Crkvi, kako bismo njemu postali što sličniji i bili dostojni imati udjela u njegovoj vječnoj krasoti i vječnom, sretnom životu.

Mi, doista, vjerujemo da je tako! Jer, tijekom crkvene godine slavimo tolike blagdane i spomendane svetih mučenika i utječemo se u njihov zagovor, budući da su svi oni, prema Isusovom obećanju, dali za Njega i Njegovo kraljevstvo istine, pravde, milosrđa, ljubavi i mira, sve najvrjednije što su imali. Dali su svoje zemaljske živote i za to su zadobili vječno blaženstvo.

Imamo li razloga sumnjati u izuzetnu cijenu briševačkih žrtava i tolikih drugih nedužno ubijenih katolika naše biskupije?

Što se tiče Krista i nauka Njegovog, koji propovijeda njegova Crkva, – nemamo razloga. – Što se pak tiče ponašanja – barem nekih, a nažalost i mnogih današnjih katolika – Hrvata iz ove zemlje i iz susjedstva – prema vrednovanju i štovanju spomena na njihove žrtve – čini se da je suprotno, tj. da oni ne vrednuju ni izdaleka koliko bi trebali vrednovati te dragocjene žrtve. Inače bi se drugačije morali ponašati prema svemu onome što je tim svjedocima za vjeru i vjernost Kristu i njegovoj Crkvi u ovoj zemlji, na vlastitoj, drevnoj djedovini i očevini, bilo vrijedno i dragocjeno, da su oni za to dali i svoje živote. Hoćemo li se mi, svojim ponašanjem prema baštini naših očeva i djedova, svjesno dati postidjeti svojim ponašanjem pred ovim likovima i imenima, dragocjenim u očima vječnoga Boga? Ispitajmo – glede tog pitanja svoju savjest! Stavljam vam na srce obvezu: učiniti sve što možete da ni vaši potomci ne zaborave vrijednost žrtava vaših briševačkih i staroriječkih žrtava!

Dragi župljani, dragi Briševljani, od svih dosadašnjih godišnjih molitvenih komemoracija, na ovaj današnji dan, osobno sam bio nazočan, odn. predvodio više od polovinu istih. Neki od vas, zacijelo pamte da smo još uvijek ratnih godina 1993. i 1994. imali slavlje sv. mise na današnji dan – tada dodoše, ne na ovom mjestu, nego kod srušene župne crkve. Nakon rata obnavljali smo i obnovili crkvene zgrade, ali također i našu katoličku vjeru i vjernost Kristovom pozivu na praštanje. Poticao sam vas na obranu i promoviranje istine, na traženje pravde, ali i na kršćansko praštanje i obnavljanje svoje vjernosti Kristu! Žao mi je da se vi mnogi niste više potrudili i u materijalnom obnavljanju vaših roditeljskih kuća i vaše djedovinske baštine, koja je inače za svakog čovjeka posebna dragocjenost i obveza; – i u obnavljanju vašeg sela i vaše župe!

Bodrim vas, da se u svojoj molitvi preporučite za pomoć ovim svetim dušama vaših briševačkih mučenika, da vam te duše mučenika, uz druge vaše nebeske zagovornike – sv. Anu, sv. Antu i druge – isprose od Boga još veću, potrebnu spremnost na praštanja i pomirenje – sa svojim rodnim krajem i ovdašnjim žiteljima, koji trebaju i vaše praštanje i vašu vjerničku molitvenu i svaku drugu pomoć!

Pozivam vas, da se i vi ovog časa, svojim mislima i molitvom priključite mojoj glasnoj molitvi koju – u ime svih vas – želim uputiti dobrom i milosrdnom Bogu:

Veliki Bože, Oče naših otaca, predaka i svih ljudi, koji si pun milosrđa, Gospodaru mira i života,

Ti imaš planove mira, a ne uništenja!

Ti osuđuješ ratove, zločine i slamaš oholost zločinaca i nasilnika! Ti si poslao svoga Sina Isusa Krista da bude među nama istinski mirotvorac i da zbliži međusobno u jednu obitelj sve narode i pripadnike svih rasa i klasa.

Usliši smjerne molbe, nas svoje djece, koji smo doživjeli strahote mržnje i ratnog stradanja naše braće i naše imovine! –

Ne dopusti da ikada više bude rata – ni u ovom kraju i zemlji, ni nigdje na svijetu!

U zajedništvu s Presvetom Djevicom Marijom, Majkom Tvoga Sina, molimo Te:

- potakni srca svih onih, koji nose odgovornost za sudbinu narodâ;

- zapovjedi im da se sustegnu od osvete i odmazde;

- omogućiti po djelovanju Tvoga Svetoga Duha nova, miroljubiva rješenja i velikodušne geste pomirenja i zajedničkog života!

Otvori nove putove dijaloga i strpljivog čekanja i traženja pravednog mira za sve ovdašnje stanovnike i za sve žitelje naše biskupije i zemlje.

Daruj, Kriste, svjetlost vječnu da svijetli svim dragim našim pokojima, ubijenima i nestalim žrtvama proteklih ratova i poraća, koji

su svoje zemaljsko hodočašće završili s vjerom u Tvoje uskrsnuće!

Neka u tom vječnom svjetlu svi oni gledaju Tebe, svoga Stvoritelja i Spasitelja kakav ti jesi!

Neka im bude dostupno Tvoje božansko, milosrdno lice, s kojeg će njih sve Tvoja božanska krasota obuhvatiti i vječno prožimati.

Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

“MARIJA ZVIJEZDA” – VELIKA GOSPA (15.8.2021.)

*„Tko je ona velika Žena ko rana zora što blista;
ko sjajno sunce je čista, mjesec pod njezinim
nogama
i kruna divna, zvjezdana, nad glavom njenom
sja!
To je velika Žena, Svevišnji je obdari, uz Spasitelja postavi!
Zmiji će glavu pogazit, paklenog đavla porazit! – uz Krista, kralja svog!
To je ona velika Žena, Njoj diči se Jeruzalem!
Njoj pjeva hvale vječni Rim, Njeno je ime Marija!
Što Sina Božjeg rodila, da bude nam na spas!“*

Ovim riječima ushićenja i klicanja, koje su i uglazbljene, očituje svoju vjeru i divljenje jedan hrvatski katolički pjesnik – opisujući sadržaj ove današnje, za sve nas osobito radosne svetkovine najdičnijeg člana i predstavnika ljudskog roda – Božje jedinstvene Izabranice – Bezgrešne Djevice i Bogorodice Marije, u njezinoj definitivnoj sreći i proslavljenosti, u njezinom slavlju uznesenju na Nebo!

Radosni i utješni sadržaj liturgijskih tekstova ove svetkovine Velike Gospe počinju riječima, koje označavaju ujedno i sam sadržaj ove drage nam svetkovine, a koja je draga i stotinama milijuna naše kršćanske braće i sestara – naših suvremenika, kao što je bila draga i tolikim generacijama naših predaka, odn. kršćana. Te riječi glase: „*Slavno se o tebi zbori, Marijo: danas si uzdignuta nad sve korove anđela i s Kristom si do vijeka u slavlju!*“ (Ulazna pjesma mise bdijenja).

Tim riječima, mi, zajedno s cijelom Kristovom Crkvom, ispovijedamo svoju vjeru da je upravo draga Gospa, presveta Djevica i Bogorodica Marija bila prva osoba, prvi član ljud-

skog roda, koja je smjela i mogla iskusiti snagu i plod slavnog uskrsnuća njezina i Božjeg Sina Isusa Krista, to jest onu usrećujuću istinu koju naviješta apostol Pavao u svojoj Prvoj poslanici Korinćanima (15,54) riječima: „*kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost i ovo smrtno obuče u besmrtnost*“.

Tek sada, nakon što je Marija, kao ponizna službenica Božja – svemoću njezinog uskrsloga i proslavljenog Sina Isusa Krista – i sama – tijelom i dušom – uznesena na Nebo, ona je u potpunosti iskusila, doživjela istinitost onih svojih riječi koje je – ispunjena Duhom Svetim – bila izrekla pred svojom rođakinjom Elizabetom u svome jedinstvenom hvalospjevu: „*Velika mi djela učini Svesilni!*“ (Lk 1,49a)

Upravo na divnom dragocjenom primjeru Presvete Djevice Marije, koja je po vlastitim priznanju hodila ovom zemaljskom suznom dolinom kao neznatna službenica Gospodnja. (usp. Lk,1,48), možemo i mi sami komotno i s pravom slutiti što je Bog pripremio onima koji Njega ljube, tj. ono – što ljudsko oko ne vidi i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, kako to piše apostol Pavao u 1. poslanici Korinćanima. (usp. 1Kor 2,9)

Definitivnim ulaskom u našu ljudsku povijest utjelovljenog Sina Božjega-zahvaljujući upravo Marijinom pristanku- Svevišnji i Svemogućí Bog je zagarantirao svakom članu ljudskog roda da i on može postići onu istu slavu u Nebu, koju je Marija na jedinstveni način već stekla, kao prvi član ljudskog roda. To ispovijedamo i mi zajedno s cijelom Crkvom kad izgovaramo riječi „Vjerovanja“. „*Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni.*“

Svetkovina Marijina uznesenja na Nebo je za nas kršćane „drugi Uskrs“. Ona nam dozivlje u pamet da naša životna rijeka, naš zemaljski ži-

vot ne umire, ne svršava se u praznom ništavilu, u ponoru slijepe sudbine, nego u uskrsnuću i u vječnom življenju.

Svi Marijini blagdani su nama, njezinoj djeci i njenim štovateljima dragi. Ali ovaj blagdan, ova svetkovina njezinog Uznesenja na Nebo je najdraža! Ona je vrhunac svih drugih njezinih svetkovina, blagdana i spomendana tijekom liturgijske godine. Jer, sadržaj ove današnje Gospine svetkovine se ne tiče samo nje, Gospe, nego i nas. On pripada i nama. U njemu je zapisana i naša budućnost, naše apsolutno definitivno "sutra".

Ne radi se ovdje samo o nečem lijepome, nego o nečem daleko većem. Veliki crkveni naučitelj sv. Toma Akvinski je napisao da je Marija svojim uznesenjem na Nebo stupila među Presveto Trojstvo, Presvetu Trojicu, kao „četvrta“. I nas čeka slično, jer Bog je Bog i On ne može dati ništa manje nego samoga sebe. Bog je vjeran samome sebi. Ako On od nas traži da ljubimo jedni druge, da volimo svoga bližnjega kao sebe samoga, onda i On čini tako. Ako je Bog, Isus Krist sebi priuštiio Nebesa, On to nije mogao uskratiti svojoj Majci. Neće uskratiti ni nama, koji smo njegova braća i sestre, kad slušamo Božju Riječ i izvršavamo je (usp. Mt 12, 50). Dakle, neće uskratiti Nebesa ni za našu dušu ni za naše tijelo!

Kada to sada znademo, onda se trebamo truditi da znademo dobro i da ne zaboravimo kako je to Marija, živeći na zemlji, dostigla taj silno usređujući cilj i ušla u Božju vječnu slavu.

Marija je svjesno i dosljedno vjerovala u Boga i bez obzira na sve životne poteškoće, patnje, boli i križeve sudjelovala u Božjoj nakani da On spasi ljudski rod. Kao ponizna službenica Božja, rekla je i nije porekla da je spremna vršiti volju Božju, vršiti ono što Bog od nje traži. Svojim primjerom Marija nas uči poniznosti i poslušnosti volji Božjoj.

Draga braćo i sestre, kod mnogih katoličkih naroda, pa tako i kod nas, odavno postoji već uhodana praksa Gospinih štovatelja – ali ne samo Gospinih – da obilaze oko Gospinog lika – bilo slike ili kipa – bio on na oltaru ili izvan njega. Taj hod oko Gospinog lika s molitvom na usnama i u srcu simbolizira naše zemaljsko putovanje, na kojem zazivamo u pomoć dragu Gospu, odn. kojega drugog sveca, vašeg nebeskog zaštitnika. Marija sa svojom životnom pričom i svojim duhovnim držanjem odgovara na naša životna pitanja, na naše molbe. Mi joj

se, kao njena djeca obraćamo s onim čvrstim uvjerenjem koje su imale beskrajne generacije kršćana i prije nas: kako se, naime, nikada nije čulo, da je Gospa ikoga zapustila koji se u njezin zagovor utekao, njezinu pomoć zatražio i njezin zagovor zaprosio.

I mi smo se, danas ovdje okupljeni, u ovom veličanstvenom hramu, najvećem u našoj biskupiji, posvećenom njezinom Uznesenju na Nebo, zaufano pjesmom obratili njoj, među nama nazočnoj, koju časti rajska družina: „*Pogledaj na nas milena Mati, svrni sirotam pogled svoj zlati. Usliši nas, o Majčice, ne odbij svoje dječice.*“ „*O divna Djevice, nebeska Kraljice, moli za nas. Ti znadeš najbolje sve naše nevolje, o spasi nas!*“

Svojom molitvom, izraženom kroz pjevanje pjesama u čast Gospi na Nebo uznesenoj, mi molimo njezinu pomoć i zagovor, ne samo za sebe, nego i za druge oko nas, za katolike i nekatolike, za sve ljude i narode i ovog grada i na području naše biskupije i naše zemlje i cijele zemaljske kugle.

Mi smo kao kršćani, poučeni, da nismo sami na ovom svijetu, niti smo neke slučajne skupine pojedinaca. Mi smo članovi jedne velike obitelji koja se zove Kristova Crkva i još veće Božje obitelji koja se zove ljudski rod, čovječanstvo. U jednoj poznatoj nam liturgijskoj, crkvenoj pjesmi mi to izričemo ovim riječima: „*Od sva se četiri vjetra Crkva sabire sveta, u živi Božji hram. Krist joj je glava, Duh Božji snaga, Marija Mati a Nebo dom.*“

Marija je dakle, Majka naša i kao pojedinaca i kao zajednice. A kao naša majka, Marija je i Učiteljica i Putokaziteljica i skrbnica i zaštitnica. Nikakvo nije čudo da su se članovi Kristove Crkve u svim narodima i krajevima svijeta, osim oko Isusa, svoga božanskog Vođe i Spasitelja, najviše i najčešće okupljali oko dragog im lika nebeske Majke Marije. Bezbrojne bazilike, crkve i kapele je vjerni narod podigao u čast dragoj Gospi, koju je častio i časti pod raznim nazivima.

I na ovom od Božje Providnosti odabranom blagoslovljenom mjestu, počela se prije više od 150 godina častiti Gospa na Nebo uznesena i još pod jednim specifičnim, ali inače poznatim nazivom „Marija Zvijezda.“ U drevnim lauretanskim litanijama, koje smo i mi danas, prije početka misnog slavlja, pobožno otpjevali, vapili smo s drugom našom brojnom kršćanskom braćom i sestrama: – „Zvijezdo jutarnja!“ – moli za nas.

Mi smo svjesni da se naše sadašnje življenje odvija u predugo trajućem mraku brojnih nepravdi, zavodenja, zavaravanja, sebičnosti i beznađa. Svi nekako čeznutljivo uvijek iznova pogledamo u nebesa – hoće li nam konačno svanuti zora novog dana, u kojem ćemo i mi osjećati se ponovno sretni i sigurni; obasjani zrakama pravednog mira, sloge, zajedništva, međusobne ljubavi, solidarnosti i prijateljstva – što bi proizlazilo iz svjesnog i dosljednog poštivanja Boga i njegovog svetog Evanđelja, njegovih usrećujućih zapovjedi.

Imamo svi, u ovom kraju osobito, izuzetnu priliku koju trebamo ozbiljno i zahvalno uzeti k srcu: Ta prilika se zove „Marija Zvijezda“. U ovoj Gospinoj crkvi brojna su naša braća i sestre u vjeri, ne samo velezaslužni oci trapišti, koji su i sagradili ovu velebnu crkvu, nego i toliki drugi redovnici, svećenici, redovnice i vjernici laici – i stariji i mladi – iznosili su pred dragim Gospinim likom svoje tjeskobe, boli, probleme ali i svoje radosti, nade i planove – i bili su uslišani. Nisu posustali u svojoj borbi

na uzburkanoj pučini svoga života i nije im se njihova životna lađa potopila.

Tako i mi činimo! Čineći tako i dalje činit ćemo najbolje što možemo – za naše vremenito i vječno dobro, ali i za dobro naših bližnjih – i živih i preminulih.

Doista, Marija Zvijezda, nad crkvom Trapista sija već mnoga desetljeća, kao dragocjena utjeha svih što je mole! Vjerujemo da će dragocjeno svjetlo te Marije Zvijezde, zvijezde naše nove nade i nade mnogih naših suvremenika iz drugih europskih krajeva, koji su je – osobito tijekom zadnje godine dana – unatoč preprekama prouzročenima aktualnom pandemijom – opazili i obradovali joj se- postajati u skorašnjoj budućnosti sve sjajnije i privlačnije- na vremenitu i vječnu radost i nas i mnogih drugih oko nas. Na tu ćemo nakanu danas – i ne samo danas – posebno moliti:

*Zdravo, Djevo, svih milosti puna,
Vječnog sunca ogrnu Te sjaj...
Zvijezda sreće i nama da blista,
Noći grijeha mrak rasprši hud! Amen.*

SARAJEVO – SV. VINKO PAULSKI (27.9.2021.)

Sv. Vinko Paulski, suutemeljitelj
Družbe sestara Milosrdnica
Patron samostanske crkve u Sarajevu
– u jubilarnoj 150-oj godini
blagoslovljenog djelovanja na području BiH

(Tob 12,6–13; Ps 103; 1 Kor 1,26–31; Lk 9,57b–61)

Poštovana i draga s. Julijano, provincijalna poglavarice,
dčlanice Družbe sestara Milosrdnica,
drage sestre drugih redovničkih zajednica,
draga braćo svećenici i redovnici,
dragi Kristovi vjernici laici, prijatelji Boga i
prijatelji sestara Milosrdnica,

1. U centralnom dijelu misnog slavlja na blagdane ili spomendane svetaca, mi, kao članovi Kristove crkve, okupljeni na slavlju ovog najsvetijeg čina, kojega smijemo obavljati, upućujemo Svemogućem Bogu, našem stvoritelju, svoju usrdnu molitvu – između ostalih – i ovim riječima: „Tebe slavi zbor svetih, a Ti, nagrađujući njihove zasluge, nagrađuješ darove svoje. Ti nam pružaš u njihovu životu primjer, u zajedništvu s njima drugovanje i pomoć u njihovom zagovoru.“

- U ovom našem današnjem dvostrukom slavlju – zahvalnom i prosidbenom – u povodu svetkovine svetog Vinka Paulskog, svećenika i suutemeljitelja Vaše, drage mi, i u Crkvi velezaslužne redovničke Družbe sestara Milosrdnica, te u povodu obilježavanja jubilarne 150. godine od dolaska i zatim izuzetno plodnog i dragocjenog djelovanja u našoj zemlji, dolikuje da sebi najprije posvijestimo nekoliko usrećujućih istina, dragocjenih za duhovni život i vas, članica Družbe i svih nas, ovdje nazočnih.

- Prva je istina – da smo mi, članovi putujuće Crkve na zemlji, tijesno – duhovnim vezom povezani s članovima proslavljene Kristove Crkve na Nebu, sa svecima!

- Druga istina je da sveci ne pjevaju sami sebi slavopojke, kao što to čine na zemlji oni ljudi koji su prožeti porokom taštine. Sveci su u svome zemaljskom životu iskusili da je svaki zemaljski uspjeh i uspješno ostvarenje Božja milost i Božji dar! Oni, odnosno njihova proslava na Nebu je hvalospjev u čast Presvetog Boga, koji je, kako Crkva s pravom kliče, „divan u svecima svojim“, i koji je – kao i u slučaju najdivnijeg ljudskog bića, presvete i bezgrešne Djevice Marije – i na njih, na svece, milosno

pogledao i na njima i po njima učinio velika djela i u Crkvi i u ljudskom rodu.

- Treća istina, koju nam valja upamtiti jest – da je snaga djelovanja primjera svetaca od izuzetne važnosti za djelotvornost i plodnost članova Crkve kroz mnoge i kasnije generacije. Kršćanstvo naime, i raste i širi se – također – i uz pomoć svetaca, jer su oni zapravo, živo i djelotvorno ostvarivanje Kristove Radosne Vijesti. Sveci su nama – ujedno – jasan primjer ostvarenja onoga, što je Bog pripremio onima koji ga ljube (usp. 1 Kor 2,9).

- Četvrta istina – je da su sveci potpuno obasjani Božjom krasotom i svjetlošću i ujedno tu krasotu i jasnoću propuštaju kroz svoj lik i svoj primjer života s Kristom i za Krista i prema nama koji ih promatramo, želimo nasljedovati i utječemo im se u njihov zagovor pred Gospodinom. Tako čineći i mi smo motivirani da sve svoje snage i uma i srca i mišića ulažemo i trošimo u proslavljanje Božjeg Imena, u vršenju Božje volje, u izgradnju Kristova kraljevstva na zemlji i za spasenje duša – svoje i drugih oko nas!

- Peta istina je da se iz života i primjera sv. Vinka Paulskog, slično kao i iz primjera brojnih drugih svetaca, jasno daje „iščitati“ puno toga, što vjerodostojno kršćanstvo i propovijeda i prakticira kao svoje vrijednosti dragocjene za cijeli ljudski rod: kao što su vjerske i moralne istine, socijalni nauk, obrana i promoviranje dostojanstva svakog čovjeka kao bogolikog stvorenja, pomoć pravnom uređenju društva i međuljudskih i međunarodnih odnosa. Sve to nisu tek neke teoretske postavke i lijepe želje. Sveti Vinko, kao i drugi sveci Crkve, živeći u svome konkretnom životnom okruženju i svakodnevnom zvanju, svjedoči i nama, da je takav način života ujedno izvor i njihove osobne sreće i istinske sreće za brojne njihove bližnje, kao i izvor blagoslova i mira za brojne pojedince i zajednice. Potječući, kako znademo, iz različitih naroda i društvenih slojeva i živeći u različitim vremenima i različitim životnim sredinama, okruženi različitim društvenim promjenama – unatoč nerijetko – brojnim i raznovrsnim problemima, siromaštvu, nerazumijevanju od strane njihove životne sredine pa i proganjanjem i ugrožavanjem njihova života, sveci su istinski sretni ljudi. A ujedno su i najveći dobročinitelji i usrećitelji ljudskog roda.

Potpuno je stoga, opravdano, da se - i u ovom

našem vremenu i u ovoj našoj životnoj sredini, prožetom sve izraženijim egoizmom kod mnogih, duševnim nemirom, čestim beznađem uslijed omalovažavanja dostojanstva i osnovnih ljudskih prava mnogih – mi, kao Kristovi vjernici, želimo svjesno – i zajednički – ugledati upravo u ovakve uspjele i usrećujuće likove naše braće i sestra u istoj vjeri kao što su bili i sveti utemeljitelji vaše Družbe sv. Vinko Paulski i sveta Luisa de Marillac.

2. - Podsjetimo se sada – barem s najbitnijim podacima – najprije na vrijeme i okruženje u kojem je živio i djelovao sv. Vinko, a onda i na neke od – za nas najbitnije – karakteristika i plodova njegova svećeničkog i apostolskog djelovanja.

- Rođen je na jugu Francuske, kao seosko dijete, koncem 16. stoljeća. Većinu svoga života provodi u 17. stoljeću, koje se u Francuskoj označava kao „veliko stoljeće duša“. To je doba visoke kulture, u kojoj se oblikuju i sve najvažnije institucije ove – u Europi znamenite i utjecajne nacije. Ujedno je to vrijeme bespoštudnih sukoba i velikog siromaštva brojnih stanovnika te zemlje.

- Kler i redovničke zajednice toga vremena su se u mnogim slučajevima nalazili u velikom vjerskom neznanju, nepoučenosti, uz pomanjkanje nužne duhovne stege i u propadanju. Zbog toga je i vjerujući narod ostajao bez poznavanja kršćanskih istina i bez prakticiranja kršćanske vjere, bez blagodatnog duhovnog života i bez istinskog, prijeko potrebnog crkvenog zajedništva.

- Slično – kao još neki drugi duhovni velikani tog vremena, poput sv. Franje Saleškog, Petra Bérulle-a, katoličkog mistika i utemeljitelja francuskih oratorijanaca, kasnije čuvenog kardinala, – i sveti je Vinko Paulski, koji je bio pod Bérulle-vim utjecajem, snažno doprinio temeljitom odgoju klera i katoličkoj duhovnoj obnovi Francuske.

- Posebno se sv. Vinko ističe svojim karitativnim zauzimanjem za sirotinju – gradsku i seosku, te za zatvorenike. Za duhovnu obnovu osobito zapuštenog seoskog stanovništva, osnovao je posebnu zajednicu, sastavljenu od dijecezanskih svećenika, poznatu pod imenom „Lazaristi“.

Zajedno sa svetom Luisom de Marillac osnovao je redovničku zajednicu - Družbu sestara

Milosrdnica. Bio je izuzetno obdaren smislom za praktično suočavanje sa izazovima i za uspješno rješavanje problema.

- Sv. Vinko je završio svoj život – koji je bio ispunjen brojnim djelima življenog Evanđelja – 1660. godine, u svojoj 79. godini. On niti je želio niti je mogao biti neki socijalni reformator tadašnjeg svoga životnog okoliša. Ali, on je prosvjetljen i jačan Duhom Svetim neumorno činio što je mogao i na način kako je najbolje znao – ono što mu je njegova životna situacija otkrivala kao volju Božju. On je bio, – da se tako izrazim – „obični“ svećenik. Zato je, uz sve divljenje i poštovanje, koje je doživljavao od strane mnogih tzv. jednostavnih, običnih ljudi, u isto vrijeme bio omalovažavan i ismijavan od strane određenih tzv. visokopozicioniranih osoba u Parizu. U njegovu primjeru dolazi doista do izražaja Božja istina, izražena u danas saslušanom odlomku 1. poslanice apostola Pavla Korinćanima, naime, da Bog – uvijek iznova – izabire slabe i neugledne da ostvari po njima velika i dragocjena djela u svijetu. (usp. 1 Kor 1,27–28).

- Sv. Vinko je – milošću Božjom – bio čovjek molitve i rada, dobre organizacije i domišljatosti, poniznosti i odlučnosti, čovjek i za tadašnje i za današnje vrijeme. Kao istinski genij milosrđa i ljubavi prema drugima, svojim zagovorom pred Gospodinom, koji ga je u Kristovoj Crkvi tako divno proslavio, može zacijelo i nama pomoći da ponovo – bez ustezanja – stavimo svoju ruku na plug u obrađivanju Božje njive koju nam je povjerila Božja Providnost i da na njoj duboko i savjesno oremsmo i sijemo sjeme Kristovog Evanđelja silno potrebno i siromasima i ovog našeg vremena – duhovnim i materijalnim. (usp. Lk 9,61).

- Podsjećam Vas, – u ovom kontekstu – na važne riječi sv. Vinka: „Mi smo svećenici siromaha. Bog je nas za njih odabrao i odredio. To je naše bogatstvo, sve ostalo je sporedno. Moramo ići ka siromasima, kao što se ide prema požaru, kojega treba sprječavati, gasiti!“

- Tu i takvu duhovnost je sv. Vinko ostavio i generacijama iza sebe – kao baštinu! Ostavio ju je osobito svojim duhovnim sinovima i kćerima, svojim sljedbenicima i sljedbenicama: dakle obdržavanje i nasljedovanje Evanđelja utjelovljene Božje Riječi, koja je od nebeskog Oca poslani misionar siromasima cijelog svijeta i svih vremena!

- Oblici siromaštva su se od vremena djelovanja sv. Vinka u 17. stoljeću do danas u mnogočemu promijenili. Ali se ne može tvrditi da je siromaštvo danas nestalo, da ga nema u svijetu, niti u našim krajevima. Suvremenim razvojem prirodnih znanosti i njihovom primjenom u svijetu, kao i industrijskim i tehničkim razvojem sa svojim često nepovezanim rastom urbanog stanovništva, te osobito – ateizacijom – teoretskom i praktičnom u našoj sredini, došlo je do stvaranja novih oblika duhovnog i materijalnog siromaštva i novih siromaha, koji često više pate nego seosko pučanstvo i stanovništvo manjih gradića.

Ono, što je i danas osobito vrijedno za nasljedovanje kod „Gospodina Vinka“ – tako su oslovljavali sv. Vinka sv. Luisa de Marillac a i drugi njegovi suvremenici – jest njegovo osobno – u duhu Kristovom – zalaganje, njegovo nesebično, neumorno i nekomplificirano služenje, jest njegovo realno gledanje na konkretnu situaciju oko njega i njegova smjelost tražiti nove puteve i nove načine djelovanja u duhu Evanđelja, pa i uz rizik neslaganja s postojećim uhodanim mišljenjima i ustaljenim propisima i običajima pastoralna.

Mislim da bi danas sv. Vinko, bez da monopolizira ljubav prema današnjoj sirotinji i brojnim obespravljenim našim sugrađanima, suvremenici i s tim u vezi da monopolizira svoje socijalno i karitativno zalaganje, pokrenuo – kako se veli – i Nebo i zemlju da dođe što bliže do tih današnjih naših siromaha i da ih upozna s Kristovom Radosnom, oslobađajućom i usrećujućom Vijesti, sa življenim – u svakodnevnoj praksi – Kristovim Evanđeljem.

- Na nama, koji danas slavimo njegovu svetkovinu, obaveza je da se istinski potrudimo – više nego do sada! – proučiti uzroke današnje bijede i siromaštva oko nas i okuražiti se u traženju konkretnih, učinkovitih rješenja. Tako ćemo ujedno, u našem životnom okruženju, u našoj Domovini, najviše doprinijeti vjerodostojnosti i plodnosti Kristovog djela spasenja. Poput sv. Vinka i mi se trudimo da našeg bližnjega u potrebi gledamo uvijek kao cjelovitog čovjeka, tj. s tijelom i dušom, i da tako uočimo kako mnogi potrebiti oko nas ne trebaju od nas samo kruha i ruha, nego prvenstveno Božjeg Duha, tj. našu lijepu riječ, našu pažnju, strpljenje, našu spremnost da s njima suosjećamo, našu molitvu i duhovnu pomoć!

3. Drage sestre Milosrdnice sv. Vinka, odn. drage „Kćeri kršćanske ljubavi“, kako se na početku postojanja nazivala vaša Družba,

Vi, uz svečano slavlje današnje svetkovine, – te uz slavlje svetkovine svete suutemeljiteljice vaše Družbe (10.5.), cijelu ovu godinu obilježavate kao Jubilarnu godinu – 150-tu od dolaska prvih sestara u ovu, u to doba službeno zvanu misijsku zemlju.

Ove se godine, također, spominjete i 165. obljetnice svoga osamostaljenja – kao Družbe u Crkvi u hrvatskom narodu. Vjerujem da ste već na samom početku obilježavanja ovih velikih obljetnica, a onda i kasnije bile potaknute na preispitivanje dosadašnjeg vašega osobnog životnog hoda, kao članice vaše Provincije i vaše Družbe, kao i barem nekoliko – povijesnih događaja u ovdašnjim vašim zajednicama. U Knjizi Života su zapisana sva događanja - i osobna i zajednička.

- To vaše osobno i zajedničko preispitivanje i spoznaje do kojih ste došle trebalo je vas motivirati da donesete neke konkretne odluke glede što sigurnijeg i uspješnijeg hodočašća vašeg ka vlastitoj sretnoj vječnosti i glede što plodnijeg sudjelovanja u poslanju ove Mjesne Crkve Vrhbosanske i naše krajevine Crkve u cijeloj našoj Metropoliji odn. zemlji.

Zacijelo ste se, tijekom proteklih tjedana i mjeseci ove Jubilarne godine podsjećali i na brojne zapisane riječi vaših svetih utemeljitelja i na njihovim se sadržajem nadahnjivale za vaše današnje svakodnevno poslanje – kako u ovom gradu tako i u drugim mjestima diljem naše Domovine, u kojima i sada – uz Božju pomoć i potpuno pouzdanje u Njegovu volju djelujete blagoslovljeno i milosrdno.

Trudite se u njegovanju svoga duhovnog, unutarnjeg života, u blagosti, u obazrivosti, u poniznosti i razboritosti, iskreno ljubeći Boga i siromahe svake vrste u svojoj sredini. Tako omogućujete svima koji s vama imaju bilo kakav kontakt, da oni na vama prepoznaju vjerodostojnost vašeg vjernog i ustrajnog hoda za Kristom i djelotvornog svjedočenja Njegove milosrdne ljubavi i u današnjem vremenu. Poticanje riječima sv. Vinka kako vaša djela, kad ih činite u Kristu i s Kristom, koji je uzor za sav

vaš život i djelovanje, postaju Božje djelo, - Vi se ujedno, učite životnoj mudrosti da svakodnevno slijedite Božju Providnost, postajući sve više svjesne, kako je i svaku od vas Bog izabrao kao oruđe svoje neizmjerne i očinske ljubavi, one koja se želi nastaniti i proširiti u dušama naših suvremenika!

- Nemojte se umoriti u svome podsjećanju na smjerodavne naputke svetih Utemeljitelja vaše Družbe – sv. Vinka Paulskog i sv. Luise! Razmišljajte i ubuduće o dragocjenim nadahnućima Duha Svetoga u njihovim riječima i naputcima – kako biste dobro razumjele tajnu uspješnog njihovog života u službi ljubavi i milosrđa! Budite i vi odvažne kao i oni u poslušnosti Crkvi i u pozornosti prema ljudima i njihovim potrebama i nevoljama, kako biste mogle odgovoriti na njihova potraživanja i vapaje sa svom raspoloživošću svoje volje i svoga srca, s radošću i sa spremnošću da ih prihvatite i s milosrđem. Tako ćete i ubuduće moći biti rječit i sjajan primjer „Evandjelja ljubavi i milosrđa“ što je prepoznatljiv znak i vaših svetih utemeljitelja i brojnih dosadašnjih članica vaše blagoslovljene Družbe. Tako ćete ujedno, posvjedočiti da je i vaša redovnička zajednica, – vaša Družba, – slično kao i druge Družbe i redovničke zajednice – Božje djelo, kojega – s obzirom na poslanje svakog člana Crkve, tj. Mističnog Kristovog Tijela – svaka i svatko mora braniti i podupirati.

4. Drage sestre Milosrdnice,

„Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina, i ne zaboravi dobročinstava njegovih.“

Ove riječi iz psalma 103, r. 2 neka bude svakodnevni zahvalni i hvalbeni usklik svake od vas i svih vas!

- Zajedno s brojnom drugom našom vjerujućom braćom i sestrama zahvaljujem i ja dobrom Bogu za svaku od vas kao i za sve drage sestre vaše koje su ugradile svoje živote u život i djelovanje Crkve u našim (nad)biskupijama u ovoj zemlji. Na sve vas i na sve članice vaše Provincije i Družbe, kao i na vaše prijatelje zazivam Božji blagoslov i molim zagovor Presvete Djevice Marije, Majke Divne i vaših svetih zaštitnika, kako biste i vi bile blagoslov za druge oko sebe! Amen .

(Lk 12,39–48) od Kristovog suradnika.

Draga braćo svećenici,
dragi đakoni,
drage sestre redovnice,
braćo i sestre u Kristu, Spasitelju!

Riječi odlomka evanđelja sv. Luke, koje smo malo prije saslušali, tiču se dakako i nas, nas Bogu posvećenih osoba. – „Gospodine, govoriš li tu prisposobu samo za nas ili i za sve?“ (Lk 12,41). Tako je pitao Isusa apostol Petar, jer je, očito, mislio da je obećanje vječnog blaženstva apostolima već osigurano i nije ničim ugroženo. On je, zajedno s drugima, malo prije toga, kako navodi evanđelist Luka (12,32), također čuo Isusove utješne riječi o „stadu malom“ kojemu je namijenjeno Kraljevstvo, jer se tako svi djelo nebeskom Ocu.

Ali i Isusov se apostol mora dokazati svojom vjernošću i razboritošću u odnosu prema dobivenom zadatku i poslanju u Kristovoj Crkvi i u svijetu, da bi i sam dobio udjela u tom obećanom, zagarantiranom Božjem kraljevstvu. – I za apostola također, postoji mogućnost da umjesto nagrade bude kažnjen. Presuda ovisi o mjeri zaduženosti, o mjeri znanja o obvezama i o odgovornosti koju se dobilo. Apostoli su bogatije obdareni nego drugi. Zato će se od njih i više tražiti i zato je i upozorenje Isusovo, – kako će i kazna biti veća, ukoliko se ona zasluži.

Mjera zahtjevnosti od Božje strane prema nama ljudima se ravna prema mjeri darova kojima je svaki od nas obdaren. Sve što smo dobili i što imamo, sve je to nama povjeren Božji dar s kojim moramo savjesno, odgovorno postupati. „I vi budite pripravi“ (r. 40), veli Isus apostolima. To znači da On i nama naređuje da bdijemo, da ne budemo duhovno pospani i kao živi mrtvaci, jer je to značajka onih, koji nisu u vezi sa živim Bogom, kojima je isključivo jedina domovina ova zemlja i koji ne računaju da će Gospodar života doći i po njih, te će morati napustiti svoju samoobmanu i ovu prolaznost života na zemlji.

„Neka vam bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene“ (r. 35) – upozorava Isus, kako nekoliko redaka ranije donosi evanđelist Luka. To znači da svatko od nas treba u svome staležu i na poslu i u okruženju gdje se nalazi, živjeti vjerodostojno i treba biti spreman na svako dobro djelo koje se od njega s pravom očekuje, kao

Za nas svećenike, kao i za sve druge koji u Crkvi obnašaju određene dužnosti u korist zajednice, postoji nalog da uzorno ostvarujemo i živimo trostruku tajnu našeg zvanja, poslanja i posvećenja. Življenje koje se napaja na ovim temeljnim izvorima našeg bića, trebalo bi ocrtavati i održavati trajnom jednu usrećujuću alternativu naspram razbijenim i zgužvanim slikama ljudskih života naše sadašnjice – pa i u našem životnom okruženju. Trebalo bi davati također jedan vjerodostojan, svjedočki odgovor tajnim čežnjama mnogih naših suvremenika za jednim boljim, ispravnijim načinom življenja.

Pozvana je osoba alternativa onom čovjeku, koji ne zna odakle je njegovo postojanje, njegov život, koji se ne osjeća dužnim nikome zahvaljivati i koji svoj život doživljava kao nedolični teret za njega.

Pozvani ima svoj pogled uprt prema svome nebeskom Ocu, svome Stvoritelju. On prihvaća svoj život, svoje postojanje, kao dar izljevajuće, prelijevajuće Božje ljubavi. On odgovara na taj dar hvalom i zahvalnošću i povjerava se – s pouzdanjem – sa svim svojim životnim putem i sa svime što mu se događa i može dogoditi – očinskim rukama svoga Stvoritelja.

Osjećati se poslanom osobom je alternativa onom čovjeku, koji ne može naći smisao svog života, koji ne zna čemu i za što i za koga živi; koji sumnja u smisao svog postojanja i zbog svoga pukog, besmislenog životarenja je često očajan, i ne vidi nikakve zadaće za koji bi se doista isplatio živjeti. – Poslani hodi stopama Sina Božjega, i dopušta da bude uključen u veliko spasiteljsko djelo, da cijeli svijet vodi ka slobodi i krasoti Božje djece. On se nada i spremno se stavlja u službu Sina Božjeg, razdaje svoj život s ljubavlju i vjernošću, i svoje snage uma i srca stavlja rado i spremno Isusu na raspolaganje, a s Njime zajedno daje se i ljudima, koje je naučio poznavati i ljubiti kao svoju istinsku braću i sestre.

Posvećena je osoba alternativa onom čovjeku, kojemu je osobno pitanje – što je i tko je on – zapravo prava zagonetka; koji svoju neuništivu dragocjenost – kao Božje ljubljeno stvorenje, – uopće ne uočava i zato samoga sebe procjenjuje i ocjenjuje kao jeftinu robu na tržnici svijeta. Posvećeni čovjek znade za svoju duboku tajnu

svoga života, da ga je, naime, Duh Božji visoko uzdigao i učinio ga svojim svetim hramom, u kojem prebiva Trojedinu Bog. Zato on odgovara na taj, poznati mu, Božji dar sa strahopoštovanjem i predanošću i otvara dubine svoga bića strujanju i inspiraciji, tj. nadahnućima Duha Svetoga.

Ovako se dakle, očituje trostruka tajna, tri temeljne odrednice našeg zvanja – svećeničkog, odn. redovničkog – kao spasonosna zvijezda nad brodom čovječanstva u tminama i bespućima i valovima aktualnih oluja, koje bjesne u ovom našem vremenu po cijeloj zemaljskoj kugli. Te odrednice našeg zvanja, poslanja i posvećenja se ujedno pokazuju kao trajni zahtjevi i kao uporni upiti prema našoj kršćanskoj i svećeničkoj, odn. redovničkoj egzistenciji.

Trebamo se, draga braćo svećenici, đakoni, drage sestre redovnice, svakodnevno truditi oko vjerodostojnog življenja našeg zvanja, poslanja i našeg posvećenja, kako na Božjoj presudi ne bismo opravdano dobili „mnogo udarača“ (r. 47).

Postoji, na našu veliku sreću, jedna osoba, jedan član ljudskog roda, u kojem možemo prepoznati čisto i pravo ljudsko življenje glede i zvanja i poslanja i posvećenja. To je Marija. Njena osoba je najtješnje povezana s tajnom, koja je Bog i tajnom koja je Crkva Kristova. A time ujedno i s tajnom svakog poziva na službu Bogu i Crkvi. Svaki pozvani, koji upire svoj pogled prema Mariji, nalazi u njoj prekrasan primjer koji ga mora privlačiti; primjer za spoznavanje Božjeg plana;

- primjer ispravnog odnosa prema Bogu – Ocu i Sinu i Duhu Svetom;
- primjer za spremnost služiti Gospodinu prema Njegovoj svetoj volji;
- primjer za iskrenu želju trud da se svijetu i približi i pokloni Isus Krist, njegov Spasitelj;
- primjer kako se prihvaća nošenje vlastitog križa i konačno
- primjer kako se ljubi Crkvu. Ugledamo se svi u taj dragocjeni primjer. Amen.

PODHUM – BLAGOSLOV KIPA SV. IVANA PAVLA II. (27.11.2021.)

Dragi župniče, fra Jurice,
drage sestre redovnice,
dragi župljani i svi drugi Kristovi vjernici laici,
dragi slušatelji Radio Marije BiH,
draga braćo i sestre u Kristu Spasitelju!

Sveti apostol Pavao piše kršćanima u gradu Solunu – u svojoj 1. poslanici ovako: „Braćo, pošto smo za kratko vrijeme ostali bez vas – licem, ne srcem ... u silnoj čežnji, požurismo ugledati vaše lice ... Ta tko li će biti naša nada, radost ili vijenac dični – zar možda ne i vi? pred Gospodinom našim Isusom o njegovu Dolasku (Adventu)? Vi ste, doista, slava naša i radost!“ (1 Sol 2,17-20).

U duhu ovakovog razmišljanja i ponašanja velikog Kristovog apostola sv. Pavla prema Kristovim učenicima u jednoj od tadašnjih (župnih) zajednica, u velikom lučkom gradu Solunu, i ja sam danas – na ljubazan vaš poziv – došao k vama, da i ja vama, kako isti apostol Pavao piše kršćanima u Rimu (Rim 1,11) „predam nešto dara duhovnoga, te se ojačate, zapravo da se zajedno s vama obodrim po zajedničkoj vjeri, vašoj i mojoj“. I vi, kao i ja, dobro znadete, kako to tumači apostol Pavao

u svojoj 2. poslanici kršćanima grada Korinta (usp. 2 Kor 1,24) da ni ja, ni vaš župnik ni bilo koji drugi svećenik nismo gospodari vaše vjere, nego suradnici Vaše radosti!

Radujem se vašoj današnjoj dvostrukoj radosti.

Prva vaša radost je, što i vi, zajedno sa svim drugim mnogobrojnim stotinama milijuna naše kršćanske braće i sestara po cijeloj kugli zemaljskoj, započinjete vjernički živjeti novu Godinu spasenja, novu liturgijsku godinu 2022. Ona započinje liturgijskim slavlјima ove, prve nedjelje Došašća, Adventa.

Druga vaša današnja radost je svečanost blagoslova lika dragog nam svetog pape Ivana Pavla II., koji smo obavili pred početak ovog misnog slavlja. Zajedno sa svima vama zahvaljujem Trojedinu Bogu što je u svojoj skrbi i ljubavi prema vama, i budućim generacijama župljana ove, drage mi župne zajednice, nadahnuo pamet i srce dvoje vaših župljana – braćnog para Draška i Senke Grabovac da oni, dio od onoga, što su Njegovim darom uspjeli steći, velikodušno poklone svima vama i budućim generacijama ovdašnjih Kristovih vjernika. Časteći

lik ovog istinskog suvremenog velikana Crkve, Kristovog namjesnika na zemlji, sv. pape Ivana Pavla II., vi ćete, odn. buduće generacije, iskazivati čast Kristu Gospodinu, kojemu je sveti papa svim svojim bićem služio i neumorno pronosio njegovo Evanđelje – kao nitko prije njega – po cijeloj kugli zemaljskoj – sve do ove naše zemlje i biskupije.

Jednako tako, zahvaljujem i cijenjenom, vrsnom umjetniku g. Toniju Kozariću iz Ljubuškog, koji je sveti lik svetog i velikog pape, osobitog prijatelja našeg naroda, naše zemlje i naše biskupije ovako originalno osmislio, te će svi, koji se pred ovim, sada blagoslovljenim likom, budu molili za zagovor sv. pape, zorno pred očima imati i njegovu trajnu blizinu i brigu za nas. Ponovit ću i ovaj put njegove nezaboravne riječi koje mi je, u nazočnosti svoje visoke pratnje i moje braće biskupâ, članova naše Biskupske konferencije uputio u Sarajevu, prigodom svoga 1. apostolskog pohoda našoj domovinskoj Crkvi, „da svaki dan moli za Banjolučku biskupiju“. – Upamtite i svi vi te, vrlo utješne riječi, našeg osvjedočenog prijatelja i zagovornika pred prijestoljem svevišnjeg Boga!

Kad već danas imamo jedinstveni povod ne samo za ovu vašu župnu zajednicu, nego i za cijeli livanjski kraj, cijelu našu biskupiju i cijelu našu zemlju, onda mi se čini ne samo opravdanim, nego i potrebitim da vam prezentiram i još neke dragocjene i smjerodavne riječi i poruke ovog istinskog Kristovog svjedoka i apostola, poruke koje imaju nadvremensku i univerzalnu vrijednost.

Poslušajmo sada zajedno, neke od dragocjenih, smjerodavnih poruka koje je ovaj Božji čovjek, „prorok naših dana“ – kako su ga često označavali, upućivao članovima Kristove Crkve, kojoj je, po Božjoj odredbi, stajao na čelu više od dva i pol desetljeća.

1.) „Danas započinje Advent, Došašće, koje Crkva liturgijski obilježava i slavi kao vrijeme iščekivanja, razmišljanja i buđenja nade.

Nakon Kristova ulaska u povijest ljudskog roda – po njegovom utjelovljenju – uslijedit će – kao sigurno i njegov ponovni dolazak u slavi, na kraju vremena (i povijesti). Ali u međuvremenu, između njegova prvog i njegova konačnog ponovnog dolaska, On ne prestaje dolaziti i to na duhovni način po bivanju, po življenju svakog vjernika. Zato, upravo u vremenu Do-

šašća, više nego u bilo kojem drugom vremenu tijekom godine, postaje aktualnim poznati svetopisamski zaziv (iz knjige Otkrivenja 22,20): ‘Dođi, Gospodine, Isuse!’

Živi se (u Došašću) u iščekivanju: u sjetnom pa i zabrinutom očekivanju glede budućnosti i sudbine čovječanstva; u očekivanju koje čezne za jednom dubljom obnovom našeg aktualnog stanja.

S obzirom na bezbrojna, ozbiljna ugrožavanja života u našem suvremenom svijetu, mogli bismo se osjećati nadvladani od nesavladive bespomoćnosti: dobro neće nikada moći imati snagu da pobijedi zlo!

To su trenutci, u kojima je Božji narod (Crkva), i u njemu svaki njegov član, svaki vjernik – pozvan da ispovjedi ponizno i odvažno svoju vjeru u Isusa Krista kao ‘Riječi života’ (1 Iv 1,1). Apostolu Tomi a u njemu i svakom čovjeku Isus se ukazuje s riječima: ‘Ja sam Put, Istina i Život’ (Iv 14,6). S istim tim svojim identitetom, On se predstavlja i Marti, sestri (umrlog) Lazara (kojega će zatim uskrisiti): ‘Ja sam Uskrsnuće i Život. Tko vjeruje u mene ako i umre, živjet će. Tko god živi i vjeruje u mene, sigurno neće nigda umrijeti’ (Iv 11,25).

U osobi Isusa, kao ‘Riječ života’ naviješta se dakle, i dariva božanski, vječni život. Ovim navještenjem i ovim darom zadobiva i fizički i duhovni život čovjeka – također i u njegovoj ovozemaljskoj fazi – punu vrijednost i značenje. Božanski i vječni život u stvari je i cilj, prema kojem cilju je čovjek i pozvan da se kreće!

Spasenje znači oslobođenje od straha. Prava, istinska ljubav tjera strah.

Tražimo putove, koji vode od straha prema ljubavi! Tražimo puteve spasenja. Tražimo ih u sve više prijetećim iskustvima našeg vremena! Bog, donositelj spasa i spasenja je među nama: Njegovo je ime Emanuel (s nama Bog)!“

2.) Iznoseći nam službeni nauk o Crkvi, kao živoj a ne mrtvoj zajednici Kristovih vjernika, sveti je papa ovako govorio, odn. pisao:

„Crkveno zajedništvo, iako uvijek ima univerzalnu dimenziju, svoj najneposredniji i vidljivi izraz nalazi u župi: Ona je ono krajnje mjesto očitovanja Crkve, u nekom je smislu Crkva sama što živi među kućama svojih sinova i kćeri.

Nužno je da svi, u vjeri iznova otkrijemo pravo lice župe, tj. sâmo ‘otajstvo’ Crkve koja je u njoj prisutna i djelotvorna. ... Župa u načelu

nije neko ustrojstvo, teritorij, zgrada; radije je 'Božja obitelj kao skupina braće koju prožimlje jedan duh', 'obiteljski, bratski i otvoreni dom, zajednica vjernika'. Ta je zajednica podobna za slavljenje Euharistije, koja je korijen njezine izgradnje i spona njezina punog zajedništva s cijelom Crkvom. Ta podobnost počiva na činjenici da je župa zajednica vjere i organska zajednica, što će reći, da je čine zaređeni službenici (svećenici, đakoni) i drugi kršćani, a u njoj je župnik, koji predstavlja dijecezanskog biskupa –, hijerarhijska spona s cijelom Crkvom. (...) U sadašnjim prilikama vjernici laici mogu i moraju veoma mnogo učiniti za porast istinskoga crkvenog zajedništva unutar svojih župâ te za buđenje misionarskog zanosa spram onih koji ne vjeruju, koji su napustili ili sveli na tanke grane prakticiranje kršćanskog života.“

3.) Vjerujem da nam je mnogima ostalo dobro u pamćenju veliko i trajno zalaganje sv. pape Ivana Pavla II. za ispravno vrednovanje obitelji, kao „crkve u malom“, kao „kućne Crkve“. Ne bez razloga se njega naziva „papa obitelji“.

Evo i nekoliko njegovih smjerodavnih riječi o kršćanskoj obitelji, koje zavrjeđuju da ih zapamtimo i o njima češće – pa i zajednički – razmišljamo i razgovaramo: „Crkva je sakrament Božje ljubavi. Ona je zajednica vjere i života. Slično je i obitelj također zajednica života i ljubavi. Ona odgaja i vodi svoje članove ka punoj ljudskoj zrelosti i služi dobru svih na njihovom životnom putu. Obitelj je prva životna ćelija društva. Budućnost svijeta i Crkve se događa preko obitelji.

Današnje društvo treba na poseban način svjedočanstvo bračnih drugova, koji čuvaju od ugroženosti svoje jedinstvo i međusobnu vjernost, kao osobito snažan i upečatljiv – iako katkad s mukom postignuti 'znak' nepokolebljive Božje ljubavi, u našim ljudskim, zemaljskim okolnostima. Svakodnevno su kršćanski bračni parovi pozvani, da se uvijek iznova i sve više otvaraju svoja srca Duhu Svetom, čija snaga nikada neće presahnuti i koji ih čini sposobnima da jedni druge ljube, kao što Krist ljubi nas.

Iz takve ljubavi rađaju se kršćanske obitelji. U njima su djeca dobrodošla kao izvanredan dar Božje dobrote. Ona će onda biti i odgajana u bitnim vrijednostima ljudskog života, prije svega u onoj istini, koju naučava Koncil: 'Čovjek više vrijedi po onom što jest negoli po one što ima' (GS 35).

Obitelj je prva škola vjere i ona to mora i biti! Od oca i majke, od starije braće i sestara – od njihovih riječi ali i njihova primjera kršćanskog života, moraju djeca dobiti blago velikih istina Božje Objave, a što će onda kasnije – u školi, u župnoj zajednici u raznim crkvenim grupama i organizacijama, još produbiti i učiniti plodnim u svom životu.

Vi roditelji morate – prije svega – odgajati svoju djecu za molitvu, za osobni razgovor s Bogom. Zajednička obiteljska molitva je najnpravniji i najbolji uvod djece u liturgijski život i vaše župne zajednice i cijele Crkve. Zato je potrebno sudjelovanje svih članova jedne kršćanske obitelji u euharistijskom slavlju, osobito na nedjeljnoj i blagdanskoj misi, kao i sudjelovanje u slavlju drugih sakramenata, poglavito sakramenta krštenja, potvrde i ispovijedi.

Roditelji, učite svoju djecu da ljube Boga i da obdržavaju Božje zapovijedi, s vlastitim svojim osvjedočenjem da su vaša djeca prvenstveno Božja djeca! Učite ih moliti! Učite ih da postanu zreli i odgovorni ljudi, čestiti građani svoje zemlje!“

4.) Osim što je sv. papa Ivan Pavao II. prozvan „papom obitelji“, on je kao nitko prije (a ni posije) njega s pravom nazivan „papom mladih“! Silno je volio mlade, a mladi su voljeli njega, sve do njegove blažene, nezaboravne smrti!

Evo nekoliko njegovih znakovitih riječi mladima, između mnoštva dragocjenih uputa i poticaja koje im je uputio!

„Crkva gleda mlade: štoviše, na poseban način gleda samu sebe u mladima, u vama svima i ujedno u svakoj i u svakome od vas. (...)“

Mlade se ne smije promatrati kao puki objekt pastirske brige Crkve: zapravo su oni, a treba ih sokoliti da to i budu, aktivni subjekti, protagonisti evangelizacije i graditelji društvene obnove. ... Crkva ima tolike stvari reći mladima a mladi imaju tolike stvari reći Crkvi. Taj međusobni dijalog, koji se ima ostvariti u velikoj srdačnosti, jasnoći i srčanosti, pomoći će susretu i razmjeni dobara među generacijama i bit će izvor bogatstva i mladosti za Crkvu i za građansko društvo.

Vama mladima poručujem: ako osjetite u sebi da vas Bog poziva u svećenički ili redovnički stalež, nemojte ga odbiti!“

5.) U svojoj doista očinskoj skrbi za sve članove Crkve ali i cijelog ljudskog roda, sv. papa

Ivan Pavao II. nije zaboravio ni nas, osobe starije dobi.

Papa piše: „S obzirom na starije osobe, koje se često nepravedno smatra nekorisnima ako ne čak i nepodnošljivim teretom, podsjećam kako Crkva traži i očekuje da je nastavak njihova apostolskog i misionarskog poslanja ne samo moguć i poželjan nego da u toj životnoj dobi na neki način postaje nešto posebno i izvorno. (...) Raniji prestanak profesionalnih i radnih aktivnosti otvaraju nov prostor za apostolsko djelovanje starijih osoba. U to djelovanje trebaju se one uključiti odlučno nadvladajući kako napast nostalgичnog bježanja u prošlost, koja se više neće vratiti, tako i napast bijega od sadašnjeg zalaganja, zbog poteškoća na koje nailaze u svijetu stalne promjene.

Ulazak u treću životnu dob valja smatrati povlasticom i ne samo stoga što svi nemaju sreću postići taj cilj, nego također i naročito stoga što je to razdoblje stvarnih mogućnosti da se bolje razmotri prošlost, da se spozna i dublje živi vazmeno otajstvo. (...) Unatoč složenosti vaših problema koje treba rješavati, unatoč vašim silama koje su sve slabije, te bez obzira na nedostatke socijalnih službi, kašnjenja službenih propisa, nerazumijevanja egoističnog društva, vi niste i ne smijete se osjećati na rubovima života Crkve, nego kao aktivni subjekti ljudski. Još imate poslanje koje treba ispuniti, doprinos koji imate dati.

Imate svijetu za ponuditi nešto vrlo važno, osobito u vašem strpljivom podnošenju starosti, slabosti, a često i osamljenosti. Ne budite nikada bez tijesne povezanosti s Kristom. I On je trpio za istinu, za pravdu, za mir, za istinsko oslobođenje čovjeka. Molite Krista svoga Učitelja da vam uvijek daruje spoznanje o smislu i plodnosti vaše patnje. Trpljenje zajedno s Kristom, našim Spasiteljem koji se radi nas i naše vječne sreće definitivno naselio u naše živote – čini nas istinskom Božjom djecom!“

Tako veliki i sveti papa Ivan Pavao II. Vrijedi njegove riječi uzeti k srcu i po njima uređivati svoj zemaljski život, kako bi on bio plodan za vječnost, kao što je bio plodan i život sv. pape.

Draga braćo i sestre, iskoristite ovu novu mogućnost u svojoj župnoj crkvi u češćem obraćanju svetom papi Ivanu Pavlu II., našem osvjeđenom prijatelju, da vas on zagovara pred likom drage Gospe i njenog božanskog Sina Isusa Krista.

Izmolit ću sada još dvije molitve sv. pape Ivana Pavla II. – jednu Isusu Kristu, utjelovljenom Sinu prečiste Djevice Marije, a drugu presvetoj Djevici i Bogorodici Mariji.

1

Hvala Tebi, vječna Riječi Božja, koja si po Duhu Svetom postala Tijelom u utrobi Bezgrješne Djevice. Hvala Tebi, Riječi Božja, Jedinorođeni Sije vječnoga Oca, koji si svojim utjelovljenjem započeo otkupljenje svijeta.

Jer, već u Tvome utjelovljenju otvara se perspektiva križa i uskrsnuća.

Hvala Tebi, Sine Čovječji!

Jer, Tebi je radost biti s ljudima i naviještati im vrijeme njihova spasenja.

Hvala Tebi, na svršetku protekle Godine spasenja i na ovom početku nove Godine našeg otkupljenja.

2

Dolazimo k Tebi Nazaretska Djevice, pozdravljamo Te, zajedno sa svim ljudima kojima je Sin Vječnoga Oca po Tebi blizak i govorimo Ti:

Blagoslovljena si Ti, kćeri Boga, Oca!

Ti koja si čula pozdrav anđela Gabrijela!

Čuj i naš pozdrav i usliši našu molitvu:

Daj da i mi, zajedno s Tobom, idućih dana ove nove Godine spasenja razmatramo tajnu Došašća – Adventa – tj. dolazak Božji k nama u ljudskom obličju. Amen.

BANJA LUKA – 20. GODIŠNJICA POSVETE KATEDRALE (1.12.2021.)

Draga braćo i sestre, Kristovi vjernici i suradnici,

dan, 1. prosinca, mi u ovoj našoj katedrali, posvećenoj svetom Bonaventuri, crkvenom naučitelju, liturgijski slavimo svetkovinu – obljetnicu – njezine posvete. Danas se navršava 20 godina od onog nezaboravnog svečanog dana,

kada su zajedno s nama, i brojnim drugim članovima naše biskupije, ovdje Bogu zahvaljivali i Božji blagoslov zazivali i brojni nadbiskupi i biskupi, svećenici, redovnice, dobročinitelji i prijatelji iz drugih biskupija pa i država.

Gradnju ove katedrale započeo je moj prethodnik biskup Alfred Pichler prije skoro 50

godina, početkom 1972., uglavnom na istom mjestu, gdje se do razornog potresa 1969. nalazila prva katedrala, poznata kao „biskupova crkva“, sagrađena od 1884. do 1887., koja je ujedno „bila prva crkva koja je u našem gradu sagrađena nakon 420 godina!“

Ova katedrala je bila pod krovom već do konca 1973. od kada se u njoj počinju slaviti sv. mise. Tijekom kasnijih godina nastavilo se s unutarnjim uređenjem, ali nije bila dovršena, ni iznutra ni izvana, niti je imala zvonik. Tek, nakon skoro tri desetljeća, a uz obilježavanje 120-te obljetnice osnutka naše biskupije, uspjelo nam je uz Božju pomoć i pomoć brojnih dobrih ljudi – iz bliza i iz daleka – obaviti i dovršiti brojne građevinske i druge potrebne radove, te pripremiti ovu „kuću Božju“, „Majku svih crkava u našoj biskupiji“, za svečanost njene posvete.

U duhu liturgijskih propisa, na glavnom ulazu u našu katedralu stavljena je tada „spomen-ploča“ na kojoj su navedeni osnovni podatci o svečanosti posvete naše katedrale.

Od tada se svake godine na ovaj dan liturgijski slavi svetkovina – obljetnica posvete „stolne crkve“ odn. katedrale naše biskupije.

Uz svečanu prigodu posvete katedrale, tadašnja voditeljica našeg katedralnog zbora, s. Cecilija Milković je spjevala prigodni himan. On ima pet kitica i nalazi se u našoj službenoj crkvenoj pjesmarici (br. 951). citirat ću riječi 1., 2. i 5. kitice: „1. Nebeski Kralju, molimo posveti ovaj sveti hram da u njem tvoji vjernici nebesku milost primaju. 2. Iz ovog svetog šatora i majke sviju crkava nek srca nova izlaze da grad i svijet nam mijenjaju, 5. Naš sveti Bono zaštitnik i Riječi Božje sljedbenik nadahnitelj je puka tvog da prašta, ljubi, vjeruje. | Pripjev: U domu ovom blaženom sved ori pjesma radosna, i Gospoda Trojedinog uzvisuje bez prestanka.“

Danas, na 20. godišnjicu njene posvete, želim vas ukratko, još jednom podsjetiti na najbitnije iz sadržaja tog jedinstvenog liturgijskog čina. To možemo sebi najbolje dokučiti iz riječi „predslovlja“ koje se dana izgovara u ovom svečanom slavlju.

Iz njih ćemo razabrati da se radi o dvostrukoj stvarnosti: materijalnoj i duhovnoj; o građevini od materijala (betona, željeza, kamena, cigle, maltera, stakla, drveta, metala i sl.) i o duhovnoj građevini, sačinjenoj od živih ljudi, Kristovih vjernika koji se u ovoj materijalnoj

zgradi izgrađuju i ugrađuju u duhovni, Božji hram koji ima zadaću i cilj da traje vječno u nebesima.

Podimo redom:

- u današnjem predslovlju –, našoj pohvalnoj i zahvalnoj molitvi Bogu – mi izričemo tvrdnju da smo ovaj vidljivi dom podigli Bogu na slavu.

- Riječi ulazne pjesme današnjeg misnog slavlja glase: „Veličanstven je Bog u svome Svetišću! Bog daje moć i silu narodu svojem! Blagoslovljen Bog!“

Zajednica vjernika, koja gradi sebi crkvu – pa i sami građevinari – ispunjeni su redovito, nekim neuobičajenim, zdravim ponosom, koji ih potiče na izvanredne žrtve i odricanja, te na precizne i najbolje moguće izvedene stručne i umjetničke pothvate. Osobno sam tom bio svjedokom i kod radova na ovoj katedrali, na njenom zvoniku, na izlijevanju i nabavci zvona, na uređenju njene vanjštine i okoliša. A slično sam doživio i mnogo puta u prigodama izgradnje i uređenja brojnih naših crkava, koje smo morali graditi nakon ratnog divljaštva i sotonskog uništavanja tolikih naših bogomolja!

U spomenutoj molitvi, nadalje, govorimo Bogu: „Ti ovdje, nama, svojoj obitelji poklanjaš svoju milost.“

Ove se riječi temelje na tvrdnji sv. apostola i evanđelista Ivana iz njegove knjige Otkrivenja, a koja glasi: „Evo Šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima, oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima“ (21,3).

Naše katedrale i crkve nisu nikakve tvrđave bogova u koje se ne može ući bez posebne propusnice! Nad vratima naših crkava komotno mogu stajati svetopisamske riječi iz knjige Izaije proroka: „Evo Boga vašega“ (35,4), odn. iz Matejeva evanđelja: „Dodite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti“ (11,28).

I ova naša katedrala je uistinu Božja kuća, Božji šator među nama i radi nas, jer je Bog u kojega mi kršćani vjerujemo – Emanuel – tj. s nama Bog! Ona je mjesto gdje se susreću naša ljudska bijeda, krivnja i grijeh s Božjim milosrđem, praštanjem i ljubavlju; mjesto na kojem se sve ljudske nevolje, tjeskobe, osamljenosti i bijede mogu osjećati „kao kod kuće“.

Zato, kad mi, kao što je to slučaj večeras, u slavlju obljetnice posvete naše katedrale sklapamo ruke u njoj i nad njom, onda trebamo

znati da to zapravo radimo zbog nas, zbog ljudi oko nas. Bog ne treba nikakvih građevina od materijala da bi bio Bog, ali mi, ljudi trebamo crkve, bogoslužne prostore da bismo ostali ljudi – tj. Božja stvorenja, svjesni svoga božanskog porijekla i cilja, svoga zemaljskog putovanja u sretnu vječnost, u Nebo!

Nadalje, molimo u hvalbenoj i zahvalnoj molitvi predslavlja: „(Bože, ti ovdje) čudesno predskazuješ i ostvaruješ otajstvo zajedništva s nama“. – Te su riječi vrlo znakovite i važne. Zašto? Zato što s pravom upotrebljavamo neke druge riječi da izrekemo osobitu nevolju i tjeskobu ovog našeg modernog doba. Te riječi možda glase: Bog se odselio, On više nije među nama prisutni Bog, nego je odsutan i zato se s ovim našim svijetom ništa više ne može učiniti; on je izgubljen, beznadan, besciljan, u mračku beznađa i besmisla! I još glase: čovjek nije nikada do sada bio ovako osamljen i samotn kao danas, unatoč tolikim stambenim zgradama i blokovima, tolikim medijima! Toliki naši suvremeni i sugrađani s pravom mogu ponavljati one tužne, deprimirajuće riječi čovjeka o kojem čitamo u evanđelju sv. Ivana –, koji je trideset osam godina bio bolestan i u susretu s Isusom požalio mu se: Gospodine, nikoga nemam, nemam čovjeka koji bi mi pomogao da ozdravim (usp. Iv 5,7).

Mi, koji se rado okupljamo na ovom posvećenom mjestu, ne moramo se doista osjećati ni napušteni ni osamljeni, jer je ovo mjesto, mjesto na kojem doista možemo doživjeti naše ostvareno zajedništvo s presvetim Bogom!

Svetkovina posvete katedrale nam također dozivlje u pamet ne samo važnost i vrijednost nje kao zgrade, kao sakralne građevine, nego još više i važnije: ona nas usmjerava na one ljude, koji se u njoj okupljaju na bogoslužja, na članove Kristove zajednice vjernika u našem gradu i biskupiji, na duhovni Dom sastavljen od „živog kamenja“, kako to naglašava sv. apostol Petar u svojoj Prvoj poslanici (2,5), koji su, kako Petar dalje tumači, od Ne-naroda postali Narod Božji, od Ne-milih postali Mili-Bogu (usp. 2,10).

U istom predslavlju (prefaciji) dalje govorimo Bogu: „Ti nas ovdje (u ovoj katedrali) izgrađuješ za svoj živi hram i činiš da mi, članovi Crkve, sve više urastamo, sve više se međusobno spajamo u jedinstveno Kristovo mistično Tijelo.“

Jedan vrlo važan koncilski dokument (Konstitucija o Crkvi, LG) donosi ovaj jasan nauk: „Bogu se svidjelo, da ljude posvećuje i spašava ne pojedinačno, neovisno o njihovim međusobnim vezama, nego ih je učinio jednim – svojim – narodom, tj. Crkvom“.

Zato su naše crkvene, liturgijske zajednice u stanju pružiti novu nadu ljudskom rodu, koji je izložen sve većem razjedinjavanju, ali samo onda, ako se mi ne okupljamo zajedno iz nužde ili potrebe kao oni, koji se zajedno nađu u gradskom autobusu ili tramvaju; nego, koji se na našim bogoslužjima prepoznamo i međusobno gledamo i doživljavamo kao braća i sestre jednog zajedničkog Gospodina i Spasitelja Isusa Krista; kao svjesni članovi Crkve Kristove, koji znademo da smo međusobno povezani i kroz zajedničko priznavanje svoje osobne i zajedničke grješnosti, ali i kroz zajedničku nadu da nam milosrdni Bog hoće i može oprostiti grijehe i međusobno nas povezati u zajedništvo ljubavi i mira. Tako, uostalom i molimo u Trećoj euharistijskoj molitvi: „Daj (Gospodine) da okrijepljeni Tijelom i Krvlju Sina Tvoga, Isusa njegovim Svetim Duhom ispunjeni, budemo u Kristu jedno tijelo i jedan duh“.

Sažet ću, ukratko, najvažnije od sadržaja današnje svetkovne 20-og „rodendana“ naše katedrale: - Oboje i katedrala sa svojim okruženjem i zajednica Kristovih vjernika koja se u njoj sabire oko živoga Krista – dragocjeni su darovi Božji, za koje danas zahvaljujemo. Oboje su također, povjereni našoj brizi i skrbi: crkva koju moramo čistiti, držati dostojno Presvetoga u njoj, ali i naše vjerničko zajedništvo koje se ostvaruje kroz ispovijedanje naše zajedničke vjere, kroz naše zajedničke molitve i pjesme. S našom iskrenom brigom i skrbi za oboje izgrađujemo mi Božje kraljevstvo ovdje u srcu naše biskupije i proslavljamo Trojedinog Boga i pomažemo da se spašavaju ljudske duše.

Zazovimo i danas Božju pomoć na sve one koji se našoj katedrali okupljaju često ili povremeno, dolazeći iz drugih župa i krajeva naše biskupije, koji pomažu da ona ovakvo uredna blista. A preminulim našim biskupima, svećenicima, redovnicama, misarima i dobročiniteljima neka dobri Bog podari svjetlost vječnu i udjela u nebeskoj liturgiji, kojoj su ovdašnja naša – pa i najsrdanija liturgijska slavlja samo blijeda, ali istinita – slika! Amen.

ČESTITKA ZA SREBRNI BISKUPSKI JUBILEJ

Banja Luka, 20. studenoga 2021.

Mons. Đuro Gašparović

biskup srijemski

Štrosmajerova 20

RS-21231 Petrovaradin

Dragi brate u biskupskoj službi mons. Đuro, saznadoh (sa zakašnjenjem) da si nedavno zajedno s članovima svoje drevne biskupije – zahvalan Bogu – obilježio srebrni jubilej, 25 godina svoje biskupske službe – kao prvi biskup nakon što je ona ponovno osamostaljena.

Izražavam Ti iskrene čestitke i zahvalnost zbog svega onog dobrog što si – kao biskup svoje biskupije – učinio za njezine članove tijekom proteklih 25 godina.

Kristu, Dobrom Pastiru svoje Crkve, već sam zahvalio za Njegove darove i pomoć Tebi, a molio sam Ga da Te i ubuduće prati svojim blagoslovom i utjehom.

Čestitam Ti da Ti je „uspjelo“ na vrijeme pobrinuti se za vrsnog Kristovog odabranika u osobi mladoga i plemenitog Tvoga koadjutora mons. Fabijana, koji će sigurno zauzeto nastaviti od Tebe započeti put Tvoje biskupije kroz vrijeme prema vječnosti.

Zahvaljujem Ti od srca za svu Tvoju višedecenijsku bratsku blizinu i solidarnost sa mnom i mojom biskupijom.

Bratski Te i srdačno pozdravljam.

U Kristu odani Ti brat

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki

ČESTITKA POVODOM BISKUPSKOG IMENOVANJA

Banja Luka, 8.10.2021.

Mons.

Fabijan Svalina

Hrvatski Caritas

Ksaverska cesta 12a

HR-10000 Zagreb

Dragi prijatelju mons. Fabijane, novoimenovani biskupe-koadjutore!

S iskrenom radošću smo primili vijest da Vas je Sveti Otac – Papa Franjo imenovao biskupom-koadjutorom drevne i slavne biskupije Srijemske. Tim imenovanjem Vi ste ušli u red nasljednikâ Kristovih apostolâ.

Od srca Vam čestitamo što ste dosadašnjim svojim životom i revnim apostolskim radom na brojnim i raznim mjestima i u službama Crkve u našem narodu stekli takav ugled, da Vam je Kristov Namjesnik na zemlji povjerio novu, vrlo tešku i odgovornu zadaću.

Čestitamo i Vama na Vašoj čvrstoj vjeri i velikom pouzdanju u Božju pomoć i zagovor Presvete Bogorodice te nebeskih zaštitnika – Vaših i Vaše buduće biskupije, te ste mogli prihvatiti papinu želju, na dobro Božjeg naroda i njihovih susjeda na području Srijema i cijele Metropolije.

Molit ćemo Krista, Dobrog Pastira, da Vam po zagovoru – osobito Gospe, Kraljice krunice i srijemskih mučenika – dadne i svjetla i snage Duha Svetoga, kako biste bili i svjetlo i potpora svima kojima ste poslani.

Bratski Vas i srdačno pozdravljamo – odani u Kristu

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki

✠ Marko Semren
pomoćni biskup banjolučki

ČESTITKA ZA BISKUPSKO REĐENJE

Banja Luka, 20. studenoga 2021.

Mons. Fabijan Svalina

biskup koadjutor srijemski

P E T R O V A R A D I N

Dragi brate u biskupskoj službi mons. Fabijane, dragi prijatelju,

s iskrenom radošću sam svojevremeno primio vijest da Te je Sveti Otac – papa Franjo – 7. listopada o. g. imenovao biskupom koadjutorom drevne Srijemske biskupije i da si Ti to imenovanje spremna srca prihvatio. Već sam Kristu, Dobrom Pastiru cijele Crkve, preporučivao u molitvi Tvoju buduću vrlo odgovornu službu, koja Ti je od Njega povjerena preko Njegova namjesnika na zemlji, pape Franje.

Budući da mi nije moguće fizički biti nazočan Tvome biskupskom ređenju u nedjelju, 21. o. mjeseca, upućujem Ti – barem na ovaj način, po mome delegatu – vikaru, prelatu dr. Miljenku Aničiću, još jednom svoje najsrdačnije čestitke, povezane s usrdnom molitvom Gospodinu da Te On trajno krijepi i prosvjetljuje, a Presveta Djevica i Bogorodica Marija kao i drevni srijemski mučenici i zaštitnici biskupije neka Te zagovaraju pred prijestoljem Svevišnjega.

Ostajem i ubuduće s Tobom u bratskom molitvenom zajedništvu, zahvalan za dosadašnju višestruko izraženu solidarnost s mojom biskupijom.

Srdačno Te pozdravljam – u Gospodinu Tvoj

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki

ČESTITKA SESTRAMA MILOSRDNICAMA POVODOM VELIKOG JUBILEJA

Banja Luka, 13.11.2021.

Časna sestra

Julijana Djaković

provincijalna poglavarica

Družbe Milosrdnih sestara sv. Vinka Paulskog

Dobrinjska 103

71210 Ilidža

Draga s. Julijano, provincijalna poglavarice, drage sestre drage mi Družbe!

Uslijed fizičke nemogućnosti da se odazovem Vašem ljubaznom pozivu i budem – i fizički – nazočan na završnom slavlju velikog jubileja nazočnosti sestara Vaše drage i dragocjene Družbe u našoj zemlji, pa tako i na području moje biskupije, (pomoćni biskup mons. Marko Semren će – nadam se – moći biti), želim Vam, barem na ovaj način, izraziti svoju molitvenu blizinu i izreći iskrenu zahvalnost za blagoslovljenu nazočnost i apostolsko djelovanje na banjolučkom i livanjskom području tijekom skoro stoljeća i pol.

Samo dobri i milosrdni Bog znade sve molitve i žrtve koje su generacije Vaših dobrih sestara ugradile u plodonosnost poslanja Kristove Crkve na području moje biskupije. Zajedno s drugim članovima biskupije i one su spremno, požrtvovno i samozatajno dijelile i „radost i nadu

i žalost i tjeskobu“ vremenâ u kojima su ovdje, među nama, živjele i djelovale.

Mi, njihovi suvremenici, pamtimo tek neke od tih radosnih i osobito žalosnih i dramatičnih trenutaka i događanja koje su one ovdje u Banjoj Luci doživjele. Povijest će otkriti je li ratna 1995. godina – od svih godinâ njihove nazočnosti među nama – bila najdramatičnija (a možda i najplodnija).

Dozvolite mi da podsjetim sve Vas na neke zapisane tragove iz tog dramatičnog razdoblja naše biskupijske i Vaše redovničke zajednice.

U svome pismu iz Zagreba od 21. kolovoza 1995., u međuvremenu blagopokojna, nezaboravna Časna Majka, Vrhovna glavarica Vaše Družbe. M. M. Agneta Tadić-Šutra, pisala mi je (dok sam bio u kućnom pritvoru) između ostalog i ovo: „S Vama smo srcem i molitvom u ovim sudbonosnim časovima povijesti Vaše Biskupije. Pa makar nam se čini da sve tone i nestaje, neka ne malakše naša vjera u Boga koji ima svoja rješenja za svaku pa i najkrvaviju situaciju. Ostanite postojani i Gospodin Vam to neće zaboraviti. Molim Vas za razumijevanje naše odluke da povučemo našu malu zajednicu na sigurnije. Shvatite našu odgovornost i brigu. (...) Za sada smo u tminama i svi se mučimo u svom srcu tražeći ono najbolje. Neka nam svima Bog pomogne da odgovorne odluke donosimo u Nje-

govu Duhu i po Njegovim planovima.“ (...)

Dobroj i plemenitoj Časnoj Majci sam – uslijed totalne blokade – uspio poslati pismo tek nakon nepuna tri mjeseca, 13. studenoga 1995. U njemu sam napisao, između ostalog i ovo: „(...) Želio bih se svakako još jednom od sveg srca zahvaliti Vama osobno i dragim našim ‘bijelim sestrama’, koje su nam ovdje bile ‘sve do zadnjeg’, a onda nas napustiše tijelom, ali vjerujem ne i duhom. Znam da nas Vi osobno, a ni Vaša cijela Družba, ne zaboravljate, posebno ne pred Gospodinom. A i kako biste mogli kad je ovdje, kod nas, u ovo naše vrijeme, svoju vjernost Kristu i njegovoj Crkvi po služenju u svojoj Družbi i samom svojom krvlju posvjedočila naša nezaboravna i dobra sestra Cecilija, istinska mučenica ljubavi i požrtvornosti! Njezina je žrtva za sve nas i svetinja i obveza! Njezin lik i djelo ne smiju se predati zaboravu! Uvjeren sam da će i iz njezine nevine žrtve, koju je podnijela za Krista, izniknuti dragocjeni plodovi duhovni, kako za Družbu, koja ju je ‘iznjedrila’, tako i za Crkvu za koju je služila i sebe žrtvovala! Doći će, ako Gospodinova volja bude,

uskoro vrijeme kad ćemo moći nadoknaditi ono što smo dužni našoj dragoj pokojnoj mučenici (i našim svećenicima-mučenicima).

Do tada nam valja ustrajati u vjeri, nadi i ljubavi prema Bogu i braći ljudima! U tome nam svojevrsnu podršku, vrlo dragocjenu za nas, daju upravo Vaše divne sestre tu, gdje se sada nalazite! Bog ih stostruko nagradio! Mi im ne možemo dovoljno zahvaliti!“

Draga sestro Julijano, drage sestre,

zahvaljujem dobrom Bogu za svaku od Vas, kao i za sve preminule Vaše susestre, koje su se nesebično istrošile – u duhu poslanja svoje redovničke zajednice – za proslavu Božjeg Imena i za proširenje Kristova kraljevstva. Molim obilje Božjeg blagoslova – po zagovoru Presvete Djevice, Majke Divne, i Vaših svetih Utemeljitelja i svetih članova Vaše Družbe – za Vašu sadašnjost i budućnost među nama.

Bratski i srdačno Vas pozdravljam u Gospodinu Vaš zahvalni brat

✠ Franjo Komarica
biskup banjolučki

UVODNO IZLAGANJE NA SVEĆENIČKOM SABORU (20.10.2021.)

21. Sabor svećenika Banjolučke biskupije – 20.10.2021.

Sinodalni put naše biskupije

„Bože, u mjesnim Crkvama širom svijeta postaje vidljiva jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. Daj svome narodu da bude sjedinjen sa svojim biskupom, a po evanđelju i euharistiji sabran u Duhu Svetom te predstavlja svu zajednicu tvoga naroda na zemlji kao znak Kristove prisutnosti u svijetu.“ (Zborna)

Draga braćo svećenici,
draga braćo đakoni,
dragi brate u svetoj vjeri i krsnoj milosti,
Izražavam svima vama iskrenu dobrodošlicu na ovogodišnji naš redoviti svećenički Sabor i zahvaljujem vam za vaš dolazak i vaše aktivno sudjelovanje – kako u malo prije doživljenom misnom slavlju tako i u ovom drugom djelu našeg saborovanja.

Gore navedene riječi Zborne molitve za „Mjesnu Crkvu“ uzeo sam kao svojevrsni „moto“ ovog našeg današnjeg razmišljanja. One bi nam trebale biti u pameti također i tijekom cijelog sinodalnog puta, kojeg smo, u zajedništvu

s cijelom Crkvom, započeli s povjerenim nam zajednicama Kristovih vjernika prošle nedjelje. I mi smo se danas, kao članovi prezbiterija ove Mjesne Crkve banjolučke, okupili oko Isusa Krista, Dobrog Pastira i našeg božanskog Učitelja i Vođe u sretnu vječnost, na naš redoviti godišnji Sabor – 21. po redu.

Sadržaj naših godišnjih Sabora – iako u fragmentarnom obliku – provlačio se i kroz daleko brojnije naše redovite mjesečne susrete – duhovno-pastoralnog karaktera – koje smo, zahvaljujući Bogu, imali tijekom dosadašnjeg mnogogodišnjeg zajedničkog svećeničkog i dušobrižničkog hoda, u povorci Kristovih učenika, kojoj smo i sami pripadali i to s određenim, konkretnim važnim zadaćama, dobivenim od vodstva Crkve.

1. Kratka retrospektiva

U ovom izlaganju na aktualnu temu „Sinodalni put naše biskupije“, najprije vas želim podsjetiti na dva događaja iz dosadašnjeg našeg zajedničkog – više od tri decenije dugog – putovanja.

- Preuzevši – voljom Božjom i odredbom Svetog Oca Ivana Pavla II – prije 32 godine

vodstvo naše biskupije, u svojoj „nastupnoj poslanici“ – 15. srpnja 1989. napisao sam vama, svećenicima, između ostalog i ovo:

„Svi vi, koji sudjelujete u dušobrižničkoj službi i u djelima apostolata pod vlašću biskupa (CD 34) sačinjavate pastoralni prezbitarij naše biskupije, vodite povjerene vam vjernike tako da oni tijekom cijelog života, svako prema svojim milostima i potrebama žive sve savršenijim duhom molitve. Potičite ih sve da ispunjavaju dužnosti vlastitog staleža (PO 5).

U duhu Sabora (Koncila) i ja vas potičem da se i nadalje osjećate odgovornima za duhovno dobro čitave biskupije (CD 28).

Svima nam je potrebno stalno imati na pameti da svojim ponašanjem i svojom zauzetošću očitujemo svijetu lice Crkve, po kome naši suvremenici rasuđuju o snazi i istinitosti kršćanske poruke i onih energija koje današnji svijet najviše treba. (GS 43).“

Izuzetno dramatične – u svakom pogledu – godine, koje su za tim slijedile iznižale su na vidjelo mnogo od onoga, što je Duh Sveti bio usadio u srce i savjest moje braće svećenika, prvih i glavnih mojih suradnika, koji su se istinski trudili biti i ostati vjerodostojni u svome svećeničkom životu, savjesnom, neumornom pastoralnom radu i neustrašivom zauzimanju za povjerene im Kristove vjernike. Ispisali su tako – bez ikakvog pretjerivanja – najsvjetlije stranice vjernosti i zajedništva među članovima naše biskupijske zajednice – osobito u međusobnim odnosima svećenika međusobno, svećenika i redovnika te svećenika i vjernika laika. Osobno im ja nikako ne mogu dovoljno zahvaliti, zato molim dobrog Boga da ih On adekvatno nagradi za njihovu spremnost čak i svoj život žrtvovati za Božje časti i ljudskog dostojanstva.

Jasno je, da je među tom braćom svećenicima bila i većina vas, danas ovdje sabranih!

U istoj poslanici sam pisao posebno i „kršćanskim vjernicima naše biskupije“ između ostalog i ovo: „....Budite svjesni da u Crkvi imate pravo od svojih pastira primati mnogovrsna duhovna dobra Crkve: osobito prevažnu pomoć Božje riječi i Božje istine, te jakost svetih sakramenata.

U duhu suvremenog nauka Crkve potičem vas sve da tim pastirima otkrivajte svoje potrebe i svoje želje s onom slobodom i pouzdanjem koje pristoji djeci Božjoj i braći u Kristu (LG 37). Budite također, svjesni da snagom svoga

krštenja i ostalih sakramenata imate pravo i dužnost aktivno sudjelovati u čitavome životu i poslanju Crkve. Posebno ste pozvani da proživite svoju životnu sredinu kršćanskim duhom čovjekoljublja, mira, sloge i praštanja, te tako usred ljudskog društva budete istinski Kristovi svjedoci (GS 43).

Bilo bi fatalno i za nas kršćane i za ljude oko nas, ako bismo ostali ili bili prisiljeni da ostanemo samo unutar crkvenih zidova, brinući se samo o sebi i o svome spasenju. Bilo bi to ravno izdaji našega svjedočkog poslanja (...) Ovo je posebno važno i aktualno upravo za područje naše biskupije, gdje uz nas katolike, živi veći broj kršćanske pravoslavne braće, vjernika muslimana te naših sugrađana drugih uvjerenja i svjetonazora. Bude li nama u srcu Kristov sveti zakon ljubavi prema Bogu i bližnjem, biti ćemo i u ovom našem vremenu i životnom ambijentu spremni na pravi odgovor svakome koji od nas zatraži obrazloženje nade koja je u nama (usp. 2 Pet 3,15). A to nam je kao Kristovim učenicima i životno zaduženje i povijesno poslanje.“

Kasnije godine su pokazale da su se mnogi naši vjernici laici doista držali tih naputaka. Gospodin ih stotruko nagradio svojim mirom i utjehom!

Polu godine nakon te „poslanice“, početkom 1990. proglasio sam Statute župskog pastoralnog vijeća i Župskog ekonomskog vijeća, koji su tada bili i formalno osnovani, odnosno trebali biti osnovani po svim našim župama.

U članu 3 ŽPV stoji: „U svojoj bitnoj zadaći da pomaže župniku (upravitelju župe) u promicanju i ostvarivanju što uspješnijeg pastoralnog djelovanja svako ŽPV treba imati kao cilj svoga postojanja stvaranje župe kao zajednice vjernih, angažiranih vjernika. Ono se treba brinuti da po mogućnosti svi članovi župe iskuse sve blagodati Kristova Evanđelja i zajednički porade na izgradnji bitnih oznaka života i poslanja Kristove Crkve u svome konkretnom životnom ambijentu.“ A u članu 9 piše: „Radi boljeg organiziranja rada i uspješnijeg ostvarivanja glavne zadaće, mogu se, prema razboritom sudu župnika, unutar vijeća osnovati manji odjeli sa posebnim poljem rada, odn. odrediti posebna zaduženja. O živoj djelatnosti odjela, odn. o zauzetosti dužnosnika ovisiti će vjerski preporod i vjerski život u župi.“

Da sve napisano i propisano u Statutima spomenutih župskih vijeća nije ostalo kao mrtvo

slovo na papiru, svjedoči jedna nesvakidašnja (i nesvakogodišnja!) činjenica, odn. događaj u daljnjem životu i djelovanju naših župskih i čitave naše biskupijske zajednice. Naime, još iste 1990. godine su uslijedila višestruka savjetovanja na svim nivoima u biskupiji. Pred kraj te 1990. godine bilo je već sazrelo vrijeme, da u duhu crkvenih propisa službeno i svečano objavim odluku o sazivanju Druge sinode u povijesti Banjolučke biskupije. (Prva je održana 1924. godine.).

Ta je odluka, osim u katedrali, bila pročitana vjernicima u svim našim župama.

U „odluci“ sam protumačio da Biskupska „Sinoda primjenjuje na naše konkretne domaće crkvene, kulturne, narodne i društvene prilike odredbe i duh Drugog Vatikanskog Sabora, odredbe i zakone Svete Stolice, zatim odredbe naše domovinske Biskupske Konferencije, odredbe Biskupske Konferencije naše Vrhbosanske metropolije i odredbe našeg Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci.“

Sinodu sam bio sazvaao za 1994. godinu. Također sam u „Odluci“ bio pojasnio: „U svrhu pripreme na sinodu bit će uskoro osnovan PRIPREMNI ODBOR BANJOLUČKE SINODE, sa svojim predsjedništvom i svim potrebnim sekcijama. Taj Pripremni odbor treba da svestrano i temeljito prouči cjelokupno duhovno i materijalno stanje u kojem se nalazi naša biskupija i na temelju te analize pripravi tekstove i nacрте koji će se predložiti Sinodi na raspravljanje. U Pripremni odbor biti će uključeni: inkardinirani svećenici naše biskupije, redovnici i redovnice na službi u našoj biskupiji, predstavnici ŽPV i drugi predstavnici naših vjernika. Po potrebi će u Odbor biti uključeni i pojedini vrsni stručnjaci iz drugih biskupija.“

Vi, stariji među nama, koji ste 1991. i 1992. godine – pastoralno ili u drugim službama – bili aktivni u našoj biskupiji, zacijelo znadete, kako su svi članovi Pripravnog odbora i svih osnovanih sekcija zdušno i plodno radili, održali brojne radne sastanke i izradili konkretne prijedloge i sugestije.

Nažalost, užasni rat se iz susjedstva – protiv naše volje – sručio i na područje naše biskupije, a time su bile otežane pa i onemogućene sve komunikacije između pojedinih dijelova biskupije, čime se nužno moralo prestati s daljnjim radom na pripremi Sinode.

Prisilno istjerivanje desetina tisuća naših župljana, ubijanje stotina naših vjernika i više župnika, te rušenje i uništavanje naših crkvenih zgrada i institucija dodatno su onemogućili bilo kakav daljnji rad na pripremanju završnih dokumenata za generalna sinodalna zasjedanja. U poratnim godinama ste mnogi bili i sami svjedoci cjelokupnog našeg stanja i imanja, te naših glavnih preokupacija za kakvu-takvu obnovu – duhovnu i materijalnu – našeg zbaterija, naših redovničkih i župskih zajednica.

Bilo je za sve nas nužno zauzeto i složno moliti i raditi s ljudima koji su bili ostali u našim, ogromnom većinom opustošenim župama i sa ograničenim materijalnim sredstvima, koja smo, u najvećem postotku morali prositi po svijetu, uz ne male poteškoće i ne mala nerazumijevanja, pa i ignoriranja nas i naših potreba.

Bogu hvala za sve žrtve, za sve Njegove darove i vjernosti i ustrajnosti i dobrote na koju smo nailazili i doživljavali.

U međuvremenu su nam se nametali neki novi izazovi i potrebe – što od strane članova naše biskupijske zajednice, što od naših susjeda među kojima smo – Božjim dopuštenjem – ostali živjeti i svjedočiti življeno Kristovo Evanđelje. Svi ste se vi trudili i trudite, snagom Božjeg Duha u sebi, trajno biti osjetljivi na te izazove vremena u kojem živimo i na specifične okolnosti u kojima djelujemo, predvodeći kao istinski pastiri i dušobrižnici povjerene vam zajednice Kristovih vjernika, uz suradnju mnogih od naših laika, osobito članova naših župskih vijeća; zatim naših vrijednih i savjesnih vjeroučitelja i naših dragocjenih redovnica, međusobno se bodreći i pomažući.

U isto vrijeme ste se trudili i trudite odupirati se đavolskim zamkama koje vas mogu učiniti i osobno nesretnima, a preko vas nesretnih unesrećivati i druge oko vas i unositi smutnju i sablazan među njih – kao što smo, nažalost svjedoci tužnih i zbunjujućih vijesti iz nekih crkvenih sredina u drugim narodima i državama.

Za vašu nastojanja oko vjerodostojnog svećeničkog načina življenja, često povezanim s ne malim materijalnim oskudicama, za svu vašu dušobrižničku otvorenost i požrtvornost, za vaše molitve, vašu ljubav i sluh oko duhovnog i materijalnog dobra povjerenih vam Kristovih vjernika, ali i ne malog broja drugih vaših bli-

žnjih, vaših susjeda i sugrađana – izričem vam i ovom prigodom iskrenu zahvalnost, moleći dobrog Boga da vas On i dalje blagoslivlje, krijepi, tješi i čini upotrebljivima na proslavu Njegova Imena i izgradnju Njegova kraljevstva.

2. Aktualni izazov: sinodalni put naše biskupije – u kontekstu pripreme svjetske Sinode biskupa 2023

Trebamo svi mi u Crkvi zahvaliti sudionicima Drugog Vatikanskog koncila, koji su, vođeni svjetlom Duha Svetoga, posvijestili svima nama a i budućim članovima Crkve da se „cijela Crkva pojavljuje kao puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga.“ Duh Sveti „uvodi Crkvu u svu istinu (usp. Iv 16, 13), ujedinjuje je u zajednici i službi, poučava je i vodi raznim hijerarhijskim i karizmatičnim darovima i uresuje je svojim plodovima.“ (LG 4)

Kako nam je poznato, jedan od dragocjenih plodova Koncila je i Biskupska sinoda koja se tijekom pokoncilskih godina događala kako na svjetskoj tako i na kontinentalnoj odn. pokrajinskoj razini. Sve su te sinode održavane uglavnom u Rimu, pod predsjedanjem Rimskog biskupa-pape, a pripremane su bile – više ili manje – najprije u brojnim biskupijama, župama, crkvenim organizacijama, molitvenim grupama – kroz njihov savjestan rad i prenošenje rezultata toga rada na domaće Biskupske Konferencije, odn. na delegata (delegate) dotične BK koji je sudjelovao na Biskupskoj sinodi. Osobno sam imao sreću sudjelovati na većem broju općih, odn. svjetskih redovitih sinoda te na nekoliko izvanrednih sinoda te na sinodi o Europi. Moram reći da nisam svaki put imao dovoljno relevantnih podataka iz naše crkvene „baze“, najmanje na sinodama 1987. i 1991. godine.

Na tim sinodama koje su trajale 3 ili 4 tjedna odvijao se slojeviti rad – na plenarnim sjednicama i u radnim -jezičnim- skupinama; prožet molitvom, slušanjem i izlaganjem, dijalogom, proučavanjem tekstova, razmišljanjem, razmjenom mišljenja i strpljivim traganjem za optimalnim rješenjima. Da, bio je to redovito vrlo naporan rad pred očima Božjim i cijele Crkve.

U čemu je novost s obzirom na pripremu i održavanje sljedeće, 16. redovite svjetske Biskupske sinode, - koju je papa Franjo sazvao za jesen 2023 godine?

Može se reći – poglavito u tome što ta predstojeća Biskupska sinoda započinje dvije go-

dine ranije i to s najvećim do sada u povijesti Crkve (i čovječanstva) ispitivanjem javnog mišljenja kod katoličke populacije, kod članova Katoličke Crkve.

O razlozima za ovakav Papin plan možemo samo nagađati. Ali nemamo utemeljenih razloga sumnjati kako papa Franjo, okružen svojim najbližim suradnicima, ima ili nema dovoljno jake i opravdane razloge za ovakav jedan – do sada – jedinstven svjetski sinodalni proces.

Mi možemo s pravom ustvrditi da, na osnovu temeljite analize aktualne – bremenite – političke, ekonomske, socijalne, društvene, ideološke, kulturološke situacije, papa Franjo zacijelo, želi potaknuti što širu „bazu“ Crkve, sve članove Katoličke Crkve, da se, prožeti svjetlom i snagom Duha Svetoga, kojega su svi oni primili u sakramentima krštenja i potvrde, zauzetije, odlučnije i konkretnije **zajednički uključe** u konstruktivno rješavanje aktualnih problema, poteškoća i izazova i u vlastitim (i drugim) crkvenim zajednicama i u društvu – na lokalnom i na međunarodnom planu.

Rezultati tog i takvog uključivanja najšire „crkvene baze“ ne bi se trebali očitovati samo u obliku slanja u Rim jedne duge (ili kraće) liste želja i zahtjeva od strane svake od biskupijskih zajednica odn. od strane svake Biskupske konferencije.

Nego, poglavito se očekuje od svakog člana Crkve, od svake, pa i najmanje župne ili redovničke zajednice, da se zapita: živim li ja, živimo li mi u jednoj takvoj zajednici Kristovih vjernika i suradnika koja je otvorena i pristupačna svakome i svima, ili sam i ja osobno, i mi kao članovi jedne male zajednice, - srozali se na neki – više-manje – samodopadni zatvoreni krug, sa zatvorenim srcem za druge i drugačije, pogotovo za one u bilo kojem obliku nevoljne – duhovno, duševno ili tjelesno – bez obzira kako se pritom nazivali ili nas se nazivalo: progresivnim ili konzervativnima!?

Zajednica istinskih Isusovih učenika, suradnika i suputnika i brojnih drugih „prognanih sinova Evinih u ovoj suznoj dolini“ nužno zrači bistrinom, jasnoćom, plemenitošću, milosrđem i ljekovitom pozitivnošću – i to u svakom pogledu. Jer Isusu, našem božanskom Suputniku nisu skrivene ni najskrovitije nakane i želje našeg srca. Zavist, sebičnost, isključivost, samodopadnost, rivalstvo, karijerizam a pogoto-

vo malovjernost, malodušnost, zbunjenost, deprimiranost, dezorijentacija, duhovna lijenost i klonulost – sve to redovito, ugrožava zajednički hod u istoj povorci spašenika.

- Potrebno je osobno temeljito i sveobuhvatno obraćenje. A ono se ne događa „preko noći.“ Mi bismo često željeli brza rješenja za probleme s kojima smo konfrontirani. Željeli bismo brzo i lako pronaći i predložiti dobre programe i polučiti dobre uspjehe. Ali, to često nije moguće, niti je realno za očekivati.

Papi Franji je stalo da se konačno odmaknemo od idealnih snova o idealnim okolnostima i uvjetima za Crkvu – i kao zajednicu i kao građevinu – i da se odlučnije i bliže primaknemo konkretnom čovjeku, konkretnim ljudima, kojima nas šalje dobri i milosrdni Bog, Stvoritelj svih ljudi!

Na takav ćemo način i mi osobno i Crkva, kao zajednica kojoj mi pripadamo biti plodonosniji i spasonosniji. I nas osobno i druge članove zajednice oko nas drugi ljudi, osobito oni u potrebi - prepoznati će i prihvatiti kao dragocjene suputnike, a ne kao neku službenu osobu, kao činovnika, a Crkvu našu kao neku udaljenu i relevantnu instituciju, koja malo koga zanima!

Drugim riječima: papa Franjo nas želi potaknuti – uvijek iznova – da se trebamo trajno ugledati u Isusa. A On je, kako nam je poznato, za sebe rekao da nije došao da mu služe nego da on služi drugima, pa čak i život svoj da dadne kao otkupninu za mnoge (usp. Mk 10, 45).

Iako se Kristovu Crkvu ne može svesti tek na puku servisnu stanicu odn. instituciju, koju ljudi potraže kad im treba određena pomoć ili usluga, ona, tj. mi, njezini članovi, imamo trajno pred očima samoga utjelovljenog Boga, koji je nama, tj. čovječanstvu prvi ponudio svoju uslugu, svoju spasonosnu pomoć. Njegovo utjelovljenje i trajna nazočnost među nama ujedno je trajno pružanje njegove usluge svim potrebnim njegovog milosrđa, oprostjenja i duhovnog ozdravljenja.

Papin, u određenom smislu, novi stil prikazivanja i promicanja crkvenog zajedništva i crkvenog života izvire iz svijesti tijesnog zajedništva svakog krštenika s Isusom i hoda zajedno s Isusom „tračnicama“ njegova Evanđelja prema drugim ljudima i zajednički hod s ljudima u Crkvi i u svijetu našeg vremena.

Ovo je za nas sve doista milosno vrijeme!

Od pape Franje inicirani proces većeg i spremnijeg otvaranja jednih prema drugima i spremnijeg slušanja i uvažavanja poticaja Duha Svetoga, koji nam mogu doći i preko naših bližnjih, ima za cilj da jedni s drugima – odlučnije i zauzetije – dijelimo radost, nadu, žalost i tjeskobu (usp. GS 1).

Dakle, može se reći, kako je u središtu ovog „pripremnog“ sinodskog procesa: zajedničko razgovaranje i slušanje jedni drugih – dakako o temama i problemima – važnim za konkretnu zajednicu (župsku, biskupijsku) naravski – uz odgovarajućeg moderatora tih razgovora. Tako će se i najlakše i najsigurnije ostvariti cilj ovog sinodskog puta: zajedno biti Crkva i zajedno Crkvu izgrađivati – kako želi i papa Franjo.

Za plodnost našeg zajedničkog sinodskog hoda potreban je pošten, otvoren i iskren dijalog: govorenje, odn. izlaganje u slobodi i slušanje u poniznosti. To je pravi izazov, kojem se mora ozbiljno pristupiti, pogotovo kad je riječ o međusobnim odnosima, tj. razgovorima između mladih i starijih, između klerika i laika, između muškaraca i žena.

Kad je o ženama u Crkvi riječ, uočavamo sve više kako bi i u našoj Mjesnoj Crkvi, i u Crkvi u našoj domovini i u našem narodu, više nego do sada trebalo vrednovati dragocjenu ulogu žena: i redovnica i vjernica laikinja, - njihove sposobnosti, intuiciju i angažman – te im pomoći da steknu potrebnu izobrazbu za razne dostupne im službe i uloge u crkvenim tijelima i zajednicama, kako bi se mogli i razviti njihovi talenti i potencijali i tako pospješiti njihov doprinos za izgradnju jednog poželjnog društva, koje će biti uspješno i korisno svim svojim članovima.

3. Što nam je konkretno činiti?

Papin poziv svim katolicima svijeta da se osobno i intenzivno uključe u ovu **prvu** fazu XVI. Redovite opće skupštine Biskupske sinode s temom: Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje uključuje potrebu osiguranja sudjelovanja najvećeg mogućeg broja ljudi, kako bi se čuo živi glas cjelokupnog Božjeg naroda. To pretpostavlja osobiti trud nas biskupa i svećenika da pružimo ruku pomoćnicu ljudima – katolicima oko nas ondje gdje se oni nalaze i u situaciji u kojoj se nalaze, a posebno onima koji su često neshvaćeni, neprihvaćeni, marginalizirani, koji nisu uključeni u život Crkve ili su (se) iz njega isključeni.

Valja nam zajedno, zauzeto razmišljati kako oblikovati, urediti naš dušobrižnički rad i naš crkveni život u zajednici koju predvodimo, da se što veći broj Kristovih vjernika – naših župljana – osjeća među nama ugodno i da se oni i sami aktivno uključe u život župe. Ne zaboravimo da je Duh sveti glavni pokretač našeg susreta i zajedničkog hoda s Bogom i s ljudima!

Sinodalni proces mora biti jednostavan, dostupan i naklonjen svima!

Već ovakvo – kao ovo naše današnje – planiranje sinodalnog procesa i hoda početak je sinodskog obraćenja – nas osobno i naše zajednice – biskupijske, župske, redovničke, vjerničke. A to naše unutarnje obraćenje – kako osobno tako i naše konkretne zajednice – temeljna je pretpostavka da ovaj naš zajednički biskupijski sinodalni hod urodi poželjnim plodovima za nas osobno i za cijelu našu biskupijsku zajednicu.

Ne radi se ovdje o potrebi izrade nekog novog dokumenta, nekog novog „Statuta“, „Ustava“ ili „Kodeksa“ za našu biskupiju niti za nas osobno. Ne treba gajiti nerealna očekivanja glede mogućih zaključaka koje ćemo na kraju ove prve faze sinodalnog hoda kao biskupijska zajednica, donijeti. Dobro znademo da Crkva Kristova nije nikakav parlament, udruženje, društvo, nego organska cjelina, u kojoj svaki organ ima svoje mjesto, zaduženje i odgovornost, a čitava „cjelina“ je utemeljena na Kristu, živom i u njoj nazočnom i djelotvornom Bogu.

Papa Franjo ističe kako je „put sinodalnosti put koji Bog očekuje od Crkve trećeg tisućljeća.“ Onda nam tumači: „Cijela je Crkva pozvana razračunati se s terorom kulture prožete klerikalizmom, a koju baštini iz svoje povijesti i s oblicima obnašanja vlasti na kojima su nakalemljene različite vrste zloupotrebe.“ Zato je „za zajednički hod potrebno dopustiti da nas Duh uči doista sinodalnom mentalitetu.“ Tvrdi da su „Crkva i sinoda istoznačnice“, papa pojašnjava da „savjetovanje s Božjim narodom ne uključuje uvođenje u Crkvu dinamizam demokracije, osnovanih na načelu većine.“

Papa Franjo je jasan kada naglašava da je „sinodalna Crkva, Crkva „u izlasku“, misionarska Crkva, „otvorenih vrata.“ Zato „navještaj Evanđelja nije upućen samo nekolicini prosvjetljenih ili unaprijed odabranih. Isusov sugovornik je „narod“ zajedničkog života, „svatko“ tko je ljudske naravi.“

„Nijedno ljudsko biće nije nedostojno u Božjim očima a različitost određena izabranjem nije isključiva prednost, nego je u službi i za svjedočanstvo univerzalne širine.“ Tako papa Franjo!

Priručnik- Vademecum – za Sinodu o sinodalnosti - predviđa za uspjeh prve etape sinodalnog hoda određene „nositelje“ toga hoda kao i sam hodogram te određene sadržaje hoda.

- Glede nositelja – tu su poglavito:
 - dijecezanski biskup
 - sinodalni povjerenik ili tim
 - svećenici i đakoni
 - biskupijska tijela: prezbitersko vijeće, pastoralno vijeće, redovničke zajednice, duhovni pokreti laika, molitvene skupine, župe
 - druge pastoralne službe (u crkvenim domovima, školama)
- Glede hodograma predviđa se imenovanje:
 - 1 ili 2 povjerenika za sinodu u biskupiji
 - uspostava biskupijskog sinodskog tima
 - određivanje sinodalnih dana za cijelu biskupiju (ili po dekanatima)
 - prikupljanje prijedloga i saslušanih mišljenja sa skupova na sinodalnim danima
 - prezentiranje prijedloga na sjednicama prezbiterijalnog i pastoralnog vijeća i distribuiranje istih
 - pripremanje zajedničke Izjave
- Glede sadržaja:
 - davanje istinskog izvješća o našem osobnom i zajedničkom vjerskom i crkvenom životu i angažiranosti za konkretnu crkvenu, - biskupijsku (župsku, redovničku) ili društvenu zajednicu.

Draga braćo svećenici i đakoni, želim još jednom naglasiti, kako je – u duhu papine želje, – ovaj nas biskupijski sinodski put jedan određen vid polaganja računa, davanje jednog istinskog izvješća o našem – osobnom i zajedničkom – vjerskom i crkvenom životu.

Koliko mi svjesno, vjerodostojno, radosno i smireno živimo od svoje osobne vjere?

Koliko smo istinski angažirani oko dobra Kristovih vjernika – ali i drugih ljudi – u našem životnom okruženju, a koliko možda – namjerno ili nenamjerno – očekujemo pa i tražimo, da drugi pored nas, odn. zajednica – Crkva umjesto nas ispovijeda vjeru u Trojedinog Boga i da nas oni odn. ona nosi, odn. uzdržaje?

Živimo li mi za Crkvu ili od Crkve?

Što možemo reći za stanje našeg vjerskog i našeg svećeničkog života, našeg kršćanskog poslanja u zajednici Kristovih vjernika kojoj pripadamo?

Što možemo reći: Kako prezentiramo Krista i Njegovu Crkvu pred drugim ljudima u svom životnom okruženju, koji ne pripadaju našoj župskoj ni crkvenoj zajednici?

Ta i još neka druga pitanja trebat ćemo idućih tjedana savjesno osobno i zajednički elaborirati.

Evo još nekih pitanja koja su predviđena u materijalima sinodskog puta:

- Koje su to skupine ljudi u našoj biskupiji za koje osjećamo da se posebno trebamo pobrinuti kako bismo doprli do njih?
- Koji su učinkoviti načini da dopremo do njih? Tko nam u tome mogu biti suradnici?
- Kakva je razina iskustva sinodalnosti ili spremnosti i umijeća ljudi?
- Koji su to važni procesi iz nedavne prošlosti – ako ih ima?
- Koje su postojeće strukture na raspolaganju u biskupiji kako bi se olakšalo sudjelovanje?
- Kakva su poboljšanja možebitno potrebna u tim strukturama da bi one bile učinkovite za sinodalnost?
- Koje nove ili kreativnije strukture i procese u našoj biskupiji možemo isprobati?
- Koji su značajni čimbenici u našem domaćem, biskupijskom kontekstu
- koji će utjecati na sinodski proces? (Još uvijek postojeća pandemija,
- opustošenost brojnih naših župa s obzirom na broj župljana, politička i društvena nestabilnost i neizvjesnost...).

- Na koje vidove sinodskog pitanja bismo se trebali usredotočiti – ako takvih ima – i zašto?

- Koji bi mogli biti vidovi sinodskog obraćenja na koji Duh Sveti poziva našu biskupiju?

Na ova pitanja će najprije tražiti odgovore biskup Ordinarij i članovi sinodalnog tima, kako bi se - već donekle „sažvakana“ materija - ponudila svima vama, u svim našim župnim i drugim zajednicama na daljnje zajedničko razmatranje, dakako sve uz pomoć Duha Svetoga, kojeg ćemo svi žarko zazivati svakodnevno u već ponuđenoj Molitvi za Sinodu.

Na temelju svih razgovora i međusobnih susreta u zajedničkoj molitvi i elaboriranju konkretne materije sinodskog puta u biskupiji tijekom **mjeseca studenog** valja nam prikupiti sav vaš materijal i do **mjeseca ožujka** održati dodatna zajednička savjetovanja naših biskupijskih tijela i dužnosnika – uključujući i plenarno zasjedanje.

Da zaključim:

Podsjetio sam vas najprije na naša zajednička nastojanja i događanja tijekom tri zadnja desetljeća: – na našu molitvu i na naš rad.

Želim još nadodati, s obzirom na ovaj naš najnoviji zajednički poduhvat – naš sinodski hod sljedeće:

U Crkvi su se uvijek događale određene dragocjene obnove ondje i onda gdje i kada se intenzivno slušalo i razmatralo Božju Riječ i žarko molilo; gdje i kada su se s ljubavlju i požrtvovnošću zajedničkim snagama činila djela ljubavi i milosrđa!

Dao Bog da tako milosno vrijeme za našu biskupiju bude i ovo vrijeme našeg zajedničkog sinodskog hoda!

✠ Franjo, *biskup*

NAŠA BISKUPIJSKA ZAJEDNICA U SINODALNOM PROCESU

Duhovno-pastoralni susret svećenika Banjolučke biskupije

Banja Luka, 17.11.2021.

- Aktualna problematika i izazov za cijelu, a i našu Mjesnu Crkvu;
- Što je sinodalnost?
- Što je cilj predstojeće 16. redovite Sinode biskupâ?
- Kako pospješiti glavne sadržaje sinode: zajed-

ništvo, sudjelovanje i poslanje – tijekom započetog sinodalnog hoda naše biskupijske zajednice?

Dragi brate u biskupskoj službi mons. Marko, draga braćo svećenici, dragi brate đakone, zahvaljujući Božjoj dobroti, a onda i svima Vama, mi smo, kao Mjesna Crkva u okviru naše Partikularne Crkve (Metropolije) započeli – u zajedništvu sa Svetim Ocem papom Franjom

i cijelom Katoličkom Crkvom, naš biskupijski sinodalni put, hod, kako je bilo predviđeno, 17. listopada o. g.

Tri dana, nakon toga, imali smo mogućnost u kontekstu održavanja našeg godišnjeg Sabora upoznati se po prvi put s problematikom i zadacima koji su vezani uz odredbu pape Franje, da se cijela Katolička Crkva, svi njezini članovi, što aktivnije uključe u upoznavanje i u davanje svoga doprinosa za 16. redovitu Sinodu biskupa cijelog svijeta, zakazanu za jesen 2023.

Nakon toga, kako je predviđeno dobivenim instrukcijama iz Rima, imenovan je sinodalni odbor od 20 članova, na čelu sa sinodalnim povjerenikom, biskupom i generalnim vikarom mons. Markom Semrenom. Održana je i konstituirajuća sjednica sinodalnog odbora, 10. studenog o. g.

Danas ćemo se svi, dodatno još malo konkretnije – i osobno – upoznati s nekim od – važnih za nas – informacija i naputaka koji bi nam trebali pomoći – svakom pojedinačno i svima nama zajedno – što bolje shvatiti i što srčanije prihvatiti poticaje Duha Svetoga, koji nam dolaze kroz ovu jedinstvenu molitvenu, pastoralno-liturgijsku i crveno-organizacijsku akciju, koju je inicirao sadašnji Kristov namjesnik za zemlji papa Franjo.

Drugi Vatikanski koncil je želio ostvariti u Crkvi jedan zaokret: od jedne – do tada – dominantno klerikalne Crkve k jednoj Crkvi, koja sebe shvaća kao Božji narod; od jedne Crkve – kao čuvarice, njegovateljice „dadilje“ k jednoj Crkvi u kojoj su svi članovi ujedno i aktivni sudionici.

Ipak, do danas se taj i takav zaokret nije u potpunosti ni izdaleka proveo u Crkvi, pa ni u našoj domaćoj.

Koncil je isticao „znakove vremena“ kao nešto što je važno da bude uvaženo. Ali, oni nisu nikakva nova objava, nego dobivanju svoje značnje u svjetlu već dogođene Božje objave.

Zacijelo je jedan od „znakova vremena“ i tema: Crkva kao *communio*, kao zajedništvo, kao živa zajednica. Ta je tema – na svoj način prisutna kao misao vodilja u svim koncilskim dokumentima, kao središnja i temeljna misao. Ekleziologija komunija – zajedništva zasniva se na Sv. Pismu, a u drevnoj je Crkvi bila – kao i u istočnim Crkvama sve do danas – vrlo cijenjena. – Treba odmah pojasniti da termin *com-*

munio nije jednoznačan, nego slojevit! Njega se redovito promatra na četiri razine:

- a) *Communio* kao zajedništvo života s Bogom;
- b) *Communio* kao udioništvo na Božjem životu po Riječi i sakramentima;
- c) Crkva kao *communio* – jedinstvo i
- d) Crkva kao *communio fidelium* – u sudioništvu i u suodgovornosti sviju.

Upravo ova zadnja razina: Crkva u sudioništvu i u suodgovornosti svih za papu Franju je vrlo važna za aktualnu zadaću Crkve, za današnju njezinu evangelizaciju svijeta.

Prije nego se upustimo u konkretno proučavanje papine nakane glede pripremanja Opće biskupske sinode o sinodalnosti Crkve, želim se kratko osvrnuti na nauk Koncila s obzirom na malo prije spomenutu razinu: Crkva u suodgovornosti i u sudioništvu svih.

Communio fidelium – zajedništvo svih vjernika načelno je utemeljeno u nauku o općem svećeništvu svih krštenika i ima svoje očitovanje u nauku Koncila poznatom kao *actiosa participatio* – djelatno sudjelovanje čitavog Božjeg naroda (SC 14). To se odnosi ne samo na liturgijska slavlja, nego na čitav život Crkve. Zato se nakon Koncila dogodilo – kao na jedva kojem drugom području – upravo na svim razinama života Crkve gibanje s obzirom na utemeljenje raznih tijela zajedničke odgovornosti, kao što su: župna vijeća, biskupijska vijeća, biskupijske sinode, biskupske sinode.

Moglo bi se, doista reći, da je zanimanje vjernika laika i njihova spremnost preuzeti odgovornost unutar crkvene zajednice možda i najvrjedniji i najvažniji doprinos, odn. rezultat dosadašnjeg posaborskog razdoblja. – Zato se s pravom može reći da ova *communio*-ekleziologija ujedno znači – kako u Crkvi ne smije biti aktivnih članova pored pasivnih; da ona okončava raniji model skrbničkog i servisnog pastoralala i teži prema subjektivitetu Crkve i svih članova u Crkvi.

Valja ovdje svakako spomenuti, kako se – u pojedinim zemljama, tijekom proteklih godina odn. desetljeća – već višekratno dogodilo da se upravo ovaj koncilski nauk i krivo shvaćao i u praksi krivo primjenjivao, tako što se Božji narod shvaćao u smislu političkog saveza naroda – a onda – sukladno tome tražilo demokratizaciju Crkve. – Bilo je i slučajeva da se narod – laike – tumačilo u smislu običnih, jednostav-

nih ljudi, za razliku od onoga sloja ljudi koji se naziva „visoko društvo“.

U koncilskom smislu Božji narod ne znači laike, odn. „crkvenu bazu“ za razliku ili čak u suprotnosti prema „službenoj Crkvi“ tj. hijerarhiji, nego znači organsku i ustrojenу cjelinu Crkve. Sv. Ciprijan je to formulirao ovim riječima: „Oko biskupa sabrani i svom pastiru pripadajući narod“. Vjera i nauk Crkve moraju se shvatiti u strogo uzajamnom odnosu. Isti je sveti biskup i mučenik dao tumačenje, kako se sinodalnost Crkve provodi u praksi: „Ništa bez biskupa, ništa bez svećeničkog vijeća, ništa bez konsenzusa Božjeg naroda“. – Na temelju takvog interpretiranja postaje očito da sinodalni i hijerarhijski princip u Crkvi nisu nikakve suprotnosti, nego se međusobno zahtijevaju i podržavaju.

Svima nam je uglavnom poznato da s ovom temom, odn. idejom Drugog vatikanskog koncila ima i određenih pa i ne malih poteškoća. To e odnosi osobito na neke zapadne zemlje, gdje je – uslijed krivog shvaćanja i pogrešnog smjera – došlo do određenih zabrinjavajućih procesa, pa i do gubitaka međusobne komunikacije. To je ne rijetko rezultiralo uznemiravanjem jedni drugih ili pak nezainteresiranošću, ond. indiferentizmom te na koncu i formalnim osobnim „istupom“ iz crkvene zajednice.

Stoga se nameće – kao jedna od prvih zadaća crkvene službe i njezina služenja jedinstvu Crkve – ponovno uspostavljanje dijaloga i međusobnog komuniciranja i s time ujedno unošenje na što argumentiraniji način obvezujućeg nauka Crkve u proces unutarcrkvene komunikacije i tako da se izgrađuje *communio* i *communicatio fidelium*.

Crkva se danas – i ona po cijelom svijetu i na europskom kontinentu, ali i naša domovinska – nalazi pred velikom zadaćom izlaska iz dosadašnjih i današnjih oblika u buduće oblike.

To je ovaj aktualni sinodalni put! Taj put nije put k reformi, nego je put reforme, obnove.

Valja nam pri tome imati pred očima četiri vrlo važna „stupa“! To su: jedinstvo (jedna), svetost (sveta), apostolstvo (apostolska) i katolicitet (katolička) Crkva. To sve četvero treba svakako, neupitno, držati i sačuvati. Slabljenje bilo kojeg od ova četiri „stupa“ slabi ujedno i identitet Crkve.

Zajednica vjernika, koja bi prestala težiti prema katolicitetu, prema svojoj univerzalnoj

otvorenosti, izgubila bi svoj kršćanski identitet i svoju kršćansku vjerodostojnost!

Među bitne oznake Crkve spada svakako i jedinstvo, i to jedinstvo shvaćeno kao organsko jedinstvo u različitosti.

Također spada i svetost u smislu jedne posvećenosti Bogu i odvojenosti za Boga!

Također spada i apostolicitet kao vjernost apostolskom pokladu i poslanju.

I konačno, spada i katolicitet kao univerzalnost, otvorenost.

Mi, kao Crkva, trebamo se čuvati napasti da kršćanstvo ideologiziramo i tako onda Crkvu unakazimo, iskrivimo. Iskrivljavanje se može događati našom željom za triumfalizmom iz kojega onda izrasta klerikalizam.

Time mi, zapravo, koji smo Svetim redom pozvani da u Crkvi u poniznosti služimo svima i općem dobru, pretvaramo se u neku vladajuću klasu, u neku posvećenu „crkvenu vladu“, koja sebi prisvaja monopol na istinu. – Toj napasti trebamo suprotstaviti samosvijest Crkve, koja se usredotočuje na samodarivanje u korist zajedničkog dobra.

Vjerujem da nam je svima jasno, kako nitko od nas ne može željeti mrtvu, nego živu Crkvu. Zato je i zadaća, od koje nitko od nas i nitko u Crkvi nema pravo odustati, izgradnja živih i istinski crkvenih zajednica i izgradnja zajedništva svećenikâ i laikâ.

Donedavni dugogodišnji komunistički sustav vlasti, koji je vladao i na području naše biskupije i metropolije ostavio je, kako smo i mi – još uvijek – svjedoci, određene negativne tragove, koji i danas predstavljaju u mnogim našim, osobito devastiranim istrijebljenim župnim zajednicama – ne mali problem oko poželjne i potrebne eklezijalne, svjesno crkvene suradnje između svećenika i vjernika laika, između župnika i župljana.

Nama, starijima je još uvijek dobro u sjećanju kako su komunističke vlasti deklarativno prepuštale vjeru privatnosti – „to je privatna stvar“ a ne javna; zabranjivale su – ne rijetko – javno očitovanje, i pogotovu su otežavale pa i zabranjivale organizirani rad s laicima, osobito s mladima. – Meni je osobno, 1987. nakon moga povratka s Biskupske sinode o laicima iz Rima, tadašnji sekretar (ministar) za odnose s vjerskim zajednicama odlučno saopćio da država nikada neće dozvoliti bilo kakve organizi-

rane akcije podučavanja ili angažiranja laika, nikakve karitativne akcije, nikakvo osnivanje dječjih vrtića ili staračkih domova. Osobno sam također bio svjedok kao i svi Vi, stariji, da su ne rijetko, osobito intelektualci bili zlostavljani pa i proganjani – ako su se javno deklarirali kao katolici.

Jednako tako su na početku ratnih zbivanja u zemlji „prvi su ovdje bili na udaru članovi ŽPV-a, članovi pjevačkih zborova, ond. poznati „misari“ u župama. Njih se prve zlostavljalo, i tražilo da napuste svoje domove i župe.

Ne treba čuditi da se u takvom ozračju kod ne malog broja vjernika laika – tj. krštenih članova naših župâ oblikovala svojevrsna krypto-pripadnost Crkvi, odn. određena distanca, koja je rezultirala – između ostalog – potajnim vjenčanjima, krštenjima djece, skrovitim slavljenjem blagdana i dr.

Tako je stanje pogodovalo da mi, svećenici – htjeli to ili ne htjeli – postanemo u njihovim, tj. u očima župljana i u svojim vlastitim nekakva vrsta „profesionalnim vjernicima“; – koji smo sve sami u Crkvi obavljali, bez veće suradnje s laicima, odn. našim župljanima. A laici su vrlo često bili navikli na određenu svoju pripadnost Crkvi bez osobne suodgovornosti i obveze na suradnju sa župnikom, odn. drugim župljanima.

To je sve stvorilo – obostrano – određeni mentalitet, koji zadaje – sve do danas – ozbiljne poteškoće u nastojanju oko obnove u duhu Drugog vatikanskog koncila, i prave istinske *communio* i *communicatio* između klera, svećenika i vjernika laika – pa i u pojedinim – u međuvremenu odavno osnovanim – crkvenim tijelima, posebno u župnim pastoralnim i ekonomskim vijećima. Svaki od Vas župnika najbolje znade kako Vam funkcionira Vaše ŽPV-e i ŽEV-e; da li ono postoji više-manje formalno ili ima ozbiljnije značenje za konkretni život u župi. Prema Vašim izvješćima, koja šaljete u Ordinarijat, ima se dojam da, nažalost, većina od Vas ni ne održavate obvezne sjednice sa svojim vijećnicima!?

U novonastaloj, poratnoj, društvenoj stvarnosti na području naše biskupije (slično kao i cijele naše zemlje), uslijed dugogodišnje preokupiranosti velikog dijela naših svećenika materijalnom obnovom porušenih crkvenih zdanja, te karitativnim i socijalnim zbrinjavanjem preostalog „satrvenog“ i od političara ostavljenog pučanstva, nije se, nažalost, pristupilo sustav-

noj izobrazbi našeg laikata; često ni onih naših „službeno“ najbližih suradnika u vijećima, molitvenim zajednicama ili karitativnim udrugama, pa čak ni daljnjoj izobrazbi naših vjeroučitelja po školama. Bilo je i časnih primjera među našim svećenicima, odn. župnicima, i Vi sami znadete tko su ti i što su sve poduzimali u okviru svojih nadležnosti i mogućnosti – po svojim župnim zajednicama.

Vjerujem da ste mnogi uočili također i jednu određenu tendenciju određenog broja vjernika laika u svojim župnim, odn. crkvenim tijelima, koji su imali želju postupati i donositi odluke na način i u duhu koji je – inače – svojstven određenim političkim udrugama odn. tijelima demokratskog društva. Taj fenomen, takva pojava traži od nas, pastira, dodatan rad oko izgradnje vjerničke svijesti o *communio* i o *communicatio* – u izvornom eklezijalnom smislu. – Svakako nam valja poraditi da se svim takvim članovima naših crkvenih tijela i crkvenih udruga pomogne da se ne zatvaraju u neke svoje vlastite, uskogrudne krugove, distancirajući se od drugih članova župne zajednice, i da se ne povlače od svoje odgovornosti iz procesâ oblikovanja javnog mnijenja, osobito kad se radi o zanimanju za jasne moralne stavove u pojedinim društvenim pitanjima.

Upravo zbog svega ovog iznesenog, a koje – barem donekle, ako ne iscrpno – ocrtava našu crkvenu i pastoralnu stvarnost, smatram potrebnim da zajednički promišljamo – zauzetije nego do sada – o aktualnoj potrebi – a na što nas potiče i ovaj sinodalni put, koji smo započeli – da pozovemo najprije sami sebe, a onda i naše župljane i župljanke na odvažnost za potrebne i opravdane promjene u našem razmišljanju, ponašanju i djelovanju.

Dobro znademo, da je Bog, u kojega vjerujemo i kojega – po njegovom nalogu – propovijedamo – Bog ne samo prošlosti, povijesti, nego i budućnosti. To znači da bismo mi morali biti u stanju odlučno napraviti konkretni otklon od određene prakse, koja se može ne rijetko označiti riječima poslovice „pleti kotac kao otac“. Bog treba ljude koji će svoj pogled usmjeravati ne samo nazad nego prvenstveno naprijed i koji će biti spremni i otvoreni za Božja iznenađenja!

Ne mora značiti da je sve ono što je u našoj crkvenoj i vjerskoj praksi važilo u proteklim vremenima, a što je bilo uvjetovano duhom i okolnostima tadašnjeg vremena, samo po sebi

i bolje nego ono, na što nas mogu dovesti današnje potrebe i mogućnosti. – Naša dužnost nije da ljubomorno čuvamo pepeo nekadašnje vatre, nego da održavamo i podstičemo plamen kod današnje vatre! – Zato nije dovoljno da se pojmovi, koji označavaju sadržaj kršćanske vjere i poklad crkvenog nauka samo ponavljaju iz generacije u generaciju i da se liturgijski obredi obavljaju – više-manje propisno. Mnogo je važnije uočiti da se sadržaj naše, kršćanske vjere učini što razumljivijim našim suvremenima. Treba nam se truditi dragocjeno blago naše vjere uvijek iznova tako tumačiti, prakticirati i posredovati, da što veći broj naših suvremenika prepozna na temelju čega oni mogu pravilno osmisliti svoj život i čemu se oni smiju nadati.

Mi kao svjesni članovi Crkve, koja je ispunjena nadom, morali bismo pronaći nove prikladne i pouzdane putove, kako bismo – združeni s Kristom – mi bili za današnji svijet „Lumen gentium“ i „Gaudium et spes“. Zato je nužan svojevrsni „egzodus“, – izlazak iz sigurnosti naših crkvenih zdanja, naših crkvenih „mje-hura“ i getâ, odn. naše dosadašnje – ne rijetke – izoliranosti među ljude, među naše suvremenike, naše župljane, naše sugrađane! – To znači, da trebamo biti spremni i kadri priznati sebi samima da se ti drugi pored nas, ne samo ne

nalaze „na rubu“ na „periferiji“, nego da se oni nalaze u svome vlasatom životnom centru; da oni ne samo trebaju našu pomoć, nego, da oni nama mogu pomoći; da oni ne samo imaju uši za slušanje za ono što im evnt. mi govorimo, nego da imaju također i usta, kojima mogu nas osloviti, a moguće i da imaju i nešto važno za nas nama priopćiti!

U ovom kontekstu valja nam sebi postaviti pitanje: ne bismo li se i mi – pojedinačno i zajednički, - kao članovi Crkve ali i društva u našoj zemlji, našoj životnoj sredini – trebali više i odlučnije zauzeti za sve vrste obespravljenih naših vjernika i naših drugih sugrađana; i postaviti se odlučnije protiv svakog daljnjeg ekskluzivnog ponašanja pojedinaca ili grupa – tko god to bio i gdje god se to u našoj sredini događalo?!

Vjerujem kako smo svjesni, da se najčešće pod plaštem zakona jačega, moćnijega i glasnijega, javno ali pogubno – ubrizgava u mnoge glave i mnoga srca naših vjernika i sugrađana, naših suvremenika, jedan otrovni virus, a što je ujedno atak, napad na njihovo dostojanstvo kao bogolikih stvorenja, a to znači da je to napad na samoga Boga. A naša je sveta dužnost biti beskompromisno i trajno u službi obrane Božje časti i čovjekova dostojanstva! ■

POZDRAV SUDIONICIMA OKRUGLOG STOLA (14.12.2021.)

Okrugli stol:

Europska zvijezda mira u Banjoj Luci –
26 godina nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma

Banja Luka, 14.12.2021.

*Europa može opstojati samo kao rezultat
dugih i mukotrpnih naprezanja
oko očuvanja autentičnih svojih vrednota,
čiji je temelj – u srce svakog čovjeka upisan –
opći moralni zakon!*

Poštovani i dragi paneuropejci,
dragi prijatelji,

zahvalan sam dobrom Bogu i sretan sam što Vas, pristigle iz više europskih zemalja – i Vas, moje domaće sugrađane – mogu pozdraviti i zaželiti Vam srdačnu dobrodošlicu na ovaj Okrugli stol s povodom: 26.-obljetnica potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma u Parizu.

1. Kao domaćin, uzimam si pravo posebno pozdraviti i izraziti iskrenu dobrodošlicu osobno:

- Vama cijenjeni i dragi prijatelju, gospodine Elaine Terrenoire, predsjedniče Međunarodne Paneuropske unije, dugogodišnji članu francuskog i europskog parlamenta, članu kuratorija našeg Europskog centra Marija Zvijezda;

- Vama, dragi prijatelju, akademiče Pavo Barišiću, generalni tajniče Međunarodne PEU i predstavniče Hrvatske PEU, također dragocjeni članu kuratorija Europskog centra;

- Vama, dragi prijatelju, dugogodišnji dobročinitelju Andrease Raabe, vjerni i dragocjeni suradniče i tajniče kuratorija Europskog centra;

- Tebi, dragi subrate i prijatelju prof. em. Franjo Topiću, počasni predsjedniče PEU- BiH i počasni predsjedniče HKD „Napredak“, također članu našeg kuratorija;

- Vama, poštovani gospodine prof. em. Mio-

draže Živanoviću, podpredsjedniče PEU-BiH;

- Vama, dragi prijatelju, gospodine Vanja Gavran, zamjenice generalnog tajnika Međunarodne PEU, moderatoru ovog Okruglog stola;

- Vama, gospođo Marianne Berecz, predstavnice Visokog predstavnika u našem gradu;

- Vama, poštovana gospođo Stella Arneri, ravnateljice Uprave za teritorijalnu suradnju, osobna izaslanice ministrice regionalnog razvoja i fondova Europske Unije u Vladi RH, izuzetno važne za daljnju budućnost našeg Europskog centra;

- Vama, poštovani gospodine prof. Zorane Piličiću, generalni konzule RH u našem gradu;

- Vama, vrlo cijenjeni prof. Murisu efendijo Spahiću, direktore medrese i izaslanice banjolučkog muftije, prof. Nusreta ef. Abdibegovića;

Također izražavam iskrenu dobrodošlicu i svima Vama, drugim nazočnima na ovom Okruglom stolu s povodom, koji ste se – u ime organizacije ili institucije koju predstavljate ili u svoje osobno ime, odazvali našem pozivu, spremni da aktivno sudjelujete u diskusiji koja je predviđena nakon uvodnih izlaganja.

Dugujem iskrenu zahvalnosti svima Vama, cijenjenim predstavnicima domaćih medija, kao i svima onima u zemlji i inozemstvu, koji ćete objaviti vijest – i Priopćenje s ovoga – u ovom času – svakako znakovitog skupa.

2. Europski centar za mir i suradnju u Kući susreta Marija Zvijezda, utemeljen je na stoljeće i pol građenoj podlozi vjerodostojnog i neumornog ljudskog zalaganja oko afirmiranja bogolikosti čovjeka u ovdašnjem životnom okruženju u velezaslužnoj crkvenoj ustanovi – opatiji „Marija Zvijezda“ – u kojoj su živjeli, molili i nesebično radili redovnici trapisti, pristigli iz 16 europskih zemalja – za opće dobro stanovnika ovog kraja i regije. Centar želi svojim programom i ponudom pružiti utješno i smirujuće svjetlo i ozračje utemeljene nove nade i optimizma sadašnjoj i budućim generacijama žitelja, ne samo ovoga banjolučkog kraja nego i cijele jugoistočne Europe.

Ovaj i ovakav centar je – po mome dubokom uvjerenju – djelo Božje Providnosti, dobre te skrbi – naspram još uvijek trajućim i na našem horizontu uočljivim novim prijetecim valovima egoizma, isključivosti, oholosti, bezobzirnosti i preziranja dostojanstva – kako čovjeka poje-

dinca tako i ovdašnjih etničkih i vjerskih zajednica, a koji nimalo bezazleno sve više zapljuskuju brojne živote i sudbine ovdašnjih ljudi pa i cijelih zajednica!

3. Božjom dobrotom ova „Zvijezda mira“ provirivala je i sjala i kroz tmurne i grmljavinske oblake tijekom nedavnog izuzetno uzburkanog vremena ratne drame i pustošenja u ovoj zemlji i u ovom gradu. Ona je nama i brojnim ovdašnjim stanovnicima ulijevala snagu i učvršćivala odlučnost da se uporno i dosljedno – godinama – zauzimamo za praštanje, pomirenje i mir i to pravedni mir, kakav je potreban svakom ljudskom biću, svakom narodu, svakoj zajednici i svakom kraju, gdje žive ljudi.

Takvo naše životno opredjeljenje i naš odlučan i dosljedan miroljubivi stav – spasio je – kako se u stvarnosti i pokazalo – mnoge ljudske živote, oko nas od njihova totalnog „brodoloma“ i nestajanja s pučine postojanja, i ujedno bio signal svim dobrohotnim i plemenitim istomišljenicima – također i iz drugih dijelova našeg europskog kontinenta, da nam u našim nastojanjima učinkovito priteknu u pomoć. Među prvima takvim bili su članovi Međunarodne Paneuropske Unije i članovi nekih nacionalnih Paneuropskih unija.

Osobito dragocjena – i po mnogo čemu – jedinstvena pomoć dolazila nam je od istinskog, svjetski poznatog i priznatog Bogoljupca i Čovjekoljupca, neumornog mirotvorca, velikog i svetog pape Ivana Pavla II. Ta njegova pomoć i briga za uspjeh konstruktivnih i miroljubivih naših nastojanja kulminirala je njegovim osobnim dvama dolascima u našu zemlju i u ovaj grad. On nas je tim prigodama – pred cijelim svijetom – izriekom podržao u našim dosljednim nastojanjima oko prakticiranja praštanja, izgradnje pomirenja i pravedna mira, oko istinske solidarnosti među različitim narodima, vjerama i kulturama u ovoj zemlji i cijeloj regiji jugoistočne Europe; u nastojanjima oko poštovanja različitih mišljenja i osjećaja, u izgradnji iskrenog dijaloga i kulture međusobnog susretanja i civilizacije ljubavi.

Sve to treba služiti građenju i učvršćivanju trajnog, pravednog mira i svekolikog napretka naše zemlje, a što je veoma potrebno svim njezinim stanovnicima, kao i stanovnicima zemalja u našem okruženju. To je moja žarka želja, kao i svih onih – iz bliza i iz daleka – iz brojnih

europskih zemalja, koji me u ostvarivanju te želje podupiru. Hvala im svima!

4. Današnji Vaš boravak među nama, vrlo cijenjeni prijatelji mira i promicatelji suradnje među europskim narodima, osobito Vas, vodećih osoba iz značajne i na europskom kontinentu utjecajne stoljetne, društveno-političke Međunarodne Paneuropske unije, jasan je znak i dokaz Vaše vjerodostojnosti u odlučnom nastojanju oko afirmiranja i promoviranja nezaobilaznih vrijednosti za izgradnju cijelog europskog kontinenta – po mjeri njezinih dvomilenijskih korijena: međusobnog pomirenja europskih lju-

di i naroda; izmirenja europskih ljudi sa stvorenim svijetom, i također, a što je osobito važno – pa i presudno – pomirenja europskog čovjeka sa samim sobom, kao bogolikim stvorenjem.

Hvala Vam svima, što ste spremni i ubuduće u okviru svojih mogućnosti, pomagati da dragocjeni i smirujući sjaj Europskog centra za mir i suradnju u Kući susreta Marija Zvijezda – ne zakriju neki mogući novi tmurni oblaci nepravde, nemirā i nesreća za ovdašnje ljude i narode!

Franjo Komarica
biskup banjolučki

NAGOVOR NA 1. SJEDNICI ODBORA ZA SINODALNI PUT (10.11.2021.)

Himan Duhu Svetom – pjevaju svi zajedno

Dragi brate u biskupskoj službi mons. Marko,
draga braćo svećenici i redovnici,
drage sestre redovnice,
dragi Kristovi vjernici laici,
dragi članovi Biskupijskog Odbora za sinodalni put!

Duh Sveti nas je danas sabrao ovdje u središtu naše Mjesne Crkve, naše biskupije. Došli ste sa svih strana naše prostrane biskupije, kao imenovani članovi Odbora za aktualni sinodalni put, koji je započela – u zajedništvu s cijelom Katoličkom Crkvom i naša Mjesna Crkva prije nešto više od tri tjedna (17.10.2021.).

Od srca Vam zahvaljujem za Vaš trud i za Vašu ljubav prema Kristu, Spasitelju našem i cijelog ljudskog roda, za ljubav prema njegovoj Crkvi na području naše biskupije, a i prema svojoj osobnoj ulozi koju Vam je dobri Bog dodijelio u Kristovoj Crkvi.

Na početku ovog današnjeg našeg zborovanja, želim Vas podsjetiti na znakovite i sadržaje riječi službenih liturgijskih molitava, koje Crkva – kao zajednica – od Boga izabраниh ljudi, - upućuje Trojednom Bogu.

Prva je molitva – Zborna molitva – iz liturgijskog obrasca uz blagdan posvete Crkve. Ona glasi: „Bože, ti si htio da se tvoj narod zove Crkva. Daj da ova (tj. konkretna) zajednica, u tvoje ime okupljena, tebe štuje i ljubi, za tobom ide i pod tvojim vodstvom stigne k nebeskim obećanima.“

Druga je molitva također Zborna molitva iz liturgijskog obrasca za „Mjesnu Crkvu“ tj. za

biskupijsku zajednicu. Ona glasi: „Bože, u mjesnim Crkvama širom svijeta postaje vidljiva jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. Daj svome narodu da bude sjedinjen sa svojim biskupom, a po evanđelju i euharistiji sabran u Duhu Svetom te predstavlja svu zajednicu tvoга naroda na zemlji kao znak Kristove prisutnosti u svijetu.“

Riječi, odn. sadržaj riječi ovih dviju molitava čini mi se vrlo prikladnima, kao uvod u naše zajedničko promišljanje o aktualnoj zadaći, koju je nedavno sadašnji papa Franjo dao svim članovima Katoličke Crkve, pa tako i nama, sazivajući za godinu 2023. 16. redovitu svjetsku Biskupsku sinodu.

Kao ni za jednu dosadašnju Biskupsku sinodu – bilo na svjetskoj, kontinentalnoj ili regionalnoj razini, – za ovu sinodu, papa je pozvao sve biskupije svijeta, sve župne zajednice, sve redovničke zajednice, sve molitvene zajednice, sve duhovne odn. laičke pokrete da se što aktivnije i u što većem broju uključe u zajedničku molitvu i u što konstruktivnije zajedničko promišljanje, dogovaranje i konkretno zauzimanje glede uočavanja, ispravljanja, ozdravljenja i ojačavanja svih bolni i oštećenih udova Kristovo mističnog tijela, tj. Crkve i crkvene zajednice kojoj pripadaju i s kojom zajedno koračaju u hodočasničkoj povorci spašenika, kroz vrijeme prema sretnoj vječnosti.

Većini nas je dobro poznato da smo kao ni jedna druga biskupijska zajednica u cijeloj Europi tijekom protekla dva i pol desetljeća, bili prisiljeni popravljati odn. nanovo graditi ogroman broj porušenih crkvenih zgrada.

Te crkvene zgrade, osobito naše obnovljene crkve bile su za naše dramatično fizički – zbog progona – smanjene župne zajednice, dragocjena potpora našoj kršćanskoj nadi, našoj postojanosti u očuvanju našeg kršćanskog, katoličkog identiteta, našoj želji da u svome životnom okruženju što više doprinesemo proslavi Božjeg imena, izgradnji i učvršćenju Kristova kraljevstva i pomaganju našim bližnjima, našim sugrađanima i suvremenici, oko ispravnog osmišljavanja njihova vremenitog života i spremanja za vječni život.

Trebamo dobro znati sljedeće: Sve crkve i sve crkvene građevine imaju svoje značenje i opravdanje unutar jedne kršćanske zajednice, konkretno jedne župe, jednog sela, jedne redovničke zajednice, samo onda ukoliko one pomažu da se izgrađuje, učvršćuje i održava živi Božji hram, živo „kamenje“, tj. živa zajednica dotičnih krštenih vjernika.

Ova nas tvrdnja potiče na daljnje, logično razmišljanje. Crkva, kao zajednica Isusovih učenika nije još onako kako treba živa, djelatna i vjerodostojna u nekoj zemlji, ako su izgrađene nužne crkvene zgrade za vjerske potrebe vjernika, niti onda, kada je uspostavljena potrebna crkvena organizacija: biskup, župnici, katehete, samostani i dr. – Također slično vrijedi i za neki drugi kraj i neku drugu zemlju ili narod, da tu crkva ne mora biti pravo učinkovita i plodna – samo zato – što su u toj zemlji i u tom narodu, velike prekrasne crkve izgrađene u prijašnjim stoljećima, a koje se sada, uz pomoć državne potpore, nastoji očuvati kao vrijedne spomenike jedne snažne kršćanske, katoličke prošlosti.

Jedan duhovni pisac (sv. Cezarije iz Arlesa) i ovako je napisao: „Prije nego nas je Krist otкупio, bili smo stan davala; poslije zaslužismo biti Božja kuća: Bog se naime udostojao da od nas učini svoj dom.“ Istinski „Božji hram“, tj. mjesto Božje nazočnosti među nama na zemlji, može se stoga naći samo ondje gdje kršćani, tj. svi oni koji svjesno žive plodove svoga krštenja i potvrde, krizme, i u pouzdanju u Isusa Krista svoju vjeru djelima pokazuju. – Da li se oni potajno okupljaju u stanu nekoga od njih, ili svoja bogoslužja slave pod vedrim nebom, kao što je to bilo slučaj u ratu i poraću u brojnim našim opustošenim i porušenim župama, ili u nekom improviziranom prostoru, ili pak u novosagrađenim još ne blagoslovljenim ili blagoslovljenim

objektima, odn. crkvama ili kapelicama, - sve to je zapravo drugorazredno, odn. manje važno.

Ne rijetko smo zadnjih 24 poratnih godina bili u prilici da se bavimo skupljanjem potrebnog novca za ponovnu izgradnju porušenih crkava odn. crkvenih objekata. Popisivali smo imena darovatelja i sumu novca koju je tko dao za gradnju. I tu smo se mogli osvjedočiti o brojim različitim ponašanjima samih župljana, prema njihovoj obvezi da svatko sudjeluje – u okviru svojih materijalnih ili fizičkih mogućnosti – u zajedničkom poduhvatu, odn. zadatku.

Ali još važniji je zadatak, za svakog člana jedne konkretne zajednice – župne, biskupijske, redovničke – njegova angažiranost oko što bolje izgradnje, što većeg učvršćenja i što plodonosnijih djela življene vjere – najprije osobne, a onda i svojih najbližih, prvenstveno drugih Kristovih učenika – članova iste, Kristove Crkve.

Jedan od brojnih papâ, proglašenim svecima, a koji ima i rijedak naziv „Veliki“ – papa Leon Veliki, koji je upravljao cijelom Crkvom – cijelim kršćanstvom u 2. polovni 5. stoljeća (danas je njegov spomendan!), zapisao je ovo u jednoj od svojih poslanica vjernicima: „Mi nosimo s velikom brigom odgovornost za sve i sa svima, uzimajući udjela u obnašanju službe svakog pojedinog; jer od svaodakle – od svih stana svijeta utječu se ljudi kod katedre sv. Petra, apostola i svi očekuju od rimskog biskupa ljubav prema cijeloj Crkvi, kako je to apostolu Petru od samoga Krista Gospodina preporučeno, odn. dano u zadatak.“

Današnja situacija u Crkvi i u svijetu i želja sadašnjeg pape Franje

Jedna od najnovijih želja koje je sadanji papa Franjo, nasljednik sv. apostola Petra i pape sv. Leona Velikog, jest i način njegova uključivanja cijele Crkve, svih njenih članova u konstruktivno rješavanje današnjih brojnih problema, izazova i poteškoća s kojima se susreću vjernici u svojim župnim, redovničkim ili biskupijskim zajednicama, ali i toliki drugi ljudi koji se – zajedno s članovima Crkve nalaze u bremenitim političim ekonomskim socijalnim, društvenim ili kulturološkim životnim situacijama.

Svojim pozivom svima nama, članovima Katoličke Crkve, papa Franjo želi uključiti „crkvenu bazu“ – u svim – pa i najmanjim zajednicama, da se svaki član te „baze“ osjeća osobno

pozvan od pape, kao Kristovog namjesnika na zemlji – upitati samoga sebe: živim li ja vjerodostojno svoj kršćanski identitet, svoje kršćansko poslanje – bez obzira kojem crkvenom staležu pripadao: laičkom, staležu Bogu posvećenih osoba ili zaređenih crkvenih službenika?!

Svi smo mi, kao članovi Crkve, prvenstveno pozvani na osobno, temeljito i sveobuhvatno obraćanje od mogućih dosadašnjih uskogrudnih, sebičnih ili kratkovidnih pogleda na nas same i na naš životni okoliš. Valja nam se jasnije i odlučnije usredotočiti na osobu Isusa Krista, na njegove riječi i na njegovo ponašanje, njegove odnose prema nebeskom Ocu i prema ljudima – ne samo onim od njega izabranima, nego i svim drugim svojim sunarodnjacima i suvremenicima. – Isus je svojim utjelovljenjem i svojim načinom življenja među ljudima svima nama ostavio jedinstveni primjer, uzorak življenja kako se to sviđa nebeskom Ocu.

Pozivanjem u zajedništvo, on je svoje apostole i druge svoje učenike želio ujediniti međusobno – ne bilo kakvim interesnim vezama, nego vezom i snagom Duha Svetoga, tj. Božje ljubavi i milosrđa.

Tu Isusovu nakanu s njegovim učenicima svih vremena i svih podneblja – valja i nama današnjim članovima njegove Crkve na području naše biskupije shvatiti najozbiljnije i najsavjesnije provoditi u praksi. Trebamo se doista truditi biti zajedno Crkva i tu živu Crkvu zajedno izgrađivati. To želi i papa Franjo, kada nas sve poziva na zajednički hod sinodalnim putem kroz idućih 7-8 mjeseci u našim župnim i redovničkim zajednicama – međusobno razgovarajući, slušajući jedni druge i učeći jedni od drugih.

Ova 1. faza sinodalnog puta, tj. pripreme na svjetsku sinodu biskupa 2023. vrlo je važna osobito za našu biskupiju pa i zemlju. Druga faza će biti usredotočena na situaciju na europskom kontinentu i doprinos naše biskupije odn. naše domovinske Crkve u Bosni i Hercegovini vjerodostojnosti i kvaliteti kršćanskog življenja na cijelom kontinentu. Treća faza će biti zasjedanje odn. rad predstavnika Biskupskih konferencija iz cijelog svijeta u Rimu u jesen 2023. g. na već sazvanoj 15. redovitoj svjetskoj Biskupskoj sinodi.

Koja je naša konkretna zadaća?

Svi su biskupi svijeta dobili konkretne zajedničke upute od Svete Stolica glede potrebnog

puta koji nam valja obaviti – svatko na području svoje biskupije i s ljudima i mogućnostima koje nam – konkretno – stoje na raspolaganju.

Papa nas potiče da osobno, a onda i zajednički – u svojim sredinama – obiteljskim, redovničkim, župnim, svećeničkim porazgovaramo – smireno, utemeljeno, dokumentirano – što mislimo da se treba promijeniti na bolje u našim crkvenim sredinama – i kad je u pitanju međusobni odnos nas, članova Crkve, kao i naš odnos i naše ponašanje prema drugim ljudima oko nas, koji nisu članovi naše Crkve.

Valja nam imati uvijek na pameti Isusove riječi njegovim učenicima, tj. nama, članovima njegove Crkve: „Pođite po svem svijetu, propovijedajte Evanđelje svim ljudima i učinite od svih naroda moje učenike“. To znači da mi, kao Crkva i postojimo da bismo evangelizirali, da bismo bili sposobni što vjerodostojnije svjedočiti sadržaj Kristova evanđelja, posebice onima koji žive na duhovnim, društvenim, gospodarskim, političkim, zemljopisnim ili pak egzistencijalnim rubovima društva, odn. našeg svijeta. – Ovaj naš sinodalni put je prava prilika da se mi, kao članovi Crkve Kristove – uz pomoć molitve, slušanja jedni drugih, zajedničkog analiziranja, razgovaranja i razlučivanja – što bolje i više osposobimo za što plodonosniji način ispunjavati svoje poslanje u ovoj današnjoj našoj životnoj sredini, u kojoj smo ostali kao svojevrsan kvasac u službi izgradnje i širenja Božjeg kraljevstva.

Ova, dakle, nakana pape Franje, da malo više nego do sada pred Biskupske sinode „zatalasa“ cijelu crkvenu „bazu“, cijelu zajednicu Crkve, treba polučiti svijest odgovornosti, da svatko od nas u svojoj službi, u svome staležu u Crkvi treba ostvariti svoje poslanje u Crkvi i u ime Crkve u svom životnom okruženju.

Tko, što, kako, s kime, s čime, dokle?

Najdogovorniji za ovaj sinodalni put u jednoj Mjesnoj Crkvi, biskupiji je domaći biskup ordinarij, kao pastir i upravitelj mjesne Crkve.

A bi se njemu pomoglo što bolje obaviti svoju vrlo važnu ulogu u sinodalnom procesu, on treba imenovati povjerenike ili tim u svojoj biskupiji za odvijanje rada na razini cijele biskupije.

Vi, ovdje danas nazočni, sačinjavate taj predviđeni tim. Između vas će jedan biti biskupov povjerenik za sinodalni hod naše biskupije. On treba moći komunicirati s koordinatorima u

dekanatima (dekanima), a ovi će koordinirati sa župnicima, dajući im određene naputke i slušajući njihova razmišljanja, odn. eho iz sva-ke od župnih (molitvenih i drugih) zajednica.

Trebali bismo upravo na sastancima ovog tima, odn. odbora zajedno razmotriti na koji način, pomoću kojih sredstava i u kojim obli-cima možemo na terenu, po našim župama (i filijalama) – u sadašnjem vremenu aktualne pandemije – okupljati naše župljane da ih upo-znamo o ovoj papinoj nakani glede cijele Crkve – o njihovom mišljenju glede mogućeg poprav-ljanja vjerničkog zauzetog života – i pojedinač-no i zajednički – u korist duhovnog i općeg do-bra članova Crkve i svih drugih ljudi.

Valja nam razmisliti kako – osobito među mlađom populacijom – obavljati razgovore i konzultacije online; te kako upoznavati što veći broj župljana putem mrežne stranice župe (ili dekanata). Da li uspostaviti i mrežnu stra-nicu sinodalnog puta (odn. stavljati određene važne priloge s područja naših župa i njihova sinodalnog hoda na postojeću stranicu naše biskupije?)

Glede glavnih pitanja o kojima bi se trebalo razgovarati na formalnim i neformalnim sa-stancima valja imati na umu temeljno pitanje: Sinodalna Crkva, naviještajući evanđelje, kroči zajedno. Kako se taj zajednički hod ostvaruje danas u našoj biskupiji? Na koje korake poziva

Duh Sveti mene, odn. nas, da bismo rasli u svo-jem zajedničkom hodu?

Pri traženju odgovora na ovo temeljno pita-nje trebamo imati na umu, kako smo pozvani prisjetiti se svojih iskustava s obzirom na ovo pitanje u našoj biskupiji. Kakve su nam radosti u sjećanju ostale s obzirom na zajedništvo, na međusobnu solidarnost i međusobno dijeljenje dobra i zla? A kakve su nam poteškoće i pre-preke, kakve rane su nam ostale u sjećanju i kako se s tim svime danas „nosimo“?

Što nam pri tome svemu sugerira Duh Sveti, što on traži od nas? – Koji se novi putevi – uz pomoć Duha Svetoga otvaraju za nas, članove naše biskupijske zajednice?

Valja nam učiti (iako smo svi školovani) kako jedni druge pozorno slušati i kako se jedni dru-gima obraćati. Također učiti dijeliti još više od-govornosti za zajedničko poslanje, te za prakti-ciranje iskrenog dijaloga unutar naših župnih i drugih zajednica, uz ustrajnost i strpljivost.

Konačno, da zaključim: sinodalna Crkva – tj. i mi u našoj biskupiji danas – jest sudjelujuća i suodgovorna Crkva, u kojoj i crkveni autori-tet (biskup, župnik) a i vjernik laik u timskom radu i u suodgovornosti ostvaruje u praksi svo-je kršćansko poslanje.

Učinimo uz pomoć Duha Svetog i zagovora Presvete Djevice Marije, Majke Crkve, ono što možemo! Ne manje od toga. ■

ORDINARIJEVA KRONIKA U 2021.

Siječanj

1. Biskup je tradicionalno, predvodio koncele-brirano misno slavlje u župi Marija Zvijez-da, uz blagdan BDM Bogorodice.
3. Na poticaj biskupa Franje u nedjelju se na svim misama u biskupiji molilo za sve žr-tve potresa u Sisačkoj biskupiji. Prikuplje-no je 51.000 € za nastradale.
5. Zajedno s generalnim konzulom RH Zo-ranom Piličićem pohodio je župe Sasina i Stratinska. Upoznao je konzula s potrebom izgradnje ceste do župnih crkava i novoiz-građenih kuća povratnika.
6. Predslavio je predslavio koncelebrirano mi-sno slavlje u povodu svetkovine Bogojavlje-nja i 35. obljetnice svoga biskupskog ređenja.
17. Na zamolbu biskupa Franje u poljskoj bi-skupiji Legnica, koja je po mučeniku-župni-ku vlč. Anti Dujloviću povezana s našom biskupijom, sakupljani su novčani prilozima za žrtve potresa u Sisačkoj biskupiji.
20. Bio je gost na krsnoj slavi kod banjolučkog episkopa Jefrema.
22. Boravio je u Sarajevu u prigodi proslave imendana kardinala Vinka Puljića, nadbi-skupa metropolita vrhbosanskog.
30. Video-linkom održao je predavanje na me-đunarodnom kongresu u prigodi 40. obljet-nice Međugorskog fenomena. Predavanje je pobudilo znatno zanimanje u medijima njemačkog govornog područja.

Veljača

3. Biskup je misom zahvalnicom sa svojim ukućanima u Ordinarijatu obilježio svoj 75. rođendan.
10. Primio je generalnog konzula RH u Banjoj Luci Zorana Piličića.
17. Predslavio je u katedrali koncelebrirano misno slavlje uz početak korizmenog vremena – Pepelnicu.
22. U Zagrebu susreo se s predsjednikom Vlade RH Andrejem Plenkovićem i razgovarao o pružanju nužne potpore ostanku i povratku prognanih Hrvata na područje Banjolučke biskupije.
23. Sudjelovao je u Zagrebu za zajedničkom zasjedanju HBK i BK BiH.
24. Susreo se s ministrom vanjskih i europskih poslova RH Gordanom Grlić Radmanom i vodio razgovor nastavno na razgovor, s predsjednikom Plenkovićem.

Ožujak

2. Biskup Franjo je u katedrali predslavio koncelebriranu misu na kojoj su sudjelovali svi ovogodišnji đakoni iz BiH na svome studentskom putovanju po sjedištima bosansko-hercegovačkih biskupija. Nakon toga je s njima bio na zajedničkoj večeri i druženju, gdje ih je, uz pomoćnog biskupa Marka, upoznao s najbitnijim stanjem biskupije.
3. U Biskupskom ordinarijatu je održana svećenička rekolekcija na kojoj je svoje izlaganje iznio biskup Franjo.
7. U župnoj crkvi na Petrićevcu predslavio je koncelebrirano misno slavlje u povodu akcije „Tjedan solidarnosti“ koju provode Caritasi Hrvatske i BiH.
13. U Sarajevu je predsjedao sjednici Vijeća za liturgiju BKBiH.
16. U Sarajevu je predsjedao sjednici Komisije „Iustitia et pax“ BKBiH.
- 18.-19. U Mostaru je sudjelovao na proljetnom redovitom zasjedanju BK BiH i na liturgijskom slavlju povodom blagdana Sv. Josipa, zaštitnika biskupije.
20. Boravio je u župi Drvar gdje je predvodio misno slavlje povodom blagdana sv. Josipa, zaštitnika župe. Ujedno je blagoslovio kamen-temeljac i gradilište za novi župni

pastoralni centar.

31. Na Veliku srijedu održan je tradicionalni „Svećenički dan“ i katedrali i ordinarijatu. Biskup Franjo je svećenicima uputio prigodni nagovor.

Toga dana je u župi Marija Zvijezda predvodio misu zadušnicu i sprovedne obrede za pokojnog Br. Franju Apanovića, OCist.

Travanj

4. Biskup je predslavio svečano koncelebrirano slavlje u katedrali u povodu svetkovine Uskrsa.
- 8.-9. Biskup je bio domaćin delegaciji Paneuropske unije iz Austrije. Posebno su pokazali zanimanje za novoosnovani Europski centar za mir i suradnju Marija Zvijezda.
10. Višečlana delegacija Vlade RH pohodila biskupa i središte biskupije.
11. U župnoj crkvi u Sasini predstavio je koncelebrirano misno slavlje i polaganje prvih zavjeta članica Družbe Misionarki Božjeg milosrđa te primanje u kandidaturu jedne kandidatice.
21. U Sarajevu je sudjelovao na redovitom sastanku biskupa BKBiH i članova KVVRP te biskupâ i Franjevačkih provincijala iz BiH.
23. U Banjoj Luci je imao izvanredni sastanak s predsjedavajućim Ministarskog vijeća BiH Zoranom Tegeltijom.
- U Zagrebu je imao radni sastanaka s ministrom vanjskih i europskih poslova Gordanom Grlićem Radmanom.
24. Boravio je u župama Ljubunčić i Vidoši u livanjskom kraju, gdje je podijelio sakrament sv. potvrde.
25. Uputio je svim članovima biskupije poziv i poticaj na svakodnevnu molitvu Gospi „Zdravlju bolesnih“ protiv aktualne pandemije koronavirusa, pridružujući tako cijelu biskupiju Svetom Ocu i brojnim Gospinim štovateljima diljem svijeta u zajedničkoj molitvenoj akciji oko suzbijanja ove planetarne zaraze.
27. Predvodio je koncelebriranu misu i pogrebne obrede preminuloj s. Tereziji Karača, predstojnici Milosrdnih sestara u Banjoj Luci.
28. Primio je novu provincijalnu poglavaricu

sestara „Misionarki Ljubavi“ s. Cecile Lip koja je bila u svome prvom pohodu sestrama u Banjoj Luci.

29. Sudjelovao je na Međudekanskom susretu u Travniku. – Na povrtaku je pohodio župe Sokoline i Vrbanjci.

Svibanj

1. Odazivajući se poticaju biskupa Franje započeo je u svim župama biskupije jedinstveni molitveni maraton za suzbijanje korona-pandemije i za njezine žrtve, koji će trajati cijeli Gospin mjesec. Biskup je predslavio koncelebriranu misu u crkvi Marije Zvijezde i predmolio posebnu pobožnost pred slikom „Gospe svih naroda“.
- 4.-5. Biskup je boravio u Zagrebu, imao susrete s političarima i nastupe na HRT-u. – Uputio je poruku i blagoslov sudionicima 7. biciklijade „Marija Zvijezda“.
7. Primio je veleposlanicu Njemačke u BiH Margret Uebber, koja se zanimala za opću situaciju u biskupiji i za Europski centar Marija Zvijezda.
9. Pohodio je župu Livno i podijelio sakrament sv. potvrde.
10. Predslavio je u katedrali koncelebrirano misno slavlje u povodu blagdana bl. Ivana Merza.
12. Predslavio je koncelebriranu misu u župi i svetištu sv. Male Terezije u prigodi 26. obljetnice mučeničke smrti župnika Filipa Lukende i redovnice Cecilije Grgić.
15. U župi Jajce podijelio je sakrament sv. potvrde.
17. Predslavio je koncelebriranu misu u katedrali u prigodi 29. godišnjice smrti biskupa Alfreda Pichlera.
19. Održana je redovita svećenička rekolekcija u Ordinariju u „Godini Božje Riječi“, na kojoj je sudjelovao i biskup Franjo, zajedno s pomoćnim biskupom Markom.
22. U župi Marija Zvijezda u Banjoj Luci predslavio je Duhovsko bdijenje.
23. Predslavio je koncelebriranu misu u katedrali u povodu svetkovine Duhova.
29. Pohodio je župu Drvar i podijelio sakrament sv. potvrde.
30. Boravio je u župi Podhum i podijelio sakrament sv. potvrde.

31. U župi Marija Zvijezda predvodio je koncelebriranu misu u povodu završetka molitvenog „maratona“ u biskupiji.

Biskup je razgovarao s ministrom zdravlja u entitetskoj Vladi RS-a Alenom Šeranićem, o bespravno uzurpiranoj – od strane Ortopedije – zgradi samostana Marija Zvijezda u Banjoj Luci.

Lipanj

3. Biskup je u župi bl. Alojzija Stepinca Brestje-Novaki-Rakitje, uz svjetski dan biciklista aktivno sudjelovao u završnoj etapi biciklijade Marija Zvijezda i predslavio koncelebrirano misno slavlje.
4. U Zagrebu je razgovarao s ministrom vanjskih i europskih poslova u Vladi RH o bespravno uzurpiranoj crkvenoj imovini „Marija Zvijezda“ predviđenoj za izgradnju Europskog centra Marija Zvijezda.
6. Biskup je, nakon misnog slavlja u katedrali, blagoslovio novi kup bl. Ivana Merza pred katedralom, dar župe Brestje-Novaki-Rakitje.
8. Predslavio je koncelebriranu misu u franjevačkoj crkvi sv. Ante u Šibeniku.
10. Primio je banjolučkog muftiju Nsreta Abdi-begovića.
11. Kod oo. isusovaca u Osijeku predslavio je koncelebriranu misu u povodu patrona župne crkve blagdana Srca Isusova.
13. Sudjelovao je u slavlju patrona Vrhbosanske nadbiskupije svetkovine Srca Isusova u sarajevskoj katedrali.
15. U Banjoj Luci se susreo s predsjednikom RS-a Željkom Cvijanović. Razgovarali su o Europskom centru Marija Zvijezda i problemima vezanim za bespravno uzurpiranu crkvenu zemlju.
Istoga dana su se u eparhijskom domu u Banjoj Luci susreli biskup Franjo, episkop Jefrem i muftija Nusret.
16. Predvodio je godišnje hodočašće svećenika u Gospino svetište u Komušini.
19. U njemačkom gradu Trieru i u Luxemburgu predstavio je na 47. paneuropskim danima projekt Europskog centra Marija Zvijezda.
20. U Augsburgu, u Njemačkoj, susreo se s domaćim biskupom Betramom Meyerom.

21. U gradu Freisingu boravio je kod „Renovabisa“ i razgovarao o projektu Europskog centra.
24. Predslavio je koncelebriranu misu u župu Ravsa uz patron župe.
29. Predvodio je koncelebriranu misu u župi Kaštel Novi prigodom svetkovine zaštitnika župe sv. Petra.
27. Biskup je predslavio svečano koncelebrirano misno slavlje u samostanskoj crkvi sv. Vinka Paulskog u Sarajevu, u povodu blagdana sv. Vinka i 150. obljetnice dolaska sestara u BiH.

Srpanj

4. Biskup je predvodio svečano misno slavlje u župi Novo Selo-Balegovac povodom 50. obljetnice svećeništva župnika vlč. Pave Brajinovića i drugih svećenika iz iste generacije.
5. Sudjelovao je u liturgijskom slavlju u sjemenišnoj crkvi u Sarajevu u prigodi patrona te crkve, te na susretu članova BK BiH s profesorima KBF-a i odgojiteljima u Bogosloviji.
8. Primio je diplomate iz RH i OHR.
11. Primio je akademika Pavu Barišića, glavnog tajnika Međunarodne paneuropske unije i njegovu pratnju. Pohodili su zajedno Europski centar za mir i suradnju u Mariji Zvijezdi.
U večernjim je satima na temeljima otkopane župne crkve u Gumjeri predvodio koncelebriranu misu u povodu 78. obljetnice mučeničke smrti župnika vlč. Ante Dujlovića.
12. Biskup je zajedno sa svojim suradnicima pohodio gradonačelnika Banje Luke g. Draška Stanivukovića.
- 13.-14. Bio je domaćin održavanja 81. redovitog zasjedanja BKBiH.
15. BU povodu svetkovine zaštitnika biskupija i katedrale sv. Bonaventure, 75 godina života i 35 godina biskupske službe propovijedao je na svečanoj koncelebriranoj misi, koju je predslavio kard. Vinko Puljić.
17. Predslavio je koncelebriranu misu u ponovno obnovljenoj – u ratu spaljenoj – župnoj crkvi u Mrkonjić Gradu i posvetio crkvu. Ujedlyno je proslavljena 200. godišnjica postojanja župe.

18. U župi Liskovica slavio je svetu misu povodom blagdana sv. Ilije, zaštitnika župe.
20. U Zagrebu je sa svojim suradnicima imao radni susret s ministricom regionalnog razvoja i fondova Europske unije u Vladi RH gđom Tramišak i njenim suradnicima.
23. Primio je izaslanstvo Državnog arhiva RH i održao s njima u Mariji Zvijezdi radni sastanak.
24. Blagoslovio je obnovljenu filijalnu crkvu sv. Ane u Novom Selu, župa Dolina.
25. U Briševu, filijali župe Stara Rijeka, predvodio je koncelebriranu misu povodom 29. obljetnice masakra nad tamošnjim katolicima.
27. Bio je domaćin liturgijskog obilježavanja 80. obljetnice mučeničke smrti drvaskog župnika M.W. Nestora i župljana. Prvi puta je slavljena koncelebrirana misa na gradilištu novog župnog pastoralnog centra. Misu je predvodio kard. Vinko Puljić.
29. Biskupa i Mariju Zvijezdu je pohodila višješćlana delegacije Kruga prijatelja Marije Zvijezde iz Njemačke.
31. U katedrali je zaređio za đakona svoje biskupije vlč. Peru Vladića.

Kolovoz

3. Biskup je na groblju sv. Marka u Banjoj Luci predvodio misu i pogreb s. Danijele Škripić, milosrdnice, dugogodišnje suradnice u biskupijskom Caritasu.
10. Predvodio je koncelebrirano misno slavlje na groblju u ratu ugašene župe Krnjeuša u povodu 80. obljetnice mučeničke smrti župnika vlč. Krešimira Barišića i stradanja velikog broja župljana te župe.
15. Predslavio je koncelebriranu misu u župnoj crkvi Marija Zvijezda u povodu Velike Gospe, patrona župe.
21. U župi Lipa na Dobri u Gospićko-senjskoj biskupiji predslavio je hodočasničku koncelebriranu misu u povodu blagdana sv. Jelenne Križarice, patrona župe.
22. Predslavio je koncelebriranu misu u župi Lešće na Dobri u povodu blagdana sv. Roka, suzaštitnika župe.

Rujan

11. Biskup je u Sarajevu sudjelovao u sveča-

nom otvaranju Prve sinode Vrhbosanske nadbiskupije.

12. U sarajevskoj katedrali sudjelovao je u slavlju zlatne mise dosadašnjeg apostolskog nuncija u BiH Luigia Pezzuta, koji odlazi u mirovinu.
14. Predslavio je koncelebriranu misu u župi Bos. Dubica u prigodi Uzvišenja sv. Križa, patrona župne crkve.
16. U odvojenim posjetima primio je gen. konzula RH u Banjoj Luci Zorana Piličića i veleposlanika Kraljevine nizozemske u BiH Jana Waltmansa.
21. Blagoslovio je novi Caritasov dječji vrtić „Sv. Ana“ na Petrićevcu.
Istog dana u „Mariji Zvijezdi“ obilježena je 1. godišnjica utemeljenja Centra za mir i suradnju. – Uvodno predavanje, kao domaćin skupa, održao je biskup Franjo.

Listopad

- 1.-3. Biskup je aktivno sudjelovao na godišnjem saveznom kongresu mladih Paneuropske unije Njemačke u Marijanskom molitvenom centru Marienfried u augsburškoj biskupiji. Pohodio je i rodno mjesto dom Dominika Assfalta, jednog od najzaslužnijih opata nekadašnje opatije Marija Zvijezda.
17. U svim župama biskupije započeo je Sinodski put. Pročitana je vjernicima prigodna poslanica biskupa Franje.
20. Biskup je predslavio koncelebriranu misu u katedrali i predsjedao 21. redovitom godišnjem Saboru svećenika cijele biskupije.
- 23.-24. Biskup je boravio u Bavarskoj i Gornjoj Austriji, gdje je predvodio više misa i imao više susreta s našim sunarodnjacima.

Studenj

1. Biskup je tradicionalno, predslavio koncelebriranu misu na groblju sv. Marko u Banjoj Luci.
2. U katedrali je predslavio misno slavlje za sve pokojne biskupe, svećenike, redovnike, redovnice i vjernike biskupije.
- 3.-5. Sudjelovao je na zasjedanju u liturgijskim slavljinama u povodu 82. redovitog zasjedanja BKBiH u Sarajevu.
7. Predslavio je koncelebriranu misu u župnoj crkvi u Ravskoj u prigodu 29. obljetnice mučeničke smrti župnika Ivana Grgića.

10. U banjolučkoj kancelariji OHR-a biskup se susreo s novim Visokim predstavnikom u BiH dr. Christianom Schmidtom, kojega odavno poznaje.

U Biskupskom ordinarijatu je održana 1. sjednica Biskupijskog odbora za sinodalni put.

17. U ordinarijatu i katedrali održan je mjesečni skup svećenika iz cijele biskupije. Nastavlja se sinodalni put o čemu je nazočne temeljito upoznao biskup Franjo.
22. U župi Sasina biskup je predslavio sv. Misu i blagoslovio novi kip Gospe od zdravlja.
28. U župi Vidoši slavio je sv. Misu i blagoslovio novi kip sv. Ivana Pavla II.

Prosinac

7. Biskup je primio banjolučkog muftiju prof. Nusreta ef. Avdibegovića, koji mu je čestitao Božić i izrazio spremnost na suradnju u Centru Marija Zvijezda.
8. Predvodio je koncelebriranu sv. Misu u župi Marija Zvijezda i imao informativni razgovor sa župljanima.
10. Kao predsjednik Komisije „Iustitia et pax“ BKBiH uputio je javnosti Apel u prigodi Međunarodnog dana ljudskih prava.
11. Nazočio je 2. orguljaškom koncertu „U susret Božiću“ u župnoj crkvi u Novoj Topoli.
13. Predvodio je koncelebriranu misu i blagoslovio obnovljenu kapelu sv. Lucije, djevice i mučenice i veliki kip red kapelom u Vedrom Polju, filijali župe Bihać.
14. Bio je domaćin međunarodnog Okruglog stola „Europska zvijezda mira u Banjoj Luci – 26 godina nakon potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma“, na kome su sudjelovali i vodeći ljudi Međunarodne Paneuropske unije.
- 15.-16. Boravio je u radnom pohodu u Bavarskoj i susreo se s važnim predstavnicima države i Crkve.
23. Imao je tradicionalni božićni susret s novinarima i uputio svoju božićnu poruku. Dao je i nekoliko intervjuova za TV i glasila.
24. Primio je gradonačelnika Banje Luke g. Draška Stanivukovića.
U Ordinarijatu je upriličeno tradicionalno božićno čestitanje biskupu svećenika i redovnica.

25. U noćnim satima boravio je u župi Bos. Gradiška i zajedno sa župnikom Predragom Ivandićem predslavio misu polnoćku. Predslavio je svečano koncelebrirano misno slavlje u katedrali uz svetkovinu Božića.
26. U Zagrebu se susreo s većom skupinom vjernika izbjeglih u ratu iz banjolučkog kraja.

- 27.-30. Boravio je u Bavarskoj, gdje je predslavio više misa s našim ljudima i domaćim vjernicima te imao važne susrete s domaćim političarima.
31. U župi Pohoda BDM u Banjoj Luci predslavio je tradicionalno koncelebriranu Misu zahvalnicu i podijelio sakramente kršćanske inicijacije jednom odraslom Banjolučaninu.

PRILOZI ■ PRIOPĆENJA ■ VIJESTI

JUBILEJI I GODIŠNJICE U 2022.

Obljetnice osnutka župa

140. Bos. Dubica 1882., 1. listopada
Nova Topola 1882., 9. studenoga
130. Krnjeuša 1892.
100. Kunova 1922.
50. Presnače 1972., 27. studenoga
150. obljetnica dolaska sestara Milosrdnica u Banju Luku 1872.

Svećeničke obljetnice - ređenje

Zlatomisnici:

50. Mons. Dr. Franjo Komarica, biskup 29.6.1972.
Mons. Dr. Anto Orlovac 29.6.1972.
45. Mons. Dr. Miljenko Aničić 29.6.1977.
40. Fra Marijan Karaula 21.3.1982.
Mr. Pero Ivan Grgić 6.6.1982.
30. Fra Vinko Marković 29.6.1992.
20. Vlč. Darko Anušić 31.8.2002.
10. Mons. dr. Ante Vidović 29.6.2012.

Svećenički (okrugli) rođendani

85. Vlč. Vladimir Tomić 1.3.1937.

85. Fra Josip Božić 25.7.1937.

Fra Anđelko Barun 14.8.1937.

80. Fra Franjo Vrgoč 3.10.1942.

75. Mons. dr. Anto Orlovac 30.1.1947.

70. Mr. Pero Ivan Grgić 25.6.1952.

65. Vlč. Marijan Stojanović 21.1.1957.

60. Mons. mr. Ivica Božinović 9.1.1962.

Preč. Vladislav Žarko Ošap 11.8.1962.

50. Fra Pere Kuliš 4.12.1972.

40. Vlč. Ivo Martinović 7.8.1982.

Obljetnice smrti

110. Fra Marijan Marković, biskup 20.6.1912.

30. Mons. Alfred Pichler, biskup 17.5.1992.

130. Vlč. Peter Zimmermann 23.1.1892. –
župnik u Novoj Topoli

80. Mons. Josip Kaurinović 17.5.1942. –
župnik u Prijedoru

30. Vlč. Ratko Grgić 16.6.1992. – župnik u
Novoj Topoli

Preč. Petar Jurendić 2.11.1992. – župnik
u Mrkonjić-Gradu

Vlč. Ivan Grgić 8.11.1992. – župnik u
Ravskoj

Raspored prijavljenih krizama:

župa	utvrđeni datum	djelitelj
Bihać	23.4.2022.	FK
Livno	7.5.2022.	MS
Lištani	8.5.2022.	MS
Banja Luka	15.5.2022.	FK

Ljubija	15.5.2022.	MS
Bos. Grahovo	21.5.2022.	MS
Jajce	21.5.2022.	FK
Glamoč	22.5.2022.	MS
Vrbanjci	28.5.2022.	FK
Prijedor / Bos. Dubica	29.5.2022.	FK
Prnjavor	26.6.2022.	MS

FK = biskup Franjo – MS = biskup Marko

NAŠI POKOJNICI

† Fra Stjepan Vrgoč, OFM (1936.–2021.)

U franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla na Gorici u Livnu preminuo je 17. srpnja 2021. fra Stjepan Vrgoč, svećenik franjevac Bosne Srebrenice.

Fra Stjepan Vrgoč, krsnoga imena Jako, rođen je 8. siječnja 1936. u mjestu Rapovine, župa Livno, od oca Pere i majke Kate r. Duvnjak.

Školu je pohađao u rodnom gradu (1943.–1948.), u Visokom (1948.–1956.); a teološki studij na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1956.–1962.), dovršivši ga u Ljubljani (1962.–1965.).

Svečane redovničke zavjete položio je 8. prosinca 1957. u Sarajevu. Red đakonata primio je 7. travnja 1962. u Sarajevu, a za svećenika je zaređen 15. srpnja 1962. u Fojnici po rukama nadbiskupa mons. Marka Alaupovića.

Nakon ređenja najprije je obnašao službu provincijskog tajnika od 1962. do 1967., a zatim sljedeće službe: II. meštar bogoslova na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1967.–1970.); samostanski vikar u samostanu sv. Ante na Bistriku (1970.–1973.) - na Bistriku je od 1968. ujedno

vodio kateheze za vjernike; vikar Provincije (1970.–1973.); provincijal (1973.–1976.); župnik u župi Čuklić (1976.–1983.); samostanski vikar u samostanu na Gorici (1983.–1985.) odakle je također pastoralno brinuo o Zagoričanima; župni vikar u župi Bugojno (1985.–1988.); ž. vikar u župi Livno (1988.–2000.); II. meštar novaka u noviciatu na Gorici (2000.–2003.); samostanski vikar u samostanu na Gorici (2001.–2006.). Od 2006. pa sve do svoje smrti obnašao je službu ispovjednika i propovjednika u svome matičnom samostanu sv. Petra i Pavla na Gorici.

Fra Stjepan Vrgoč bio je članom uredništva nezavisnih novina Livanjski vidici godine 1992. i 1993. U njima je surađivao priložima iz života livanjskih župa i nekim crticama iz livanjske svakodnevnice. Suradivao je i u Bosni Srebrenoj, provincijskom glasilu te neko vrijeme vodio i samostansku kroniku u samostanu na Gorici.

Pokopan je 19. srpnja 2021. na groblju sv. Mihovila na Gorici.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. I svjetlost vječna neka mu svijetli!

† Fra Miro Vrgoč, OFM (1940.–2021.)

24. srpnja 2021. preminuo je u gradskoj bolnici u Livnu u 81. godini života fra Miro Vrgoč.

Fra Miro je rođen 30. rujna 1940. u Rapovina, župa Livno, od oca Petra i majke Kate r. Duvnjak. Osnovnu školu pohađao je u rodnom Livnu (1948.–1956.), a srednju u Franjevačkoj klasičnog gimnaziji u Visokom (1956.–1961.).

Svečane redovničke zavjete dao je 2. siječnja

1967., za đakona je zaređen 11. ožujka 1967., a za svećenika 9. srpnja 1967. po rukama nadbiskupa mons. Marka Alaupovića.

Redovni teološki studij pohađao je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1963.–1968.) i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (1968.–1969.). Nakon toga započeo je postdiplomski studij iz dogmatike u Zagrebu, gdje je magistrirao 1971., a dvije godine kasnije 1973. i obranio svoj doktorski rad.

Nakon ređenja obnašao je službu župnoga vikara u župi i samostanu Dubrave (1968.–1969.), a zatim i kratku profesora vjeronauka u Franjevačkoj klasičnog gimnaziji u Visokom. Potom odlazi u Sarajevo na Franjevačku teologiju, gdje je dugi niz godina vršio službu profesora predavajući nekoliko predmeta iz područja dogmatske teologije (1973.–2005.). Jedno vrijeme obnašao je i službu gvardijana u samostanu na Nedžarićima (1979.–1982.). Nakon odlaska u mirovinu 2005. sve vrijeme do svoje smrti boravio je u svome matičnom samostanu na Gorici u Livnu vršeći službu isповједnika.

Brojnim generacijama franjevačkih studenata ostat će u trajnom sjećanju lik strogog i zahtjevnog, ali nadasve pravednog i dobrog profesora fra Mire Vrgoča. Fra Miro je uistinu bio

ne samo odličan profesor i pedagog, nego prije svega živi svjedok i primjer onoga što je naučavao. Bio je uvijek redovit na svim molitvenim točkama samostanskoga života, kao i na predavanjima. Po njemu se mogao navijati sat. U održavanju kućnoga reda i redovničke discipline bio je strog najprije prema sebi, a onda je to tražio i od drugih. Sve je to činio s neobičnom jednostavnošću i ljubavlju, što je bilo prožeto i posebnim osjećajem za šalu. Time je izazivao duboko poštovanje nas studenata koji smo u njemu zaista gledali oca koji nas odgaja čvrstom rukom, ali pravedno, s ljubavlju i poštovanjem.

Fra Miro je pokopan 27. srpnja 2021. na Gorici, na groblju sv. Mihovila.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. I svjetlost vječna neka mu svijetli.

† Fra Bogdan Jolić, OFM (1934.–2021.)

U livanjskoj županijskoj bolnici preminuo je 6. rujna 2021. fra Bogdan (Slavko) Jolić u 88. godini života.

Fra Bogdan se rodio u Žabljaku, župa Livno, 8. lipnja 1934. kao sin Grge i majke Anđe r. Lovrić, na krštenju su mu dali ime Slavko. Osnovno obrazovanje završio je u Livnu 1946., a gimnaziju je počeo u Livnu i nastavio u Visokom. U novicijat je stupio 15.7.1951. u Kraljevoj Sutjesci te je tom prigodom uzeo ime fra Bogdan. Svečane je zavjete položio u Sarajevu 8.12.1955. u ruke provincijala fra Borisa Ilovače. Teologiju je studirao u Sarajevu od 1954. do 1959. Biskup mons. Marko Alaupović podijelio mu je u Sarajevu đakonat 1.12.1957. i za svećenika ga redio 25.7.1958. Pastoralno je djelovao kao kapelan u Fojnici (1961.-1964.) i na Plehanu (1964.-1965.); župnik je u župi Brajkovići (1965.-1967.), te u Čukliću (1967.-1976.). 1976. je kapelan u Čukliću do 1978., pa zatim u Biloj (1978.-1979.). Gvardijan je na Gorici u tri mandata (1979.-1988.). Od 1988. do 1990. je kapelan u Vidošima, a u lipnju 1990. imenovan je župnikom i graditeljem u Sućurju na otoku Hvaru. Potom se vraća u livanjski kraj za kapelana u Čukliću (1994.-1995.), te opet na Goricu gdje postaje član samostanske obitelji. Kraće vrijeme obavlja službu kapelana

u Livnu godine 1997., pa se vraća na Goricu gdje dobiva službu novačkog podmeštra koju obnaša do 2000. Otada je samo član samostanske obitelji na Gorici.

Uz redoviti pastoralni rad fra Bogdan je često poduzimao i građevinske radove gdje god je bio župnik. Između 1967. i 1976. sagradio je crkvu i župnu kuću u Čukliću, a gospodarsku zgradu, crkvu i dvoranu izolirao je od vlage. U Prologu je sagradio vjeronaučnu dvoranu, a u Lipi, Tribiću, Čosanlijama i Orguzu grobljanske kapelice. Ogradio je seoska groblja i Čukličku bašću. U čukličkoj župi se posebno brinuo za sirotinju. Vjernike je organizirao da pomažu takve, nekima su podigli krov nad glavom. Kao gorički gvardijan sanirao je krov samostanske crkve prekrivši je bakrom, uredio je drenažu temelja crkve, zidove crkve izvana sanirao – sve to tijekom 1980.-1981. Iznova je sagradio istočno krilo samostana i preselio samostance u njega 1984.-1985., oslobodivši tako zapadno krilo samostana za preuređivanje u muzej, knjižnicu i pinakoteku. I u Sućurju je uređivao kuću i okoliš. Velik dio zidarskih poslova u nabrojanim gradnjama i sam je osobno uradio. Otkako je 1995. došao na Goricu, vlastitim je rukama i pomoću drugih uređivao samostanski okoliš.

Pokopan je 9. rujna 2021. na groblju Sv. Mihovila na Gorici. – Počivao u miru Božjem.

„Potaknut opomenom-uzdahom velikog navjesta-
stitelja Radosne vijesti apostola Pavla: ‚Jao
meni ako evanđelja ne navješćujem‘ (1 Kor 9,16),
autor je odlučio svoje izgovorene propovijedi sta-
viti našoj vjerničkoj javnosti na raspolaganje i u
tiskanom obliku, uvijek svjestan s istim aposto-
lom da to što kao svećenik i biskup navješćuje
Evanđelje nije nešto čime bi se trebao hvaliti,
jer je to izvršavanje vlastitog poslanja, ispunja-

vanje svete dužnosti koja mu je povjerena. Ovo je već treća knjiga u nizu kojim on zaokružuje trogodišnji liturgijski ciklus. Propovijedi su nastajale, kako sam autor u uvodu kaže, kroz četrdesetak godina njegova svećeničkog i biskupskog djelovanja kao profesora, odgojitelja i pastoralnog radnika s vjernicima. On to shvaća kao ponudu i pomoć onima koji istu službu navješćivanja Kristova evanđelja vrše kao pastoralni radnici, ali i svima onima koji tu riječ Božju slušaju i o njoj žele dublje razmišljati i po njoj usmjeravati svoj duhovni život.“ (A. Orlovac u *Popratnoj riječi uz knjigu*, str. 313)

